

دوماهنامه تخصصی
شماره ۱۳ | فروردین ۱۳۹۷
قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

پیام اقتصادی

بورس کار

مصطفی موذن زاده
نفس های آخر
قیمت گذاری دستوری

بهرام سبحانی
ارحیت تامین نیاز
داخل بر صادرات

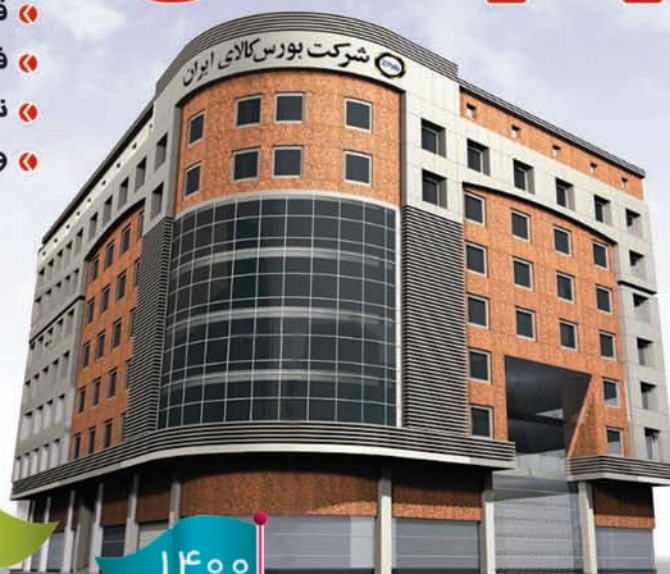

سال ۹۶ ارزش کل معاملات و آمارهای ۱۰ ساله بورس کالا جابه جاشد

رکورد ۱۱۷ هزار میلیارد تومانی

در این شماره بخوانید:

- « قواعد اقتصاد آزاد را بپذیریم
- « فلزات اساسی در پیچ و خم ۲۰۱۸
- « نفت خام اسیر چرخه بی پایان
- « ویدکس یک ساله شد

رشد ۴۴ درصدی ارزش معاملات
طی سال ۱۳۹۶ ارزش معاملات
در رکوردی تاریخی از ۱۱۷ هزار میلیارد
تومان عبور کرد

رشد ۷۵ درصدی ارزش معاملات
طی سال ۱۳۹۵ ارزش معاملات
به بیش از ۸۱ هزار میلیارد تومان رسید.

Iran International Exhibitions Company
شرکت نمایشگاه‌های بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران

شرکت اطلاع‌رسانی
و خدمات بورس
سپاهي
و ايستگاه ياد سازمان بورس و اوراق بهادار

FINEX

2018

نمایشگاه بین‌المللی
**بورس
بانک
و بیمه**

International
Exhibition of
**Exchange,
Bank &
Insurance**

11th یازدهمین

۲۷ الی ۳۰ فروردین ماه ۱۳۹۷
تهران - ایران
16 - 19 April 2018
Tehran - Iran

محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی ایران
Tehran International Permanent Fairground

دبیرخانه نمایشگاه: تهران، شمال به جنوب
اشرفی اصفهانی، خیابان ۲۲ بهمن، خیابان شهید
اکبری، پلاک ۱، طبقه دوم
تلفکس: ۰۲۱-۴۴۴۸۲۱۶

Organizer: 2nd Floor, No1, Akbari St., 22Bahman St.,
Ashrafi Isfahani Hwy., Tehran, Iran
Tel/fax: (+9821) 44448216

دریافت اپلیکیشن نمایشگاه

صاحب امتیاز: شرکت بورس کالای ایران - زیر نظر شورای سردبیری
مدیر مسئول: حامد سلطانی نژاد
همکاران این شماره: امید امانی، مهدی حاجی وند، پرویز امانیان، حبیب علیزاده، امیر حسین مرادی فخر، محبوبه مغانی، محسن نعمتی، سحر نمائیشی، الهه پیروی، محمدحسین بابالو، جواد موسوی، سودابه کیوان فر، ستار مرادی، مینا دادرس
عکاس: سجادرزم
صفحه آرایی: مهدی امامی
چاپخانه: واژه پرداز اندیشه
نشانی: تهران، خیابان آیت الله طالقانی، نبش بندر انزلی، شماره ۳۵۱
تلفن: ۸۵۶۴۰۰۰۰ - ۲
نمبر: ۸۸۳۸۳۰۰۰

- بورس کالا بستری برای حمایت از کالای ایرانی..... ۵
بورس کالا از زبان چهره‌ها..... ۶
توسعه بورس کالا در سراسر کشور..... ۱۲
آمارها از بلوغ بورس کالا حکایت دارد..... ۱۳
رکورد ۱۱۷ هزار میلیارد تومانی..... ۱۶
نفس‌های آخر قیمت‌های دستوری..... ۱۸
فاینکس ۲۰۱۸ فرصتی برای ترسیم نقشه راه بازار مالی ایران..... ۱۹
قواعد اقتصاد آزاد را بپذیریم..... ۲۰
دستاورد های ۹۶ و برنامه‌های سال جدید..... ۲۲
تسهیل تجارت از مسیر بورس کالا..... ۲۶
بورس کالا حلقه مفقوده در بازارهای عراق..... ۲۷

پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی

- معامله یک ورقه به جای هزاران تن محصول..... ۶۰
نفت خام اسیر چرخه بی پایان..... ۶۸

طلا و بازار مشتقه

- چرا بازار آتی، سکه شد؟..... ۷۴
تکمیل زنجیره معاملات طلا در بورس کالا..... ۷۶
ویدکس یک ساله شد..... ۸۰
طلا بی ثباتی را دوست دارد..... ۸۲
مهم ترین رویدادهای سال ۹۶ بورس کالای ایران
به روایت تصویر..... ۸۶

کشاورزی

- آمادگی کامل برای اجرای سیاست تضمینی گندم..... ۳۴
خرما انرژی بخش معاملات تالار کشاورزی..... ۳۶
بهار زعفران ایرانی در بازار جهانی..... ۳۸
توسعه بازارهای کشاورزی ایالات متحده..... ۴۱
رژه میلیونی جوجه‌ها در تالار نقره‌ای..... ۴۲
تنظیم نبض بازار گندم با اجرای سیاست تضمینی..... ۴۴

صنعت و معدن

- ارجحیت تامین نیاز داخل بر صادرات..... ۵۰
پایان یک مناقشه..... ۵۴
فلزات اساسی در پیچ و خم ۲۰۱۸..... ۵۶

بورس کالا بستری برای حمایت از کالای ایرانی

◀ **حامد سلطانی نژاد**
مدیر عامل بورس کالا ایران

«حمایت از کالای ایرانی» عبارتی است که همواره مورد تاکید و توجه مسوولان اقتصادی بوده اما به دلیل نبود نقشه راهی روشن، در برخی حوزه‌ها نتایج مطلوبی در این عرصه حاصل نشده است. اما آغاز بهار ۹۷ و نام‌گذاری امسال از سوی مقام معظم رهبری با نام «حمایت از کالای ایرانی» می‌تواند آغاز گر بهار تولید ایرانی باشد. در واقع تاکیدات رهبر معظم انقلاب بر لزوم همدلی مسوولان و مردم برای حمایت و خرید کالای ایرانی، همان نقشه راه روشنی است که چرخ تولید و اقتصاد را با سرعت بیشتری به حرکت در می‌آورد.

در این میان کنار هم قرار دادن شعار امسال با چالش‌های امروز اقتصاد ایران از نگاه دقیق و عمیق برای انتخاب نام امسال پرده برمی‌دارد به طوری که «حمایت از کالای ایرانی» به درستی حل معضل اشتغال، رکود و توسعه صادرات را هدف گرفته است. با این تفاسیر امسال وظیفه سنگینی روی دوش همگان است که به ثمر نشستن آن از یک سو به اقدامات و برنامه‌های مسوولان و تولیدکنندگان و از سوی دیگر به یک «باور و تعصب» جمعی نیاز دارد. بورس کالا نیز به عنوان بازاری که از ۱۰ سال پیش میزبان تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان کشورمان و عرضه و معامله کالاهای ایرانی بوده، وظایف مهمی را در راستای تحقق شعار امسال برعهده دارد. بورس کالا در سال ۹۶ با ستاره راهنمای «اقتصاد مقاومتی؛ تولید و اشتغال» بهترین دوران خود در یک دهه اخیر را به پشتوانه حضور تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان سپری کرد به طوری که ارزش کل معاملات بورس کالا در آماری بی‌سابقه از مرز ۱۱۷ هزار میلیارد تومان عبور کرد تا حجم قابل توجهی از ارزش معاملات بازار سرمایه به بورس کالا اختصاص یابد. همچنین در حوزه معاملات فیزیکی و مشتقه و نیز حجم و ارزش معاملات پتروشیمی و کشاورزی شاهد ثبت رکوردهای جدید در تاریخ ۱۰ ساله بورس کالا بودیم که این موارد از آمادگی بسترهای لازم برای تحقق شعار امسال حکایت دارد. بی‌شک بدون حمایت هدفمند و ایجاد انگیزه و مشوق، نمی‌توان انتظار رشد تولید محصولات با کیفیت و عرضه از سوی تولیدکنندگان و همچنین تقویت سمت تقاضا از سوی مصرف‌کنندگان را داشت که یکی از مهم‌ترین این مشوق‌ها، کشف عادلانه قیمت‌ها در تقابل آزادانه عرضه و تقاضا در بورس کالا است؛ همچنین بورس کالا با اقداماتی که در سال ۹۷ در دستور کار دارد، سهولت تأمین مواد اولیه در حضور مستمر مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان را فراهم می‌کند به طوری که تقویت بازارهای فعلی و تعاملات با ذینفعان به همراه تهیه سازوکار بازار معاملات تهاتری، راه‌اندازی معاملات اوراق خرید دین و حراج به روش مناقصه، ایجاد امکان تسویه چند مرحله‌ای، راه‌اندازی معاملات فوروارد و حق امتیاز، توسعه دارایی‌های پایه ابزارهای موجود، راه‌اندازی معاملات اختیار معامله تبعی بر پایه اوراق گواهی سپرده کالایی و ایجاد امکان تسویه ارزی در رینگ صادراتی از جمله اقدامات اصلی بورس کالا در سال جاری است.

از سوی دیگر باید برای سرمایه‌گذاران داخلی جذابیت و امنیت ایجاد شود تا سرمایه‌هایشان را در مسیر حمایت از تولید کالای ایرانی قرار دهند که این موضوع بدون حمایت قاعده مند عملیاتی نخواهد شد. به عبارت دیگر از فاکتورهای ابتدایی رشد سرعت سرمایه‌گذاری در ریل تولید ملی، وجود شفافیت، رقابت و امکان پوشش ریسک است که بورس کالا در تحقق هر سه فاکتور مذکور نقش بسزایی ایفا می‌کند. عملکرد بورس کالا در سال‌های اخیر بیانگر آن است که این بازار سرآمد شفافیت اقتصادی بوده و همه روندهای معاملاتی آن دارای شفافیت حداکثری است.

در حوزه ایجاد رقابت نیز از امسال با ایجاد تابلوی مناقصه، نقش بورس کالا پررنگ‌تر از قبل می‌شود، به طوری که در گذشته معاملات به طور عموم مزایده محور و در رقابت خریداران انجام می‌شد که با راه‌اندازی تابلوی مناقصه، شاهد افزایش قدرت انتخاب خریداران و رقابت فروشندگان در فروش محصولاتشان خواهیم بود. در حوزه پوشش ریسک نیز بورس کالا دارای معاملات مشتقه و قراردادهای بلندمدت از جمله کشف پرمیموم است که البته در زمینه پوشش ریسک نوسانات نرخ ارز نیز زیرساخت‌ها برای راه‌اندازی قراردادهای آتی ارز در بورس کالا فراهم است که به این ترتیب سرمایه‌گذاران می‌توانند بدون تحمل ریسک‌های غیر قابل پیش‌بینی به فعالیت در مسیر تولید کالای ایرانی بپردازند. نکته دیگری که در خصوص شعار امسال و تاکیدات رهبر معظم انقلاب باید مورد توجه قرار گیرد، لزوم صادرات هدفمند کالاهای ایرانی به کشورهای همسایه است. بورس کالا نیز طی دو سال گذشته قدم‌های بزرگی در حوزه توسعه ارتباطات تجاری ایران با کشورهای همسایه از جمله عراق به عنوان یکی از فرصت‌های مناسب صادراتی برای کالاهای ایران برداشته است، به طوری که پس از تشکیل هیات تجاری بورس کالا ایران، انجام چندین سفر و ساعت‌ها رایزنی با مسوولان و تجار عراقی، بازار این کشور به خوبی مورد شناسایی قرار گرفته و امروز مواردی چون استمرار عرضه و تضمین کیفیت محصول، تسویه وجوه و تعهد تحویل از خواسته‌های اصلی طرف عراقی برای فروش محصولات ایرانی است که این موارد به ذات در بورس کالا ایران نهفته است. بر این اساس، اقدامات بین‌المللی بورس کالا در سال جاری با سرعتی بیشتر ادامه خواهد داشت تا پس از افزایش سهم صادرات محصولات ایرانی از بستر بورس، تابلوی بورس کالا ایران به مرجعی برای قیمت محصولات که کشورمان در تولید آنها مزیت داریم، تبدیل شود. در پایان تاکید می‌شود که مأموریت بورس کالا برای حمایت از کالای ایرانی، ایجاد شفافیت و رقابت به همراه تأمین مناسب مواد اولیه تولید است که در سال جاری از هیچ گونه تلاشی به منظور مهیا کردن بستری قابل اتکا برای صنایع بالادست و پایین دست دریغ نخواهیم کرد تا شاهد بازگشت رونق به تولید، انتخاب کالای ایرانی به عنوان گزینه نخست مردم و جهش نرخ اشتغال در سال ۹۷ باشیم.

بورس کالا از زبان چهره‌ها

حسن روحانی، رئیس جمهوری

نیاز به اصلاح و به‌روزرسانی شیوه خرید تضمینی

عموم دولت‌ها از بخش کشاورزی حمایت کرده و به این بخش یارانه می‌دهند، اما این حمایت‌ها نباید به گونه‌ای باشد که توان رقابت کشاورزان ما را در بازار محصولات کشاورزی در منطقه و جهان تضعیف کند. همچنین آنچه به عنوان حمایت از کشاورزی با خرید تضمینی محصولات وضع شده مربوط به ۲۸ سال پیش است و امروز که شرایط کشور تغییر کرده است، باید این سیاست اصلاح و به‌روز شود. در این زمینه بهره‌گیری از فضاها و نوین در عرصه توزیع محصولات کشاورزی می‌تواند علاوه بر حذف واسطه‌های اضافه، اولاً فاصله قیمت محصولات را از تولید تا مصرف کاهش دهد و در ثانی با نظم بخشیدن به توزیع، سود اصلی نصیب تولیدکنندگان شود.

اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس جمهوری

ابلاغیه‌ای در راستای اجرای طرح قیمت تضمینی

بانک مرکزی مکلف است از طریق بانک‌های عامل معادل هفت هزار میلیارد ریال تسهیلات بانکی در اختیار شرکت سهامی پشتیبانی امور دام کشور قرار دهد. شرکت مذکور مجاز است با تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور نسبت به پرداخت مابه‌التفاوت قیمت تضمینی با قیمت معامله شده در بورس کالا اقدام کند.

محمدباقر نوبخت، سخنگوی دولت

استفاده از ظرفیت بورس کالا در خرید گندم از کشاورزان

در سال ۹۶ به منظور رشد تولید و تحکیم خودکفایی گندم چند مسیر را برای خرید گندم کشاورزان انتخاب کردیم که خرید گندم در مسیر نخست از سوی شرکت بازرگانی دولتی، مسیر دوم از طریق بورس کالا ایران و مسیر بعدی از سوی کارخانه‌های آرد است. با عرضه گندم در بورس کالا زمینه برای پرداخت سریع‌تر مطالبات گندمکاران صورت خواهد گرفت که امیدواریم این طرح همانند سایر طرح‌ها در این بازار مالی با موفقیت انجام شود. از همین رو، هیات وزیران نیز مصوب کرده است تا محصول گندم استان‌های مرکزی، خراسان شمالی، اردبیل و زنجان در قالب سیاست قیمت تضمینی از طریق بورس کالا ایران برای مصارف صنعت و معارف معامله شود.

محمد نهاوندیان، معاون اقتصادی رئیس جمهوری

مبادلات بین بورسی کالاها امکان‌پذیر است

در سیاست‌های دولت مربوط به بازار سرمایه، ارتباطات بین‌المللی هم دیده شده است، منتهی در این زمینه باید گام به گام و مرحله به مرحله پیش رفت. با ثبات کلی که در شاخص‌های اقتصاد کلان پیدا شده و تمایل سرمایه‌گذاران بین‌المللی برای ورود به بازار ایران، طبعاً بازار سرمایه و از جمله بورس کالا نیز می‌تواند با توجه به ظرفیت‌هایی که دارد فعالیت‌های خود را طراحی و گسترش دهد. در این زمینه عراق می‌تواند نزدیک‌ترین و مناسب‌ترین شریک تجاری ایران باشد که در ارتباطات بین بورسی لازم است ساختارهای اداری و اقتصادی کاملاً در جای خودش قرار بگیرد و هماهنگ باشد که این مهم امکان‌پذیر است.

محمد شریعتمداری، وزیر صنعت، معدن و تجارت

بورس کالا یک اصل در اقتصاد ماست

بنده افتخار این را دارم که در راهاندازی بورس فلزات تهران طی سال ۱۳۸۲ که در سال ۱۳۸۶ به بورس کالای ایران تبدیل شد، حضور داشتم و اولین معامله نمادین را با حضور آقای اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس جمهور به عنوان نماینده خریدار و فروشنده انجام دادیم. بورس کالا یک اصل در اقتصاد ملی بوده و کشف قیمت محصولات در این بورس یکی از بهترین روش‌های ممکن برای حل مشکلات مربوط به قیمت‌گذاری است. در حال حاضر نیز برای ورود و عرضه سنگ آهن در بورس کالا جلساتی برگزار شده و تلاش داریم این محصول را در بورس کالا عرضه کنیم تا کشف قیمتی شفاف برای کلیه محصولات از جمله محصولات حوزه زنجیره فولاد صورت گیرد.

مسعود کرباسیان، وزیر امور اقتصادی و دارایی

واگذاری نقش تنظیم بازارها و خرید تضمینی به بورس کالا

قبل از راهاندازی بورس کالا در ایران، عمده کالاها به شیوه سنتی و با اعمال نفوذ کامل دولت قیمت‌گذاری و معامله می‌شد، اما در چند سال گذشته تلاش شده است تا روند دادوستد کالاها به بورس کالا واگذار شود و کشف قیمت‌ها نیز به دور از نظام دستوری و براساس مکانیسم عرضه و تقاضا صورت گیرد. بورس کالا طی سال‌های گذشته اثر مهمی در اقتصاد ملی به شیوه تنظیم بازارها، شفاف‌سازی و کشف عادلانه قیمت‌ها ایفا کرده است. همچنین نقش دولت در تنظیم بازار کالاها و همچنین سیاست خرید تضمینی که هم‌اکنون هزینه بالایی را به دولت تحمیل می‌کند باید به سمت بورس کالا حرکت کند که با تحقق این مهم، شاهد پررنگ شدن نقش بورس کالا در اقتصاد و ارتباط نزدیک‌تر میان تولیدکننده و مصرف‌کننده خواهیم بود.

محمود حجتی، وزیر جهاد کشاورزی عرضه گندم در بورس کالا

سال آینده در راستای اصلاح نظام خرید تضمینی گام بزرگی برداشته خواهد شد و آن، عرضه بخشی از گندم تولیدی کشاورزان از طریق بورس کالا است. به طوری که تامین گندم مورد نیاز نانوائی های آزادپز و صنایع مرتبط با حوزه گندم و آرد باید از طریق بورس کالا خرید و فروش شود و آنچه در بورس کالا خرید و فروش نمی شود و مازاد هست، توسط دولت خریداری خواهد شد؛ اقدامی که طی دو سه سال اخیر نیز درباره دو محصول ذرت و جو انجام شده و موفقیت آمیز بوده است. سیاست قیمت تضمینی که هم اکنون از طریق بورس کالا اجرایی می شود، عاملی مهم در کاهش حجم حضور دولت و کاهش نگرانی های کشاورزان بوده است.

مهدی کرباسیان، رئیس هیات عامل ایمیدرو همدلی صنعت سنگ آهن و فولاد در بستر بورس کالا

بورس کالای ایران به عنوان بستری مهم برای ارتقای شفافیت و ایجاد معاملات منصفانه و رقابتی در راستای سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی و اهداف دولت تدبیر و امید، قطعاً می تواند نقشی حیاتی در تحقق برنامه های ارائه شده برای وزارخانه های مهم اقتصادی کشور به ویژه سه وزارت امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی داشته باشد. در این بین تجربه عرضه محصولات مختلف از جمله فولاد در بورس کالا نایت کرده است که بهترین مکان برای عرضه زنجیره تولید محصولات فولادی، بورس کالا است. این بورس می تواند با شفافیتی که در معاملات ایجاد می کند، به بسیاری از گلایه هایی که میان تولید کنندگان سنگ آهن و شرکت های فولادی وجود دارد، پایان بخشد.

علی اکبر مهر فرد، معاون وزیر جهاد کشاورزی گذر از بازارهای سنتی به سمت بازارهای مدرن

اجرای سیاست قیمت تضمینی جو و ذرت از سال ۱۳۹۴ به صورت آزمایشی و پیامدهای مثبت اجرای این طرح باعث شد تا هم اکنون سه محصول اساسی جو، ذرت و گندم را در قالب طرح سیاست قیمت تضمینی در بورس کالا داشته باشیم که توسعه این شیوه در دستور کار قرار دارد. باید با گذر از بازارهای سنتی به سمت بازارهای مدرن که امروز در دنیا از آن استفاده می شود، حرکت کنیم و از مزایای این بازار بهره مند شویم؛ یکی از مهم ترین بازارهای مدرن، بورس کالا است. در همین زمینه سیاست کلی دولت و وزارت جهاد کشاورزی، گسترش عرضه محصولات کشاورزی در بورس کالای ایران است.

جعفر سرقینی، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت خوشامدگویی به کشف قیمت محصولات در بورس کالا

ما در وزارت صنعت، معدن و تجارت به عرضه و کشف قیمت محصولات از جمله سنگ آهن در بورس کالا، خوشامد می گوئیم و طی نامه ای به معادن نیز حمایت خود نسبت به این اتفاق را اعلام کرده ایم. تاکنون قیمت محصولات معدنی براساس درصدی از شمش فولاد اهواز تعیین می شد که ما نیز تمایل به کشف واقعی قیمت محصولات معدنی در بستر عرضه و تقاضا در بورس کالا را داریم. با عرضه محصولات در بورس این امکان وجود دارد تا قیمت ها چه برای صادرات و چه برای عرضه در داخل، واقعی تر کشف شود و تنها به قیمت محصول تولیدی یک مجتمع وابسته نباشد.

مرضیه شاهدایی، معاون وزیر نفت بورس کالا، محور توسعه صنایع تکمیلی پتروشیمی

ایجاد ثبات و تداوم عرضه محصولات پتروشیمی در بورس کالا، پیگیری عقد قراردادهای بلندمدت تامین خوراک، افزایش توان خرید صنایع پایین دستی با کمک به تامین منابع مالی و فروش اعتباری، طراحی فرصت های جدید سرمایه گذاری خارجی، کمک به توسعه بازارهای داخلی و صادراتی محصولات پایین دستی، پیگیری تولید گریدهای جدید و افزایش تولید گریدهای خاص مورد نیاز کشور در سال ۱۳۹۶، از عمده ترین محورهای توسعه صنایع تکمیلی پتروشیمی بوده است.

محمود نوابی، رئیس سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولید کنندگان نقش بورس کالا در حمایت از حقوق تولید کننده و مصرف کننده

راه اندازی بورس کالا در راستای تقویت شفافیت در اقتصاد، قدم مثبتی بوده است. همچنین در نشست های برگزار شده میان فعالان بالادستی و پایین دستی به منظور بررسی روند بازارها، مسئولان بورس از دریافت نظرات و پیشنهادات و اقدام برای بهبود روند مبادلات استقبال کرده اند که به این ترتیب در تلاش هستیم تا نقش بورس کالا در حمایت از حقوق مصرف کننده و تولید کننده افزایش یابد.

یحیی آل اسحاق، رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق توسعه تجارت ایران و عراق

یکی از مشکلات موجود در اقتصاد ایران عدم شفافیت شرایط، قیمت و کیفیت کالا است که باعث سلب اعتماد خریداران و فروشندگان خارجی شده است. در این شرایط یکی از راه‌های شفاف‌سازی قیمت و افزایش کیفیت محصولات، عرضه کالاها در بورس کالای ایران و ارتباط با بازارهای منطقه‌ای همچون عراق است.

حسین یزدجردی، رئیس هیات مدیره کانون انجمن‌های صنفی صنایع آرد ایران شکل‌گیری بازار آزاد برای محصولات

تولید آرد به گندم وابسته است و عرضه گندم در بورس کالا می‌تواند زمینه‌ساز حضور آردسازان در بورس و شکل‌گیری بازار آزاد برای این دو محصول شود. اگر بازار آزاد مبتنی بر عرضه و تقاضا داشته باشیم، بسیاری از کاستی‌های موجود رفع می‌شود که بورس کالا به عنوان مهم‌ترین ابزار شکل‌گیری بازار آزاد نقشی تعیین‌کننده در این زمینه دارد.

حمید حسینی، دبیر کل اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق بورس کالا از مسیرهای ورود به بازار عراق

بارونمایی از سایت عربی بورس کالا، این بورس آمادگی خود را برای ارائه سرویس و خدمات به بازار عراق اعلام کرد تا زمینه برای حضور تجار و خریداران عراقی در بورس ایران و یا فعال شدن تابلوی بورس کالای ایران در عراق فراهم شود و خریداران بتوانند بدون واسطه از تولیدکنندگان اصلی ایران خرید کنند.

مهدی شریفی نیک نفس، عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی تهران لزوم اجرای ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید

در بند الف ماده ۲ دستورالعمل اجرایی ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید آمده است که مواد اولیه پس از سه بار عرضه در بورس کالا و نبود تقاضا به چینگ می‌رود و بعد از آن مجوز صادراتی می‌گیرد؛ اجرای این ماده قانونی در حوزه پتروشیمی در راستای حمایت از صنایع پایین دستی به سود صنعت پتروشیمی است.

رسول خلیفه سلطان، دبیر انجمن تولیدکنندگان فولاد تولدرقابت در صنعت فولاد

از سال ۸۲ که بورس فلزات و در ادامه بورس کالاهای اندازی شد، شاهد تولدرقابت در بازار فولاد بودیم به طوریکه بخش اعظم سود که پیش از آن به جیب عده معدودی سرازیر می‌شد، در خود صنعت حفظ شد؛ بعد از آن بود که صنایع پایین دستی توانستند رشد کرده و به سودآوری مطلوبی دست یابند.

محسن جلال پور، رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی استان کرمان باز پس‌گیری جایگاه ایران در بازار جهانی پسته

ورود پسته به معاملات بورس کالا می‌تواند حضور دوباره ایران را در عرصه تجارت جهانی پررنگ کرده و گام نخست برای به دست آوردن جایگاه قبلی ایران در تولید پسته در دنیا محسوب شود. براین اساس فروش پسته بانرخ واقعی در بازار جهانی، باارایه این محصول در بورس کالا امکان‌پذیر است.

عبدالرضا شیخان، دبیر انجمن صنفی کارفرمایان صنعت سیمان بورس کالا از رقابت منفی تولیدکنندگان می‌کاهد

مدت‌هاست که پیشنهاد این انجمن برای کاهش رقابت منفی تولیدکنندگان داخلی سیمان، ورود به بورس کالا و رینگ صادراتی است؛ چراکه با ورود سیمان به بورس کالا می‌توان به شفاف‌سازی قیمت‌ها، صادرات هدفمند و حذف دلالت بی‌هویت که در این عرصه فعال هستند، دست یافت.

مصطفی قلی خسروی، رئیس اتحادیه صنف مشاوران املاک تهران رفع دغدغه تامین مسکن مردم با رونق معاملات مسکن متری

طرح فروش مسکن متری در حالی از مدت‌ها قبل مطرح بود که اجرای آن در صورت تداوم می‌تواند در ایجاد ثبات و آرامش در بازار مسکن موثر واقع شود. همچنین عرضه مسکن در بورس با توجه به اینکه عرضه و تقاضای واقعی در آن حاکم است، در کاهش نوسانات کاذب و شکل‌گیری حباب قیمتی در بازار مسکن موثر خواهد بود.

مهرداد اکبری‌ان، رئیس انجمن سنگ آهن ایران بازار سنگ آهن با ورود به بورس کالا سامان می‌یابد

از نظر ما بورس کالا یک راه‌حل شفاف و روشن برای کشف قیمت سنگ آهن است. نحوه پرداخت پول از طرف فولادی‌ها به معادن سنگ آهن، قیمت‌گذاری منصفانه و جنجال عوارض صادراتی از جمله مشکلات اساسی معادن سنگ آهن است که با ورود این محصول استراتژیک به بورس کالا، همگی آنها قابل سامان‌دهی است.

بهرام شکوری، رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران حل مشکل وضع عوارض سنگ آهن

عرضه گندله و کنسانتره سنگ آهن در بورس کالا سبب می‌شود قیمت شفاف و عادلانه برای این دو محصول تعیین و وجه ناشی از خرید محصول در سریع‌ترین زمان ممکن به عرضه‌کننده پرداخت شود. همچنین این امکان وجود دارد تا محصول مازاد نیاز داخل مشخص و بدون عوارض صادر شود.

غلامعلی فارغی، دبیر انجمن تولیدکنندگان جوجه یکروزه عرضه ۳۰ درصد تولید جوجه یکروزه در بورس کالا

با عرضه مستمر جوجه یکروزه در بورس کالا، ضمن افزایش شفافیت قیمتی و ایجاد تعادل هر چه بیشتر در معاملات، این محصول از شمول قیمت‌گذاری خارج می‌شود. همچنین با راه‌اندازی صندوق‌های کالایی و حمایت شرکت‌های تامین سرمایه، مشکل تامین مالی تولیدکنندگان و مرغداران مرتفع خواهد شد.

غلامرضا کریمی، مباشر رسمی در خرید توافقی زعفران حفظ اصالت زعفران ایرانی

زعفران باید در بورس کالا عرضه و کشف قیمت شود تا پس از کاهش واسطه‌گری‌ها و ایجاد ثبات در بازار به خریدار داخلی، صادرکننده و مشتری خارجی در خصوص اصالت و استاندارد محصول اطمینان خاطر دهیم.

عزیز اکبریان، رئیس کمیسیون صنایع و معادن حمایت هدفمند از کالای ایرانی

بورس کالا با توجه به ایجاد شفافیت و تعادل بخشی به بازار کالاها، نقش مهمی در زمینه حمایت از کالای ایرانی دارد. برای این اساس باید در راستای حمایت از کالا و تولیدکنندگان، بورس کالا را بیش از گذشته تقویت کنیم چرا که در فضای غیرشفاف، امکان حمایت هدفمند از به مراتب مشکل تر می شود.

حمیدرضا فولادگر، رئیس کمیسیون ویژه حمایت از تولید سوق سرمایه گذاری ها به بخش تولید

بورس کالا در چارچوب سیاست های کلان کشور و هماهنگی بین بازار سرمایه، بازار کار و تولید نقش پررنگی ایفا می کند که قطعاً در این راه، برنامه ریزی درست مسوولان کمک کننده خواهد بود. در سال ۹۷ نیز بورس کالا می تواند با ایجاد رقابت و جذابیت برای تولید کنندگان و خریداران، سرمایه گذاری ها را به بخش تولید سوق دهد.

محمد رضا پور ابراهیمی، رئیس کمیسیون اقتصادی اقدامی به سود کشاورز و دولت

عرضه شفاف و بدون واسطه محصولات در بورس کالای طی سال های اخیر، نقش موثری در اقتصاد و رشد تولید داشته است به طوریکه ایجاد قیمت منصفانه، شفافیت در عرضه و تقاضا، حذف رانت و تخصیص بهینه منابع از مزایای تقویت بورس کالا در اقتصاد بوده است؛ در این بین بحث عرضه گسترده گندم در بورس مطرح شده که به اعتقاد مجلس این اتفاق به سود کشاورز و دولت خواهد بود.

محمد مهدی مفتاح، سخنگوی کمیسیون برنامه و بودجه حذف رانت های عظیم

بیش از یک دهه از فعالیت بورس کالا در کشور ما می گذرد و این بورس با پشت سر گذاشتن موانع زیادی از جمله اقتصاد دولتی و قیمت گذاری های دستوری، توانسته توسعه قابل توجهی پیدا کند و حتی به بازوی دولت در تنظیم بازارها مبدل شود؛ از جمله اثرات مهم بورس کالا در اقتصاد می توان به حذف رانت های عظیمی که در حوزه عرضه و خرید محصولات مختلف در اختیار عده ای خاص بود، اشاره کرد.

حسن حسینی شاهرودی، دبیر کمیسیون اقتصادی توسعه تعاملات بین المللی از مسیر بورس کالا

در تولید، عرضه و بازاریابی محصولاتی همچون پسته و زعفران که در تولید آنها مزیت داریم، باید با استفاده از ظرفیت ها و ساختار بورس کالا از مرزها فراتر رویم. به طوریکه با توجه به استقبال زیادی که هیات های اروپایی از جمله بورس یونان برای توسعه همکاری و امضای تفاهمنامه اقتصادی با ایران داشته اند، باید در مسیر توسعه تعاملات کالایی از مسیر بورس ها نیز قدم برداریم.

علی اکبری، رئیس کمیسیون کشاورزی کاهش تصدی گری دولت

توسعه بورس کالا به معنای واسطه سازی امور به خود بازار است. هر چقدر بتوانیم تصدی گری دولت را در بخش کشاورزی کم کنیم، به نفع دولت و بازار محصولات کشاورزی است؛ این کاهش تصدی گری می تواند از طریق ظرفیت های بورس کالای ایران و صندوق های کالایی مختلف انجام شود.

عبدالله رضیان عضو کمیسیون صنایع و معادن تأمین مالی از بازار سرمایه

باید شرایطی مهیا شود تا همه تولیدکنندگان بتوانند از فضای بورس کالا استفاده کنند چرا که در بخش های اقتصادی هنوز نتوانستیم از ظرفیت بورس به طور کامل استفاده کنیم؛ دغدغه های تأمین مالی فعالان اقتصادی که امروز در سیستم بانکی با آن مواجه هستیم و اقتصاد کشور را مورد چالش قرار داده است می تواند از کانال بازار سرمایه و به خصوص بورس کالا پوشش داده شود.

ناصر موسوی لارگانی، عضو کمیسیون اقتصادی تأثیر گذاری بر قیمت های منطقه ای و جهانی

در شرایطی که در تولید برخی محصولات کشاورزی، پتروشیمی و حتی صنعتی و معدنی دارای مزیت در دنیا هستیم، باید دریچه نگاهمان به بورس کالا را همانند بورس های کالایی دنیا بزرگ کنیم. جذب مشتریان خارجی و صادرات از بورس و تأثیر گذاری بر قیمت های منطقه ای و جهانی از مواردی است که می توان با حمایت از سازوکار بورس کالا به آن هادست یافت.

غلامرضا جعفرزاده ایمن آبادی، عضو کمیسیون برنامه بودجه رشد سودآوری زعفرانکاران

با عرضه زعفران در بورس کالا تضمین سلامت بازاریابی و معاملات این محصول به کشاورز داده خواهد شد تا با حذف دست دلان و جلوگیری از قاچاق، طلای سرخ با قیمت واقعی در بازار داخلی و همچنین بازارهای جهانی عرضه شود. با توسعه عرضه زعفران و ورود بازیگران این بازار به بورس کالا، رشد سودآوری زعفرانکاران، افزایش کیفیت و صادرات این محصول از بورس حاصل می شود.

احمد انارکی محمدی، عضو کمیسیون اقتصادی عرضه مستمر و کشف قیمت روزانه پسته

پسته مانند دیگر محصولات کشاورزی باید دائماً در فضای مارکتینگ و بازار جهانی وارد شده و هیچ گاه بازار تقاضا از این محصول ایرانی خالی نباشد که بورس کالا با دارا بودن ابزارهای مالی از جمله گواهی سپرده کالایی در کشف روزانه قیمت ها و برقراری تعادل عرضه و تقاضا، نقش کلیدی خواهد داشت.

عباس پای زاده، عضو کمیسیون کشاورزی طرحی که اعتماد کشاورزان را جلب کرد

عرضه محصولات کشاورزی در قالب سیاست قیمت تضمینی در بورس کالا توانسته است تا حد زیادی اعتماد و رضایت کشاورزان را جلب کند به طوریکه تجربه موفق معامله درت و جو به صورت قیمت تضمینی در سال های اخیر کشاورزان را ترغیب کرد تا محصول خود را به بورس کالا تحویل داده و سریع تر به پول خود دست پیدا کنند.

داریوش اسماعیلی، رئیس فراکسیون معدن و صنایع معدنی ایجاد شفافیت در بازار محصولات معدنی

در قانون راهکارهایی پیش بینی شده است که موضوع صادرات مواد معدنی به شکل شفاف قابل تصمیم گیری باشد؛ براساس ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر با توجه به سازوکارهای شفاف بورس، یکی از روش های مناسب فروش مواد معدنی و به ویژه سنگ آهن، بورس کالا است که این اقدام منجر به شفافیت بازار محصولات معدنی می شود.

توسعه بورس در سراسر کشور

به اعتقاد بنده نوسانات نرخ ارز یکی از عوامل مهم در این زمینه است.

محمدرضا پورابراهیمی افزود: در این باره بارها اعلام کرده‌ایم که براساس مصوبه شورای عالی بورس، بازار آتی ارز به منظور پوشش ریسک نوسانات نرخ ارز راه اندازی شود همان گونه که بازار آتی طلا در بورس کالا ایجاد شده و امروز اثرات مثبت این معاملات را در بازار طلا مشاهده می‌کنیم. رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس گفت: موضوع دیگر، سامانه بهین یاب وزارت صنعت است که البته وزارتخانه از پیش این سامانه به منظور تخصیص صحیح مواد به واحدهای تولیدی استقبال کرده که ما نیز این اتفاق را به فال نیک می‌گیریم. پورابراهیمی در ادامه با تأکید بر اینکه ساختار بازار سرمایه و بورس کالا براساس مر قانون است، گفت: اگر عده‌ای قصد دارند تا ساختارها را زیر سؤال ببرند، ما به عنوان قانون گذار در مجلس این موارد را قبول نداریم اما اگر به دنبال حل مشکلات صنایع پایین دست هستند، از این موضوع استقبال می‌کنیم. رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس تصریح کرد: موضوعاتی که در خصوص انحصار در عرضه محصولات ورق فولاد مطرح می‌شود باعث شد تا شورای رقابت وارد میدان شود و همین شورا نیز رأی به عرضه ورق فولاد در بورس کالا براساس درصدی مشخص از عرضه در تالار و مچینگ داد.

کنیم و دومین قدم نیز به سمت گسترده‌تری عرضه انواع کالاها در نقاط مختلف کشور در بورس خواهد بود تا به طور متمرکز در بازار کالا عمل کنیم.

تقویت بورس کالا، محور نشست‌ها

در ادامه این نشست نیز غلامحسین شافعی، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران گفت: نشست‌هایی از این دست با حضور صنایع بالادست و پایین دست به منظور اصلاح ضعف‌های احتمالی، رویکرد کاملاً منطقی و قابل قبولی است. رئیس اتاق بازرگانی ایران افزود: بورس کالا دارای جایگاهی اثرگذار در اقتصاد ماست و این گونه نشست‌ها نیز در راستای تقویت این بورس و حمایت از تولیدکنندگان برگزار می‌شود. به گفته شافعی، بورس‌های کالایی در کل دنیا نیز بخش مهمی در اقتصادها هستند و ما نیز باید در راستای ارتقاء این بازار که به شفافیت و سلامت اقتصادی کمک می‌کند، حرکت کنیم.

ساختار بازار سرمایه براساس مر قانون

رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس نیز در این نشست اظهار داشت: در مورد بحث قیمت محصولات در بورس کالا، بایستی یک مجموعه‌ای از عوامل را در کنار هم قرار داد که

هفتاد و پنجمین نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در آخرین روزهای سال ۹۶ در شرایطی به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی برگزار شد که یکی از مباحث اصلی مورد بررسی در این جلسه به مکانیسم عرضه و تعیین قیمت ورق‌های فولادی در بورس کالای ایران اختصاص داشت.

مسعود کرباسیان، وزیر امور اقتصاد و دارایی پس از بیان نقطه نظرات حاضران، با اعلام این موضوع که بورس کالا یک بستر و ابزار است و تصمیم گیر نیست، گفت: بنده به دولتی نگاه کردن به بورس کالا اعتقادی ندارم اما به اینکه کشف قیمت محصولات باید در بورس کالا انجام شود، اعتقاد دارم.

وزیر امور اقتصادی و دارایی در پاسخ به انتقاد یکی از حضار در مورد ترکیب هیات مدیره بورس کالا عنوان کرد: اگر به دنبال حل مشکلات صنایع پایین دست هستیم، مطرح کردن این مسائل هیچ مانعی را در این حوزه رفع نمی‌کند؛ بنده درباره تغییرات هیات مدیره بورس کالا وارد نمی‌شوم چرا که به سهامداران این شرکت احترام می‌گذارم و این سهامداران هستند که اعضای هیات مدیره شرکت‌ها را تعیین می‌کنند.

کرباسیان تأکید کرد که باید در اولین قدم به سمت محوریت قرار دادن بورس کالا حرکت

آمارها از بلوغ بورس کالا

حکایت دارد

عملکرد بورس
کالا از دیدگاه
مدیران ارکان
بازار سرمایه

با توجه به اهمیت کالاهای استراتژیک و تأثیرگذاری آنها بر زندگی آحاد مردم، هیچ اقتصادی حتی پیشرفته‌ترین اقتصادهای دنیا نمی‌پذیرند که بخش عمده‌ای از کالاهای موجود، در فضای مبهم و غیرشفاف مبادله شود. با این اوصاف بورس کالا می‌تواند یک محیط مناسب برای کشف قیمت و ایجاد فضای شفاف معاملاتی و پاسخگوی ساز و کار نظارتی برای معاملات کالا باشد. از این رو طبق آمارهای بورس کالای ایران در سال ۹۶، این بورس سهم ۴۸ درصدی از ارزش کل معاملات بازار سرمایه را به خود اختصاص داده و با ارزش معاملات ۱۱۷ هزار میلیارد تومانی، علاوه کسب رتبه اول در بین سایر بورس‌ها، بالاترین رکورد ارزش کل معاملات بورس کالای ایران در ۱۰ سال گذشته نیز شکسته شود. در همین زمینه نظر مدیران ارکان بازار درباره عملکرد بورس کالا در سال ۹۶ و جایگاه این بورس در اقتصاد ملی را جویا شده‌ایم که می‌خوانید.

شاپور محمدی

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار

توسعه بخش کشاورزی و ثبت رکوردهای جدید

در سال ۱۳۹۶ یکی از اقدامات مهم در بورس کالا پذیرش زعفران و پسته بود. با توجه به اهمیت این محصولات برای کشاورزان ایران، تعیین قیمت این محصولات از اولویت بالایی برخوردار است که با ورود به بورس کالا، نظام قیمت گذاری صحیح بر آن‌ها اعمال شد. از سوی دیگر عبور ارزش معاملات بورس کالا از ۱۰۰ هزار میلیارد تومان نیز یکی از رکوردهای مهم این بازار به شمار می‌رود.

معاملات محصولات کشاورزی طی سال ۹۶ در بورس کالا رونق بسیار خوبی پیدا کرد و این بازار تجربه منحصر به فردی در حوزه محصولات کشاورزی به دست آورد که بدون شک در رونق و توسعه بازار سرمایه تأثیر بسزایی دارد. عرضه گندم در بورس کالا نیز از اقدامی بوده که به سود دولت و کشاورزان است؛ از طرفی دولت نیز با استفاده از ابزارهای بورس کالا می‌تواند تأمین مالی مناسبی انجام دهد و به رونق اقتصاد کمک بیشتری کند.

یکی دیگر از اقدامات خوب بورس کالا طی این سالها، عملکرد این شرکت در حوزه پتروشیمی است که منجر به شکل‌گیری شفافیت، تنظیم و به تعادل رسیدن قیمت‌ها در این بازار شده است. معاملات گواهی سپرده کالایی نیز یک فرصت جدید سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه است که بر بازار کالا نیز اثرگذار خواهد بود و اتفاقی مثبت برای صندوق‌های سرمایه‌گذاری به شمار می‌رود. همچنین طراحی، اجرا و توسعه ابزارهای جدید معاملاتی قراردادهای آتی و آپشن از برنامه‌های حال حاضر بورس کالا به شمار می‌آید.

در آخر با توجه به تعاملات و ارتباطات خوبی که بازار سرمایه با بانک مرکزی دارد، انتظار می‌رود که بر اساس توافقات انجام شده، نیاز بازار و وجود ساختارهای زیربنایی ایجاد بورس ارز، بازار آتی ارز به سرعت پس از یکسان‌سازی نرخ آن راه‌اندازی شود.

حسن قالیباف اصل

مدیر عامل بورس اوراق بهادار تهران

ایجاد فضای رقابتی و شفافیت با بورس کالا

شفافیت، بزرگ‌ترین مزیتی است که می‌توان برای بورس کالا در نظر گرفت؛ این در حالی است که معضل بزرگ معاملات کالایی در بازار سنتی، نبود شفافیت و رانتی است که در این بازارها وجود دارد. با این اوصاف هر قدر کالاهای بیشتری در بورس کالا پذیرفته و معاملات آن‌ها در فضای بازار سرمایه انجام شود، نه تنها قیمت این محصولات به صورت منصفانه کشف می‌شود بلکه دست رانت‌خواران نیز از این بازار کوتاه می‌شود؛ برای مثال می‌توان به نتایج مثبت ورود بورس کالا به حوزه کشاورزی به ویژه گندم اشاره کرد که جای هیچ‌شکی برای منتقدان باقی نمی‌گذارد. آمارهای منتشر شده و اختصاص حدود نیمی از معاملات بازار سرمایه به بورس کالا، نشان از رشد مناسب و به بلوغ رسیدن این بورس در فضای بازارهای مالی دارد. با این حال هنوز کالاهای بسیاری وجود دارد که می‌توانند در بورس پذیرفته شوند و در فضای شفاف بورس کالا مورد معامله قرار گیرند. از سوی دیگر اگر سازوکاری مهیا شود که محصولات شرکت‌های پذیرفته شده در بورس‌های موازی در بورس کالا مورد معامله قرار گیرد، می‌تواند با ایجاد فضای رقابتی و شفافیت بیشتر صورت‌های مالی این شرکت‌ها، منجر به رشد بورس کالا، توسعه بازار سرمایه و رونق اقتصاد کشور شود.

امیر هامونی

مدیر عامل فرا بورس ایران

عرضه محصولات شرکت‌های بورسی در بورس کالا

نه تنها بورس کالا بلکه تمامی بورس‌های ایرانی مکمل بورس اوراق بهادار هستند. از این رو، ایجاد هماهنگی در بین این بورس‌ها از مهم‌ترین نکاتی است که باید مورد توجه فعالان و مسئولان بازار

قرار بگیرد.

یکی از مهم‌ترین اقداماتی که می‌تواند رشد بورس‌های موازی مانند بورس کالا و بورس انرژی را در پی داشته باشد، عرضه محصولات شرکت‌هایی است که در بازار سرمایه پذیرش می‌شوند؛ برای مثال، یک شرکت معدنی می‌تواند مواد اولیه را از بورس کالا تهیه و از سوی دیگر محصولات نهایی خود را نیز در همین بازار عرضه کند. بدون شک این روند علاوه بر تکمیل زنجیره محصولات، منجر به ایجاد شفافیت بیشتر در صورت‌های مالی این شرکت‌ها می‌شود.

با این اوصاف بر اساس مطالعات انجام شده هر چه بورس‌های موازی مانند بورس کالا و بورس انرژی عملکرد بهتری داشته باشند، بازار سرمایه قوی‌تر و در نهایت چرخ‌های اقتصادی کشور روان‌تر می‌چرخد.

یکی دیگر از بازارهایی که می‌تواند به اقتصاد کمک شایانی کند، شکل‌گیری بورس ارز و آتی ارز در بورس کالا است؛ با توجه به فراهم بودن زیرساخت‌های این امر در بورس کالا و تجربه این شرکت در بازار آتی سکه می‌توان آینده خوبی برای این مهم پیش‌بینی کرد. با این اوصاف امیدواریم بانک مرکزی نیز به عنوان متولی کنترل ارز در سطح اقتصاد با درک این دغدغه، هر چه زودتر اجازه تأسیس این بازار را بدهد.

روح‌الله میرصانعی

دبیر کل کانون کارگزاران

ابزارهای جدید و تنوع بازارها نشانه پیشرفت است

در بازارهای مالی اتفاقات و ابزارهای جدید نشانه پیشرفت آن بازار است؛ از این رو، راه‌اندازی قراردادهای آپشن، رونق معاملات آتی و ایجاد ابزارهای مشتقه در بورس کالای ایران را می‌توان به فال نیک گرفت. از سوی دیگر، طراحی سامانه تالار مجازی برای معامله‌گران جذاب بوده و به طور حتم می‌تواند در رونق هر چه بیشتر معاملات مشتقه بورس کالا تأثیرگذار باشد.

گفتنی است، اگرچه راه‌اندازی بازار آتی ارز به سیاست‌های بانک مرکزی برمی‌گردد اما طی ماه‌های گذشته با توجه به وضعیت نابسامان بازار ارز مباحث

سعید اسلامی بیدگلی دبیر کل کانون نهادهای سرمایه گذاری

ارزش بالای معاملات بورس کالا قابل انتظار بود

سعید اسلامی بیدگلی، دبیر کل کانون نهادهای سرمایه گذاری

اقتصاد ایران طی سال‌های گذشته شفافیت نداشته و اقتصاددانان بزرگ همواره تأکید کرده‌اند که راهکار مبارزه با این موضوع، صدور بخشنامه و وضع قوانین جدید نیست؛ چون نهادهای مختلفی که در این سال‌ها قدرت زیادی به دست آورده و از این شفاف نبودن سود بسیاری می‌برند، اجازه اجرای این قوانین را نمی‌دهند.

با این اوصاف یکی از بازارهای مالی که در مدت ۴۰ سال رانت بسیاری به آن وارد شد و از شفاف نبودن رنج می‌برد، بازارهای کالایی بود که سپردن آن به بورس کالا توانست بخش زیادی از رانت موجود در این زمینه را از بین ببرد. به این ترتیب، شکستن رکورد ۱۰۰ هزار میلیاردی در سال گذشته و همچنین انجام نیمی از معاملات بازار سرمایه در بورس کالا نه تنها طبیعی به نظر می‌رسد بلکه انتظار رشد بیشتری نیز از این بورس می‌رود.

افزون بر این، هنوز صنایع بسیاری وجود دارند که قابلیت استفاده از ابزارهای مالی بورس را دارند و می‌توانند وارد بورس کالا شده و از رقابت، شفافیت و نقدشوندگی گسترده موجود در این بازار استفاده کنند. همان‌طور که در بورس‌های کالایی دنیا تنوع بسیاری وجود دارد در بورس کالای ایران نیز، ظرفیت ورود صنایع جدید وجود دارد و به عنوان مثال، نتایج بسیار خوبی از فروش محصولات پتروشیمی در این بازار گرفته شد. از سوی دیگر، با توجه به تلاش بسیار نمایندگان مجلس و بورس کالا برای ورود محصولات کشاورزی، در حال حاضر شاهد نتایج درخشان عملکرد آن‌ها در این حوزه هستیم؛ با این حال هنوز مشکلات قانونی و همکاری نکردن برخی نهادها مانع از فعالیت بهتر بورس کالا می‌شود. در پایان به نظر می‌رسد تقویت ابزارهای مشتقه در بورس کالا که در بازارهای جهانی رایج است نیز می‌تواند نوبدبخش توسعه هر چه بیشتر بورس کالا در سال‌های پیش رو باشد.

بخش کشاورزی به خصوص اجرای سیاست قیمت تضمینی گندم و ایجاد صندوق‌های کالایی، در مسیر توسعه بازار سرمایه اثرات بسیار مناسب و تأثیرگذاری دارد. با این حال توسعه و پیشرفت بازار سرمایه تنها با حرکت رو به جلوی چهار رکن بازار به صورت موازی امکان‌پذیر می‌شود.

ایجاد بازارهایی مانند آتی سکه و صندوق‌های کالایی و گواهی سپرده کالایی، تلاش‌هایی است که بورس کالا را در مسیر درستی قرار داد و این شرکت را از یک بستر صرف برای معامله به مرجعی برای قیمت‌گذاری کالاهایی که ایران توان رقابتی با بازارهای جهانی را دارد، هدایت کرد؛ برای مثال، تأثیر ورود بورس کالا به محصولات کشاورزی را نمی‌توان نادیده گرفت، البته با توجه به گستردگی محصولات در حوزه کشاورزی به نظر می‌رسد هنوز فرصت‌های خوبی برای حضور بورس کالا در این زمینه فراهم است. از سوی دیگر، ایجاد شفافیت در معاملات محصولات استراتژیک مانند زعفران، گندم و... از مهم‌ترین مزیت‌های بورس کالاهای ایران است. همچنین قابلیت‌های این بورس در تأمین مالی شرکت‌ها می‌تواند در رونق اقتصاد و حمایت از تولیدات ایرانی تأثیرات مثبتی داشته باشد.

یکی دیگر از اقداماتی که در سال گذشته توانست زمینه رشد بورس کالا را فراهم کند، کامل شدن زنجیره‌های کالایی در این بازار است؛ برای مثال، می‌توان به سنگ‌آهن اشاره کرد. با این حال هنوز راه بسیاری برای کامل شدن تمام زنجیره‌های کالایی در راه است و امیدواریم در سال ۱۳۹۷ با پذیرش بیشتر محصولات، شاهد کامل شدن زنجیره معاملات در این بازار باشیم. یکی دیگر از نکاتی که در سال جاری می‌تواند پیشرفت و توسعه بورس کالا را تضمین کند، بالا رفتن هماهنگی بین بورس کالا و سایر بورس‌های موازی است. در حقیقت اگر سازوکاری به وجود بیاید که محصولات شرکت‌هایی که در بورس پذیرفته می‌شوند در بورس کالا عرضه شود، نه تنها شفافیت صورت‌های مالی بالا می‌رود، بلکه با حذف واسطه‌گری، اقتصاد کلان در مسیر شکوفایی حرکت می‌کند؛ از این رو، انتظار می‌رود این مهم در اولویت‌های بازار سرمایه در سال جاری باشد.

گسترده‌ای در رابطه با این مهم مطرح شد و حتی راه‌اندازی این بازار در شورای عالی بورس نیز به تصویب رسید؛ به نظر می‌رسد باید منتظر احداث این بازار در بورس کالای ایران باشیم. افزایش ارزش معاملات بورس کالا در بین سایر بورس‌ها را نیز می‌توان از جمله مهم‌ترین اتفاقات مثبت بازار سرمایه دانست؛ در حقیقت در سال‌های ابتدایی فعالیت بورس کالا، اینکه ارزش مالی این بورس روزی از ارزش معاملات فیزیکی فراتر رود شبیه یک رویا بود که امروز شاهد تحقق این رویای مهم در تالار نقره‌ای هستیم.

از سوی دیگر، عرضه پتروشیمی‌ها در بورس کالا را می‌توان از نقاط قدرت این بورس در نظر گرفت. در واقع اگر این محصول به بورس کالا نمی‌آمد، دولت باید هزینه‌های به مراتب بیشتری را برای کنترل بازار می‌پرداخت؛ چرا که باز هم شاهد اختلاف قیمت اعلامی از سوی دولت و قیمت‌های بازار بودیم که همین اختلاف قیمت، رانت و فساد را در بازار گسترش می‌دهد. بر این اساس، کشف قیمت‌ها براساس عرضه و تقاضا، رضایت‌بخش برای بازار را در پی داشته است. شایان ذکر است که مادر حال گذار از اقتصاد دستوری و دولتی به اقتصاد آزاد هستیم و از ورود خارجی‌ها برای سرمایه‌گذاری در کشورمان سخن می‌گوییم، پس باید به مسائلی همچون کشف قیمت کالاهای براساس مکانیسم عرضه و تقاضا که در دنیا اثبات شده، پایبند باشیم. در پایان خاطر نشان می‌کنم که نباید مزیت‌های بزرگ بورس کالا برای صنایع کشور را نادیده بگیریم؛ به طوری که بورس کالا طی سال‌های اخیر ریسک معاملات را برای بازیگران بازار به حداقل رسانده است. اطمینان طرفین معامله از کیفیت و نقل و انتقال وجوه، دو فاکتور مهم برای فعالان بازارهای کالایی است که در بورس کالا دقیق‌تر، سریع‌تر و حرفه‌ای‌تر از بازار آزاد انجام می‌شود؛ در بازار آزاد همیشه یکی از دغدغه‌های طرفین معامله اجرای کامل تعهدات بوده که این موارد در بورس کالا به راحتی قابل پیگیری است.

علی نقوی
مدیرعامل مرکز مالی ایران

تکمیل زنجیره محصولات در تالار نقره‌ای

به نظر می‌رسد حرکت بورس کالای ایران در

رکورد ۱۱۷ هزار میلیارد تومانی

سال ۹۶ ارزش کل معاملات و آمارهای ۱۰ ساله بورس کالا جا به جا شد

بورس کالای ایران سال ۹۶ را با ثبت رکوردهای متوالی در حجم و ارزش معاملات تالارها و بازارهای مختلف و کسب رتبه نخست بازار سرمایه از نظر ارزش معاملات به پایان رساند. به اعتقاد کارشناسان، ثبت ارزش ۱۱۷ هزار میلیارد تومانی ارزش معاملات و رشد ۴۴ درصدی این متغیر در مقایسه با سال ۹۵، نشان دهنده میزبانی مناسب بورس کالا از صنایع مختلف بوده و این امر، نوید تابلوی سبز رنگ بورس کالا در سال ۹۷ را نیز می دهد.

به گزارش «پیام اقتصادی بورس کالا»، اوایل سال ۹۶ وقتی آمارهای یکساله (سال ۹۵) بورس کالا منتشر شد، کارشناسان زیادی ارزش ۸۱ هزار میلیارد تومانی معاملات بورس کالا را عاملی برای ثبت ارقام جدید بر تابلوی تالار نقره ای عنوان کردند که امروز شاهد پیش بینی درست آن کارشناسان هستیم. در سال گذشته رکوردهای تاریخی و ۱۰ ساله بورس کالا از جمله ارزش کل معاملات، حجم و ارزش معاملات پتروشیمی، حجم و ارزش معاملات کشاورزی و حجم و ارزش معاملات قراردادهای آتی جا به جا شد تا این بورس با سهم ۴۸ درصدی، در رتبه نخست بازار سرمایه قرار بگیرد.

همچنین بررسی عملکرد بازار فیزیکی بورس کالای ایران در سال ۹۶ نشان می دهد که در این بازار بیش از ۲۶ میلیون و ۶۵۴ هزار تن محصول به ارزش بالغ بر ۴۹۸ هزار میلیارد ریال داد و ستد شد که حجم و ارزش معاملات این بازار نسبت به سال ۹۵ به ترتیب بارش ۵ و ۳۴ درصدی مواجه شد.

سفیدبختی قیر

یکی از تالارهای شلوغ بورس کالا در سال ۹۶، تالار فرآورده های نفتی بود که این بازار نیز رکورد ۱۰ ساله معاملات بورس کالا را جا به جا کرد. در این تالار بیش از ۱۰ میلیون و ۸۲۱ هزار تن محصول به ارزش بیش از ۱۰۴ هزار میلیارد ریال معامله شد که حجم و ارزش محصولات معامله شده در این تالار به نسبت سال ۹۵ به ترتیب رشد ۹ و ۴۹ درصدی را نشان می دهد. طبق انتظارها دو محصول اصلی تالار یعنی قیر و کیوم باتوم، نبض معاملات فرآورده های نفتی را در اختیار داشتند به طوریکه ۵ میلیون و ۴۹۶ هزار تن قیر و ۳ میلیون و ۸۳۶ هزار تن و کیوم باتوم طی سال گذشته در بورس کالا دادوستد شد. حجم و ارزش معاملات قیر به نسبت سال ۹۵ به ترتیب ۵ و ۳۹ درصد و حجم و ارزش معاملات و کیوم باتوم نیز ۱۹ و ۷۰ درصد افزایش یافت.

۹۸۱ هزار و ۴۰۰ تن لوب کات، ۳۸۹ هزار و ۱۶۵ تن گوگرد، ۵۰ هزار و ۷۰۱ تن عایق رطوبتی، ۴۳ هزار و ۱۹۴ تن روغن و ۲۳ هزار و ۹۵۰ تن سلاپس واکس از دیگر محصولات معامله شده در این تالار به شمار می رود.

رقص خوشه های طلایی

تالار محصولات کشاورزی بورس کالای ایران نیز در سال ۹۶ میزبان دادوستد ۲ میلیون و ۹۶۲ هزار تن محصول به ارزش ۲۳ هزار و ۹۰ میلیارد ریال بود که حجم و ارزش معاملات این تالار در مقایسه با سال ۹۵ هر یک بارش ۱۸ درصدی مواجه شد. یکی از جذاب ترین معاملات تالار کشاورزی در سال گذشته به گندم اختصاص داشت به طوریکه با ثبت معامله ۲ میلیون تنی، رکورد حجم معاملات ۱۰ ساله گندم در بورس شکسته شد. همچنین براساس گفته های وزیر جهاد کشاورزی، از سال جاری بخش بیشتری از گندم کل کشور در بورس کالا عرضه خواهد شد تا علاوه شفاف شدن روند معاملات و پرداخت سریع وجه کشاورزان، بار مالی دولت به میزان قابل توجهی کاهش یابد. اما از دیگر محصولات معاملات شده در تالار کشاورزی طی سال گذشته می توان به

۳۷۰ هزار و ۴۷۴ تن جو، ۲۹۶ هزار و ۸۷۵ تن شکر، ۲۰۶ هزار و ۷۱۵ تن ذرت، ۷۳ هزار و ۷۰۰ تن روغن خام، ۴ هزار و ۸۵۰ تن کنجاله، ۳ هزار و ۳۸۵ تن مرغ منجمد، ۲۵۲ تن عدس و ۵۰ تن برنج اشاره کرد. همچنین در سال ۹۶، ۷۴ هزار عدد تخم مرغ و به میزان ۷ میلیون و ۶۵۷ هزار عدد مرغ و جوجه (جوجه یک روزه گوشتی) در گروه کشاورزی مورد معامله قرار گرفت.

خودنمایی بازار فرعی

بازار فرعی بورس کالا در سال گذشته میزبان معامله ۱۶۹ هزار و ۸۵۴ تن محصول به ارزش ۴ هزار و ۳۷۷ میلیارد ریال بود که نسبت به سال ۹۵ رشد ۴۸ درصدی حجم و ۱۹۵ درصدی ارزش را نشان می دهد.

در این بازار ۶۳ هزار و ۶۲۵ تن محصولات کشاورزی، ۳۳ هزار و ۲۳۳ تن ضایعات، ۲۵ هزار و ۲۳۴ تن مواد معدنی ۲۰ هزار تن آهن، ۹ هزار و ۲۵۸ تن مواد پلیمری، ۴ هزار و ۷۹۴ تن مواد شیمیایی، ۸ هزار و ۱۰ تن فولاد، ۳ هزار تن مس و ۲ هزار و ۷۰۰ تن سولفات به فروش رفت.

همچنین تعداد ۲۲ هزار و ۵۸۵

عدد بشکه خالی و ۲۴ هزار و ۲

عدد تراورس چوبی طی سال

۱۳۹۶ در گروه بازار فرعی

مورد معامله قرار گرفت. علاوه

بر این تعداد ۶۲۳ هزار و ۲۰۰ قطعه

جوجه یک روزه طی سال گذشته در گروه

کشاورزی بازار فرعی مورد معامله قرار

گرفته است. همچنین ۶۸ رآس تلیسه

آبستن و ۸ هزار قطعه جوجه یک روزه

تخم گذار نیز در این بازار مورد معامله

قرار گرفت.

تکیه پتروشیمی ها به تالار نقره ای

در تالار محصولات پتروشیمی بورس کالا در سال گذشته بیش از ۳ میلیون و ۹۴۰ هزار تن محصول به ارزش بیش از ۱۵۱ هزار میلیارد ریال دادوستد شد تا حجم و ارزش معاملات این بازار رشد ۱۱ و ۳۳ درصدی را نسبت به سال ۹۵ تجربه کند. ارقام ثبت شده در تالار پتروشیمی بیانگر آن است که فعالان این بازار، بورس کالا را به عنوان بستری امن و جذاب برای عرضه و معامله محصولات انتخاب کرده اند که حاصل اعتماد آنها، ثبت رکورد حجم و ارزش معاملات پتروشیمی بورس کالا در سال ۹۶ بوده است. به این ترتیب در این تالار دو میلیون و ۸۲۷ هزار تن انواع مواد پلیمری، یک میلیون و ۱۱۲ هزار تن انواع مواد شیمیایی و ۵۷۰ تن گاز ها و خوراکی ها به فروش رسید.

همچنین یکی از رویدادهای مهم بورس کالا در سال ۹۶، آغاز

معاملات گواهی سپرده کالایی

صنعت پتروشیمی بود به طوریکه

۴۴ هزار گواهی محصول پلی

اتیلن سنگین بادی BL3

تولیدی پتروشیمی جم معادل

۴۴ هزار کیلوگرم (۴۴ تن) به

ارزش بیش از دو میلیارد و ۴۹۰

میلیون ریال مورد معامله

قرار گرفت.

سایا برای تامین مالی میانبر زد

آمار معاملات تالار محصولات صنعتی و معدنی نشان می دهد که در سال ۹۶ بیش از ۸ میلیون و ۷۶۰ هزار تن محصول به ارزش ۲۰۴ هزار میلیارد ریال مورد داد و ستد قرار گرفت و این تالار رشد ۳۱ درصدی ارزش معاملات در مقابل افت ۷ درصدی حجم را نسبت به سال ماقبل تجربه کرد.

در این تالار ۶ میلیون و ۹۳۲ هزار تن فولاد، بیش از یک میلیون و ۴۱۹ هزار تن سنگ آهن، ۲۵۳ هزار و ۵۲۵ تن مس، ۹۸ هزار و ۴۰۰ تن آلومینیوم، ۲۶ هزار و ۶۰۰ تن سیمان، ۱۴ هزار و ۳۰۰ تن کک، ۷ هزار و ۵۰۰ تن آهن اسفنجی، ۶ هزار و ۷۶۰ تن کنسانتره مولیبدن، ۹۴۰ تن روی، ۲۹۷ تن کنسانتره و ۳۷۶ کیلوگرم طلا معامله شد.

همچنین در سال ۹۶، ۳۵۰ دستگاه خودرو برای نخستین بار و طی چند نوبت در تالار محصولات صنعتی و معدنی مورد معامله قرار گرفت.

از رویدادهای مهم حوزه صنعتی بورس کالا در سال گذشته می توان به تامین مالی شرکت خودروسازی

سایا به ارزش ۵ هزار میلیارد ریال با

انتشار اوراق سلف موازی استاندارد

۵۴۵۱ دستگاه خودروی سراتو،

تامین مالی ۱۰۰ میلیارد ریالی

سیمان اصفهان و پذیرش

گندله و کنسانتره سنگ

آهن برای عرضه در تالار

داخلی بورس کالا اشاره

کرد.

قرار دادهای طلایی سکه

همچنین در سال گذشته و در بازار مالی که شامل اوراق سلف موازی استاندارد، گواهی سپرده کالایی و صندوق سرمایه گذاری است، ۶۲۱ میلیون و ۵۵۶ هزار قرار داد به ارزش بیش از ۱۶ هزار میلیارد ریال منعقد شد.

همچنین آمار معاملات قراردادهای مشتقه بیانگر آن است که در مجموع ۴ میلیون و ۲۸۸ هزار قرار داد به ارزش ۶۵۸ هزار میلیارد ریال منعقد شده است که نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۳۲ درصدی حجم و ۶۹ درصدی ارزش را نشان می دهد.

به این ترتیب در سال ۹۶ بیش از ۴

میلیون و ۲۴۶ هزار قرار داد آتی به

ارزش ۶۵۷ هزار میلیارد ریال منعقد

شد که در یک رکورد شکنی تاریخی با

رشد ۳۳ درصدی حجم و ۶۹ درصدی

ارزش نسبت به سال ۹۵ روبه رو

شد. قراردادهای اختیار معامله نیز

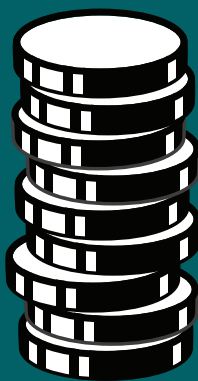
در حالی نسبت به مدت مشابه سال

قبل رشد ۴ درصدی ارزش را به ثبت

رساند که در این مدت ۴۱ هزار و ۷۷۱

قرارداد به ارزش ۵۲۳ میلیارد و ۶۶۲

میلیون ریال معامله شد.

نفس‌های آخر قیمت‌های دستوری

هدف و فلسفه اولیه تشکیل بورس کالا در ایران، خروج از نظام قیمت‌گذاری دستوری بود که به زودی با عرضه سنگ آهن و فرآورده‌های آن در این بورس، بازل کشف قیمت محصولات زنجیره فولاد در بورس تکمیل می‌شود.

محسن نعمتی

جمله سنگ آهن خواهیم بود. به گفته مشاور اسحاق جهانگیری، وصل کردن کل قیمت‌های زنجیره فولاد به یک محصول، منطقی و کارشناسی نیست؛ چرا که هر یک از محصولات شرایط خاصی دارند و از عوامل متفاوتی تبعیت می‌کنند؛ بر این اساس اتصال تمامی محصولات فولادی از ابتدا تا انتها به یک محصول خاص کارشناسی نیست که این موضوع در حال رفع است. «مؤذن زاده» عنوان کرد: به طور مثال، قیمت سنگ آهن، فولاد و بیلت ممکن است نوسان‌های متعدد و روند قیمتی متفاوتی داشته باشند؛ همچنین مشاهده می‌کنیم یک روز بیلت گران‌تر از اسلب می‌شود و روز دیگر بالعکس؛ حتی گاهی وقت‌ها چین به عنوان بزرگ‌ترین بازار تولید و مصرف فولاد، تصمیم می‌گیرد محصولاتی با کیفیت بالاتر در تولید سنگ آهن استفاده کند؛ به همین ترتیب قیمت سنگ آهن دانه‌بندی یک روز بالا می‌رود و کنسانتره ارزان می‌شود؛ بنابراین قیمت‌ها به هم ارتباطی ندارند و از همین رو با عرضه محصولات گوناگون در بورس کالا، فعالان آن محصولات هر یک براساس فاکتورهای خاص خود اقدام به کشف قیمت می‌کنند تا مشکلات کنونی حل و فصل شود.

تفاهم برای بودن یا نبودن عوارض صادرات «مؤذن زاده» در ادامه درباره وضع عوارض بر صادرات مواد معدنی اظهار کرد: برای تعیین وضع عوارض باید بخش خصوصی و دولتی به یک تفاهم بلندمدت دست پیدا کنند؛ به عبارتی باید حرف‌ها در دو طرف یعنی دولت و بخش خصوصی را شنید تا در این رابطه بخش خصوصی با وزارتخانه و دولت به یک تفاهم دست پیدا کنند. مشاور معاون اول رئیس جمهوری تصریح کرد: این تفاهم باید به صورتی باشد که اگر قیمت‌ها از حدی بالاتر رفت، بخش خصوصی به دولت کمک کند و اگر قیمت‌ها کاهش یافت، دولت به بخش خصوصی کمک کند؛ بنابراین در این رابطه باید هر دو طرف به یک تفاهم‌نامه بلندمدت دست پیدا کنند.

وی در پایان گفت: از سال‌ها پیش صادرات سنگ آهن به بازارهای جهانی از طریق بورس کالای ایران انجام می‌شود و اجرای ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر که به تعیین میزان نیاز داخلی سنگ آهن از طریق عرضه سه نوبت در تالار داخلی بورس کالا مربوط می‌شود می‌تواند در زمینه بودن یا نبودن عوارض صادرات راهگشا باشد.

رفته رفته این بازار بزرگ و بزرگ‌تر و انواع محصولات کشاورزی و پتروشیمی نیز راهی آن شد تا بورس کالایی با ارزش نیمی از معاملات بازار سرمایه را داشته باشیم؛ به دنبال ادامه این روند امروز بورس کالای ایران ارزشی فراتر از بازار سهام دارد که این امر نشان‌دهنده بلوغ و پیشرفت‌های غیرقابل انکار این بورس در این سال‌هاست.

وی گفت: بورس کالای ایران مسیر پر پیچ و خم و ناهموار اقتصاد دولتی را به خوبی پیموده و امروز به جایگاهی رسیده که دولت و صنایع می‌توانند به آن اعتماد کنند؛ در این بین همچنان شاهد برخی تصمیمات غیر کارشناسانه و تعیین دستوری قیمت برخی کالاها هستیم که البته این رویکرد در مسیر اصلاح قرار گرفته و شک ندارم که اگر زنجیره تولید محصولات در بورس کالا کشف قیمت شود، نه تنها فشاری به دولت نمی‌آید بلکه در مدت زمانی کوتاه بازار به تعادل می‌رسد.

استقبال وزیر از عرضه زنجیره فولاد در بورس کالا

«مؤذن زاده» با بیان اینکه شریعتمداری از موسسان بورس کالا بوده و در این سال‌ها در جریان فعالیت‌های بورس کالا در اقتصاد کشور قرار داشته است، گفت: دیگر دوران دیکته قیمت‌ها به تولیدکننده پایان یافته و محصولات استراتژیک ما از جمله محصولات زنجیره فولاد، برای توسعه راهی جز کشف قیمت واقعی در بورس کالا ندارند؛ از این رو، وزیر صنعت از عرضه محصولات زنجیره فولاد در بورس کالا استقبال کرده و به زودی شاهد اتمام شیوه دستوری قیمت محصولات از

«مصطفی مؤذن زاده» در میان فعالان صنایع مختلف به خصوص حوزه معدن و صنایع معدنی، فردی شناخته شده است؛ چرا که از جمله سوابق کاری او می‌توان به رئیس هیات عاملی ایمیدرو، مدیرعاملی شرکت ملی صنایع مس و مدیرعاملی شرکت ملی فولاد ایران اشاره کرد. همچنین از وی به عنوان یکی از ایده پردازان اصلی راهاندازی بورس فلزات در سال ۱۳۸۲ می‌شود؛ به خوبی نسبت به کارکردهای بورس کالا آشنایی دارد. او در گفت‌وگوی خود با دوماهنامه «پیام اقتصادی بورس کالا» از نفس‌های آخر قیمت‌های دستوری در اقتصاد ایران و پررنگ شدن نقش بورس کالا در زمینه کشف واقعی قیمت‌ها به خصوص در زنجیره فولاد می‌گوید.

مشاور معاون اول رئیس جمهوری عنوان کرد: برخی اقدامات غیر کارشناسانه در صنعت فولاد که امروز در مرحله اصلاح قرار گرفته، باعث شده تا در سال‌های گذشته کل زنجیره فولاد در بورس کالا کشف قیمت نشود؛ به این ترتیب هر بخشی به شکل مستقیم یا غیرمستقیم از غیر واقعی بودن قیمت‌ها آسیب دیده است که امیدوارم با حمایت وزیر صنعت از بورس کالا و ورود سنگ آهن، گندله و کنسانتره سنگ آهن و کشف قیمت واقعی کل زنجیره فولاد در این بورس، برای توسعه فرای صنعت فولاد خشت گذاری کنیم.

«مؤذن زاده» با تأکید بر اینکه افق و فلسفه ابتدایی ایجاد بورس کالا در ایران، خروج از قیمت‌گذاری‌های سفارشی و دستوری بود، افزود: در سال ۸۲، همراه با دوران آشفته بازار فلزات کشور، بورس فلزات تهران راهاندازی شد که

فرستی برای ترسیم نقشه راه بازار مالی ایران

الهی پیروی

یازدهمین دوره نمایشگاه بین‌المللی بورس، بانک و بیمه (FINEX ۲۰۱۸) به عنوان بزرگ‌ترین رویداد مالی و سرمایه‌گذاری کشور از تاریخ ۲۷ فروردین‌ماه سال ۱۳۹۷ با حضور شرکت‌های اروپایی و آسیایی در تهران برگزار می‌شود.

برگزاری نمایشگاه‌های تجاری و مالی در بیشتر کشورهای جهان با هدف توسعه و ایجاد رونق، امری متداول است، به طوری که شرکت‌ها و پنگاه‌های اقتصادی با توجه به شعار و اهداف انتخابی خود تلاش می‌کنند بیشترین بهره‌را از این تجمع مردم و مسئولان در رکود اقتصاد موجود جهانی ببرند.

با نگاهی به نمایشگاه‌های مختلف در جهان و عملکرد اقتصادی کشورهای برگزارکننده مشاهده می‌شود که بسیاری از این کشورها با شناسایی درست و دقیق نسبت به گروه‌های اقتصادی و رقابتی خود در بازارهای هدف، اقدام به برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی می‌کنند؛ بنابراین در تعریفی گویا و کوتاه، نمایشگاه را می‌توان تبلیغی زنده نامید؛ زیرا عواملی چون تولیدکننده، توزیع‌کننده، مصرف‌کننده و کالا یا خدمات در یک زمان و مکان مناسب گرد هم می‌آیند.

در حوزه بازار مالی کشور نیز در ۱۰ سال گذشته نمایشگاه بورس، بانک و بیمه به عنوان بزرگ‌ترین رویداد مالی و سرمایه‌گذاری کشور با هدف شناسایی بازارهای جدید و نیز معرفی خدمات نوین بازار مالی برگزار می‌شود و هر یک از این بازارها تلاش می‌کنند تا بهترین خدمات را به شرکت‌کنندگان ارائه کرده و از فرصت پیش آمده در این نمایشگاه برای توسعه فعالیت‌های خود استفاده کنند.

علاوه بر این از آنجایی که در تمام بخش‌های مالی کشور اعم از بازارهای سرمایه، پول و بیمه، خدمات مختلف، متنوع و پیچیده‌ای عرضه می‌شود و دریافت‌کنندگان آنها باید به طور پیوسته از جزئیات آنها اطلاع پیدا کنند، این فرصت در نمایشگاه بین‌المللی بورس، بانک و بیمه فراهم می‌شود تا بازارها ضمن تعامل با یکدیگر و ارائه محصولات خود، با همفکری صحیح بتوانند نقشه راه آینده را ترسیم کنند.

از سوی دیگر یکی از مهم‌ترین فواید برگزاری این گونه نمایشگاه‌ها حضور و تشویق عموم مردم جهت ورود به این بازار و عمق بخشیدن به آن است، به طوری که برگزاری چنین نمایشگاه‌هایی می‌تواند موجب ورود اشخاص بیشتری در بازار سرمایه شده و تحرک

است و از این مسیر برنامه‌ریزی بهتری برای رسیدن به اهداف صورت می‌گیرد.

بر همین اساس و از آنجایی که در سال‌های اخیر ابزارهای مالی در بازار سرمایه توسعه پیدا کرده است، لذا طی برگزاری فاینکس یازدهم و در غرقه بورس کالای ایران، این ابزارها و نحوه استفاده از آنها معرفی می‌شود. علاوه بر این، ضمن برگزاری برنامه‌های آموزشی در خصوص صندوق‌های سرمایه‌گذاری کالایی، معاملات مشتقه و دارایی پایه، با فعالان بازار هم‌اندیشی صورت خواهد گرفت. گفتنی است که طبق قرار هر سال، نشست خبری با خبرنگاران نیز برگزار می‌شود.

به جرات می‌توان گفت فاینکس ۲۰۱۸ نه تنها امکان تعامل نزدیک فعالان بازار سرمایه را فراهم می‌کند، بلکه زمینه‌ساز مراد با فعالان اقتصادی دیگر حوزه‌ها چون موسسات مالی و اعتباری، بانک‌ها، شرکت‌های بیمه و صاحبان پروژه‌های سرمایه‌گذاری کشور در بخش‌های استراتژیک و مهم را فراهم می‌آورد تا متولیان و فعالان مربوط بتوانند در فضایی تخصصی به تشریک مساعی و همفکری بپردازند.

یکی از نتایج مهم برپایی نمایشگاه‌ها، پدید آمدن فرصت‌های بی‌بدیل به منظور دستیابی سریع، کم هزینه و سهل‌تر به اطلاعات مورد نیاز بخش‌های تجاری و صنعتی در خصوص یک یا چند حوزه مرتبط است.

انتظار می‌رود که این دوره از نمایشگاه بتواند به رشد بیشتر بازارهای مالی به واسطه جذب بیشتر سرمایه‌گذاران، ارائه و دریافت خدمات متنوع در حوزه تامین مالی، رایزنی صاحبان سرمایه از یک سو و صاحبان صنایع از سوی دیگر، تبادل تجربیات و تعاملات وسیع‌تر با شرکت‌کنندگان خارجی منجر شود.

این بازار را افزایش دهد. به همین منظور باید از طریق فرهنگ‌سازی علاوه بر آشنایی عمومی و جذب مخاطب حداکثری، به حضور تخصصی در بازار سرمایه نیز کمک شود که فاینکس می‌تواند در این روند مثر باشد.

همچنین در این نمایشگاه می‌توان از این فرصت همفکری استفاده کرد و با معرفی ابزارهای نوین مالی و تشویق به استفاده از این ابزارها، عمق بازار سرمایه را افزایش داد. ابزارهایی نظیر آپشن‌ها و تدوین استراتژی‌های معاملاتی برای آن، فروش استقراضی و ... می‌تواند موجب جذابیت بیش از پیش این بازار شود. بر همین اساس می‌توان گفت این نمایشگاه فرصت مناسبی جهت همفکری برای ارائه‌اندازی این ابزارها است. علاوه بر این، همواره بخش‌های مختلف بازار سرمایه کشور با یکدیگر هم‌افزایی دارند و فعالیت آنها به هم مرتبط است؛ به عنوان مثال، توسعه صندوق‌های کالایی با هم‌افزایی بورس کالای ایران و دیگر نهادهای مالی حاضر در بازار و نمایشگاه فاینکس ۲۰۱۸ می‌تواند یکی از محورهای این دوره نمایشگاه باشد.

از سوی دیگر، با توجه به اینکه نقش بازار سرمایه هر سال در اقتصاد کشور پررنگ‌تر می‌شود و با وجود فعالیت‌های بورس طی چند سال اخیر، اما همچنان از برخی جوانب برای مردم ناشناخته است؛ نمایشگاه بورس، بانک و بیمه فرصتی بسیار خوبی است تا آحاد جامعه با بازار سرمایه و کارکردهای آن آشنا شوند.

بنابراین می‌توان گفت نمایشگاه بورس، بانک و بیمه فرصتی به وجود می‌آورد تا تمامی فعالان حوزه بازار سرمایه کشور با همفکری یکدیگر نقشه راه آینده را ترسیم کنند، ضمن اینکه در فاینکس یازدهم تعیین نقش هر یک از فعالان در توسعه بازار سرمایه امکان‌پذیر

جعفر سرقینی، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت

قواعد اقتصاد آزاد را بپذیریم

◀ سودابه کیوان فر

اقتصاد آزاد اعتقاد داریم باید همه فرمول‌های آن را قبول کنیم.
◀ توسعه بورس کالا اتفاقی مبارک در اقتصاد کشور
 در این زمینه، «جعفر سرقینی» معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت معتقد است در راستای حرکت به سمت مبادلاتی شفاف در حوزه کالایی، بورس کالای ایران نیز یک اتفاق مبارک در اقتصاد ماست و اگر دوران گذشته و

مختلف می‌توان گفت در ایران نیز در صورت فراهم شدن زیرساخت‌های لازم، شاهد توسعه تجارت ایران با کشورهای مختلف از طریق بورس کالای ایران خواهیم بود.
 برای رسیدن به این مهم، حرکت در مسیر اقتصاد بازار یا آزاد و فاصله گرفتن از اقتصاد دستوری و دولتی یکی از اهداف یا به عبارت بهتر رویای دولتمردان است. بر همین اساس نکته حائز اهمیت این است که اگر به

بورس کالای ایران با سرعت بالایی در مسیر پیشرفت در روند معاملات کالاهای داخلی و همچنین راه‌اندازی ابزارهای معاملاتی جدید قدم برداشته، اما به نظر می‌رسد وقت آن رسیده که این پیشرفت‌ها در زمینه بین‌المللی نیز دیده شود. در واقع با توجه به گسترش دامنه فعالیت بورس‌های کالایی در مبادلات صنایع

بورس کالا

در بخش خصوصی و دولتی و استفاده از ظرفیت‌های بورس کالا، دیگر نیاز به مداخله دولت در بازار محصولات نخواهیم داشت؛ البته این هم‌اندیشی‌ها باید به صورت منصفانه و بر-د-برد برای صنایع پایین‌دستی و بالادستی انجام شود تا بتوانیم در مسیر آزادسازی قیمت‌ها و مشارکت مردم در اقتصاد به درستی گام برداریم.

«سرقتی» افزود: اکنون شرکت‌ها می‌توانند براساس مکانیسم‌های موجود در بازار یعنی عرضه و تقاضا و همچنین عرضه محصولات خود در بورس کالا، قیمت واقعی فلزات را کشف کنند و براساس آن به معامله بپردازند؛ زیرا بورس کالا در مورد کشف قیمت فلزات بسیار شفاف عمل می‌کند.

وی پیرامون تنظیم بازار فولاد به کمک ظرفیت‌های موجود در بورس کالا و تنظیم زنجیره تولید اظهار کرد: در وزارت صنعت، معدن و تجارت تلاش داریم دولت در امر قیمت‌گذاری‌ها ورود حداقلی داشته باشد و روند قیمت‌ها براساس نظام عرضه و تقاضا و با توافق تولیدکننده و مصرف‌کننده تعیین شود.

«سرقتی» با تأکید بر اینکه مکانیسم بورس کالا مکانیسم کاملی است، گفت: بنده اعتقاد دارم با تکمیل چرخه زنجیره فولاد در بورس دخالت دولت و وزارتخانه به حداقل می‌رسد و دو طرف عرضه و تقاضا با توافق یکدیگر فعالیت کنند. در این زمینه تولیدکننده و مصرف‌کننده اگر به اقتصاد آزاد اعتقاد دارند باید همه فرمول‌های آن را قبول داشته باشند و نه آنکه هر جا به نفع آنها نبود به فکر تغییر آن باشند. از این رو، بورس کالا می‌تواند با کمک فعالان اقتصادی شرایط مبتنی بر اقتصاد آزاد را هر چه بیشتر ایجاد کند.

❖ کشف قیمت شفاف در بستر عرضه و تقاضا

وی به موضوع کشف قیمت سنگ آهن از طریق عرضه و بورس کالای ایران اشاره کرد و گفت: بورس کالا می‌تواند در حوزه افزایش شفافیت و کشف قیمت کمک‌کننده باشد، در این راستا در صدد هستیم برای محصولی همچون آهن اسفنجی نیز فرمول پایه‌ای تعیین شود تا عرضه و تقاضا در بورس قیمت‌نهایی را مشخص کند. به این ترتیب، عرضه محصولات معدنی به ویژه سنگ آهن در بورس می‌تواند در کنار ایجاد یک فضای رقابتی، کالا را براساس آنچه ارزش واقعی آن است، کشف قیمت و مطابق استاندارد بین‌المللی در بازار عرضه کند. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت با تأکید بر امکان استفاده صنایع از ابزارهای نوین مالی بورس کالا برای تأمین منابع موردنیاز و حل مشکلات نقدینگی تولیدکنندگان، عنوان کرد: بورس کالای ایران در حال حاضر امکان استفاده از ابزارها و مکانیسم‌های معاملاتی کاربردی و مفیدی را فراهم کرده و قراردادهای سلف موازی، اتاق پایاپای و سیستم معاملاتی مچینگ همگی امکانات مفیدی است که می‌تواند هم به نفع خریدار و هم به نفع فروشنده باشد. به گفته وی، در صورتی که عرضه‌کنندگان و خریداران محصولات مختلف پیشنهادهایی برای بهبود فرآیندهای موجود در بورس کالا ایران دارند، می‌توانند موارد را به این وزارتخانه ارائه کنند تا در صورت امکان پیگیری شده و اقدامات لازم اعمال شود.

به گفته «سرقتی»، بورس کالای ایران باید به سازوکارهایی مجهز شود تا برای تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران خارجی نیز جذاب باشد و توسعه ابزارهای مالی یکی از همین جذابیت‌ها خواهد بود. وی ادامه داد: اینکه طی سال‌های آینده بخشی از صادرات و واردات محصولات از طریق بورس انجام شود، اتفاق دور از دسترسی نخواهد بود.

❖ منظور ماده ۳۷ فقط مواد خام نیست

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت در ادامه به ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید اشاره کرد و گفت: ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید عنوان می‌کند، محصولات با ارزش افزوده پایین هم باید مشمول عوارض صادرات شود، در شرایطی که برخی به اشتباه گمان می‌کنند این ماده قانونی تنها مختص مواد خام است.

«سرقتی» با بیان اینکه ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید روی کالاهای مختلفی چون مواد معدنی و صنعتی قابلیت اجرا دارد، گفت: کلیه محصولات صنعتی و معدنی دارای ارزش افزوده پایین باید دارای محدودیت‌هایی برای صادرات باشند، حتی برای صادرات شمش فولاد هم محدودیت‌هایی اعمال خواهد شد تا محصولات مهم کشورمان با ارزش افزوده بالاتر صادر شود. معاون وزیر صنعت به نقش بورس کالا در اجرای ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید اشاره کرد و گفت: یکی از روش‌های اصلی عرضه محصولات به منظور رشد ارزش افزوده و جلوگیری از خام‌فروشی و همچنین کشف واقعی قیمت‌ها در تقابل عرضه و تقاضا، بورس کالا است که می‌توان از شفافیت و مکانیسم این بازار برای اجرای این قانون نهایت بهره را برد.

وی ادامه داد: در همین راستا تولیدکنندگان علاوه بر عرضه محصولاتشان در بورس کالا و حرکت به سمت اقتصاد مبتنی بر بازار، می‌توانند از ظرفیت‌های تأمین مالی بورس کالانیز استفاده کنند.

❖ توازن در زنجیره تولید

«سرقتی» با اشاره به اینکه توازن تولید در زنجیره تولید از اهداف مهم وزارت صنعت و معدن و تجارت است گفت: ما روزی واردکننده محصولات معدنی بودیم اما امروز نه تنها واردات نداریم بلکه صادرات نیز به صورت حساب شده در حال انجام است. هم‌اکنون صادرکننده کنسانتره هستیم و در آینده‌ای نزدیک صادرکننده گندله خواهیم شد و به همین ترتیب طی ۲ سال آینده به مازاد تولید آهن اسفنجی خواهیم رسید.

معاون امور معادن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: دخالت‌های دولت در گذشته در مورد مکانیسم قیمت‌گذاری محصولات معدنی و فلزی مانع توسعه معادن شده بود اما هم‌اکنون شرکت‌ها می‌توانند براساس مکانیسم عرضه و تقاضا و با قیمتی واقعی محصولاتشان را در بورس کالا به فروش برسانند.

❖ نیازی به مداخله دولت نیست

وی در خصوص تدابیر وزارت صنعت در خصوص نحوه قیمت‌گذاری محصولات که طی سال‌ها از مکانیسم دستوری و دولتی تبعیت کرده‌اند، گفت: با هم‌اندیشی

حواله‌ای را به یاد بیاوریم بیشتر قدر این بورس را خواهیم دانست. از این رو، باید طی سال‌های آینده شاهد ارتقای جایگاه و فعالیت‌های بورس کالا البته با حمایت نهادهای دولتی و خصوصی باشیم.

وی در خصوص چشم‌انداز توسعه‌ای این بازار اظهار کرد: از اینکه بورس کالای ایران روز به روز در اقتصاد ما در حال تنومند شدن است خوشحالم؛ اما به عنوان یکی از بنیان‌گذاران بورس کالا در اوایل دهه ۸۰، معتقدم که باید مکانیسم‌ها و زیرساخت‌های لازم برای آغاز معاملات بین‌المللی در این بورس فراهم شود تا جایی بورس کالای ایران در منطقه حرف اول را بزند.

وی با بیان اینکه بورس کالا با سرعت بالایی در مسیر پیشرفت در روند معاملات کالاهای داخلی و همچنین راه‌اندازی ابزارهای معاملاتی جدید قدم برداشته است، گفت: بورس کالا در حالی در این مسیر رو به جلو در حال حرکت است که این پیشرفت‌ها باید در زمینه بین‌المللی نیز نمود پیدا کند؛ به طوری که در صورت فراهم شدن برخی زیرساخت‌ها، می‌توان شاهد توسعه تجارت ایران با کشورهای مختلف از طریق بورس کالا بود.

در نشست خبری پایان سال مدیرعامل بورس کالا اعلام شد

دستاوردهای ۹۶

وب‌نامه‌های سال جدید

با سهم ۶۱ درصدی معادل ۲۷۳ هزار میلیارد ریال بیشترین سهم را از انواع قراردادها به خود اختصاص داده است. این در حالی است که معاملات سلف نیز ۳۹ درصد از ارزش کل معاملات بازار فیزیکی معادل ۱۷۳ هزار میلیارد ریال را از آن خود کرده است.

تامین مالی ۱۳۷ هزار میلیارد ریالی از طریق معاملات سلف و نسبه

«سلطانی نژاد» همچنین به میزان تامین مالی انجام شده از طریق معاملات سلف و نسبه در بازار فیزیکی بورس کالای ایران اشاره کرد و گفت: محصولات صنعتی و معدنی با ارزش تامین مالی ۱۳۶ هزار و ۷۳۳ میلیارد ریال معادل ۷۹ درصد بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است. در این میان محصولات پتروشیمی با ارزش تامین مالی ۳۴ هزار و ۴۶۵ میلیارد ریال معادل ۲۰ درصد در رتبه دوم قرار گرفته است.

مدیرعامل بورس کالای ایران به میزان معاملات گواهی سپرده کالایی تا پایان بهمن ۱۳۹۶ اشاره کرد و افزود: در ۱۱ ماهه امسال معاملات گواهی سپرده کالایی ذرت با ارزش چهار هزار و ۲۱۱ میلیارد ریال، سهم ۸۶ درصدی از ارزش این بازار را کسب کرده است. در این میان گواهی سپرده جو نیز با ارزش ۲۸۲ میلیارد ریال سهم ۶ درصدی و گواهی سپرده سکه طلا، پسته و زعفران نیز سهم هشت درصدی از

سال گذشته افزایش چهار درصدی در حجم و ۳۳ درصدی در ارزش معاملات را نشان می‌دهد.

«سلطانی نژاد» ادامه داد: همچنین جمع معاملات بازار مشتقه بورس کالای ایران با افزایش ۲۷ درصدی حجم و ۶۱ درصدی ارزش معاملات نسبت به مدت مشابه سال گذشته مواجه شده؛ به طوری که بیش از سه میلیون و ۸۱۷ هزار قرارداد به ارزش ۵۷۹ هزار و ۱۴۳ میلیارد ریال در این بازار داد و ستد شده است. وی به تفکیک سهم گروه‌های کالایی از ارزش معاملات بازار فیزیکی در ۱۱ ماهه سال ۹۶ پرداخت و گفت: محصولات صنعتی و معدنی با ارزشی حدود ۱۸۳ هزار میلیارد ریال معادل ۴۱ درصد بیشترین سهم از ارزش معاملات بازار فیزیکی را به خود اختصاص داده است. در این میان محصولات پتروشیمی با ارزش معاملات ۱۳۹ هزار میلیارد ریال و سهم ۳۱ درصدی در رتبه دوم قرار گرفته است. فرآورده‌های نفتی با ارزش معاملات ۹۰ هزار میلیارد ریالی معادل ۲۰ درصد، محصولات کشاورزی با ارزش معاملات ۳۱ هزار میلیارد ریالی معادل هفت درصد و بازار فرعی با ارزش معاملات چهار هزار میلیارد ریال و سهم یک درصدی رتبه‌های بعدی را به خود اختصاص داده‌اند.

مدیرعامل بورس کالای ایران در ادامه به سهم انواع قراردادها از ارزش کل معاملات بازار فیزیکی در ۱۱ ماهه سال ۱۳۹۶ پرداخت و گفت: معاملات نقدی

آخرین نشست خبری مدیرعامل بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۶ با موضوع ارائه گزارش عملکرد سالانه و تشریح برنامه‌های پیشرفت و توسعه سال ۱۳۹۷ با حضور اصحاب رسانه در محل شرکت بورس کالای ایران برگزار شد.

«حامد سلطانی نژاد» در ابتدای این نشست که در تاریخ ۶ اسفند ماه ۱۳۹۶ برگزار شد، به شاخص‌های بازار در سال ۹۶ اشاره کرد و گفت: بورس کالای ایران در ۱۰ ماه ابتدایی سال ۹۶، سهم ۴۸ درصدی از ارزش کل معاملات بازار سرمایه را به خود اختصاص داده و با ارزش معاملات ۸۷۹ هزار میلیارد ریالی، رتبه اول را در بین سایر بورس‌ها کسب کرده است.

بورس کالا ۱۰۰ هزار میلیارد تومانی شد

وی به آمار معاملات بورس کالای ایران در ۱۱ ماهه سال ۱۳۹۶ نیز اشاره کرد و افزود: ارزش کل معاملات بورس کالای ایران در ۱۱ ماهه این سال نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۳۹ درصد افزایش پیدا کرده و به بیش از ۱۰۳۵ هزار میلیارد ریال بالغ شده که در این مدت بالاترین رکورد تاریخی ارزش کل معاملات بورس کالای ایران رقم خورده است. وی ادامه داد: در این مدت ۲۴ میلیون و ۱۳۱ هزار تن محصول به ارزش ۴۴۶ هزار و ۳۵۳ میلیارد ریال در بازار فیزیکی بورس کالای ایران مورد معامله قرار گرفته است که این میزان نسبت به مدت مشابه

انجام معاملات سه صندوق کالایی، اخذ موافقت اصولی سازمان بورس با راهاندازی صندوق زعفران و ایجاد امکان تحویل مبتنی بر گواهی سپرده کالایی در بازار مشتقه، از مهم‌ترین اقدامات انجام شده در حوزه اوراق بهادار بوده است. وی افزود: علاوه بر این در حوزه اقداماتی همچون پذیرش اوراق سلف موازی استاندارد جدید در راستای کمک به تامین مالی بخش‌های اقتصادی مختلف صورت گرفت که در این راستا اوراق سلف موازی خودرو سراتو شرکت ایرانی تولید اتومبیل سایپا، کلاف گرم نوردیده شرکت فولاد مبارکه اصفهان، تیر آهن ۱۴ شرکت ذوب آهن اصفهان، قیر شرکت نفت پاسارگاد، پلی استاتین انیساطی نسوز شرکت توسعه صنایع پتروشیمی انتخاب، پلی اتیلن سنگین ۷۰۰F شرکت پتروشیمی ایلام و سیمان شرکت سیمان خوزستان پذیرش شد.

وی ادامه داد: در بخش فناوری اطلاعات نیز اقداماتی همچون دریافت الکترونیکی اطلاعات مالی کارگزاران به صورت ماهیانه، ارتقاء سامانه اطلاعات

متعلق به کشاورزان از طریق سامانه ثبت اطلاعات کشاورزان و اخذ کد معاملاتی برای حدود ۲۲ هزار و ۶۰۰ کشاورز برای استان‌های مشمول اجرای طرح از طریق گواهی سپرده کالایی صورت گرفت.

به گفته «سلطانی‌نژاد» پذیرش جوجه یک روزه گوشتی و راهاندازی معاملات آن در جهت تکمیل زنجیره ارزش طیور، راهاندازی معاملات گواهی سپرده پسته در بورس کالای ایران با پذیرش سه انبار در زرنده، سیرجان و دامغان و نیز اجرای طرح خرید توافقی زعفران و انجام معاملات به ارزش ۶۸۶ کیلوگرم زعفران از دیگر اقدامات مهم این حوزه بوده است.

وی به مهم‌ترین اقدامات انجام شده در حوزه نفت و پتروشیمی اشاره کرد و گفت: افزایش ۱۱ درصدی مقدار و ۳۳ درصدی ارزش معاملات محصولات پتروشیمی در ۱۱ ماهه سال ۱۳۹۶ نسبت به مدت مشابه سال گذشته، رسیدن به رکورد جدید در حجم و ارزش معاملات محصولات پتروشیمی، افزایش ۹ درصدی مقدار و ۴۸ درصدی ارزش معاملات

معاملات این بازار را به خود اختصاص دادند. مدیرعامل بورس کالای ایران در ادامه به روند معاملات محصولات کشاورزی اشاره کرد و گفت: در ۱۱ ماهه سال ۱۳۹۶، حدود ۲ میلیون و ۷۹۱ هزار تن محصول کشاورزی به ارزش ۳۱ هزار و ۲۲۹ میلیارد ریال در بورس کالای ایران دادوستد شد که بالاترین رکورد و بیشترین میزان معاملات صورت گرفته در این بازار از سال ۱۳۸۶ تاکنون بوده است. همچنین در طی این دوره، سه میلیون و ۶۷۳ هزار تن محصول به ارزش ۱۳۸ هزار و ۶۸۵ میلیارد ریال در بازار پتروشیمی داد و ستد شده که ارزش و حجم معاملات این بازار نیز بیشترین ارزش و حجم معاملات از سال ۱۳۸۶ تاکنون بوده است.

«سلطانی‌نژاد» ادامه داد: بررسی روند حجم معاملات قراردادهای آتی نیز نشان می‌دهد که این قراردادهای نیز با معامله سه میلیون و ۷۷۶ هزار قرارداد به ارزش ۵۷۹ هزار میلیارد ریال در ۱۱ ماهه سال ۱۳۹۶ مواجه شده است.

❖ سهم ۴۸ درصدی بورس کالا از ارزش کل معاملات بازار سرمایه

مدیرعامل بورس کالای ایران در ادامه این نشست به اقدامات مهم بورس کالا در سال ۱۳۹۶ اشاره کرد و افزود: سهم ۴۸ درصدی شرکت بورس کالای ایران از ارزش کل معاملات بازار سرمایه در ۱۰ ماهه ابتدایی، رشد ۳۹ درصدی ارزش کل معاملات بورس کالای ایران در ۱۱ ماهه ابتدایی نسبت به مدت مشابه سال گذشته، رشد ۴۴ درصدی ارزش معاملات اوراق بهادار مبتنی بر کالا در ۱۱ ماهه ابتدایی و رسیدن به ۵۸۹ هزار میلیارد ریال نسبت به مدت مشابه سال گذشته، از مهم‌ترین اقدامات بورس کالا در سال ۱۳۹۶ بوده است. وی در ادامه گفت: همچنین از رشد ۳۳ درصدی ارزش معاملات کالای فیزیکی در ۱۱ ماهه ابتدایی و رسیدن به ۴۴۶ هزار میلیارد ریال نسبت به مدت مشابه سال گذشته، افزایش ۴۵ درصدی ارزش معاملات گواهی سپرده کالایی و رشد ۶۱ درصدی ارزش معاملات بازار مشتقه در ۱۱ ماهه ابتدایی نسبت به مدت مشابه سال گذشته، در کنار ۹۴ انبار پذیرش شده و دارای نماد فعال در حوزه‌های مختلف کالایی می‌توان به عنوان دیگر اقدامات مهم امسال در بورس کالا اشاره کرد.

❖ اهم اقدامات بورس کالا در سال ۱۳۹۶

وی به اهم اقدامات انجام شده و نتایج راهبردی در سال ۱۳۹۶ در بخش کشاورزی اشاره کرد و گفت: اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی برای محصولات جو دامی، ذرت دانه‌ای و گندم، از مهم‌ترین اقدامات انجام شده در حوزه کشاورزی بوده است که در این راستا پذیرش ۱۸ انبار برای محصول جو دامی در پنج استان و ۶۹ انبار محصول ذرت دانه‌ای در پنج استان مشمول اجرای طرح قیمت تضمینی به روش گواهی سپرده کالایی، جمع‌آوری و ارزیابی اطلاعات ۲۵۱ هزار نفر از کشاورزان جو و ذرت از طریق سامانه ثبت اطلاعات کشاورزان، راستی‌آزمایی ۱۱۱ هزار شماره حساب

کشاورزان، توسعه و بهبود سامانه معاملات بر خط قراردادهای آتی و اختیار همچون تهیه نسخه ۴ درگاه معاملات بر خط شامل امکان انجام معاملات آپشن، درخواست انتقال وجه، گواهی آمادگی تحویل و تدوین سند پروتکل نسخه ۴ و همکاری با شرکت‌های نرم‌افزاری فعال در حوزه بازار سرمایه در راستای بهره‌برداری از نسخه جدید صورت گرفته است.

«سلطانی‌نژاد» تصریح کرد: علاوه بر این توسعه سامانه معاملات مجازی مشتقه، سامانه پذیرش کالا، توسعه سامانه رابط بانکی و ورود بانک‌های حکمت ایرانیان، انصار، آینده و پارسیان به فرآیندهای بورس کالای ایران و توسعه سامانه معاملات کشف پرمیموم که آماده بهره‌برداری است از مهم‌ترین اقدامات انجام شده در این حوزه به شمار می‌رود.

❖ سال ۹۶ و تصویب چند دستورالعمل

وی به تصویب دستورالعمل‌های

فرآورده‌های نفتی در ۱۱ ماهه مذکور نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ایجاد امکان انعقاد قراردادهای بلندمدت در نتیجه هم‌اندیشی و توافق با صنایع بالادست و پایین دست پتروشیمی از طریق انجام معاملات کشف پرمیموم، تعامل با نهادهای ذی ربط و ایجاد امکان مشارکت خریداران حقیقی در تالار محصولات

پتروشیمی بورس کالای ایران، از مهم‌ترین اقدامات صورت گرفته در این حوزه بوده است.

مدیرعامل بورس کالای ایران در ادامه به حوزه محصولات صنعتی اشاره کرد و گفت: سهم ۴۱ درصدی معاملات محصولات صنعتی و معدنی از کل ارزش معاملات فیزیکی در ۱۱ ماهه سال ۱۳۹۶ نسبت به مدت مشابه سال گذشته، سهم ۷۵ درصدی معاملات سلف در حوزه محصولات صنعتی و معدنی در ۱۱ ماهه مذکور، تکمیل شدن محصولات زنجیره فولاد با پذیرش گندله و کنسانتره سنگ آهن برای عرضه در تالار داخلی، رایزنی و تصمیم‌سازی در خصوص مصوبه شورای رقابت در مورد الزام همه تولیدکنندگان فولادی به عرضه ورق گرم در بورس کالا و آغاز معاملات سنگ آهن در تالار داخلی، از مهم‌ترین اقدامات این بخش بوده است.

به گفته مدیرعامل شرکت بورس کالای ایران رشد ۲۷ درصدی حجم معاملات و ۶۱ درصدی ارزش معاملات قراردادهای آتی در ۱۱ ماهه ۱۳۹۶ نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ثبت رکورد جدید در حجم و ارزش معاملات قراردادهای آتی، انتشار اولین اوراق سلف موازی استاندارد برای تامین مالی صنعت طیور کشور (مرغ منجمد)، پذیرش منوبسی و

ارزش کل معاملات
بورس کالای ایران
در ۱۱ ماهه این
سال نسبت به
مدت مشابه سال
گذشته ۳۹ درصد
افزایش پیدا کرده
و به بیش از ۱۰۳۵
هزار میلیارد ریال
بالغ شده است

سامانه ثبت سفارش مشتریان، از دیگر برنامه‌های آینده شرکت است.

❖ رونمایی از قالب جدید پایگاه اطلاع رسانی کالا خبر

مدیر عامل بورس کالای ایران در پایان این نشست از قالب جدید پایگاه خبری بورس کالای ایران با عنوان «پایگاه اطلاع رسانی کالا خبر» رونمایی کرد. وی با بیان اینکه پایگاه خبری بورس کالای ایران در راستای گسترش فعالیت‌های بورس کالا و نیاز به توسعه اطلاع رسانی و فرهنگ سازی به طور رسمی با عنوان پایگاه اطلاع رسانی کالا خبر عملیاتی می‌شود، به برخی از قابلیت‌های جدید این پایگاه خبری اشاره کرد و گفت: ارتقای زیرساختی و امنیتی، ارتقای گرافیکی و بخش چند رسانه‌ای، دسترسی آسان به اطلاعات و آرشیو اخبار، نمایش جداول آنلاین آتی سکه و بازار فیزیکی به منظور ایجاد یک نمای کلی از معاملات در کوتاه‌ترین زمان، سهولت استفاده کاربران و انعکاس مستمر اخبار سایر رسانه‌ها در حوزه بورس کالا از مهم‌ترین قابلیت‌های جدید این بخش است.

❖ حمایت از کشاورزان

حامد سلطانی نژاد در بخش پرسش و پاسخ، در خصوص اینکه با اجرای سیاست قیمت تضمینی گندم آیا خللی در دریافت پول کشاورزان اجرا نمی‌شود؟ گفت: سابقه اجرای سیاست قیمت تضمینی در دو محصول ذرت و جو نشان می‌دهد که کشاورزان نه تنها از اجرای این سیاست متضرر نمی‌شوند بلکه با اجرای این سیاست، کشاورز طرف سه روز کاری و جوه ناشی از فروش محصول را دریافت کرده و طی ۲ هفته نیز مابه‌التفاوت خرید تضمینی و قیمت کشف شده در بورس را دریافت می‌کند.

وی ادامه داد: این در حالی است که در سیاست خرید تضمینی منابع کافی برای پرداخت پول کشاورزان وجود ندارد، به همین دلیل مطالبات کشاورزان با تاخیر پرداخت می‌شود؛ بنابراین با عرضه محصولات کشاورزی در بورس کالا از بار مالی دولت کاسته شده و پول کشاورزان نیز زودتر و حساب آنها واریز می‌شود.

وی با بیان اینکه اجرای سیاست خرید تضمینی دیگر امکان پذیر نیست، تصریح کرد: در سال ۹۵ معادل نصف بودجه عمرانی کشور به خرید تضمینی گندم اختصاص پیدا کرد که با افزایش نرخ تورم این میزان نیز افزایش می‌یابد؛ به همین دلیل سیاست قیمت تضمینی در ۲ محصول ذرت و جو اجرایی شد که باعث شفافیت بیشتر و تخصیص بهتر منابع شد.

وی همچنین در پاسخ به این سوال که برنامه بورس کالا برای جذب کشاورزان خرد در سال ۹۷ چیست؟ پاسخ داد: ساز و کار گواهی سپرده کالایی مدلی عملیاتی برای کشاورزان خرد است تا از طریق مباشر محصول خود را در بورس عرضه کرده و با حداقل قیمت به فروش برساند.

نشست برنامه‌های آتی بورس کالای ایران را مورد توجه قرار داد و عنوان کرد: تهیه ساز و کار بازار معاملات تهرتری، راه‌اندازی معاملات حق امتیاز، راه‌اندازی معاملات اوراق خرید دین، راه‌اندازی حراج به روش مناقصه، ایجاد امکان تسویه چند مرحله‌ای، راه‌اندازی معاملات قرارداد آتی خاص، راه‌اندازی معاملات کشف پریموم، امکان سنجی راه‌اندازی معاملات مبتنی بر رویت بر اساس حراج حضوری، راه‌اندازی سیستم تسویه و مدیریت ریسک لحظه‌ای مشتریان، توسعه دارایی‌های پایه قراردادهای آتی، اختیار معامله، گواهی سپرده کالایی و صندوق‌های سرمایه‌گذاری کالایی، از مهم‌ترین برنامه‌های آتی بورس کالای ایران در سال ۹۷ است.

وی اضافه کرد: همچنین ایجاد بستر معاملات به پشتوانه قبض انبار همراه با بازبینی کلیه فرآیندهای پذیرش انبار و دستورالعمل آن، اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی برای محصولات گندم، جو، ذرت، برنج و دانه‌های روغنی در قالب عرضه فیزیکی و گواهی سپرده کالایی، اجرای سیاست حمایتی خرید توافقی برخی محصولات کشاورزی با ولایت زعفران، خرما، پسته و کشمش، اجرایی سازی بند الف ماده ۳۲ قانون برنامه ششم توسعه در راستای توسعه بازار محصولات کشاورزی و تدوین راهبرد بورس کالای ایران در حوزه کشاورزی، از دیگر برنامه‌های آتی شرکت است.

«سلطانی نژاد» گفت: بهبود نظام مالی شرکت در راستای بهبود کیفیت گزارشگری مالی، راه‌اندازی سامانه تحویل در راستای کاهش ریسک معاملات و تسهیل فرآیندهای داخلی، ایجاد اطمینان برای مشتریان نسبت به وجود بستر امن معاملاتی، راه‌اندازی سامانه مدیریت ارتباط با مشتریان در راستای افزایش رضایت مشتریان، بهبود و یکپارچه سازی سامانه‌های پذیرش مشتریان، کالا و انبار در راستای بهبود و تسهیل فرایند پذیرش و افزایش رضایت مشتریان و همچنین طراحی و استقرار

جدید در سال ۱۳۹۶ اشاره کرد و گفت: معاملات کشف پریموم، حراج به روش مناقصه در معاملات بازار فیزیکی، ضوابط نحوه تعیین قیمت خرید و فروش اوراق بهادار مبتنی بر کالا در صندوق‌های سرمایه‌گذاری کالایی و ضوابط معاملات، تسویه و پایایی و همچنین ضوابط لغو پذیرش صندوق‌های سرمایه‌گذاری کالایی از اقدامات مهم این بخش است.

«سلطانی نژاد» تصریح کرد: علاوه بر این راه‌اندازی وب سایت انگلیسی و عربی بورس کالای ایران با محوریت بازاریابی بین‌المللی، امضای تفاهم‌نامه همکاری میان بورس کالای ایران و دانشگاه علامه طباطبایی، امضای تفاهم‌نامه مشترک با بورس‌های بین‌المللی از جمله بورس ملی و کالای مشتقه هند، امضای تفاهم‌نامه با بانک‌ها به منظور تامین اعتبار برای فعالان حوزه کشاورزی، امضای تفاهم‌نامه همکاری بورس کالای ایران با ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز و برگزاری بیش از ۱۴ هزار نفر ساعت دوره آموزشی برای ذی‌نفعان بورس کالای ایران از اقداماتی اجرایی شده در سال ۹۶ است. وی عنوان کرد: انتشار نسخه جدید و به روز شده کتاب مقررات بورس کالا، ترجمه و تالیف کتاب بورس‌های کالا و مشتقات آفریقا، تالیف کتاب راهنمای جامع ابزارهای معاملاتی بورس کالای ایران، طراحی مدل بازاریابی بورس کالای ایران، ایجاد رویه‌ر تبه‌بندی مشتریان و پیاده‌سازی سیستم مدیریت ریسک یکپارچه، از دیگر اقدامات انجام شده در سال ۹۶ است.

❖ مهم‌ترین برنامه‌های آتی

مدیر عامل شرکت بورس کالای ایران در ادامه این

سیاست خرید تضمینی دیگر امکان پذیر نیست. در سال ۹۵ معادل نصف بودجه عمرانی کشور به خرید تضمینی گندم اختصاص پیدا کرد که با افزایش نرخ تورم این میزان نیز افزایش می‌یابد

کشور بررسی کنیم.

❖ ورود به بازار مسکن از ۲ مسیر

مدیرعامل بورس کالای ایران درباره فروش مسکن متری و ورود این بورس به پروژه‌های مسکن مهر گفت: تاکنون برای ورود به مسکن مهر برنامه‌ای نداشته‌ایم. معامله مسکن در بورس در ۲ حالت امکان پذیر است؛ در حالت اول املاکی که متعلق به سازمان‌ها و ارگان‌های بزرگ باشد و بخواهند با توجه به مصوبه مجلس شورای اسلامی برای عرضه این بخش از دارایی‌هایشان استفاده کنند. در حالت دوم نیز طرح فروش مسکن متری در بورس کالا مطرح است که به صورت فروش املاک همگن و سرمایه‌گذاری در قالب مسکن متری اجرایی می‌شود.

وی افزود: فروش مسکن متری در بورس کالا از این

بازار را کنترل کند. امیدواریم شکل گیری بازار مشتقه ارزی کمک کند تا شاهد کاهش التهابات در بازار ارز باشیم. سلطانی نژاد در ادامه در خصوص تعامل بورس کالا با صنایع پایین دستی پاسخ داد: بورس کالای ایران با تشکلهای ارتباط نزدیکی داشته و با صنایع پایین دستی تعامل خوبی دارد؛ همچنین ساختار بورس کالا به طور کامل تحت نظارت است. مدیرعامل بورس کالای ایران در خصوص روند عرضه برخی محصولات اظهار کرد: نحوه عرضه محصولات در بورس کالا دائماً از سوی نهادهای مربوطه رصد می‌شود، به طوری که اگر کف عرضه تعیین شده رعایت نشود، سقف‌های قیمتی وضع می‌شود.

❖ توسعه تجارت ایران و عراق

مدیرعامل بورس کالای ایران در پاسخ به سؤالی پیرامون تسویه معاملات اظهار کرد: در فرآیند تسویه تاکنون از ۱۴ بانک برای مبادلات پولی استفاده شده است که اواخر سال ۹۶ تعداد چهار بانک دیگر نیز به این آمار افزوده شده است.

وی درباره ورود به بازار

عراق نیز تصریح کرد: در خصوص ورود به بازار عراق سعی شده ابتدا شرایط آن و کالاهای موجود در آن را شناسایی کنیم تا مشخص شود چه کالاهایی امکان صادرات به عراق را از بستر

بورس کالا دارد و سازوکارهای معاملاتی ما باید چگونه باشد؛ چرا که در کشور عراق شیوه مبادلات بانک محور و دریافت تضمین شیوه‌ای ناآشناست. بر همین اساس باید مدل‌های موجود را عوض کرد و شرایطی را فراهم آورد تا تجار این کشور همسایه بتوانند به صورت نقدی خرید کنند. سلطانی نژاد افزود: در این راستا

مدل پیشرفته‌تری پیشنهاد شده و به دلیل مخاطراتی که وجود دارد باید حساب شده وارد این بازار شویم. پیشنهاد ما این بود که بین دو کشور توافقنامه‌ای امضا شود تا بسته به نظر دو طرف نمایندگی رادر این کشور داشته باشیم که برای اقدامات بعدی منتظر اعلام جمع بندی بین مقامات دو کشور هستیم؛ این امکان وجود دارد محصولاتی همچون آرد و مقاطع فولادی از طریق بورس به عراق صادر شود. «سلطانی نژاد» درباره ورود به بازار دیگر کشورها نیز گفت: در حوزه افزایش تعاملات بین المللی، کشور دیگر هند است که در این رابطه تفاهم نامه‌ای نیز بین بورس کالای دو کشور به امضا رسید. البته در خصوص تعاملات با هند، نکته مورد بررسی بحث تبادلات پولی است. در این راستا بازار پولی ما باید شرایطی را فراهم کند تا همه فعالان اقتصادی و تولیدکنندگان کشور تبادلات خود را از طریق بورس کالا انجام دهند که در این رابطه باید بحث استانداردسازی و رجیستری کالا را بین دو

❖ جذب سرمایه‌های سرگردان

سلطانی نژاد در پاسخ به سؤالی مبنی بر اینکه آیا بورس کالا می‌تواند بخشی از سرمایه‌های سرگردان جامعه را جذب کند؟ گفت: راهاندازی صندوق‌های کالایی و گواهی سپرده کالایی کمک می‌کند تا سرمایه‌گذاران حقیقی بتوانند با سودهای جذاب وارد بورس کالا شوند.

❖ معاملات حق الامتیاز و مذاکره با شهرداری

مدیرعامل بورس کالای ایران در ادامه در خصوص معاملات حق الامتیاز توضیحاتی ارائه داد و گفت: این معاملات به گونه‌ای طراحی شده است تا هرگونه امتیازی که وجود دارد قابلیت معامله در بورس را پیدا کند که این امتیازات شامل حق اسقاط خودرو و یا حق تراکم شهرداری می‌شود که در این راستا به شهرداری پیشنهاد شده است تا با ورود به بورس کالا بازاری شفاف در این حوزه ایجاد کند.

وی افزود: شهرداری می‌تواند از این معاملات به عنوان ابزار تامین مالی استفاده کرده و یا اینکه معاملات تراکم در قالب بورس کالا انجام شود تا شفافیت بیشتری حاصل کند؛ در این خصوص مذاکراتی با معاونت مالی شهرداری صورت گرفته است.

❖ افزایش عرضه خودرو در سال ۹۶

سلطانی نژاد در ادامه این نشست به عرضه خودرو در بورس کالا اشاره کرد و گفت: در سال ۹۶ خودرو سراتو در بورس کالا مورد پذیرش قرار گرفت؛ زیرا بورس کالا ساز و کاری شفاف برای انجام معاملات همسان و همگن است، اما این عرضه تداوم نداشت و مقرر شد تا مدل فروش اصلاح شود.

وی افزود: پیش بینی می‌شود که میزان تامین مالی صنایع از مکانیسم‌های بورس کالا در سال ۹۷ به ۲۵۰۰ میلیارد تومان برسد که بخشی از آن به صنعت خودروسازی اختصاص دارد. همچنین طی راینی‌های انجام شده، عرضه خودرو نیز طی سال گذشته از طریق بورس افزایش پیدا کرد.

❖ توازن بازار سنگ آهن

وی در ادامه در خصوص پذیرش سنگ آهن در بورس کالا گفت: به تازگی کنسانتره و گندله سنگ آهن به معاملات بورس کالا اضافه شده است تا از این پس قیمت گذاری این محصول با ساز و کار بازار صورت گیرد که قطعاً موجب افزایش قیمت نخواهد شد. وی اضافه کرد: از سوی دیگر در سال‌های آینده با کمبود سنگ آهن مواجه خواهیم شد که این عدم توازن با کشف قیمت در بورس کالا مرتفع می‌شود؛ ضمن اینکه واردات نیز می‌تواند از طریق بورس کالای ایران صورت بگیرد تا عدم توازن را مرتفع کند.

❖ تلاطمات بازار ارز

مدیرعامل بورس کالای ایران در پاسخ به سؤال دیگری در خصوص راهاندازی بازار مشتقه ارزی گفت: به عنوان بورس کالا آماده راهاندازی این بازار هستیم؛ زیرا راهاندازی بازار مشتقه ارزی می‌تواند تلاطمات این

جهت حائز اهمیت است که سرمایه‌گذاری در حوزه مسکن نیازمند نقدینگی بالایی است، اما با اجرای این طرح می‌توان با تحمل ریسک‌های مربوط به بازار مسکن، به کمک بورس کالا و با هر حجمی از نقدینگی در این بازار سرمایه‌گذاری کرد.

❖ معاملات تهاتری در بازار فولاد

سلطانی نژاد در ادامه در پاسخ به سؤال یکی از خبرنگاران در خصوص مکانیسم معاملات تهاتری عنوان کرد: در صنعت فولاد به دلیل مشکلات ناشی از کمبود نقدینگی، شرکت‌های پیمانکاری به جای دریافت مبلغ، محصولات را به صورت حواله‌ای می‌فروشند. این روش انجام معاملات به صورت حواله‌ای و سنتی عدم شفافیت را به وجود می‌آورد که تحت تاثیر آن پیمانکاران به اصل پول خود نیز نمی‌رسند. وی ادامه داد: مادر بورس کالا شرایطی را فراهم کرده‌ایم تا معاملات تهاتری در فضایی شفاف مورد معامله قرار بگیرد و مدل تهاتر اینگونه است که اشخاص مختلف به عنوان طلبکاران و بدهکاران متعدد در مقابل یکدیگر قرار می‌گیرند و همین چندگانه بودن طلبکاران و بدهکاران یک بازار را شکل می‌دهد و در حال حاضر استفاده از این شیوه معاملاتی در بازار فولاد مطرح است.

تسهیل تجارت از مسیر بورس کالا

تولید داخل و افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌ها و استمرار تولید را به ارمان می‌آورد و باعث تأمین مالی آسان‌تر و سامان ضوابط و مهندسی مالی این واحدها می‌شود. استفاده از ظرفیت‌های بورس کالا است. وزیر اسبق بازرگانی تأکید کرد: بورس کالا باید با حمایت مسوولان، زمینه ورود ۹۰ درصد واحدهای تولیدی کوچک را مهیا کند تا شاهد ورود تقاضا، چرخش کالاهای طریق بازارهای مالی، افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه و حاکم شدن انضباط مالی در این واحدها باشیم.

توسعه تجارت ایران و عراق

رئیس اتاق مشترک ایران و عراق پیرامون ظرفیت‌های بین‌المللی بورس کالا نیز گفت: یکی از مشکلات موجود در اقتصاد ایران عدم شفافیت شرایط، قیمت و کیفیت کالا است که باعث سلب اعتماد بازرگان بین‌المللی می‌شود.

وی اظهار کرد: با وجود این شرایط یکی از راه‌های شفاف سازی قیمت و افزایش کیفیت محصولات، عرضه محصولات و ارتباط مشترک بورس ایران و عراق است که بورس کالا برای تحقق این مهم اقدامات مطلوبی انجام داده که امیدواریم به زودی شاهد انجام معاملات کالاهای ایرانی در بورس کالا و خرید توسط تجار و مصرف کنندگان عراقی باشیم که با استمرار این گونه معاملات، مشکلات ذکر شده قبیل نبود شفافیت در دادوستدها و قیمت‌ها نیز برطرف می‌شود.

باشد. آل اسحاق اظهار داشت: در همین زمینه بورس کالا نیز به عنوان یکی از ارکان بازار سرمایه و بورسی که به طور مستقیم با تولید کنندگان بالادستی و پایین دستی در ارتباط است، اثرات مهمی در تحقق شعار امسال خواهد داشت. در این راستا یکی از دغدغه‌های تولید کنندگان ما در برخی محصولات، حجم پایین تقاضا است. واحدهای تولیدی ما علیرغم تمام مشکلاتی که دارند بازار بالا، تحریم‌ها و شرایط مختلف، بالاخره به یک نحوی منابع اولیه را تأمین می‌کنند و تبدیل به محصول می‌کنند اما چه فایده که محصولاتشان در داخل و خارج از کشور بازار ندارد بنابراین مشکل اصلی آنها تقاضا است.

رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق افزود: تولید کنندگان محصولی که تولید می‌کنند باید از طریق چک و سفته به فروش برسانند و یک سال بعد قادر به دریافت پول خود هستند که با این شیوه، هزینه‌های مالی و بانکی را نمی‌توانند پرداخت کند. به این ترتیب باید بازار کالاهای تولید کنندگان طوری باشد که سرمایه آنها در چرخش باشد.

جایگاه واحدهای کوچک و متوسط

وی گفت: نکته حائز اهمیت دیگر در خصوص واحدهای تولیدی واحدهای کوچک و متوسط این است که ۹۴ درصد از واحدهای تولیدی کشور این واحدها هستند و ۴۰ درصد از اشتغال در اختیار آنها است اما در عین حال مهندسی مالی، بازاریابی و نقاط حرفه‌ای اقتصادی، قیمت تولید و کیفیت تولید این واحدها عموماً هیچ کدام بر اساس معیار امروز قابل رقابت با خارج نیست. در این شرایط، قاچاق کالا نیز باعث ایجاد مشکل برای کالاهای تولید داخل شده است و قادر به رقابت نیستند چرا که قیمت کالای قاچاق بسیار ارزان‌تر از کالاهای تولید داخل هستند.

آل اسحاق گفت: حل مشکلات مطرح شده در حوزه تولید واحدهای تولیدی کوچک و متوسط به طور حتم نیاز به یک مجموعه عوامل و کارهای زیرساختی دارد اما به نظر می‌رسد یکی از راه‌هایی که منجر به رشد کیفیت

سال جاری در حالی از سوی مقام معظم رهبری به نام حمایت از کالای ایرانی نام گذاری شده که برای تحقق این هدف مهم که به نوعی حمایت از بخش‌های مختلف اقتصادی و تولیدی کشور است، بورس کالای ایران با سابقه ۱۰ ساله و ثبت آمارهای معاملاتی مطلوب و توسعه در تمامی حوزه‌های اقتصادی، می‌تواند بهترین بستر را فراهم سازد. در همین زمینه یحیی آل اسحاق، رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق گفت: بورس کالا به عنوان یکی از ارکان بازار سرمایه و بورسی که به طور مستقیم با تولید کنندگان بالادستی و پایین دستی در ارتباط است، اثرات مهمی در رفع دغدغه‌های تولید و تحقق شعار امسال دارد.

آل اسحاق در خصوص نامگذاری سال ۹۷ و عوامل تحقق آن گفت: نامگذاری سال ۹۷ به عنوان سال «حمایت از کالای ایرانی» به یک حرکت جمعی از سوی مسوولان و مردم به منظور تحقق شعار سال نیاز دارد. وی عنوان کرد: بررسی هانشان می‌دهد که از مهم‌ترین مؤلفه‌ها برای حمایت از کالای ایرانی، حمایت از واحدهای کوچک و متوسط تولیدی است. به طوریکه امروز یکی از مشکلات اساسی که این واحدها با آن درگیر هستند بحث تأمین منابع مالی، سرمایه در گردش و وضعیت مهندسی مالی است.

رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق افزود: بررسی راه حل‌های این مشکلات یک مسیر اصلی را در مقابل ما قرار می‌دهد و آن، بازار سرمایه و از جمله بورس کالا است به طوریکه حضور واحدهای تولیدی در بازار سرمایه باعث ایجاد نظام مالی، مهندسی تولید، تأمین مالی و سرمایه در گردش و ساماندهی اهداف واحدهای تولیدی می‌شود. وی معتقد است، بازار سرمایه اثرات فراوانی در بهبود وضعیت اقتصادی کشور دارد اما متأسفانه وضعیت فعلی ما در بازار سرمایه در حوزه تأمین مالی نسبت به نظام بانکی قابل مقایسه با آنچه که در جهان می‌گذرد و منطق کار ایجاد می‌کند، نیست.

به گفته وی، تأمین نیازهای مالی از طریق بازار سرمایه حدود ۱۰ درصد است و ۹۰ درصد از طریق نظام بانکی و آورده اشخاص است؛ در این بین نظام بانکی با چالش‌هایی مواجه است و نوع خط مشی بانک‌ها به گونه‌ای است که قابلیت تأمین نیاز مالی واحدهای تولیدی به جز برخی از واحدهای کوچک و متوسط را ندارد. باین تفسیر جایگاه بازار سرمایه بسیار مهم است و می‌تواند در حوزه اقتصاد و تولید و اشتغال بسیار تأثیر گذار

بورس کالا حلقه مفقوده در بازارهای عراق

محمد حسین بابالو

تجربه تولید نزدیک به چهار میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه در روز را در سال‌های گذشته به ثبت رسانده است. این موارد در کنار آرامش سیاسی در اقلیم کردستان عراق به معنی آن است که این برنامه‌ریزی‌ها محقق شده و می‌تواند به افزایش توانمندی عراق در بازسازی و درآمدزایی ارزی کمک کند. ارزش دینار نیز به نسبت دلار آمریکا تقریباً ثابت بوده و حتی در روزهای گذشته شاهد تقویت ارزش دینار در برابر دلار آمریکا هستیم که جذابیت‌های وارداتی این کشور را تقویت خواهد کرد. به نظر می‌رسد در ماه‌ها و سال‌های آینده مصالح ساختمانی در کنار مواد غذایی و محصولات کشاورزی عراق جذاب‌ترین بازارهای کالایی و وارداتی این کشور را تشکیل دهد. مدیران و تصمیم‌سازان اقتصادی بورس کالا در دو نوبت متفاوت سفرهایی به این کشور داشته‌اند و برای حضور این بازار مالی در کشور عراق در حال برنامه‌ریزی و رایزنی‌هایی جدی هستند.

سفر بدنه مدیریتی بورس کالا با محوریت امور بین‌الملل به عراق خود نشان دهنده جذابیت‌های این بازار و تمایل به حضور در بازار این کشور است. آن هم در شرایطی که هم‌اکنون صادرات محصولات فولادی از بستر بورس کالا به بازار عراق آغاز شده و بررسی‌ها نشان می‌دهد که کالاهای دیگری در حال انجام امور اداری برای حضور قوی‌تر در بازار این کشور هستند. با توجه به این موارد احتمالاً رینگ صادراتی با مقصد عراق در آینده‌ای نزدیک یکی از رینگ‌های جذاب معاملاتی بوده که با پیگیری‌های بورس کالا بستر جدیدی را برای افزایش حجم صادرات به این کشور فراهم می‌سازد. با توجه به بررسی‌های صورت گرفته اولویت‌های اصلی را می‌توان محصولات فولادی، کالاهای پتروشیمی همچون کود اوره، مواد غذایی و محصولات کشاورزی همچون آرد و پسته به شمار آورد. با توجه به توانمندی‌های تولیدی در داخل

دیگر از این موارد بوده و سومین رویکرد اجرایی ایجاد دفاتر نمایندگی از سوی شرکت‌های کارگزاری و حضور کارگزاری‌ها در بازار عراق و انجام مبادلات خواهد بود. این سه رویکرد اصلی چندی پیش در سخنرانی دکتر حامد سلطانی‌نژاد مدیرعامل بورس کالای ایران در اولین همایش بزرگ همکاری‌های اقتصادی ایران و عراق به چشم می‌خورد اگرچه در نشست خبری اوایل اسفندماه نیز به چنین رویکردهایی مورد توجه و تأکید مجدد قرار گرفت.

حضور بورس کالا در بازار عراق به معنی آن است که یکی از حلقه‌های مفقوده در این بازار یعنی عرضه از بستر بازارهای رسمی با فرض تضمین کیفیت و تسویه وجوه به صورت رسمی و در سیستم بانکی محقق شده و دیگر اما و اگرهای جدیدی از لحاظ اداری ایجاد نخواهد شد. این در حالی است که تجار برجسته در کشور عراق نیز به نسبت در حال تغییر رویکردهای تجاری خود و پذیرش شیوه‌های رایج در معاملات بین‌المللی هستند که فرآیند مبادله کالا و تسویه وجه را بهبود بخشیده و شرایط بهتری برای صادرات به ویژه مصالح ساختمانی، محصولات کشاورزی و مواد اولیه را فراهم می‌سازد. برآوردها نشان می‌دهد که عراق در شرایط فعلی چهار میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه در روز تولید و استخراج نفت داشته و برنامه‌ریزی‌های این کشور برای رسیدن به ظرفیت تولید ۶ میلیون بشکه در روز است، اگرچه

عراق را باید سرزمین فرصت‌ها دانست زیرا شاید تنها نقطه‌ای در جهان است

که هم تقاضای بسیار بالایی داشته و هم به کمک ذخایر نفتی و حجم صادرات رو به رشد آن در کنار کمک‌های بین‌المللی از توانمندی مالی بالایی برخوردار بوده و هست. این دو ویژگی یعنی وجود تقاضا و وجود منابع مالی گسترده، این کشور را به جذاب‌ترین بازار در جهان بدل ساخته که از هم‌اکنون بسیاری از کشورها برای حضور در این بازار پیش‌قدم شده‌اند. کنفرانس بین‌المللی بازسازی عراق که در کشور کویت نیز برگزار شد دقیقاً این نکته را به اثبات رساند تا جایی که بسیاری از کشورهای مهم در جهان برای سرمایه‌گذاری و حضور طولانی‌مدت در این کشور اعلام آمادگی کردند. نمایندگان بورس کالا تاکنون دو سفر مهم به کشور عراق داشته‌اند که همین امر به گشایش‌های تجاری در بازار عراق کمک کرده و همچنین رصد بازار عراق مدت‌هاست که در دستور کار بورس کالای ایران قرار دارد. هم‌اکنون چند رویکرد برای حضور بورس کالا در بازار عراق مورد توجه قرار گرفته که تشکیل بورس کالای مشترک ایران و عراق و یا حمایت بورس کالای ایران از تشکیل بورس کالای ایران یکی از آنهاست. دیگری حضور مستقیم بورس کالا در بازار عراق و ایجاد شعبه و یا دفتر نمایندگی یکی

کشور و همچنین بازار جذاب عراق در کنار قربانیت‌های فرهنگی و جغرافیایی و امکان مبادله کالا از پایانه‌های زمینی و دریایی شاید بتوان آینده‌ای بسیار روشن برای عرضه‌های بورس کالا در بازار عراق را برآورد کرد. بازار عراق شرایط پیچیده‌ای دارد. از یک سو حجم تقاضا در این کشور مخصوصاً در بازارهای مورد بررسی زیاد بوده و از سوی دیگر گویی شائبه‌هایی از رکود در این کشور دیده می‌شود. با فرض برخی مشکلات در دوره‌ای موسوم به پسدادش هنوز شرایط این بازار به آرامش نرسیده ولی تقاضای فعلی هم زیاد است و هم در مسیر رشد بیشتری قرار دارد که این روند افزایش تقاضا به صراحت در عملکرد، شرایط انبارها، میل به خرید بیشتر و تجارت و چشم‌انداز مثبت آن کاملاً مشهود است. به صورت دقیق تر گویی تجارت منظر افزایش معجزه‌آسای تقاضا مخصوصاً در فاز مصالح ساختمانی و مواد غذایی هستند و حتی انبارهای خود را برای جذب بیشتر کالاهای مختلف آماده می‌کنند. رخدادی که در رفتار تجاری فعالان بازار با فرض اندکی تجربه قابل قبول بوده و هست. هم‌اکنون حجم تقاضا در مسیر رشد قرار گرفته ولی تا زمان اوج آن شاید چند ماه زمان باقی باشد. برگزاری انتخابات پارلمانی در عراق در اردیبهشت ماه سرعت‌گیر مهمی در بازار و حتی تصمیمات اقتصادی این روزهای عراق محسوب می‌شود مخصوصاً در وضعیتی که ذات تصمیم‌سازی در این کشور بر پایه پارلمان قرار دارد. این شرایط یک زمان طلایی برای حضور در بازار عراق است یعنی می‌توان از این فرصت استفاده کرده و با حضور در بازار در گام اول از تقاضای رو به رشد فعلی استفاده کرده و با کسب اطلاعات و فعالیت‌های بازاریابی خود را برای اوج تقاضای سال ۹۷ آماده کنیم. شرایط کلی در بازار این کشور و همچنین تقاضای رو به رشد و همچنین روابط سیاسی و فرهنگی و مخصوصاً خوش‌نامی ایران و کالاهای ایرانی همه چیز را برای جهش جدی حجم صادرات از بستر بورس کالا فراهم ساخته است.

بازار بغداد و حجم سرمایه‌گذاری‌ها و ساخت و ساز در این حوزه اقتصادی را شاید بتوان معرفی جذاب از وضعیت تجاری و کسب و کار در این کشور محسوب شود. به نسبت ماه‌های قبل و آخرین بازدید از این کشور

دلار آمریکا و متعاقب آن در برابر دینار عراق در ماه‌های اخیر این شرایط منطقی به نظر می‌رسد اگرچه کاهش ارزش ریال ایران نیز می‌تواند در آینده همین تاثیر را بر بازار بر جای بگذارد. البته ترکیه در بحران کردستان هیچ‌گاه مرزهای خود را به صورت کامل با عراق مسدود نکرد اگرچه این کشور تنها یک مرز زمینی با عراق به نام ابراهیم خلیل دارد که در اقلیم قرار گرفته است. البته این ویژگی یعنی وجود گسترده کالای ترکیه‌ای در عراق به این دلیل هم محسوب می‌شود که ترکیه اغلب زمان کافی برای فتح بازار را برای خود تخصیص می‌دهد یعنی از زمانی که ارزش لیر کاهش یافته دولت و تجار ترکیه‌ای شرایط و زمان کافی را برای حضور گسترده‌تر در بازار عراق داشته‌اند. البته تمامی این موارد در مورد محصولات نهایی صادق بود و نه سایر کالاهای مشابه و با مواد اولیه. رکود در بازار عراق مشهود است ولی این به معنی عدم وجود درآمدهای دولتی و ضعف جدی تقاضای بخش خصوصی نیست. در بازار عراق بخش اعظم تقاضا اغلب از سوی بدنه تصمیم‌سازی و اجرایی دولت‌ها محقق می‌شود یعنی خریدار اصلی در کشور عراق خود دولت است. حال در شرایطی که به دلیل نزدیکی به انتخابات پارلمانی در عراق در اردیبهشت ماه تقریباً تمامی بخش‌های اقتصادی و حتی سیاسی این کشور حالتی نیمه تعطیل به خود گرفته، به صراحت رکود و ضعف توجه به زیرساخت‌ها و پروژه‌های عمرانی در کشور عراق مشهود است و البته دلیل آن را باید در همین موارد سیاسی به شمار آورد. این در حالی است که فعالیت افراد برجسته از هم‌اکنون بر تلاش برای موفقیت در انتخابات آتی تعلق دارد و انتظار فعالیت جدی قبل از انتخابات بیش از حد خوش‌بینانه است. همین موارد موجب شده تا بسیاری از پروژه‌های اجرایی و مخصوصاً فعالیت‌های عمرانی دولت با محدودیت‌هایی جدی رو به رو شده تا جایی که اغلب آنها دیگر حالت نیمه تعطیل نداشته و می‌توان از واژه تعطیل برای آنها استفاده کرد. این شرایط البته موجب نشده تا رونق با محویت پروژه‌های مسکونی بخش خصوصی با مشکل مواجه و رونق پیشین خود را حتی بهتر از شرایط قبل در اختیار دارند که در رصد بازارهایی

همچون بازار فولاد، سیمان، مصالح ساختمانی و حتی مواد غذایی قابل رهگیری است. البته با توجه به پایان جنگ داخلی در عراق انتظار برای رشد بیشتر حجم ساخت و ساز در پروژه‌های شخصی بسیار بیشتر از شرایط فعلی است و این وضعیت ساخت و ساز هنوز انتظارات پیشین را محقق نساخته است. به عنوان یک مثال مشخص می‌توان به پروژه‌های ساختمانی نسبتاً وسیعی در بازار عراق اشاره داشت که احداث ۲۵۰۰ واحد ساختمانی توسط یک پیمانکار ایرانی در شهر نجف یکی از آنهاست.

نکته دیگر در خصوص شرایط فعلی در کشور عراق چندین سیگنال مهم اقتصادی در بخش خصوصی است. دولت عراق تصمیم خود را برای حمایت از صنایع داخلی گرفته است و این تصمیم تغییر نکرده و به احتمال زیاد در دولت بعدی پیگیری خواهد شد. بسیاری از کسانی که در جنگ متضرر شده‌اند - مثلاً دارایی‌های آنها اعم از واحدهای مسکونی و تجاری تخریب شده - از دولت کمک هزینه‌های بسیاری را حتی به صورت بلاعوض دریافت داشته‌اند که همین موارد که در آینده باز هم گسترش می‌یابد خود محرک مهمی برای تقویت تقاضای بخش خصوصی است که منابع مالی کلان و مهمی را در بر داشته است. همین موارد در کنار برخی پرداختی‌ها به خانواده شهدا و کشته‌های جنگ در آینده‌ای نه چندان دور یکی از بازوهای رشد تقاضا محسوب شده که از هم‌اکنون شواهد آن مشهود است. در خصوص وضعیت آب در عراق شاهد کاهش سطح آب رودخانه‌هایی همچون دجله و فرات نیستیم و میزان بارندگی به صورت نسبی متعادل است اگرچه هم‌اکنون در فصل بارش قرار داریم و این شرایط معرف روزهای گرم سال نیست ولی گفت و گو با کارشناسان نشان می‌دهد که وضعیت آب‌های سطحی و زیرزمینی در عراق در سطوح مطلوبی قرار که پتانسیل کشت فراسرزمینی را بر جسته می‌سازد. شاید بتوان در آینده به فکر صندوق پروژه برای رونق این قبیل مزارع به صورت ارزی بود ولی قطعاً در شرایط فعلی در دستور کار قرار نمی‌گیرد.

و بازار خرده‌فروشی بغداد می‌توان گفت که تغییر چندانی در وضعیت این بازار و حجم عرضه و پیشنهاد نرخ کالاها ایجاد نشده است. دلیل اصلی این وضعیت به صورت کلی در تورم بسیار پایین این کشور و ثبات نسبی قیمت دینار در مقایسه با بهای دلار آمریکا مورد توجه قرار داد. این دو نکته در نهایت موجب شده تا وضعیت کلی این بازار در فاز اقتصاد کلان تغییر چندانی نداشته است. البته کاهش جدی حجم کالاهای سوری‌های مخصوصاً برای انواع شیرینی جات، تقویت عرضه محصولات ترکیه‌ای و چینی و عدم تغییر جدی در بازار محصولات ایرانی را می‌توان از ویژگی‌های این بازار محسوب کرد. با توجه به کاهش ارزش لیر ترکیه در برابر

سهم
(درصد)

ارزش معاملات
(هزار میلیارد ریال)

کل بازار سرمایه

۱۰۰%

۲۴۵۵

بورس کالای ایران

۴۸%

۱۱۷۳

بورس تهران

۲۶%

۶۴۳

فرا بورس

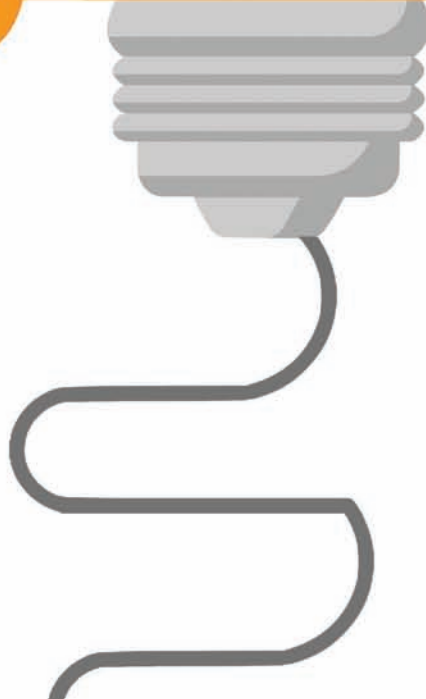
۲۴%

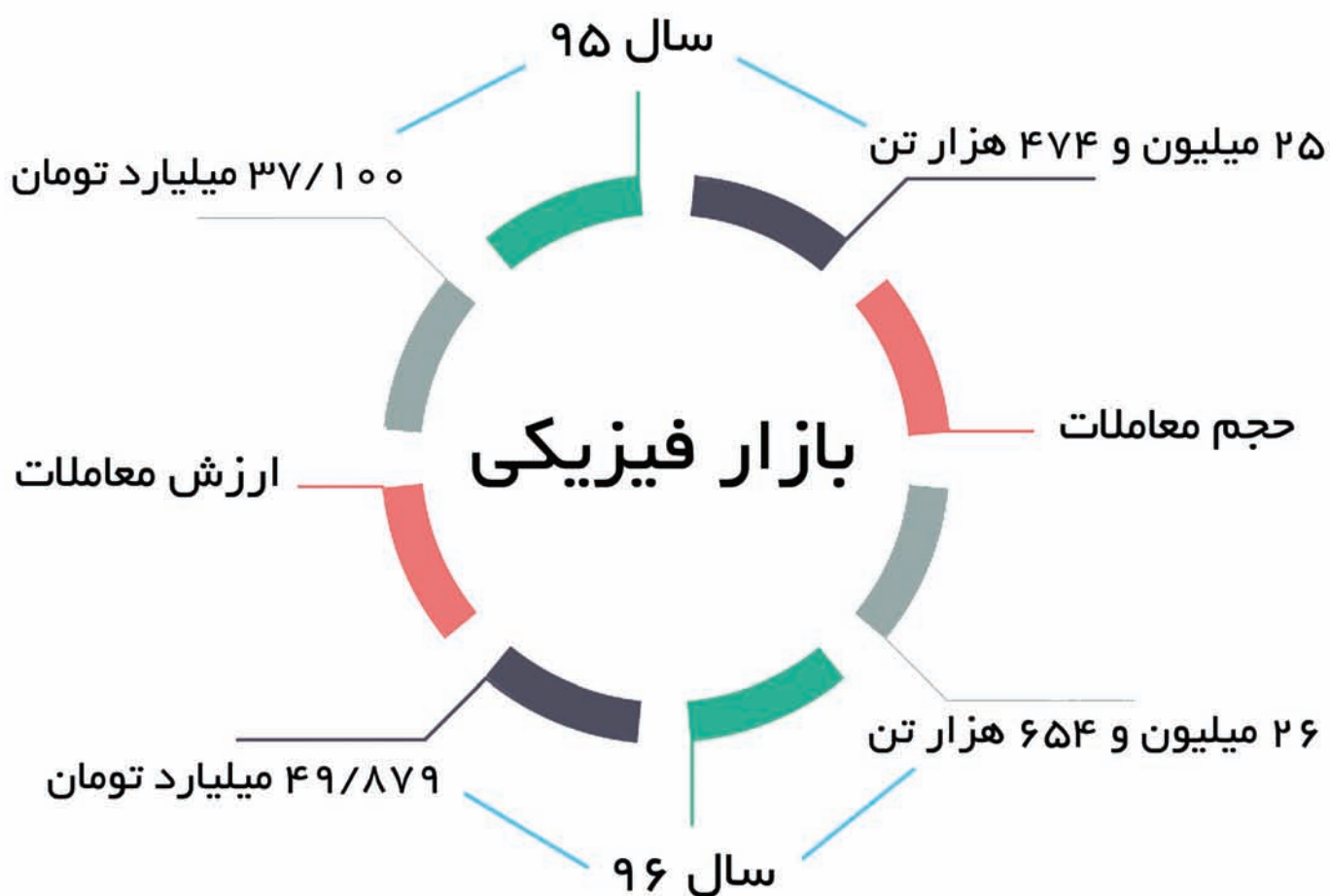
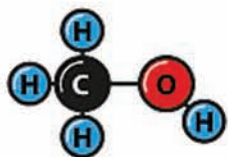
۵۹۵

بورس انرژی

۲%

۴۴

کشاورزی

ذرت کاران یک هفته ای به پولشان رسیدند

یک معامله شیرین

◀ سودابه کیوان فر

خوزستان از مهرماه سال گذشته در قالب گواهی سپرده کالایی آغاز شد و در استان‌های اردبیل، آذربایجان غربی، همدان، هرمزگان، ایلام، کرمان و لرستان نیز به صورت عرضه در بازار فیزیکی و یا پایلوت تلفیقی دو روش انجام شد و نتایج حاصل از بررسی‌های به عمل آمده حاکی از آن است که کشاورزان از اجرای این طرح رضایت کافی را داشته‌اند و طرح مذکور به کمک مزایا و نتایج مثبتی که با خود به همراه داشته، بین کشاورزان به خوبی جا افتاده است. آن چنان که می‌توان گفت این کارنامه مثبت و این تجربه موفق در زمینه عرضه محصول ذرت در بورس کالا می‌تواند برای سایر محصولات کشاورزی نیز مورد استفاده قرار گیرد. ضمن اینکه افزون بر رضایت کشاورزان، شفاف‌سازی خرید و جلوگیری از افت و کسری محصول و همچنین هزینه‌های مضاعف حمل و نقل که اغلب در سیاست خرید تضمینی مشاهده می‌شد، از مهم‌ترین مزایای عرضه ذرت و جو در بورس کالا به شمار می‌آید. ضمن اینکه با فراهم شدن این امکان، کشاورز می‌تواند پول خود را نقد از خریدار دریافت کند و به کمک ساختار قانونمند حاکم بر فرآیند معاملاتی و تسویه و پایاپای در بورس کالا، مشکلات مربوط به خریدهای اعتباری که در معاملات به روش سنتی وجود داشت، نیز مرتفع شود. در همین راستا، «عباس والوزی» معاون پشتیبانی امور دام وزارت جهاد کشاورزی طی مصاحبه‌ای با دو ماهنامه «پیام اقتصادی بورس کالا» از رضایتمندی همه کشاورزان نسبت به اجرای طرح قیمت تضمینی روی محصول ذرت خبر داد.

در سال ۱۳۸۹ برای رفع مشکلات حاصل از خرید تضمینی محصولات کشاورزی و نیز تداوم سیاست‌های حمایتی بخش کشاورزی و همچنین ارتقای بهره‌وری محصولات در این بخش، قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی تصویب شد. براساس ماده ۲۳ این قانون، از آن سال به بعد دولت موظف شد در قالب بودجه‌های سنواتی، اعتبار مورد نیاز برای سیاست قیمت تضمینی را نیز پیش‌بینی کند. در راستای تصویب این قانون و پس از ابلاغ دستورالعمل اجرایی آن توسط وزارت جهاد کشاورزی، پیش‌نویس مصوبه شامل فهرست و قیمت تضمینی پیشنهادی محصولات کشاورزی و دامی قابل معامله در سال ۹۴ با هماهنگی شرکت بورس کالای ایران تعیین شد. در نهایت طی مصوبه مورخ ۲۷ اردیبهشت ۱۳۹۴ هیأت وزیران، دو محصول ذرت و جو کرمانشاه و خوزستان با روش گواهی سپرده کالایی در بورس کالای ایران معامله شد. پس از اجرای این مصوبه به صورت پایلوت در دو استان، طرح قیمت تضمینی ذرت در بورس کالا در قالب گواهی سپرده کالایی در حالی از نیمه دوم سال ۱۳۹۶ برای سومین مرحله به اجرا درآمد که استقبال کشاورزان از این طرح پایان موفقیت آمیزی را در سال گذشته برای این محصول رقم زد. به طوری که در راستای اجرای مصوبه هیأت دولت مبنی بر معامله کل ذرت تولید داخل در بورس کالای ایران و در قالب سیاست قیمت تضمینی، عرضه ذرت دانه‌ای استان‌های کرمانشاه، کردستان، قزوین، فارس و

■ افزایش حجم محصول تحویلی

معاون پشتیبانی امور دام وزارت جهاد کشاورزی با اعلام پایان موفقیت آمیز اجرای این طرح در بورس کالا برای محصول ذرت طی سال ۹۶ گفت: طرح قیمت تضمینی ذرت در بورس کالا در تاریخ ۳۰ بهمن ۱۳۹۶ پایان یافت و آمارهای موجود از عملکرد امسال حاکی از آن است که نسبت به سال قبل از نظر وزنی حدود ۲۰ درصد رشد در میزان محصول تحویلی به انبارها به ثبت رسیده است.

■ پرداخت ۹۰ درصدی مطالبات کشاورزان

«والوزی» افزود: در این طرح رضایت کامل کشاورزان حاصل شد؛ چرا که نزدیک به ۷۰ درصد و در برخی موارد حدود ۹۰ درصد از پول کشاورزان ظرف یک هفته پرداخت شد. به طوری که ۶۳۲ هزار تن ذرت با قیمت هر کیلو ۱۰۶۰ تومان در قالب اجرای طرح قیمت تضمینی با رقم کل ۶۷۰ میلیارد تومان جمع‌آوری شد که قریب به ۶۰۰ میلیارد تومان آن با انجام معامله در بورس به فاصله یک هفته بعد از عرضه به کشاورز پرداخت شد و بیش از ۹۰ درصد از ۷۰ میلیارد تومان مابقی، به عنوان مابه‌التفاوت قیمت تضمینی و رقم فروش رفته در بورس تاکنون توسط دولت پرداخت شده و رقم اندک باقیمانده هم با رفع مغایرت پرداخت می‌شود.

دارد؛ زیرا اما مشارکت بخش خصوصی را برای اجرای یک طرح حاکمیتی که سیاست قیمت تضمینی است، جلب می‌کنیم. در نتیجه به جای پرداخت ۱۰۰ درصد پول کشاورزان توسط دولت، حدود ۷۰ تا ۹۰ درصد آن توسط خریداران بخش خصوصی در بورس کالا تأمین می‌شود و تنها دولت موظف به پرداخت مابه‌التفاوت قیمت کشف شده در بورس با قیمت پایه تعیین شده است.

■ کاهش دو سویه هزینه‌های دولتی

«والوزی» در خاتمه سخنانش خود پیرامون کاهش هزینه‌های دولت به کمک طرح قیمت تضمینی گفت: افزون بر این، در کنار صرفه‌جویی‌هایی که از محل هزینه‌های ناشی از نگهداری کالا، فروش و عرضه‌های بعدی برای دولت ایجاد می‌شود، هزینه‌های مربوط به حمل و اکت و کسری محصول و... نیز با کمک عرضه محصولات کشاورزی در بورس کالا کاهش می‌یابد. چرا که وقتی بخواهیم سیاست خرید تضمینی را اجرایی کنیم، باید کالا به طور کامل به انبارهای دولت منتقل شده و در مرحله بعد عرضه شود. این در حالی است که اجرای سیاست قیمت تضمینی در بورس کالا مانع از تحمیل این هزینه‌ها به دولت می‌شود.

سال‌های آینده بخش اقتصاد کشاورزی به کمک بورس کالا با موفقیت‌های زیادی همراه شود.

■ کمک به توسعه اقتصاد بخش کشاورزی

معاون پشتیبانی امور دام به امکان توسعه اقتصاد بخش کشاورزی به کمک اجرای طرح قیمت تضمینی در بورس کالا اشاره کرد و گفت: با توجه به تجربه موفق عرضه ذرت و جو در بورس کالا در قالب این سیاست، می‌توان از این طرح برای توسعه اقتصاد و تولید در بخش کشاورزی بهره‌برد و در برنامه‌ریزی‌ها از آن استفاده کرد.

وی عنوان کرد: به دلیل اینکه موارد کیفی در عرضه محصولات کشاورزی در بورس کالا با اجرای طرح قیمت تضمینی بسیار مورد توجه است و استانداردهای مشخصی به طور دقیق در این طرح تعیین شده و ثبت می‌شود، می‌توان اطمینان داشت که استفاده از این ظرفیت‌ها در برنامه‌ریزی برای تولید بسیار اثرگذار است. «والوزی» افزود: شرکت پشتیبانی امور دام به عنوان یکی از مباشران اجرای طرح قیمت تضمینی در بورس کالا گزارش کیفی محصول تحویل داده‌شده به انبارهای پذیرش شده در بورس کالا را به معاونت زراعت جهاد کشاورزی ارسال می‌کند که این موضوع قطعاً در برنامه‌ریزی‌های آتی نقش دارد.

وی به تشریح مزایای اجرای این برنامه برای دولت نیز پرداخت و گفت: سیاست قیمت تضمینی در بخش اول که خریداری در بورس انجام می‌شود، کاهش تعهدات دولت را به همراه

وی در بیان دیگر دستاوردهای اجرای طرح قیمت تضمینی از طریق بورس کالا گفت: با توجه به اینکه در سال جاری انگیزه بیشتری برای خرید ذرت از طریق بورس وجود داشت، سرعت فروش محصول بالاتر بود و همین امر موجب شد روند برگشت پول به کشاورزان نیز سریع‌تر انجام شود.

■ رضایت کامل کشاورزان کسب شد

وی با تأکید بر اینکه اجرای سیاست قیمت تضمینی برای محصول ذرت طرح موفق بوده، عنوان کرد: این طرح موفق با همکاری بورس کالا و وزارت جهاد کشاورزی و با مشارکت شرکت پشتیبانی امور دام انجام شده و به نظر می‌رسد با رضایت کاملی که از این طرح در سال جاری وجود داشت، در سال‌های آتی نیز اجرای این طرح در این حوزه با موفقیت تداوم یابد.

وی در بیان ارزیابی خود از اجرای طرح قیمت تضمینی برای سایر محصولات کشاورزی اظهار کرد: قاعدتاً این توفیق می‌تواند در سایر محصولات تأثیرگذار باشد؛ اما آنچه مسلم است اینکه اجرای این طرح در حیطه وظایف شرکت پشتیبانی امور دام که تحویل‌گیری دو محصول جو و ذرت است، در سال‌های آینده نیز تداوم خواهد داشت؛ اما آمارها و ارزیابی‌های صورت گرفته حاکی از آن است که در خصوص محصول گندم نیز این تمایل

چه از سمت کشاورزان و چه از سمت دولت وجود دارد. «والوزی» ادامه داد: بر همین اساس، به نظر می‌رسد با توجه به نتایج مثبت حاصل شده در طرح قیمت تضمینی، بتوان این طرح را برای سایر محصولات حوزه کشاورزی نیز پیاده کرد؛ به طوری که انتظار می‌رود در

مدیر توسعه بازرگانی سازمان جهاد کشاورزی استان خوزستان

آمادگی کامل برای اجرای سیاست قیمت تضمینی گندم

مقدمه

سال هاست کشاورزان می کارند و دولت محصول آنها را به بهای از پیش تعیین شده می خرد. بسیاری اعتقاد دارند که این پول بهای ایجاد اشتغال و حمایت از کشاورزان است و به این شکل از تولید داخل حمایت می شود؛ اما عده ای می گویند که این، یک چرخه معیوب است، تولید گندم در کشور بهرهوری ندارد و سرمایه های کشور هدر می رود. هر کدام از این طیف ها، به نوعی حرف درست را می زنند اما راه درست کدام است. قانون افزایش بهرهوری در بخش کشاورزی و منابع طبیعی ۳۵ ماده دارد؛ ۳۵ ماده ای که اجرای هر کدام از آنها گامی برای افزایش بهرهوری در تولیدات کشاورزی خواهد بود و این محصولات را در بازار قابل رقابت خواهد ساخت. اجرای ماده ۳۳ این قانون که در سال های اخیر به آن توجه و به تفصیل درباره آن صحبت شده، سبب خواهد شد که دیگر دولت محصول کشاورزان را نخرد، به جای آن خود مصرف کنندگان و خریداران وارد عرصه خواهند شد و معاملات در شرکت بورس کالای ایران صورت خواهد گرفت. در این میان دولت فقط مابه التفاوت قیمت تضمینی را پرداخت خواهد کرد و اگر قیمت معامله شده در بورس به قیمت تعیین شده برسد و یا از آن بالاتر رود، دیگر هیچ هزینه ای گریبان دولت را در این بخش نخواهد گرفت. طی سال ۹۶ عرضه گندم تولید شده در چهار استان اردبیل، خراسان شمالی، مرکزی و زنجان به صورت آزمایشی در بورس کالا و در راستای اجرای سیاست قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی صورت گرفت. پیش از این نیز این اتفاق برای ذرت و جو در سال ۹۴ افتاد و در سال ۹۵ کل محصول کشور به بورس آمد. سال ۹۷ اما استراتژی یکی ترین کالای کشاورزی در کشور یعنی گندم به بورس کالا خواهد آمد. در سال اول اجرای سیاست قیمت تضمینی برای محصول ذرت، استان خوزستان به عنوان استان پایلوت انتخاب شد، استانی که حجم تولیدات کشاورزی آن در بسیاری از محصولات بیشترین رقم را در اختیار خود دارد. خوزستان به طور میانگین با تولید بیش از ۱/۵ میلیون تن گندم در سال بزرگ ترین تولیدکننده این محصول در کشور به شمار می رود و آمادگی این استان برای عرضه در بورس کالا ضریب موفقیت این طرح را افزایش خواهد داد. از این رو با «مسعود احمدی» مدیر توسعه بازرگانی سازمان جهاد کشاورزی استان خوزستان در این باره صحبت کردیم. اواز آمادگی کامل برای عرضه گندم این استان در قالب سیاست قیمت تضمینی سخن گفت، خواهان آسان تر گرفتن استانداردهای بورس کالا برای مواردی که در کیفیت محصول تاثیر نمی گذارد، شد و به توضیحاتی درباره چگونگی اجرای این طرح و چالش های پیش روی آن پرداخت. متن این گفت و گو را در ادامه می خوانید.

❖ در اجرای سیاست قیمت تضمینی برای ذرت همکاری بورس کالا و نهادها و سازمان‌های مربوطه با سازمان جهاد کشاورزی چگونه بود؟

در آن زمان تعامل بسیار خوبی شکل گرفت به طوری که جلسات مداومی با مسئولان بورس و سازمان پشتیبانی امور دام داشتیم و به مسائل و مشکلات اجرای طرح می‌پرداختیم. به واسطه برگزاری همین جلسات بود که بسیاری از چالش‌های آن زمان را با موفقیت پشت سر گذاشتیم و توانستیم این طرح را به بهترین نحو ممکن به مرحله اجرا در آوریم. در آن زمان گروهی از بورس کالا در خوزستان مستقر بودند و در جریان مستقیم امور قرار داشتند و به واسطه همین تعامل و تعداد بالای جلسات، در ادامه کار، امور روی غلنگ افتاد و مشکلات کم و کمتر شد و کار به جایی رسید که برای اجرای این طرح در سال‌های بعد فقط چند جلسه برای هماهنگی امور برگزار کردیم. به نظر من همین اتفاق برای گندم نیز رقم خواهد خورد و می‌توانیم با بهره‌گیری از تجربه گذشته، این طرح را نیز با موفقیت به انجام برسانیم.

❖ به نظر شما دولت چگونه می‌تواند از اجرای این طرح حمایت کند؟

همان طور که پیش‌تر نیز اشاره شد یکی از مهم‌ترین عوامل برای اجرای این طرح به نحو احسن، داشتن انبارهای استاندارد است؛ انبارهایی که استانداردهای بورس کالا را دارا باشند. بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی از جمله انبارداری نیازمند سرمایه‌گذاری اولیه بالاست و این گونه کارها معمولاً از لحاظ اقتصادی جزو مشاغل دیربازده قرار می‌گیرند. از این رو، شاید بخش خصوصی توانایی مالی برای وارد شدن به فعالیت‌هایی مانند انبارداری نداشته باشد، شاید حتی وارد شدن به این امور از لحاظ اقتصادی توجیه‌پذیر نباشد، اما از آنجایی که نفع عمومی در این موارد در میان است ضروری به نظر می‌رسد که دولت نسبت به ساخت و تجهیز انبارها یا خود اقدام کند و یا تسهیلاتی را در اختیار بخش خصوصی و تعاونی‌ها قرار دهد. داشتن انبارهای مجهز و استاندارد یکی از پیش‌شرط‌های عرضه محصولات کشاورزی در بورس کالا و در راستای دستیابی به یک بازار مدرن است؛ بنابراین انتظاری که از دولت داریم این است که به این بخش توجه بیشتری نشان دهد.

❖ از بورس کالا چه انتظاراتی دارید؟

بورس کالا طبق مقررات مربوطه و استانداردهای تعیین شده امور را پیش می‌برد. انجام معاملات در این بستر شفاف است و مطمئناً همه از چنین فضایی نفع خواهند برد؛ اما از آنجایی که گندم مهم‌ترین محصول کشاورزی کشور است انتظار داریم که بورس کالا در مورد برخی از استانداردهای انبار که تأثیری در کیفیت گندم ندارد با تساهل بیشتری برخورد کند و اجازه دهد که عرضه گندم نیز مانند ذرت و جو آغاز شود تا به مرور بتوانیم استانداردها را در تمام ابعاد مورد نظر داشته باشیم.

❖ و سخن پایانی؟

امیدوارم در سال جدید شاهد ادامه این حرکت نوین در مدیریت بازار محصولات کشاورزی باشیم و نه تنها عرضه گندم در بورس کالا و به صورت قیمت تضمینی انجام شود، بلکه هر سال شاهد ورود محصولات جدیدی به این بازار باشیم.

❖ در ابتدا به این سوال پاسخ دهید که آیا اساساً به اجرای سیاست قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی اعتقاد دارید؟ اگر جواب مثبت است دلایل خود را ذکر کنید.

فکر می‌کنم مزایای اجرای سیاست قیمت تضمینی به جای قانون قدیمی خرید تضمینی بر هیچ کس پوشیده نیست. همه می‌دانیم که اجرای این طرح علاوه بر اینکه بار مالی تحمیل شده به دولت را کاهش می‌دهد و کشاورزان نیز سریع‌تر به پول خود می‌رسند، در میان مدت باعث افزایش کیفیت محصولات تولیدشده و غربال محصول باکیفیت از بی کیفیت خواهد شد؛ چرا که در قانون جدید این خریداران واقعی خواهند بود که مستقیم از کشاورز خرید می‌کنند و بابت محصول پول می‌دهند، پس سطح کیفیت از اهمیت بالاتری برخوردار خواهد شد. از سوی دیگر آمار دقیقی از حجم معاملات خواهیم داشت و می‌توانیم برای تولید و مصرف محصولات برنامه‌ریزی دقیق‌تری داشته باشیم.

❖ خوزستان بزرگ‌ترین تولیدکننده گندم کشور است. آیا برای اجرای سیاست قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی آمادگی لازم در استان وجود دارد؟ فکر می‌کنید استان با چه چالش‌ها و سختی‌هایی در این باره روبه‌رو خواهد شد و توجه به چه مواردی ضروری است؟

مهم‌ترین موضوع در راستای عرضه گندم در قالب سیاست قیمت تضمینی، نظام انبارداری است. تولید گندم در خوزستان بیش از ۱/۸ میلیون تن در سال است که بخشی از آن توسط کشاورزان مصرف می‌شود؛ به طور مثال، در سال گذشته (۱۳۹۵) ۱/۴ میلیون تن گندم از سوی دولت خریداری شد. با توجه به این حجم از تولید باید توجه داشته باشیم که برای اجرای بی نقص این طرح باید انبارها را تجهیز و استانداردسازی کنیم که البته در حال حاضر بسیاری از انبارهای استانداردهای بورس کالا را دارا هستند. در زمان برداشت، روزانه ۵۰ هزار تن گندم باید وارد انبارها شود و با این حجم بالای تولید، سیلوهای آذریپکان اهواز، به عنوان بزرگ‌ترین سیلوهای استان ظرف سه روز پر خواهد شد. از سوی دیگر و از آنجایی که دمای منطقه بسیار بالاست، سرعت عمل در انتقال محصول به سیلوها اهمیت زیادی دارد، برداشت گندم در منطقه حدود ۳۰ تا ۳۵ روز است و در این مدت باید سرعت و عملکرد بالایی داشته باشیم؛ البته باید توجه داشته باشیم که استان خوزستان پیش از این تجربه موفق ذرت را نیز داشته است و هر ساله نیز گندم‌های خریداری شده از سوی دولت به خوبی جمع‌آوری و به سیلوها منتقل می‌شود. نکته قابل تأمل در مورد عرضه این محصول در بورس کالا بحث استانداردسازی انبارهاست که توجه بیشتر دولت و مسئولان مربوطه را می‌طلبد. در جریان اجرای این قانون در سال ۹۴ نسبت به اینکه چرا استان خوزستان که بیشترین تولید ذرت در کشور را دارد برای اجرای پایلوت انتخاب شده، گله‌مند بودیم، اما در نهایت کار به نحو احسن انجام شد؛ هم کشاورزان سریع‌تر به پول خود رسیدند و هم دولت از این اتفاق منتفع شد. تعداد کشاورزانی که در آن سال محصول خود را تحویل دادند، بیش از ۶ هزار نفر بود، این تعداد در مورد اجرای این طرح برای گندم به ۶۰ تا ۷۰ هزار نفر خواهد رسید و از این رو یکی از دغدغه‌های ما تأمین رضایت این تعداد زیاد گندمکاران خواهد بود.

گفت و گو با عضو کمیسیون کشاورزی مجلس

خبر انرژی بخش معاملات تالار کشاورزی

مقدمه

سحر نمایی

تجربه عرضه محصولات کشاورزی چون زعفران و پسته در بورس کالای ایران نشان می‌دهد که می‌توان به رویکرد معاملات محصولات کشاورزی در این بازار مالی خوش بین بود. این خوش بینی به گونه‌ای است که در سال ۱۳۹۶ مسئولان بر عرضه فراگیر خرما به عنوان از محصولات کشاورزی استراتژیک کشور تاکید داشته‌اند. ایران با دارا بودن ۱۷ درصد سطح زیر کشت خرما، جهان طبق سخنان معاون وزیر جهاد کشاورزی در همایش بین‌المللی کشت بافت خرما، ۱۳ درصد تولید خرما، جهان را در اختیار دارد و این نقش و جایگاه، زمینه را برای یافتن راهکارهای مناسب برای حمایت از این بازار ایجاد کرده است.

چندی پیش نیز در همین ارتباط «مسعود کرباسیان» وزیر امور اقتصادی و دارایی در پاسخ به یکی از دغدغه‌های طرح شده در خصوص خرما گفته بود که این محصول کشاورزی همچون سایر محصولات بهتر است در بورس کالای عرضه شود؛ شاید با این روش دیگر نیازی به خرید تضمینی آن وجود نداشته باشد. بر همین اساس وزیر اقتصاد از مسئولان سازمان بورس و اوراق بهادار خواسته بود هر چه سریع‌تر مقدمات عرضه محصول خرما در بورس کالای فراهم آورند.

به این ترتیب صحبت‌های اخیر وزیر اقتصاد و دارایی به صراحت نشان می‌دهد که از یک سو، دولت ذات معاملات قیمت تضمینی را به عنوان یک راهکار برای حمایت از بخش کشاورزی و کاهش هزینه‌های دولت به رسمیت شناخته، از طرفی می‌داند که این فرصت را باید برای سایر بازارهای محصولات کشاورزی نیز در نظر گرفت.

بر همین اساس با «سید راضی نوری»، عضو کمیسیون کشاورزی مجلس در خصوص عرضه خرما در بورس کالای ایران گفت و گویی داشتیم که در ادامه می‌خوانیم.

محصولات تلقی می‌شود؟

بدیهی است زمانی که محصول از طریق تولید به مصرف در گردش بازار قرار بگیرد، محصول با نرخ مناسب و منطقی به فروش می‌رسد تا علاوه بر کشاورز، مصرف‌کننده نیز از شرایط تبادلات تجاری رضایتمند باشد؛ ارائه محصولات کشاورزی در بورس کالا، موجب ارتباط تنگاتنگی میان تولیدکننده و مشتری فراهم می‌کند.

به نظر شما ارکان اساسی ارائه

محصولات کشاورزی در بورس کالا چیست و چه فوایدی برای کشاورزان به همراه خواهد داشت؟
تداوم تولید و توسعه انبار، ۲ رکن اساسی ارائه محصول کشاورزی در بورس کالا به شمار می‌آید؛ مهم‌تر اینکه بازگشت بهای محصول کشاورز در کوتاه‌ترین زمان، یک ضرورت است که با عرضه در بورس کالای ایران این مهم محقق می‌شود.

البته نباید فراموش کرد که ایجاد بازار رقابتی، مدرن شدن بسته‌بندی، توسعه صنایع جانبی، کاربردی شدن صنایع تبدیلی و تولید خرما طبق سلیقه مشتریان، از ارکان اصولی بهبود وضعیت خرماداران در بازار تلقی می‌شود.

آیا قبل از برداشت و تولید محصول اقداماتی برای فروش بهینه یا فرآوری خرما در نظر گرفته می‌شود یا خیر؟

بورس کالا بهترین گزینه برای ارزیابی بازار فروش محصولی همچون خرما قبل از تولید است. خرما با کیفیت ایرانی به عنوان یکی از محصولات دارای کشت وسیع از لحاظ تجاری قابلیت استاندارد پذیری برای ورود به بورس کالا را دارد.

فرآورده‌های جانبی خرما شامل مواردی چون عسل خرما، شیر، مربا، چاشنی، دسر، سرکه، سس، شکلات و قند است؛ بنابراین با توسعه و ترویج صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما می‌توان طبق سلیقه مشتری، این محصول ارزش افزوده بیشتری را روانه بازار مصرفی کرد.

ورود کشاورزان به بورس چه

فوایدی برایشان در پی خواهد داشت؟
همیشه بحث اتحاد موج مثبتی را به همراه داشته است؛ تعاونی‌های کشاورزان می‌توانند با هماهنگی یکدیگر، محصولات خود را تجمیع کرده و به فروش برسانند و موجب حذف دلان از زنجیره تامین محصولات کشاورزی شوند که این امر علاوه بر تقویت بورس کالا موجب آن خواهد شد که تعاونی‌ها بتوانند در فضایی شفاف محصولات خود را به خریداران عمده واقعی و نه دلان، عرضه کنند. بنابراین حذف دلان و واسطه‌های غیرضروری، بدون شک باعث می‌شود که منافع نصیب کشاورزان شود و محصول نیز با قیمت مناسب‌تری به دست مصرف‌کننده برسد.

آیا تنوع محصولات نقش در جذب

معامله‌گران به این بازار مالی خواهد داشت؟
اینکه تنوع محصولات در بورس روز به روز بیشتر می‌شود، حرکت مناسبی است، ولی باید طوری برنامه‌ریزی کرد که کشاورز خرده‌فروش با ورود به بورس کالا متضرر نشود و به محض ورود به بورس کالا به بهبود اوضاع مالی کشاورزان بینجامد تا انگیزه دیگر معامله‌گران برای ورود دوچندان شود.

وضعیت صادرات خرما و سایر خشکبار به دیگر کشورها از طریق بورس کالای ایران را به چه شکلی می‌بینید؟

صادرات از طریق بورس کالا فکر بسیار مناسبی است؛ چرا که علاوه بر ایجاد بازارهای فروش جدید می‌توان ارزش افزوده بیشتری را برای کشور به ارمغان آورد و صادرات هدفمندی را شاهد بود. در این بازار علاوه بر کشف قیمت واقعی و عادلانه، کوتاه کردن دست واسطه‌ها و رسیدن سود واقعی به تولیدکنندگان، امکان برندسازی و استانداردسازی در این صنف نیز مهیا می‌شود.

آیا حذف دلان و واسطه‌ها از چرخه تولید راهکاری اصولی برای توزیع

عرضه محصولات کشاورزی به ویژه

محصول خرما را در بورس کالا را چطور می‌بینید و از نظر شما بورس کالا چه نقشی در جذب مخاطبان برای بازار محصولات مختلف دارد؟
بورس کالای ایران با شکل‌دهی یک بازار منسجم و اطلاعات قیمتی شفاف، فضای مناسبی را برای کالاهای مختلف به ویژه در بخش کشاورزی ایجاد کرده که این موقعیت علاوه بر توسعه بازار، فرصت‌های مناسبی را نیز برای جذب سرمایه‌گذاران و صادرات محصولات فراهم آورده است.

نکته مثبت و حائز اهمیت این بازار مالی این است که با توجه به ساختار شفافی که دارد دیگر جایی برای حرف و حدیث‌های نرخ‌های متفاوت خرما در بازار آزاد باقی نمی‌گذارد. از طرفی نیز اظهارنظرهای غیر کارشناسی دیگر موجب هیجانات و ناملایمات‌های قیمتی در بازار این محصول نمی‌شود. از همه مهم‌تر آنکه مشخص شدن مبدأ تولید، قیمت‌گذاری شفاف و مولفه‌های اقتصادی داخلی از دستاوردها و مزیت‌های عرضه خرما در بورس کالا است که این موضوع خود مزیت بزرگی برای جذب معامله‌گران خواهد بود.

آیا با توجه به تفکر سنتی کشاورزان این بازار می‌توان انگیزه آنها را برای ورود به بورس کالا فراهم آورد؟

محصولات خشکبار به ویژه خرما و پسته به صورت خرده‌فروشی در بازار عرضه می‌شوند، بر همین اساس این موضوع موجب عدم ورود برخی محصولات به بورس کالا در گذشته شده بود؛ چرا که به دلیل ناآشنایی کشاورزان با معاملات بورسی این نگرانی برایشان به وجود می‌آمد که با ورود به این بازار مالی، بازار خرده‌فروشی خودشان را از دست دهند که متأسفانه این موضوع به تفکر سنتی کشاورزان ما بر می‌گردد که نیاز به آموزش دارد.

نظر شما در رابطه با لزوم آموزش کشاورزان برای ورود به بورس کالا چیست؟

ورود به بورس کالا دارای مراحل مختلفی است که لذا باید ابتدا نحوه ورود و معاملات به کشاورزان آموزش داده شود؛ زیرا بدون آموزش و آگاهی به این قشر نمی‌توان انتظار این تغییرات را به شیوه‌ای مطلوب داشت.

کشاورزان معمولاً به سختی حاضر به پذیرش شرایط جدید هستند، اما بهتر است تدابیری از بورس کالای ایران و سازمان جهاد کشاورزی اندیشیده شود تا هر چه سریع‌تر از فضای سنتی خارج شویم و در مسیر جدید شاهد رونق روزافزون محصولات کشاورزی باشیم، اگر چه پذیرش ابزارها و نحوه معاملات جدیدانگی دشوار به نظر می‌رسد، اما در این زمینه بهتر است برای کشاورزان سنتی آموزش و تبلیغات بیشتری صورت بگیرد که البته بورس کالا در این خصوص گام‌های مثبتی برداشته است.

مهدی حاجی‌وند

بهار زعفران ایرانی در بازار جهانی

ایران جایگاه واقعی خود را در بازار جهانی پیدا و تثبیت کند.

معافیت مالیاتی زعفران کاران

بر این اساس برخی کارشناسان بر این باورند راهکار این مشکل که زعفران بدون حضور دلالان و منفعت‌طلبی آنها و به شکلی سالم، نظام‌مند و قانونی معامله شود، عرضه این محصول در بورس کالا است. به همین دلیل از زمانی که عرضه طلای سرخ ایرانی در بورس شروع شده، دلال‌ها این موضوع را به کشاورزان تلقین می‌کنند که اگر محصولشان را در این بازار عرضه کنند، از آنها مالیات گرفته می‌شود و در پی این هستند تا خرید و فروش زعفران به سمت بازار سنتی هدایت شود تا از این رهگذر سود بی‌دردسری رانصیب خود کنند.

البته با اطلاع‌رسانی و آموزش خوبی که در این زمینه صورت گرفته حالا کشاورزان به این موضوع واقف هستند که با عرضه محصول زعفران در بورس کالا از مالیات معاف هستند و بنابراین بیشتر آنها، ترسی از این موضوع ندارند و دلال‌ها هم نمی‌توانند از این بابت، هراسی را در دل زعفران کاران ایجاد کنند.

است. در میان این مشکلات کشوری مانند اسپانیا هم که تولیدی در زمینه محصول زعفران ندارد، تعیین‌کننده قیمت زعفران در بازارهای جهانی شده است و محصول فله‌ای زعفران ایران را به نام خود بسته‌بندی و به سایر کشورها صادر می‌کند.

به همین دلیل تا دیرتر نشده باید اقدام سریع و حساب شده‌ای برای بهبود حال زعفران ایرانی در همه زمینه‌ها انجام داد. بر این اساس یکی دو سالی است که ساز و کار عرضه زعفران در بورس کالا به عنوان یکی از راه‌های درمان و حل این مشکلات تدبیر و موجب شده تا از بهمن‌ماه سال گذشته عرضه زعفران در این بورس کلید بخورد.

در این زمینه بورس کالا همزمان با فصل برداشت این محصول اقدام به آموزش کشاورزان کرده تا با برنامه‌ریزی‌ها و ساز و کارهای در نظر گرفته شده، دست دلال‌ها از بازار این محصول کوتاه شود و با سروسامان گرفتن بازار زعفران، حاصل دسترنج کشاورزان به دست خودشان برسد. از سوی دیگر با این اقدام تلاش می‌شود تا مشکل چندین ساله یکپارچه نبودن محصولات قابل عرضه و صادرات فله‌ای زعفران هم حل شده و زعفران

«زعفران یا همان طلای سرخ» محصولی که هر آنقدر برای کشاورزان زحمت کاشت، داشت و برداشت را دارد، در عوض با ارزش است و گرانیها، البته در بیشتر مواقع سود حاصل از کاشت و فروش طلای سرخ به طور کامل به جیب کشاورزان نمی‌رود و مانند بیشتر بازارها این دلال‌ها هستند که با انجام امور واسطه‌گری از این رهگذر سود قابل توجهی را نصیب خود می‌کنند. این سود تا جایی برای دلال‌ها قابل توجه است که گفته می‌شود زعفران را کیلویی سه تا چهار میلیون تومان از کشاورزان می‌خرند و در کشورهای دیگر مانند دوبی و امارات متحده عربی، دلال‌ها طلای سرخ ایران را کیلویی ۱۳ میلیون تومان می‌فروشند.

البته این موضوع تنها بخش قصه پر غصه کاشت، داشت، برداشت و فروش زعفران در کشور نیست؛ چرا که هر چند ایران بزرگ‌ترین تولیدکننده زعفران در جهان است، اما به دلایل مختلف جایگاه شایسته و درخور این عنوان در بازارهای جهانی ندارد. چند سالی می‌شود که کشور افغانستان به کمک آمریکا، کشت زعفران را راه‌انداخته است و تولید انبوه زعفران در کشور چین هم زنگ خطری دیگری را برای زعفران ایرانی به عنوان یکی از مهم‌ترین محصولات صادراتی کشور به صدا درآورده

قیمت زعفران معرفی می کنند، قابل قبول نیست.

❖ علت موضع گیری علیه بورس کالا

با توجه به منافع سرشاری که عرضه محصولات و کالاها در بورس های کالایی برای تولیدکنندگان دارد و بر این اساس چند سالی هم هست که این اتفاق در بازار سرمایه مازقم خورده است، با وجود این اما کماکان عده ای سعی در مخالفت با این موضوع دارند. بر این اساس به طور خاص در خصوص عرضه محصول زعفران در بورس کالا به نظر می رسد دلیل اینکه برخی موضع گیری منفی نسبت به این موضوع دارند این است که با توجه به منافع سرشاری که در واسطه گری زعفران وجود دارد، بازار رو به رشد معاملات زعفران در بورس کالا، موجب هراس واسطه ها شده است.

❖ جهانی ماندن زعفران ایرانی

با توجه به مزیت های که عرضه کالا و محصولات در بورس دارد، بدون شک عرضه زعفران در بورس کالا علاوه بر اینکه می تواند بستری امن را برای عرضه این محصول به صورت شفاف در سطح داخلی و بین المللی فراهم کند، به نوعی کوتاه شدن دست دلالان از روند تعیین قیمت طلای سرخ را نیز به همراه دارد. ضمن اینکه با سروسامان دادن به وضعیت دادوستد زعفران می توان با استفاده از ابزارهای مختلف در بورس کالا زمینه را برای جهانی ماندن زعفران ایرانی فراهم کند. به همین دلیل برخی کارشناسان معتقدند تداوم عرضه و رونق معاملات این محصول در بورس کالا می تواند به شناخته شدن برند زعفران ایران در جهان منجر کمک کند. همچنین از آنجا که استانداردهای بورس کالا می تواند خیال خریداران خارجی را از بابت کیفیت محصول زعفران راحت کند و مشتریان خارجی طلای سرخ ایران به جای مراجعه به دلالان می توانند مستقیماً از بورس کالای ایران خرید کنند، این اتفاق علاوه بر تعمیق بازار سرمایه و کوتاه شدن دست دلالان و ایجاد انگیزه میان کشاورزان، می تواند به مرور موجب شود تا زعفران ایرانی در جهان شناخته تر شده و جایگاه کشور در سطح جهانی محفوظ بماند.

❖ اعتبار بخشی بورس به زعفران ایرانی

افزون بر این، در حالی ایران بزرگ ترین تولیدکننده زعفران در جهان است که خریداران خارجی کمتر زعفران را با نام ایران می شناسند. به همین دلیل بانجام معاملات زعفران در بستر بورس کالا علاوه بر اینکه می توان کیفیت و شفافیت قیمت زعفران را تضمین کرد، می توان به نوعی اعتبار زعفران ایرانی را با استفاده از سازوکار بورس کالای ایران افزایش داد؛ چرا که بورس محصول معامله شده را از هر لحاظ تضمین می کند و به این ترتیب دغدغه خریدار خارجی رفع خواهد شد. بر این اساس نمونه بارز این اعتبار بخشی را می توان این گونه ابراز داشت که در حال

می گویند عرضه زعفران در بورس کالا، نه تنها حافظ منافع کشاورزان خرده پا و خرده مالکان نیست، بلکه حافظ منافع دلالان است؛ چرا که بیشتر زعفران کاران، خرده مالک هستند و شاید میزان محصول بسیاری از آنها حدود دو سه کیلو باشد؛ بنابراین این کشاورزان امکان عرضه زعفران در بورس کالا را ندارند. همچنین استدلال این دسته از مخالفان آن است که دلال ها زعفران را در حجم ۲۰۰ تا ۳۰۰ کیلو از کشاورزان می خرند و به این ترتیب می توانند در بورس کالا بورس بازی برای خود راه بیندازند.

در این زمینه سرپرست مدیریت توسعه بازار فیزیکی بورس کالای ایران معتقد است، اینکه برخی می گویند عرضه زعفران در بورس کالا حافظ منافع کشاورزان نیست، جای تعجب دارد؛ چرا که سازوکار بورس برای عرضه مستقیم و بی واسطه محصول توسط کشاورزان ایجاد شده و شاید تلقی برخی این است که بورس کالا بازار عمده فروشی است و در آن خرده فروشی وجود ندارد؛ بنابراین می گویند واسطه ها زعفران را به قیمت پایین از کشاورزان می خرند و در بورس کالا به قیمت بالاتر می فروشند. بر این اساس چنین تصویری در خصوص بورس کالا به کل اشتباه است و کشاورزان می توانند زعفران را در مقیاس حتی یک گرم هم در این بورس بفروشند و از زمان راه اندازی بورس کالا، تحویل بار زعفران از زیر یک کیلو تا چند ۱۰ کیلو رخ داده است.

❖ گریز دلال ها از شفافیت بورس

همچنین نکته دیگری که عرضه زعفران در بورس کالا را در جهت منافع کشاورزان پیش می برد، این است که دلالان از بورس که فضای شفاف دارد و معاملات در آن مشخص است، گریزان هستند و وارد آن نمی شوند؛ بنابراین این موضوع که گفته شود بورس جای دلالان است، بسیار دور از ذهن است. هر چند که از نظر بورس، واسطه گری یک فعالیت مفید اقتصادی است، مشروط به اینکه در فضای شفاف و تحت نظارت نهادهای متولی و بدون آسیب رسانی به تولید باشد؛ اما در شرایط کنونی به دلیل نگرانی هایی که واسطه های زعفران از مالیات دارند، وارد بازار شفاف می مانند بورس کالا نمی شوند.

❖ بورس نقشی در نوسانات قیمت زعفران ندارد

علاوه بر این یکی دیگر از دلایل مخالفان برای گریز از عرضه زعفران در بورس کالا این است که برخی بورس را دلیل بعضی نوسانات قیمت زعفران معرفی می کنند. بر این اساس باید گفت سازوکار عرضه هر محصولی در بورس ایجاد توازن و تعادل در قیمت است و اتفاقاً مکانیسم بورس موجب می شود قیمت کالاها و محصولات به صورت شفاف و بر اساس عرضه و تقاضا مشخص شود. به همین دلیل بورس کالا نه تنها از پتانسیل لازم برای ایجاد نوسان قیمت در محصولی چون زعفران برخوردار نیست بلکه خود به نوعی متعادل کننده قیمت ها و ضربه گیر نوسانات قیمتی است.

از سوی دیگر، با توجه به قدمت اندک حضور زعفران در بورس کالا، فعلاً بورس زعفران بازار کوچکی است و طبیعی است که این بازار نمی تواند نقش زیادی چه مثبت و چه منفی در بازار زعفران و نوسانات آن داشته باشد؛ پس اینکه برخی بورس را دلیل بعضی نوسانات

❖ واقعی شدن قیمت زعفران

همچنین یکی دیگر مشکلات کشاورزان تا چندی پیش این بود که دلال ها از ناآگاهی زعفران کاران در خصوص قیمت واقعی زعفران سوء استفاده می کردند و محصول آنها را پایین تر از قیمت واقعی اش می خریدند؛ اما حالا زعفران کاران قبل از فروش محصول خود، قیمت ها را از چند جاپرس و جومی کنند و توسعه وسایل ارتباط جمعی و اینترنت در روستاها هم موجب شده تا کشاورزان از قیمت های روز مطلع باشند و این ترغیب دلال ها تا اندازه زیادی ناکارآمد شود.

همچنین نکته مهم در این زمینه این است که با به وجود آمدن سازوکار عرضه محصول زعفران در بورس کالای ایران دیگر نگرانی بابت ارزان فروشی زعفران معنی نخواهد داشت؛ چرا که جایگزینی مکانیسم عرضه و تقاضا سبب می شود تا کشاورزان، زعفران خود را به قیمت واقعی به فروش برسانند.

❖ کاهش هزینه تمام شده

از سوی دیگر تلاش برای کاهش هزینه ها در زمینه تولید هر کالا و محصولی به ویژه زعفران از جمله راهکارهایی است که در صورت وقوع می تواند تولید طلای سرخ را توجیه پذیر کرده و هم سود بیشتری را نصیب کشاورزان کند. بر این اساس، اگر کشاورزان به درستی آموزش ببینند، زمین را درست انتخاب کنند، کشت اصولی انجام دهند و فناوری محصول زعفران را در فرایند صحیحی انجام دهند مشکلات آنها در این زمینه کمتر شده و محصول ارزان تر و با کیفیت بهتری را تولید کرده و به فروش می رسانند.

به همین دلیل کارشناسان معتقدند بخش عمده ای از مشکلات زعفران کاران به سیستم آموزشی مربوط می شود و این وظیفه وزارت جهاد کشاورزی است که با آموزش و نظارت بر کار کشاورزان، بتوانند زمینه کاهش هزینه های تولید را فراهم کنند.

در این میان اما برخی می گویند هزینه تمام شده تولید زعفران بستگی به میزان تولید هم دارد و اگر مثلاً یک کشاورز در یک هکتار زمین، یک کیلو محصول تولید کند، هزینه تمام شده آن ۱۰ میلیون تومان می شود، در حالی که اگر در یک هکتار زمین ۱۰ کیلو زعفران تولید کند هزینه تمام شده آن کمتر از ۲ میلیون تومان می شود. ضمن اینکه طبق استانداردها اگر در یک هکتار زمین ۱۰ تا ۸ کیلو محصول زعفران تولید شود، هم کیفیت خوبی خواهد داشت و هم برای کشاورز مقرون به صرفه خواهد بود و بر این اساس کشاورز می تواند به قیمت مناسبی محصول خود را به فروش برساند.

بنابراین کاهش هزینه ها و افزایش کیفی و کمی تولید زعفران، در کنار عرضه و فروش این محصول ارزشمند در بورس کالای ایران آن هم بدون حضور واسطه ها و دلالان اوضاع را بیش از پیش به کام زعفران کاران خواهد کرد.

❖ عرضه زعفران در بورس از یک گرم تا...

نکته دیگر در خصوص عرضه زعفران در بورس کالا این است که از بهمن ماه سال گذشته که عرضه زعفران در این بورس آغاز شده، مخالفان هم بیکار ننشسته اند و به دلیل از دست رفتن منافعشان، زمزمه های مخالفتشان بیشتر و پرنگ تر شده است؛ به عنوان مثال، مخالفان

دلالان از بورس
که فضای شفاف
دارد و معاملات در
آن مشخص است،
گریزان هستند و
وارد آن نمی شوند؛
بنابراین این موضوع
که گفته شود بورس
جای دلالان است،
بسیار دور از ذهن
است

❖ زعفران صندوق دار می شود

علاوه بر این یکی دیگر از ابزارهایی که می تواند به توسعه معاملات زعفران در بورس کالای ایران کمک شایانی داشته باشد، راه اندازی صندوق زعفران است که با توجه به برنامه ریزی های صورت گرفته با راه اندازی نخستین صندوق زعفران در آینده نزدیک، قرار است در این صندوق وجوهی از طریق پذیرهنویسی از سرمایه گذاران جمع آوری شود و از این طریق معامله گران با خرید و فروش واحدهای این صندوق به معامله زعفران پرداخته و از این رهگذر صاحب سود و منفعت شوند. همچنین با توجه به استراتژی در نظر گرفته، بخش عمده منابع صندوق صرف خرید گواهی سپرده کالایی زعفران شده و این موضوع موجب می شود نقدینگی مناسبی نیز از طریق بازار سرمایه وارد بازار زعفران شود.

❖ ضرورت راه اندازی بازار آتی زعفران

از سوی دیگر، راه اندازی بازار آتی زعفران هم یکی دیگر از موضوعاتی است که می تواند سبب ابزار معاملاتی این کالا را تکمیل کند و به عنوان یکی از الزامات تکمیل زنجیره بازار هر کالایی به شمار می رود.

بر این اساس باید گفت با عرضه فیزیکی، گواهی سپرده کالایی و راه اندازی معاملات آتی بازار هر کالایی، زنجیره ابزارهای آن تکمیل خواهد شد. بدین منظور در خصوص محصول زعفران نیز کارشناسان بر این باورند که در حال حاضر هم عرضه فیزیکی این محصول در بورس کالا انجام می شود و هم گواهی سپرده کالایی آن راه اندازی شده است؛ بنابراین تنها گزینیه باقیمانده، راه اندازی بازار آتی زعفران است که با ایجاد بازار آتی، ریسک تولیدکننده زعفران تا حدود زیادی پوشش داده می شود و خیال تولیدکننده از بابت فروش محصول خود در آینده راحت خواهد بود.

❖ آینده زعفران در بورس

در مجموع باید گفت در حال حاضر ایران به عنوان یکی از بزرگ ترین تولیدکنندگان زعفران در جهان تاثیر چندانی در تعیین قیمت این محصول ندارد و اگر قرار باشد کماکان دست روی دست بگذاریم، در آینده نزدیک همه رکوردهای که طی سالیان گذشته به سختی در این زمینه کسب شده است، به راحتی از دست خواهد رفت. بدین منظور با عرضه این محصول در بورس کالا می توان علاوه بر جهانی کردن برندهای زعفران ایرانی در جهان، حمایت های داخلی را برای تولید و حمایت از کشاورزان به عمل آورد و به آینده و آتیه زعفران ایرانی در جهان امیدوار بود.

واریز می شود. مطابق دستورالعمل ابلاغ شده قیمت توافقی برای عرضه زعفران در بورس کالا بر مبنای مشخصات کیفی و وضعیت ظاهری محصولات، در چهار دسته تعیین شده است.

بر این اساس قیمت مصوب زعفران ممتاز رشته ای بریده (نگین) به ازای هر کیلوگرم ۵۴ میلیون ریال، قیمت زعفران رشته ای بریده ممتاز (سرگل یا سر قلم) هر کیلوگرم ۵۱ میلیون ریال و قیمت توافقی مصوب برای زعفران رشته ای درجه یک (پوشال مرغوب) هر کیلوگرم به قیمت ۴۸ میلیون ریال است. قیمت مصوب برای عرضه زعفران رشته ای درجه ۲ (پوشال معمولی) هم به ازای هر کیلوگرم ۴۳ میلیون ریال تعیین شده است. همچنین در این شیوه سازمان مرکزی تعاون روستایی موظف شده ۳۰ درصد زعفران کشاورزان را در قالب اوراق گواهی سپرده کالا عرضه و نسبت به تسویه حساب با کشاورزان بر اساس مقررات بورس اقدام کند. ۷۰ درصد باقی مانده محصول کشاورزان هم به مدت سه ماه با دریافت هزینه انبارداری نگهداری می شود؛ در صورتی که در این سه ماه کشاورز محصول خود را نتواند در بورس بفروشد، ۷۰ درصد محصول زعفران مذکور با همان حداقل قیمت خرید توافقی، بر مبنای سازوکار بازار معاملات گواهی سپرده در بورس کالا خریداری شده و با کشاورز تسویه حساب می شود.

❖ گواهی سپرده زعفران در بورس کالا

با توجه به مزایای بیشمار حضور و تداوم دادوستد زعفران در بورس، رونق معاملات طلای سرخ در بورس کالای ایران شرايطی دارد که باید با برنامه ریزی مناسب به آن دست یافت. بر این اساس علاوه بر انجام معاملات این محصول در بازار فیزیکی بورس کالا، سال گذشته معاملات گواهی سپرده زعفران در بورس کالا نیز راه اندازی شد و در سال گذشته نخستین انبار نگهداری زعفران در مشهد مقدس از سوی بورس کالا پذیرش شد و معاملات آن در حال حاضر در بورس کالا جریان دارد. از سوی دیگر، در تیرماه امسال نیز دومین انبار برای معاملات گواهی سپرده زعفران در شهر تربت حیدریه آغاز به کار کرد که از آنجایی که این شهر یکی از مراکز اصلی تولید زعفران در کشور است، این بازار می تواند نقش موثری در گسترش بازار گواهی سپرده کالایی ایفا کند. ضمن اینکه به باور کارشناسان با افزایش تعداد انبارهای پذیرش شده در بورس کالا، معاملات آن آسان تر شده و توسعه بیشتری نیز خواهد یافت.

حاضر بسیاری از کارخانه های معتبر صنعتی محصولات خود را در بورس فلزات لندن (LME) عرضه می کنند تا از برندگان بورس برای اعتبار بخشی به کالای خود بهره مند شوند؛ بنابراین بسیاری از برندهای دیگر دنیا تمایل به عرضه محصولات خود در این بورس دارند تا از مزایای عرضه در آن استفاده کنند.

❖ اراده عمومی برای حضور زعفران در بورس

با توجه به مزایای اشاره شده، وزارت جهاد کشاورزی که مدت ها است طرح تاسیس بازار خرید توافقی محصول زعفران در بورس کالا را دنبال می کند، در آبان ماه امسال دستورالعمل و نحوه انجام معاملات توافقی این محصول را در بورس کالا ابلاغ کرد. البته پیش از صدور این ابلاغیه، سازمان برنامه و بودجه هم در نامه ای به سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران با اشاره به مزیت های بورس کالا در حوزه شفاف سازی بازار معاملات و تعیین قیمت ها، خواستار عرضه محصول زعفران در این بازار شده بود.

❖ عرضه فیزیکی زعفران

بر این اساس تولیدکنندگان می توانند محصول زعفران خود را به دو روش مستقیم یا غیر مستقیم در بورس کالا عرضه کنند. در روش عرضه غیر مستقیم، ابتدا سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران زعفران کشاورزان را به صورت فیزیکی و به قیمت توافقی می خرد. در این روش، سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران ۴۰ درصد از کل پول زعفران خریداری شده را به کشاورز پرداخت می کند تا معامله به صورت قطعی انجام شود. از این رو طبق دستورالعمل وزارت جهاد کشاورزی، سازمان مرکزی تعاون روستایی موظف شده بقیه وجه زعفران خریداری شده از کشاورزان را، از محل درآمد ناشی از فروش محصول در بورس کالا یا تسهیلات دریافتی برای خریدهای تضمینی و توافقی تسویه کند. در مرحله بعد کل زعفران خریداری شده از کشاورزان، با هدف تقویت حوزه صادرات و حفظ جایگاه بین المللی ایران در بازار زعفران، در بورس کالای ایران عرضه می شود.

❖ نحوه عرضه اوراق گواهی زعفران

طبق روش دوم، کشاورزان محصول زعفران تولیدی خود را به شکل اوراق گواهی سپرده در بورس کالای ایران عرضه می کنند که در این روش کل مبلغ فروش بلافاصله از خریداران در بورس کالا دریافت شده و طبق مقررات تسویه و پایایی بازار سرمایه و طی تشریفات قانونی ظرف چند روز به حساب عرضه کنندگان زعفران

نگاهی به اظهارات اقتصاددان ارشد وزارت کشاورزی آمریکا

توسعه بازارهای کشاورزی ایالات متحده

آن در سال‌های آتی است و می‌تواند تقاضا را بهبود ببخشد. مجموع قدرت خرید جهانی در این پیش‌بینی ۳۲۵ میلیارد دلار در مقایسه با برآوردهای دسامبر افزایش یافت.

ترکیب افزایش تولید و رشد ذخایر، امکان افزایش قیمت‌ها را محدود کرده است، اما وزارت کشاورزی آمریکا افزایش تقاضا نسبت به تولید را برای سال آتی پیش‌بینی کرده است. پیش‌بینی می‌شود، نرخ ورشکستگی مزارع پایین بماند. با وجود افزایش بدهی و افزایش وام‌های غیر در گردش، چیزی مانند بحران دهه ۱۹۸۰ و ورشکستگی‌های فزاینده مشاهده نخواهد شد. در سال ۱۹۸۷ از هر ۱۰ هزار مزرعه، ۲۳ مزرعه اعلام ورشکستگی کردند.

اگرچه نرخ ورشکستگی مزارع در دو سال اخیر به ۲،۴ افزایش یافته، اما کمتر از میانگین یک دهه اخیر بوده است. همچنین رقم ۳۰ سال قبل بیش از ۱۰ برابر این میزان بود. تجارت همچنان موضوع کلیدی باقی خواهد ماند و پیش‌بینی می‌شود، کاهش چندین ساله سهم تجارت آمریکا کند شود. در زمینه سویا، رشد تجارت منطقه‌ای در آمریکای جنوبی می‌تواند سهم آمریکا را محدود کند.

در حالی که میزان نواحی زراعی آمریکا رشد نکرده، بازده تولید افزایش می‌یابد. البته با توسعه تجاری اتانول، سهم تجاری چند محصول آمریکا کاهش یافته است.

شایان ذکر است، قیمت گندم ۴،۷ دلار به ازای هر بوشل پیش‌بینی شده که ۲ درصد بالاتر از سال گذشته است. قیمت سویا برای سال آینده ۹ دلار و ۲۵ سنت در هر بوشل پیش‌بینی شده است.

۴۰۰ درصد رشد داشته و قیمت واقعی آن بیش از ۶۰ درصد کاهش یافته است. «جانسون» افزود: غذای ارزان به سود جمعیت جهان بوده، در حالی که فشار آن را کشاورزان متحمل شده‌اند. چه چیزی می‌تواند آن را تغییر بدهد؟

به گفته وی، بهبود رشد اقتصاد جهان، خانواده‌های بیشتری را به سمت طبقه متوسط می‌کشاند و این موضوع می‌تواند تقاضای غذا را افزایش بدهد؛ به عبارت دیگر، توافقنامه‌های تجاری، بازارهای جدیدی را به روی تولیدکنندگان آمریکایی می‌گشاید و تقاضای محصولات کشاورزی آمریکا را افزایش می‌دهد. «جانسون» به شرایط آب و هوایی به عنوان دومین عامل تأثیرگذار بر قیمت‌ها اشاره کرد و افزود: به عنوان نمونه خشکسالی در آرژانتین سبب کاهش محصول سویا شده و بارندگی در برزیل، برآوردها و پیش‌بینی‌ها را افزایش داده است.

به طور کلی وقتی صحبت از وضع یا اصلاح توافقنامه‌های تجاری آمریکا در دولت «ترامپ» به میان می‌آید، بسیاری از کشورهای طرف داد و ستد این کشور را نگران می‌کند؛ نظیر آنچه در موضوع فولاد و آلومینیوم در ماه‌های اخیر شاهد بودیم.

اقتصاددان ارشد وزارت کشاورزی آمریکا معتقد است، سیاست‌های کشاورزی برخی کشورها نیز می‌تواند بر قیمت‌ها تأثیر بگذارد، مانند تلاش‌های چین برای کاهش مصنوعی ذخایر کالاهایی که گران شده است. وی گفت: لایحه جدید مزرعه احتمالاً برای کاهش شکاف‌های مذکور خواهد بود.

پیش‌بینی رشد صندوق بین‌المللی پول برای محصولات کشاورزی در سال‌های ۱۹-۲۰۱۷ به سرعت در زانویه افزایش یافت که نشان دهنده رشد قابل توجه سال قبل و تداوم

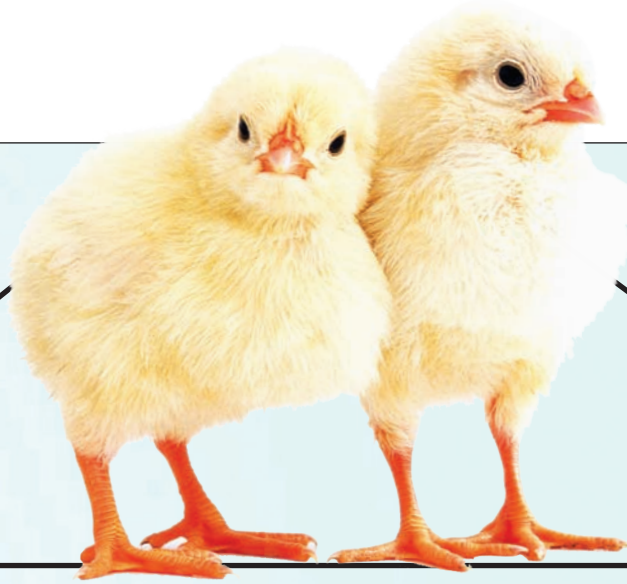
وقتی صحبت از وضع یا اصلاح توافقنامه‌های تجاری آمریکا در دولت «ترامپ» به میان می‌آید، بسیاری از کشورهای طرف داد و ستد این کشور را نگران می‌کند؛ نظیر آنچه در موضوع فولاد و آلومینیوم در ماه‌های اخیر شاهد بودیم. «هر چند پیش‌بینی می‌شود درآمدهای ناشی از کشاورزی در سال ۲۰۱۸ کم رونق و راکد باشد، اما افق بازار دلایلی را برای خوش‌بینی باقی گذاشته است.»

اقتصاددان ارشد وزارت کشاورزی آمریکا در همایش سالانه چشم‌انداز کشاورزی این وزارتخانه که ۲۲ فوریه امسال با تمرکز بر تجارت خارجی و اقتصاد کشاورزی برگزار شد، ضمن ابراز این نظر گفت: اصلاح قوانین، اصلاح مالیات‌ها، امکان بهبود توافق‌های تجاری و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های نواحی روستایی می‌تواند چشم‌انداز فعالیت‌های مزرعه را بهبود بخشد. شواهد نشان می‌دهد، دولت آمریکا قصد دارد جزئیات بیشتری از لایحه جدید مزرعه را تا پایان سال میلادی منتشر کند، اما به گفته «رابرت جانسون» فعلاً روی درآمدهای کنونی کشاورزی بازتابی ندارد.

وی با اشاره به تثبیت درآمد حاصل از مزرعه، پیش‌بینی کرد که درآمدها کاهش یابد، چون افت آن ناشی از کاهش قیمت کالاهای تولیدات کشاورزی بوده و بهره‌وری تولید از تقاضا و رشد جمعیت پیشی گرفته است.

استدلال چالشی این اقتصاددان ارشد وزارت کشاورزی آمریکا که بی‌شباهت با سیاست‌های این کشور نیست در مورد سابقه قیمت محصولات کشاورزی این چنین است: «این عامل سبب کاهش قیمت واقعی مواد غذایی در نیم‌قرن اخیر شده است؛ به عنوان مثال، تولید سویا از دهه ۱۹۶۰ میلادی تاکنون بیش از یک هزار درصد رشد داشته، در حالی که قیمت واقعی دانه سویا تا ۴۷ درصد کاهش یافته است. تولید ذرت نیز

گزارشی از عرضه جوجه یک روزه در بورس کالا

رژه میلیونی جوجه‌ها در تالار نقره‌ای

«به عنوان اولین سوال بفرمایید که دلیل عرضه جوجه یکروزه در بورس کالای ایران چه بوده است؟ این اتفاق چگونه پیگیری شد و به سرانجام رسید؟»

از آنجایی که بازار جوجه یکروزه تابعی از یک بازار سنتی بود، همواره نیاز به وجود بازاری با مکانیسم کشف قیمت به روز و کارآمد احساس می‌شد. از این رو، انجمن جوجه یکروزه با مشاهده ساز و کار مناسب و مکانیسم کشف قیمت در این بازار بر آن شد که از این ظرفیت استفاده کند. در واقع این خود ما بودیم که پیشنهاد عرضه جوجه یکروزه به بورس کالا را مطرح و امور مربوط به آن را پیگیری کردیم؛ به عبارتی دیگر، با توجه به حجم تولید و پتانسیل بالای جوجه یکروزه و همچنین ظرفیت‌های بورس کالا برای ساماندهی این بازار، نسبت به عرضه آن در بورس پیش قدم شویم. این اقدام از سال گذشته آغاز شد و به مرور با افزایش پذیرش واحدهای تولیدکننده در بورس کالا بازار این محصول در تالار کشاورزی رونق گرفت. در این میان یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های ما در این راه، عادت دادن معامله‌گران به سازوکار و بورورکراسی موجود در بورس کالا است؛ تولیدکنندگانی که تا دیروز با خرید و فروش مستقیم و تلفن زدن امور خود را به انجام می‌رساندند، حالا باید وارد سیستم فروش جدیدی شوند که خو گرفتن با شرایط آن نیاز به فرهنگ‌سازی و جانداختن دارد. متأسفانه در کشور ما صنایع مرتبط با بخش کشاورزی اصولاً با بازارهای مدرن بیگانه بوده‌اند؛ البته بورس کالا نیز عمر زیادی ندارد و سال‌های سال مکانی برای شکل‌گیری چنین بازاری چه در کشاورزی و چه در سایر بخش‌های تولیدی کشور وجود نداشته است. اکنون ۱۰ سال از تأسیس بورس کالا می‌گذرد و این بازار اکنون به بلوغ رسیده است. امروز بازاری داریم که می‌توانیم

امیر حسین مرادی فخر

مقدمه

۲۶ دی سال ۱۳۹۵ بود که جوجه یکروزه برای نخستین بار به تالار نقره‌ای قدم گذاشت. در این روز ۲۰ هزار قطعه جوجه یکروزه در تالار فرعی بورس کالای ایران عرضه شد و از آن زمان تاکنون روند عرضه و معاملات این کالای زنده سیر صعودی را طی کرده است. از ۱۲ تیر تا

۱۸ اسفند ۱۳۹۶ بیش از ۲۹ میلیون قطعه جوجه یکروزه روی تابلوی عرضه معاملات تالار کشاورزی رفته که ۷ میلیون و ۲۵۴ هزار قطعه به ارزش بیش از ۱۲ میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان داد و ستد شده است. هدایت معاملات جوجه یکروزه به تالار کشاورزی بورس کالا که به منظور قیمت‌سنجی و اعتباربخشی بیشتر به معاملات آن صورت گرفته، هر چند کمی ساز و کار پذیرش و عرضه را سخت‌تر از تالار فرعی کرده اما قالب انجام معاملات را دقیق‌تر و قاعده‌مندتر کرده است؛ چرا که به عنوان یکی از کالاهای ثابت در بورس کالا پذیرفته شده و عرضه‌های آن به صورت دائم در تالار ادامه دارد. در حال حاضر بیش از ۶۰۰ واحد پرورش جوجه یکروزه در کشور وجود دارد که از این تعداد ۴۶۰ واحد فعال هستند که ۲۰۰ واحد آن کد بورسی اخذ کرده‌اند. به گفته رئیس انجمن جوجه یکروزه، واحدهای پرورش‌دهنده‌ای که مراحل پذیرش خود را در بورس کالای ایران دریافت کرده‌اند و کد بورسی گرفته‌اند از بزرگ‌ترین واحدها هستند و این نویدی است که به مرور تمام واحدهای تولیدی محصول خود را در این بورس عرضه کنند تا شاهد یک بازار منسجم برای این کالای پراهمیت باشیم. در ادامه شرح گفت‌وگوی دوماهنامه «پیام اقتصادی بورس کالا» با «سعید اصغری فرد» رئیس انجمن جوجه یکروزه آمده است.

به اعتقاد من در نظر گرفتن مشوق برای عرضه کنندگان در بورس می تواند سبب رغبت تولید کنندگان نسبت به عرضه محصولشان و همچنین خریداران نسبت به حضور در معاملات بورس کالا باشد؛ به طور مثال، وزارت جهاد کشاورزی می تواند به واحدهایی که محصولشان را در بورس عرضه می کنند خوراک طیور را با قیمت پایین تری بدهند. همچنین بهره گیری از سازو کارهای موجود در بورس و ایجاد بازارهای مالی و آتی برای این کالا می تواند موجب افزایش تعداد متقاضیان خرید در بورس کالا شود. اقداماتی از این دست به مرور زمان فعالان صنعت را به سمت این بازار هدایت خواهد کرد. با بالا رفتن سطح فرهنگ سازی در این زمینه به طور قطع شاهد توسعه معاملات جوجه یکروزه در بورس کالا خواهیم بود و من این امید را دارم که بتوانیم در سال آینده حجم و تعداد عرضه کنندگان در بورس کالا را افزایش دهیم؛ البته برای تحقق این امر همکاری مداوم میان وزارت جهاد کشاورزی، بورس کالا و انجمن جوجه یکروزه بسیار ضروری است.

روی آن حساب باز کنیم و معاملات محصولات مختلف را در یک بستر شفاف و قاعده مند به انجام برسانیم. پس باید از این امکان استفاده و شرایط را برای توسعه عرضه محصولات مختلف فراهم کنیم.

❖ چه انگیزه های سبب شد که

تولید کنندگان، محصول خود را به بورس بیاورند؟
دو نکته در این مورد حائز اهمیت است؛ یک در امان بودن از نوسانات بازار و دوم اطمینان از بابت تسویه. در واقع بسیاری از تولید کنندگان حاضرند محصول خود را با قیمت پایه کمتر از نرخ روز در بازار عرضه کنند تا در صورت رقابت با قیمت بالاتر به فروش برود؛ چرا که از یک طرف خیالشان از بابت تسویه راحت است و از سوی دیگر از نوسانات بازار در امان خواهند بود؛ به عبارتی دیگر، تولید کنندگان نسبت به اینکه محصول خود را با قیمت ثابت برای فروش بگذارند و رقابت آزاد روی آن انجام شود رضایت بیشتری دارند تا اینکه بخواهند با قیمت بالاتر اما نامطمئن کالای خود را به فروش برسانند؛ در یک جمله باید گفت تولید کنندگان قیمت بازار را به قیمت های دستوری ترجیح می دهند. شبکه کار گزاران بورس کالا نیز برای افزایش تقاضا و بازاریابی باید فعالیت بیشتری در این بخش داشته باشند و تشکلهای مرغداران گوشتی را به سمت بورس کالا هدایت کنند. ناگفته نماند که باید اذعان کرد که حذف واسطه ها و دلالت از بازار از دیگر مزایای عرضه جوجه در بورس کالا به شمار می رود.

❖ عرضه جوجه یکروزه در بورس کالا را از

ابتدا تا کتون چگونه ارزیابی می کنید؟
از تیرماه امسال تا کتون بیش از ۱۰ درصد کل تولید جوجه یکروزه کشور در بورس کالا عرضه شده است. از سوی دیگر از ۴۶۰ واحد تولید یکروزه فعال در کشور تا کتون ۱۲۷ واحد تولیدی کد بورسی اخذ کرده اند که بیشتر آنها از بزرگان این صنعت به شمار می روند. این موضوع نشانگر حضور موفق جوجه یکروزه در بورس کالا بوده است؛ هر چند با هدف نهایی، یعنی ایجاد یک بازار مستمر و موازی در کنار بازار سنتی فاصله زیادی داریم. در واقع با توجه به اینکه کشف قیمت در بورس کالای ایران به صورت عادلانه و شفاف انجام می شود، عرضه کل جوجه یکروزه کشور یعنی صد درصد تولید انجمن در بورس کالای ایران ضرورت دارد و ما در حال رسیدن به این هدف هستیم.

در حال حاضر موضوع جدی، ورود متقاضیان برای خرید به بورس کالا است؛ چرا که به دلیل نپایا بودن عرضه گسترده جوجه یکروزه در بورس کالا، مقاومت هایی از سوی خریداران و مرغداران گوشتی برای ورود به این بازار وجود دارد که به مرور با شفاف شدن مزایای بورس برای آنها، این مقاومت ها نیز به حداقل رسیده است. پیش از ورود جوجه یکروزه به بورس کالای ایران نیز مقاومت هایی از سوی مزارع مرغ مادر وجود داشت، اما به مرور زمان و با آگاهی یافتن از مزیت های این طرح، مقاومت ها از بین رفته است. در خرید و فروش های خارج از بورس معمولاً احتمال نکول در معامله وجود دارد و عرضه در بورس امکان این اتفاق را به صفر می رساند، اما بسیاری از مزارع مرغ مادر امکان تضمین بورس و پتانسیل مالی لازم برای این امر را ندارند که باید برای این موضوع چاره اندیشی صورت گیرد.

❖ فکر می کنید چه اقدامی از سوی

مسئولان برای گسترش عرضه جوجه یکروزه در بورس کالا ضروری به نظر می رسد؟

«گندم»؛ کالایی استراتژیک که با توجه به مولفه‌هایی چون افزایش جمعیت، تغییرات آب و هوایی، رشد منفی عوامل تولید، نبود کالای جایگزین و تاثیر این محصول بر سایر فرآورده‌ها موجب شده تا از سال‌های گذشته حمایت از خودکفایی در زمینه تولید آن با اجرای سیاست‌هایی چون سیاست خرید تضمینی از کشاورزان در دستور کار دولت‌ها قرار گیرد.

بر این اساس در سال ۱۳۶۸ قانونی با عنوان «خرید تضمینی محصولات کشاورزی» در کشور تصویب شد و در راستای اجرای آن، برای حمایت از تولید محصولات اساسی کشاورزی و ایجاد تعادل در نظام تولید و جلوگیری از ضایعات محصولات کشاورزی و ضرر و زیان کشاورزان، دولت موظف شد همه ساله خرید محصولات اساسی کشاورزی را تضمین و براساس آن حداقل قیمت خرید تضمینی را اعلام و همچنین نسبت به خرید این محصولات از طریق واحدهای ذیربط اقدام کند.

اما این طرح که به نوبه خود در آن روزها تا حدودی درمان موقتی برای دردهای حوزه کشاورزی و فعالان این صنعت بود، رفته‌رفته با مشکلاتی همراه شده است که از جمله این موارد می‌توان به مشکلات دولت در سیاست خرید تضمینی شامل مساله فسادپذیری محصولات کشاورزی، هزینه‌های بالای نگهداری محصولات، عدم توان دولت برای پرداخت بدهی کشاورزان با توجه به میزان بودجه سالانه، فشار بر سیستم

بانکی، حضور دلالت و واسطه‌گران در این بازار، عدم توجه به کیفیت گندم تولیدی و... اشاره کرد. همچنین به باور کارشناسان در طرح خرید تضمینی، گندم معامله شده ملزم به لحاظ کیفی و مرغوبیت همگن نبوده و تولیدکننده با علم از خرید محصول توسط دولت بدون در نظر گرفتن کیفیت آن، انگیزه‌ای برای بهبود کیفی و کمی محصول خود ندارد.

از سوی دیگر، فشار مالی پرداخت‌های مربوط به خرید تضمینی گندم بر دولت نیز در شرایط کنونی قابل چشم‌پوشی نیست و بر این اساس در سال‌های گذشته با توجه به حجم فشار مالی تحمیل شده به دولت و معوق شدن پرداخت‌ها و افزایش فاصله زمانی پرداخت طلب کشاورزان، رفته‌رفته دلالتی و واسطه‌گری در این حوزه افزایش یافته است.

به همین دلیل یکی از راهکارها تدبیر شده برای برون رفت از این مشکل، گذر از سیاست حمایتی به سمت سیاست رقابتی است و در این زمینه می‌توان به انجام معاملات گندم در بستر بورس کالای ایران در قالب سیاست قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی اقدام کرد.

از این رو سابقه پذیرش «گندم» به عنوان یکی از محصولات اساسی و راهبردی کشاورزی در بازار سرمایه کشور، به زمانی بازمی‌گردد که بورس کالای ایران با شکل و شمایل امروزی راه‌اندازی نشده بود و ساختار بورس کالا در آن روزها سازمان کارگزاران بورس محصولات

کشاورزی ایران نام داشت؛ اما رفته‌رفته با گذشت زمان همپای سایر محصولات، معامله گندم نیز رونق گرفت که به دلیل مزایای فراوان، رشد دادوستدهای آن در یکی دو سال گذشته بی‌سابقه بوده است و علاوه بر بازار داخلی، این روزها شاهد رونق معاملات گندم در رینگ و بازار صادراتی بورس کالا نیز هستیم تا جایی که بر اساس آمار در نیمه نخست سال ۱۳۹۶ بالغ بر ۶۶ هزار تن از این محصول از طریق رینگ صادراتی بورس کالا به خارج از کشور صادر شده است و در بازار داخلی نیز حدود ۴۲۰ هزار تن گندم طی سال ۱۳۹۵ و در نیمه نخست سال ۱۳۹۶ بیش از ۷۳۸ هزار تن گندم در بورس کالا معامله شده است.

«رونمایی از سیاست قیمت تضمینی

از سوی دیگر این خوش‌اقبالی به عرضه گندم در بورس کالا طی سال‌های گذشته موجب شده تا اجرای سیاست قیمت تضمینی (موضوع ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی) برای این محصول در سال گذشته در چهار استان اردبیل، زنجان، خراسان شمالی و مرکزی از طریق بورس کالای ایران توسط هیات دولت ابلاغ شود.

البته سابقه اجرای سیاست قیمت تضمینی در بورس کالا به سال ۱۳۹۴ و به محصولات جو دامی و ذرت دانه‌ای بازمی‌گردد و ۱۳۹۶ نیز برای سومین سال پیاپی است که این تجربه موفق

مهدی حاجی‌وند

تنظیم نبض بازار گندم با اجرای سیاست قیمت تضمینی

جاری کفاف حمایت از گندمکاران را در قالب طرح خرید تضمینی گندم نمی‌دهد و به همین دلیل دولت بورس کالا را به عنوان بازاری که ابزارهای لازم برای تامین مالی را در اختیار دارد، برای تامین منابع مورد نیاز برای خرید گندم در راستای اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی برگزیده است.

❖ تضمین تولید گندم

بر این اساس با عرضه گندم از سال جاری در بورس کالا در قالب سیاست قیمت تضمینی دیگر لازم نیست کشاورز منتظر بماند تا ببیند دولت چه زمانی نرخ خرید تضمینی گندم را اعلام می‌کند. ضمن اینکه کشاورزان نیز با دریافت پول خود در زمان مناسب می‌توانند برای تولید آتی خود برنامه‌ریزی کنند.

همچنین با ورود گندم به بورس کالا، کارخانه‌های آرد نیز می‌توانند بر اساس سطح نیاز خود به گندم، وارد بورس کالا شده و از این طریق، گندم با کیفیت خوب و مناسب خریداری کنند.

علاوه بر این زمانی هم که بورس برای برقراری نظام عرضه و تقاضای واقعی وارد عمل می‌شود، دولت می‌تواند نقش خود را به بورس واگذار کند تا کیفیت تولید افزایش یابد.

❖ کیفیت بیشتر، در آمد بیشتر

به باور کارشناسان یکی از بزرگ‌ترین مزیت‌های طرح قیمت تضمینی این است که با ورود گندم

با این کار، آمار معاملات برای تمام نهادهای ناظر و سیاست‌گذار روزانه در دسترس است و این موضوع تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی برای هدف‌گذاری پرداخت یارانه به این محصول را تسهیل می‌کند.

علاوه بر این، معاملات گندم نیز در بازاری شفاف انجام شده و تسویه معاملات بر اساس مقررات بورس، در چند روز کاری صورت گرفته و ووجه کشاورزان به موقع پرداخت می‌شود.

❖ تغییر مسیر حمایتی

همان‌طور که اشاره شد سیاست قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی یکی از مهم‌ترین سیاست‌های دولت در بخش کشاورزی پیرو ماده ۳۳ قانون بهره‌وری کشاورزی در سال‌های اخیر بوده است که مورد توجه فعالان این بخش و کارشناسان قرار گرفته؛ تا جایی که دولتمردان نیز به این باور رسیده‌اند که می‌توان با کمک ظرفیت‌های بورس کالا، برخی موانع و مشکلات مهم حوزه کشاورزی و کشاورزان را برطرف کند. بر این اساس بررسی‌ها نشان می‌دهند رقمی که دولت برای خرید تضمینی در سال ۱۳۹۷ اختصاص داده چهار هزار و ۳۱۰ میلیارد تومان است، در حالی که این رقم برای سال گذشته هشت هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان بوده که نشان از تصمیم دولت برای عبور مسیر حمایتی گندم از بورس کالای ایران در راستای اجرای طرح قیمت تضمینی دارد؛ چرا که بودجه دولت در سال

اجرائی می‌شود.

بر این اساس در اجرای این طرح معاملات مربوط به محصول هر کشاورز (به دو شیوه گواهی سپرده کالایی و عرضه فیزیکی) به نام خود وی ثبت می‌شود و ووجه حاصل از معاملات مستقیماً و بدون هیچ واسطه‌ای در کوتاه‌ترین زمان ممکن به حساب کشاورزان واریز می‌شود.

در این زمینه کارشناسان بر این باورند که اجرای سیاست حمایتی به این شیوه، مزایای بسیاری برای ذی‌نفعان این حوزه دارد. نخست اینکه به دلیل فروش محصول به مصرف‌کنندگان یا نهادهای فرآوری و توزیع (مانند کارخانجات تولید آرد یا تولیدکننده محصولات صنف و صنعت)، نیازی به خرید مستقیم محصول توسط دولت نبوده و این امر موجب می‌شود که بار مالی دولت به میزان قابل ملاحظه‌ای کاهش یابد؛ چرا که دولت به جای پرداخت کل ووجه، صرفاً مابه‌التفاوت قیمت تضمینی و قیمت معامله شده در بورس را به کشاورز پرداخت می‌کند.

از سوی دیگر کشاورزان با ثبت اطلاعات خود در سامانه الکترونیکی که توسط بورس کالای ایران برای این منظور طراحی شده، وارد رویه اجرایی شده و سطح زیر کشت و برآورد میزان برداشت آنها نیز ثبت و گردآوری می‌شود؛ به این ترتیب اطلاعات دقیق بهره‌برداران و نیز میزان تولید محصول مشخص می‌شود و بر این اساس می‌توان برنامه‌ریزی مناسبی از تولید، توزیع، مصرف و صادرات گندم داشت. همچنین

بودجه دولت در سال جاری کفاف حمایت از گندمکاران را در قالب طرح خرید تضمینی گندم نمی‌دهد و به همین دلیل دولت بورس کالا را برای تامین منابع مورد نیاز برای خرید گندم در راستای اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی برگزیده است

به بورس کالا، کشاورز می‌داند که اگر گندم با کیفیت تولید کند، محصولش را با قیمت بهتر می‌فروشد؛ بنابراین به دنبال افزایش کیفیت می‌رود؛ چرا که در بورس کالا اگر کیفیت گندم بالا باشد، قیمت آن نیز افزایش می‌یابد. علاوه بر این، مشکلاتی که دلالان در بازار محصولات کشاورزی به وجود می‌آورند نیز از بین رفته و قیمت محصول به صورت روزانه روی تابلو مشخص شده و قیمت شفاف و روشن می‌شود.

❖ صفر تا ۱۰۰ گندم در بورس

افزون بر این برخی کارشناسان معتقدند برای عبور از سازوکار سنتی و پرهزینه تولید و فروش گندم به سمت مکانیسم بازار، بورس کالا بهترین راه است که بر این اساس مسئولان باید در راستای عرضه زنجیره تولید محصولات کشاورزی به‌ویژه محصول گندم، از صفر تا ۱۰۰ آن را در بورس کالا برنامه‌ریزی کنند.

❖ ریل‌گذاری برای صادرات گندم در سطح بین‌الملل

از سوی دیگر ورود هر نوع کالایی به بورس کالای ایران در حالی باعث ایجاد شفافیت در تقاضا، افزایش اطلاعات مرتبط با عرضه کالاها و ... می‌شود که در خصوص محصول گندم نباید از پتانسیل راه‌اندازی بازار بین‌الملل این محصول استراتژیک توسط بورس کالای ایران به آسانی گذشت.

بر این اساس در حال حاضر رینگ صادراتی گندم

در بورس کالا فعال است و گندم صادراتی از کانال بورس کالای ایران معامله می‌شود. چنانچه در نیمه نخست سال گذشته بالغ بر ۶۶ هزار تن از این محصول از طریق رینگ صادراتی بورس کالا به خارج از کشور صادر شده است.

❖ کاهش بار مالی دولت

همچنین همان‌طور که اشاره شد فروش گندم در خارج از بورس کالا مشکلات و سختی‌های زیادی برای دولت ایجاد می‌کند و هزینه‌های زیادی را به دولت تحمیل می‌کند. از این رو با ورود گندم به بورس کالا بسیاری از این مسائل و مشکلات از دوش دولت برداشته خواهد شد و این اقدام به دولت این اطمینان را خواهد داد که معاملات گندم در یک محیط امن و کاملاً شفاف و رقابتی انجام می‌گیرد و بار مالی دولت هم در این زمینه کاهش می‌یابد.

❖ استانداردسازی

از سوی دیگر باید گفت کالاهایی که وارد بورس کالا می‌شوند باید از کیفیت لازم برخوردار باشند تا برای آنها تقاضایی وجود داشته باشد. بر این اساس یکی از مهم‌ترین مزایای بورس کالا کمک به استانداردسازی کالاهای بورسی است که در ارتباط با محصول گندم نیز به همین صورت است؛ به این دلیل که ورود گندم به بورس کالا در راستای اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی سبب خواهد شد که تولیدکنندگان گندم تلاش کنند محصولات با کیفیت و مرغوب تولید کنند؛ چرا که نظارت کافی روی محصولات وجود خواهد داشت.

در همین حال، تمرکز معاملات گندم در بورس کالا انگیزه لازم برای تولیدکنندگان ایجاد کرده و آنها را به سمت استانداردسازی و

مکانیزاسیون و همچنین کیفی‌سازی محصولات تولیدی خود سوق خواهد داد.

❖ توسعه ابزارهای مالی

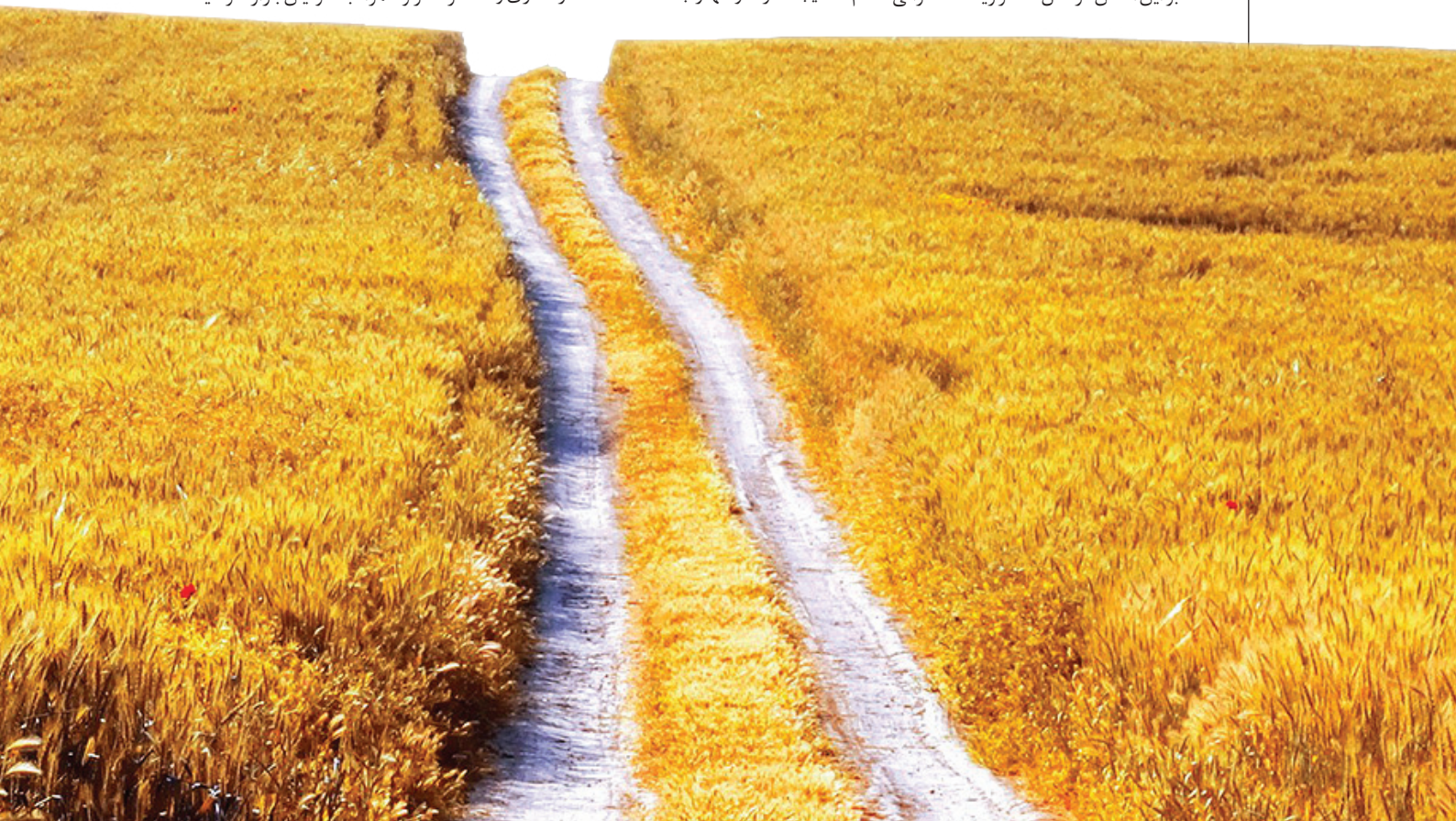
علاوه بر این به باور کارشناسان ورود گسترده گندم به بورس کالا می‌تواند جایگاه ابزارهای مالی را در این معاملات توسعه دهد و پتانسیل استفاده از اوراق سپرده کالایی، صندوق‌های کالایی و حتی تعریف اوراق بهادار مبتنی بر عرضه با محوریت تامین مالی را باز تعریف خواهد کرد.

❖ دلگرمی کشاورزان

از نگاهی دیگر باید گفت اجرای سیاست خرید تضمینی با همه مشکلاتی که دارد در حالی طی سال‌های گذشته دلگرمی مناسبی را برای کشاورزان از بابت دریافت نقدینگی ایجاد کرده است که در این بین دیرکرد در پرداخت مطالبات کشاورزان به خصوص در چند سال اخیر آنها را نگران کرده و موجب نارضایتی کشاورزان شده است؛ از این رو، دلگرمی واقعی برای کشاورزان، پرداخت به موقع مطالبات آنها است که با اجرای سیاست قیمت تضمینی از طریق بورس کالای ایران می‌تواند به این مهم دست یابد. بر این اساس با توجه به مشکلاتی که طرح خرید تضمینی گندم در این زمینه برای کشاورزان دارد، به نظر می‌رسد سیاست قیمت تضمینی که به عرضه گندم در بورس کالا مرتبط است می‌تواند به مشکلات کشاورزان به خصوص تاخیر در پرداخت مطالبات آنها نیز پایان دهد.

❖ آموزش بیشتر

با توجه به مزایای بیشمار عرضه گندم در بورس کالای ایران، در این زمینه دولت باید در کنار و همراه با متولیان بازار سرمایه

بر این اساس مدیرعامل بورس کالای ایران نیز معتقد است اجرای موفق آمیز طرح بزرگ و ملی سیاست قیمت تضمینی در بورس کالا بدون همکاری نهادهای متولی و مباشر اجرای طرح ناممکن خواهد بود.

از این رو می توان از مواردی همچون عدم وجود دوگانگی در شیوه های اصلی طرح، حتی الامکان یکسان سازی نرخ گندم، واقع نگری در شیوه اجرای طرح و میزان حضور دولت در آن، ایجاد مزیت هم برای خریداران در فصل برداشت و هم برای خریداران از تابلوی بورس، پذیرش تخصیص برخی از هزینه های صرفه جویی شده از اجرای طرح به ارکان اجرای طرح همچون سیلوداران و آردسازان، آموزش کافی و موثر از طریق همکاری رسانه ها و همچنین استفاده از پتانسیل رسانه ملی در خصوص این مقوله، وجود سامانه کارآمد معرفی و تایید اطلاعات کشاورزان برای برنامه ریزی تحویل و جانمایی های مربوطه به عنوان برخی الزامات اجرای موفق طرح قیمت تضمینی گندم در بورس کالای ایران در راستای اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی یاد کرد.

آماده باش بورس کالا

بر این اساس و برای رسیدن به این مهم، بورس کالای ایران آمادگی کامل خود را جهت عملیاتی کردن این طرح اعلام کرده و اظهار داشته است که بورس کالای ایران و شبکه گسترده شرکت های کارگزاری این بورس در استان های مختلف، آماده ارائه خدمات مورد نیاز به اشخاص حقیقی و حقوقی برای ورود به این معاملات هستند.

از بستر بورس کالای ایران گذر خواهد کرد و نمی توان توسعه کشاورزی را فارغ از معاملات در بورس کالا با محوریت ابزارهای مالی مورد بحث و بررسی قرار داد.

الزامات موفقیت قیمت تضمینی

موفقیت کشورها در حمایت از بخش کشاورزی از طریق بورس های کالایی در حالی واضح و روشن است که در کشور ما نیز همان گونه که اشاره شد از سال ۱۳۹۴ دو محصول جو و ذرت در قالب سیاست قیمت تضمینی در بورس کالای ایران در حال دادوستد است و در سال گذشته نیز محصول گندم چهار استان اردبیل، زنجان، خراسان شرقی و استان مرکزی در بورس کالا مطابق این سیاست معامله می شود. ضمن اینکه در لایحه بودجه سال ۹۷ نیز دولت پیشنهاد داده تا در این سال گندم کل کشور در راستای اجرای سیاست قیمت تضمینی در بورس کالای ایران عرضه شود. البته تجربه عرضه گندم چهار استان در بورس کالای ایران در قالب اجرای سیاست قیمت تضمینی نشان داده است که برخی مسائل همچون وجود ذخایر گندم خریداری شده از سال ۹۵ و عدم حضور نهاد بازار ساز در معاملات، بر حجم دادوستد گندم اثر گذار بوده که با وجود این، میزان معاملات انجام شده در این استان ها نشان می دهد اجرای این سیاست در سال جاری روی گندم هم برای بورس و هم برای نهادهای تصمیم گیری این حوزه، بیشتر جنبه آزمایشی و پایلوت داشته است؛ بنابراین در سال جاری که قرار است تمام محصول گندم تولید شده کشور به بورس کالا بیاید باید زیر ساخت های مورد نیاز فراهم شود.

نقش آفرینی کند و آموزش های لازم در این حوزه را به ویژه در مناطقی که تولید کننده عمده گندم هستند، تقویت کنند.

همچنین در این خصوص کارشناسان معتقدند که بهتر است بورس کالا زمینه ای را فراهم کند تا مشوق و شرایط لازم برای حضور عرضه کنندگان بخش خصوصی نیز به خصوص در رینگ کشاورزی فراهم شود.

تجربه های جهانی حمایت از بخش کشاورزی

در خصوص تجربه های جهانی در راستای حمایت از بخش کشاورزی باید گفت مواردی چون یارانه های هدفمند، شفافیت معاملات، توجه به بازارهای رسمی، توانمند کردن بخش کشاورزی و همچنین سیاست های تعرفه ای از جمله مواردی هستند که در کشورهای مختلف در راستای حمایت از تولیدات کشاورزی مورد توجه قرار می گیرند که در گزارش های گوناگونی توسط فائو، بانک جهانی، سازمان ملل و بسیاری از نهادهای بین المللی به رشته تحریر در آمده است. به باور کارشناسان چنین رویکردی در بیشتر کشورهای صنعتی و بر جسته در جهان مورد پیگیری قرار گرفته و همچنین اقتصادهای نوظهور همچون هند، برزیل و آفریقای جنوبی نیز از مسیر بورس های کالایی سیاست های حمایتی را تعقیب می کنند؛ البته در تاریخچه فعالیت های کشورهای توسعه یافته ای همچون آمریکا نیز توجه به بورس های کالایی اهمیت ویژه ای داشته است. بر این اساس با توجه به تجربیات جهانی، قطعاً توسعه بخش کشاورزی و مدیریت تولید، مصرف و حمل و نقل نیز در کشورمان

تالار محصولات کشاورزی

۲ میلیون و ۵۰۹ هزار تن

حجم معاملات

سال ۹۵

۲/۸۱۱ میلیارد تومان

۲ میلیون و ۹۶۲ هزار تن

۱۸ درصد

سال ۹۶

۱۸ درصد

۳/۳۰۹ میلیارد تومان

ارزش معاملات

بهرام سبحانی

مدیر عامل شرکت فولاد مبارکه

ارجحیت تامین نیاز داخلی بر صادرات

محبوبه مغانی

مقدمه

شرکت‌های فولاد هرمزگان، شرکت صنایع معدنی فولاد سنگان، ورق خودرو چهارمحال و بختیاری، فولاد سفیددشت و فولاد امیرکبیر کاشان به عنوان شرکت‌های تابعه فولاد مبارکه اصفهان انواع محصولات تخت فولادی را تولید می‌کنند. بنا به اظهارات مدیر عامل شرکت فولاد مبارکه، در سال ۹۶ تولید محصولات مطابق با برنامه پیش‌رفته و با توجه به این عملکرد، کارکنان سخت‌کوش گروه در ۱۰ ماهه ابتدای سال گذشته موفق شدند هفت میلیون و ۲۱۳ هزار تن فولاد تولید کنند. این میزان تولید در حالی صورت گرفت که خروج نسبی صنعت از رکود، سبب افزایش تقاضا در داخل و به تبع آن موجب شد تا با توجه به اولویت تامین نیاز داخلی، عرضه محصولات این شرکت فولادساز در بازار داخل، نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش یابد. بر این اساس، طی مصاحبه‌ای با «بهرام سبحانی» مدیر عامل شرکت فولاد مبارکه، تلاش شد تا به برنامه‌های این شرکت فولادساز در صنعت و اقتصاد پرداخته شود. مشروح این گفت‌وگو در ادامه آمده است:

بورس کالا، فولاد مبارکه با رعایت قواعد بورس از جمله نوع ورود، نحوه قیمت گذاری و فروش، محصولات خود را در این بازار عرضه کرده است. در واقع، ما مکانیسم طراحی شده از سوی دولت برای کشف قیمت واقعی محصولات، حذف رانت و دلالی میان تولیدکننده و مصرف کننده را قبول کردیم. در این میان فروشنده، مصرف کننده و بورس کالا، به عنوان واسطه بی طرف از روند آن راضی بوده اند؛ اما در ۲ سال اخیر حجمه هایی علیه فولاد مبارکه با دلایل خاص و به منظور تامین منافع افراد خاص به وجود آمد که در نتیجه آن، شورای رقابت برای حل مشکل وارد میدان شد و دستورالعمل جدیدی را برای ورود به بورس کالا به شرکت ها ارائه کرد. از همان ابتدا به دلایلی با آن مخالف بودم؛ زیرا این روند خرید و فروش در بورس کالا است که قیمت را تعیین می کند. وقتی کالا به صورت حراج بین خریداران به فروش گذاشته می شود، ورود شورای رقابت خیلی منطقی به نظر نمی رسد. در زمان ابلاغ این دستورالعمل وزارت صنعت، معدن و تجارت، عرضه کنندگان، ستاد تنظیم بازار و سازمان حمایت از مصرف کننده، به بورس کالا اعلام کردند که شورای رقابت نباید به این حوزه ورود کند؛ اما با وجود اینکه نتیجه را پیش بینی کرده بودیم، تصمیم گرفتیم تا زمان لغو این دستورالعمل به مفاد آن عمل کنیم؛ زیرا بی شک قیمت بازار جهانی و نرخ ارز ثابت نخواهد ماند و دستخوش تغییرات خواهد شد که این مساله بر مصلوبه شورای رقابت نیز تاثیر خواهد گذاشت.

❖ دلایل مخالفت شما با دستورالعمل

شورای رقابت چه بود؟

درواقع به موجب دستورالعمل شورای رقابت، قیمت پایه محصولات فولادی باید براساس قیمت فولاد در بازار جهانی تعیین شود؛ همچنین طبق مقررات بورس کالا، سقف رقابت نسبت به قیمت پایه باید پنج درصد باشد که به موجب این دستورالعمل، از ما خواسته شد این شرط را برداریم. بر این اساس قیمت جهانی، مبنای قیمت پایه محصولات در نظر گرفته شد و امکان رقابت تا سقف ۲۰ درصد پایه نیز فراهم گشت. نتیجه اولین روز این بود که قیمت ها، از نرخ قبلی هم بالاتر رفت. یک ایراد اساسی در این تصمیم که آن را گوشزد کردم، این بود که در صورت افزایش قیمت جهانی و نرخ ارز، تکلیف قیمت پایه چه خواهد بود؟ با این حال همچنان باین فرمول پیش می رفتیم که با افزایش قیمت های جهانی و نرخ دلار، همان طور که پیش بینی می کردیم با مشکل مواجه شدند؛ به طوری که با قیمت های نرخ فولاد در بازار جهانی و محاسبه آن با نرخ ارز آزاد، ملاحظه کردید که قیمت ها چند درصد بالاتر از قیمت پایه ای تعیین شد که باید روی آن نیز

تقریباً نیاز بازار را پاسخگو باشیم؛ مگر اینکه بعضی از موارد در حوزه کاری ما نبوده باشد.

❖ با توجه به سیاست شما در حوزه توسعه بازارهای صادراتی و اولویت در تامین نیاز بازار داخلی، آیا صادرات شما در سال گذشته به حالت تعلیق در آمد یا برای حفظ آن سیاست خاصی را اتخاذ کردید؟

برای تامین نیاز داخل، صادرات را کاهش دادیم؛ اما آن را قطع نکردیم. در واقع سعی کردیم بازاریابی را که به سختی به دست آورده بودیم از دست ندهیم؛ زیرا به دست آوردن و تسخیر بازار صادراتی فولاد آسان نیست. با توجه به برنامه های ترسیم شده در افاق ۱۴۰۴، در حال نزدیک شدن به تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در کشور هستیم که از این میزان تولید، باید حدود ۳۰ میلیون تن به تامین بازار داخل و مابقی به بازارهای صادراتی اختصاص یابد. به همین دلیل خیلی به بازاریابی صادراتی و گذاشتن رد پا در این حوزه مصر هستیم. بازارهای صادرات ما شامل اتحادیه اروپا، آفریقا، جنوب شرق آسیا، خاور میانه و کشورهای حاشیه خلیج فارس هستند.

❖ برنامه شما برای سال جاری

در خصوص هماهنگی در تامین نیاز بازار داخل و توسعه آن و همچنین بازارهای صادراتی چیست و تغییر نرخ ارز چه تاثیری بر فعالیت های شما خواهد داشت؟

با توجه به برنامه افزایش تولید ناشی از بهره برداری از طرح های توسعه، صادرات محصولات فولاد مبارکه تداوم خواهد داشت؛ به گونه ای که پس از تامین نیاز بازار داخل، مازاد آن به بخش صادرات اختصاص خواهد یافت. به موجب برنامه های فولاد مبارکه، به صورت ثابت، حدود ۲۵ درصد از تولیدات این شرکت به صادرات اختصاص می یابد. همچنین با توجه به افزایش نرخ ارز، تمایل و صرفه اقتصادی ایجاد می کند که صادرات افزایش و میزان واردات کاهش یابد. در این میان ما باید تعادلی در تامین نیازهای بازار داخلی و خارجی ایجاد کنیم تا حتی المقدور نیاز داخل را پاسخگو باشیم. در سال ۱۳۹۶ با احتساب شرکت های زیر مجموعه، میزان صادرات به حدود ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تن خواهد رسید و پیش بینی می کنیم با توجه به نرخ ارز و درخواست بازار جهانی، سال ۱۳۹۷ صادرات پررونقی داشته باشیم.

❖ سال گذشته در پی افزایش قیمت

جهانی و نرخ ارز، در یکی از عرضه های خود در بورس کالا، با چهار درصد کاهش قیمت نسبت به قیمت پایه مواجه شدید. آیا این سیاست در سال جدید نیز تداوم خواهد یافت؟ برنامه شما برای حمایت از بازار داخلی چیست؟

اگر خودمان برنامه ریز باشیم، برنامه متفاوتی خواهیم داشت؛ ولی اگر مداخله داشته باشیم، روش برنامه ریزی تغییر خواهد کرد و از دست ما خارج خواهد شد؛ به عنوان مثال، از زمان راه اندازی

❖ آقای دکتر سبحانی، با توجه به

افزایش تقاضا در خصوص محصولات فولادی در کشور، چه اقداماتی از سوی آن مجموعه برای تامین نیاز بازار داخل صورت گرفته است؟

شرکت فولاد مبارکه بر اساس سفارش تولید می کند و مشتری محصولاتش کارخانه ها و کارگاه های تولیدی هستند. طی سال های گذشته با توجه به شرایط صنایع پایین دستی، فولاد مبارکه کوشیده است تا با عرضه محصولات در بازار داخل و صادرات، ظرفیت خطوط تولیدی خود را به صورت کامل استفاده کند. اقدام ویژه فولاد مبارکه طی ماه های اخیر با توجه به رونق نسبی در بخش صنعت، اولویت عرضه در بازار داخلی بوده است؛ برای مثال، در تولید ورق های فولادی با ضخامت زیر ۳ میلی متر که بیشتر در صنایع لوله و پروفیل به کار می رود، بخش عمده ای از تولید مجتمع فولاد سبا به تولید این محصول اختصاص یافت. یکی دیگر از اقدامات ما، تامین خوراک واحدهای نورد گرم داخل کشور بود که منجر به تولید ورق گرم در آن واحدها شد تا به این واسطه نیاز بازار به این محصول تامین شود. بر این اساس تلاش شد تا

در سال جاری برای اجرای طرح های توسعه خود به هشت هزار میلیارد ریال نقدینگی نیاز داریم که از این میزان در نظر داریم بخشی از آن را از بازار پول و بخشی را از طریق انتشار اوراق سلف موازی استاندارد تامین کنیم

رقابت صورت می‌گرفت؛ برای مثال اگر قیمت ما ۲,۶۰۰ تومان باشد، براساس دستورالعمل قیمت را ۲,۸۰۰ تومان محاسبه می‌کردند؛ پس قیمت پایه ما با ضرب منفی مواجه شد ولی ما پذیرفتیم. **پیشنهاد جایگزین شما برای بهبود این عرصه چیست؟**

پیشنهاد ما این بود که در هر مرحله که می‌خواهیم وارد شویم و کشف قیمت کنیم، همان نرخ قبل به عنوان قیمت پایه با تلورانس پنج درصد محاسبه شود. طبیعتاً اگر قیمت بازار افزایشی باشد، قیمت پایه قبلی ضریب مثبت دارد و در قیمت‌های کاهشی نیز این قیمت در نرخ قبل تاثیرگذار خواهد بود؛ دقیقاً مشابه روندی که بر سهام اعمال می‌شود؛ یعنی به هر علتی شاخص بورس افزایش یابد یا اتفاقات مثبت در بنگاه‌های اقتصادی رخ دهد، کاملاً بر بورس سهام تاثیرگذار است و برعکس اگر سهامدار تعداد زیادی سهام را در شرایط نبود تقاضا و کشش بازار عرضه کند، روند قیمتی سهم، نزولی خواهد بود. در واقع عرضه و تقاضاست که قیمت تعدالی را مشخص می‌کند.

به همین دلیل است که عده‌ای معتقدند بازار داخلی فولاد مبارکه گران‌تر از بازارهای جهانی آن است؟

امروز چنین نظری درست نیست. در بازار است که قیمت کشف و تعیین می‌شود. با توجه به قیمت دلار، ملاحظه می‌کنید که اغلب کالاها در ایران ارزان‌تر از خارج است. قیمت ورق‌های فولادی مشابه تولید ما در بازار جهانی حدود ۵۷۰ دلار است، در شرایطی که ما محصولات را ارزان‌تر از بازارهای خارجی به داخل عرضه می‌کنیم.

چه برنامه‌هایی را در سال جاری با محوریت توسعه هدف‌گذاری کرده‌اید؟

طرح‌هایی که پایه‌گذاری شد، در سال گذشته به بهره‌برداری رسید و از امسال منحنی افزایش ظرفیت محقق خواهد شد. مجتمع فولاد سبا، در گذشته حدود ۷۵۰ هزار تن ظرفیت داشت؛ اما این میزان در سال جاری به ۱,۶ میلیون تن خواهد رسید. فولاد مبارکه با ظرفیت تولید جدید هفت میلیون و ۲۰۰ هزار تن، در سال گذشته ۶ میلیون و ۲۰۰ هزار تن تولید داشت که در سال جاری از تمام ظرفیت آن استفاده خواهیم کرد. یک پروژه سه ساله نورد گرم شماره ۲ خواهیم داشت که ۲/۵ میلیون تن به ظرفیت نورد گرم اضافه خواهد شد. در فولاد هرمزگان ۱۰۰ هزار تن محل برای افزایش تولید داریم. طرح دیگر در فولاد هرمزگان یک پروژه سه ساله است که تلاش می‌کنیم ظرفیت

آن را از ۱/۵ میلیون، به سه میلیون تن افزایش دهیم. همچنین اتمام طرح کنسانتره سنگان از برنامه‌های سال ۱۳۹۷ است.

با توجه به تاکید وزیر صنعت، معدن و تجارت در خصوص تحقق طرح جامع فولاد و رسیدن به ظرفیت تولید ۵۵ میلیون تن فولاد، آیا شما به عنوان بزرگترین فولادساز کشور، برنامه‌ای در این خصوص دارید؟

برای رسیدن به این میزان تولید نمی‌توان از راه جمع جبری وارد شد؛ بلکه باید بررسی کرد که آیا واحدهای فولادسازی موجود از نظر امکان‌سنجی می‌توانند بر اساس ظرفیت اسمی خود عمل کنند. اگر قادر باشند طبق ظرفیت‌های اعلامی خود تولید کنند، این رقم محقق خواهد شد؛ اما با توجه به کامل نبودن زنجیره تولید در این واحدها، آنها قادر به تولید با تمام ظرفیت نیستند. بر این اساس است که در حال حاضر با وجود ۳۰ میلیون تن ظرفیت اسمی، تنها ۲۰ میلیون تن تولید صورت می‌گیرد. برای رفع این مشکل دو پیشنهاد ارائه کرده‌ام؛ اول آنکه زنجیره‌های ناقص، کامل شوند تا ظرفیت اقتصادی در این حوزه ایجاد شود؛ چرا که با عده‌های خرد نمی‌توان به چشم‌انداز ترسیم‌شده دست یافت؛ دیگری ادغام مجموعه‌ها در کنار هم است تا آنها را به تکامل برسانیم. اگر همه این واحدها در تمامی زنجیره فولاد با هم یکی شوند، در نهایت از سنگ‌آهن تا محصول نهایی یک ارزش افزوده ایجاد می‌شود؛ به‌طوری که دیگر شاهد این موضوع نخواهیم بود که یک مجموعه از زبان و دیگری از سود برخوردار شود. در نتیجه تمام مجموعه‌ها و واحدها در زنجیره فولاد در کنار هم و با تمام ظرفیت پیش خواهند رفت. البته این نکته در خصوص واحدهای قدیمی کاربرد دارد و الان می‌توانیم برای واحدهای جدید، از کنسرسیون بهره ببریم و مالکیت ظرفیت‌های متفاوت را یکی کنیم؛ به‌طوری که یک واحد با ظرفیت ۱۰ میلیون تن احداث شود. کشور ما با برخورداری از سنگ‌آهن، نیروی کار و گاز، در مقایسه با سایر کشورها دارای مزیت نسبی است و با استفاده از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، می‌توان به یک تولیدکننده بزرگ جهانی تبدیل شد.

آیا این ادغام از سوی واحدهای موجود در این زنجیره فولاد قابل پذیرش خواهد بود؟ آیا نیازی به دستورالعمل خاصی هست؟

متأسفانه در ایران موضوع شراکت خیلی طرفدار ندارد؛ این در حالی است که در دنیا این کار یک

روش خیلی مرسوم برای پیشبرد اهداف است. برای مثال در سال ۲۰۱۷ دو شرکت معروف چینی «ووهان استیل» و «باؤو استیل»، با ادغام، موفق به تولید ۶۰ میلیون تن فولاد شدند. در ایران با یک جمع‌بندی ساده، تولید تمامی فولادسازها به ۲۰ میلیون تن خواهد رسید. باید بپذیریم که اگر قرار است با بازار جهانی رقابت کنیم باید قیمت تمام شده کاهش یابد. یکی از این راه‌ها افزایش ظرفیت است؛ لذا باید فرهنگ شراکت در این حوزه رواج یابد.

طرح‌های فولادی شرکت‌های سنگ آهنی به زودی افتتاح خواهند شد که با بهره‌برداری از این طرح‌ها، کنسانتره و گندله تولیدی شرکت‌های سنگ آهنی، صرف واحدهای فولادی آنها خواهد شد. شما برای رفع نیازتان چه تدابیری اندیشیده‌اید؟ آیا برای تامین مواد اولیه مورد نیازتان به واردات خواهید پرداخت؟

ما به دو روش این مساله را حل می‌کنیم؛ با سرمایه‌گذاری در معادن سنگ‌آهن سنگان، تولید گندله به میزان پنج میلیون تن صورت خواهد گرفت؛ همچنین یک خط تولید کنسانتره پنج میلیون تنی که به واسطه آن بتوانیم خوراک خود را تامین کنیم، در اقدام دیگر تلاش کردیم تا به صورت غیرمستقیم وارد مقوله شراکت و ادغام مجموعه‌ها شویم. ما سهام عمده شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات را در اختیار گرفتیم که سهامدار معادن کشور است.

این مالکیت در سهام توسعه معادن و فلزات، آیا نوعی انحصارطلبی از سوی شما تصور شده که به واسطه آن، این امکان فراهم شود که خرید ارزان مواد اولیه را از دوقلوهای سنگ آهنی برای خود طلب کنید؟

خیر. ما خرید ارزان نداریم؛ بلکه یک روش ضابطه‌مند را پیش گرفته‌ایم. به این معنا که مصرف‌کننده داخلی نسبت به خارجی اولویت می‌یابد. در واقع در مرحله نخست باید نیاز سهامدار اصلی تامین شود و بعد از آن صادرات سرلوحه این شرکت‌ها قرار گیرد. این یک روش استراتژیک است که به واسطه آن تلاش می‌شود بخشی که نیاز داخل است صادر نشود و در همین چرخه داخلی باقی بماند. تاکید می‌کنم که ما، در استقلال شرکت‌های سنگ آهنی دخالت نمی‌کنیم؛ چرا که این شرکت‌ها به عنوان شرکت‌های سهامی عام سهامدار دارند که توسط هیأت مدیره اداره می‌شوند. وقتی سهامدار غالب آن شرکت

فروش سال گذشته ما تقریباً ۱۶ هزار میلیارد تومان بود.

❖ **برای تکمیل زنجیره فولاد، آیا انعقاد قراردادهای بین‌المللی را هم در برنامه دارید؟**

قرارداد توسعه ظرفیت فولاد هرزگان با کشور ایتالیا در دستور کار قرار دارد. برای نورد گرم فولاد مبارکه با کشور آلمان قرارداد بسته‌ایم و کارهای مهندسی آن شروع شده است. پروژه‌های نیمه‌کاره کنسانتره پنج میلیون تن سنگان و دیگری فولاد سپیددشت که یک طرح استانی است تا پایان سال جاری به اتمام خواهد رسید. در ورق خودرو چهارمحال و بختیاری که ورق گالوانیزه خودرو تولید می‌کند، دو طرح اصلاحی متناسب با درخواست ایران خودرو و سایپا را در دست اجرا داریم. یک طرح ریخته‌گری بیلت و یک طرح نورد سرد در چهارمحال و بختیاری راه‌اندازی شده است تا مواد اولیه کارخانه‌ها تامین شود. باید یک کارخانه نورد سرد هم در فولاد مبارکه احداث شود تا بتوان ورق‌های مورد نیاز در صنعت خودرو را نیز تامین کرد؛ اما هنوز به دلیل ابعاد آن موفق به جانمایی نشده‌ایم.

❖ **آیا در سال‌های اخیر در خصوص تولید محصولات جدید، اقدام به نوآوری کرده‌اید؟**

صنعت فولاد یک حوزه رو به پیشرفت و دارای متقاضی زیاد است. ما در سال‌های اخیر تولید ورق‌های فولادی آجدار، ورق‌های جدید API که مربوط به صنایع نفت و گاز و دریایی است و اخیراً ورق‌های مقاوم در برابر زلزله برای استفاده در سازه‌های فلزی در دستور کار قرار گرفته است. همچنین ورق‌هایی را که در آینده در صنعت خودروسازی توسط شرکت سیترون به آنها نیاز است، پیش‌بینی کرده و به ایجاد خط تولید مطابق با فناوری روز دنیا اقدام کرده‌ایم. تلاش برای ایجاد نورد سرد و گرم در راستای ارائه ورق‌های عریض‌تر برای تامین نیاز بازار نیز صورت گرفته است.

❖ **به عنوان یک عرضه‌کننده قدرتمند در بورس کالا، سیاست‌های شما در این حوزه تا چه میزان می‌تواند اثرگذار باشد؟**
بورس کالا برای تسهیل معامله بین عرضه‌کننده و خریدار تشکیل شده؛ پس طبیعتاً لازم است منافع تمام عرضه‌کننده‌های بورسی از قبیل پتروشیمی، انرژی و کشاورزی را در نظر گیرد و به آن توجه کند و همین‌طور تسهیل‌کننده باشد.

این یک فرآیند سلیقه‌ای نیست و همه چیز در چارچوب ضوابط پیش می‌رود. دستورالعمل‌های بورس فقط برای یک کالا نوشته نشده است و این رویه‌ها مربوط به تمام کالاهای قبیل نفت، پتروشیمی، کشاورزی و از جمله فولاد است و محدود به مورد خاصی نمی‌شود. زمان عرضه محصولات فولاد مبارکه در اختیار ما نبوده و نیست، بلکه روزها و زمان عرضه و نوع محصولاتی که قابل ارائه است، طبق ضوابط کاملاً مشخص بوده و در زمانی که بورس آمادگی کامل داشته باشد، خریداران در این مکان حضور می‌یابند و خیلی شفاف اقدام به معامله می‌کنند. در یک نگاه اجمالی به ضوابط معرفی، عرضه و خرید کالا متوجه می‌شویم که مدیریت هیچ اثر منفی با مثبتی در کشف قیمت نخواهد داشت؛ پس فرقی نمی‌کند که فولاد مبارکه کرسی یا سهمی در بورس کالا داشته باشد.

❖ **برای تامین منابع ربالی در خصوص اجرای طرح‌های توسعه خود، آیا برنامه‌ای برای استفاده از بورس کالا دارید؟**
بله؛ از قرارداد سلف موازی استفاده کرده‌ایم. سعی ما این است که صرفاً به صورت تک محصولی به سیستم بانکی وابسته نباشیم و از بورس کالا در حالی که قابل رقابت با بانک‌ها باشد، استفاده کنیم و در آینده هم همین پروسه ادامه خواهد داشت. در سال جاری برای اجرای طرح‌های توسعه خود به هشت هزار میلیارد ریال نقدینگی نیاز داریم که از این میزان در نظر داریم بخشی از آن را از بازار پول و بخشی را از طریق انتشار اوراق سلف موازی استاندارد تامین کنیم.

❖ **با توجه به اینکه در سال گذشته شمسی، قیمت‌های جهانی روند صعودی را در پیش داشتند، پیش‌بینی شما از قیمت‌های جهانی در سال مالی جاری چیست؟**
به نظر می‌رسد قیمت‌ها، روند افزایشی ملایمی داشته باشد. مشاهده می‌شود که بازار از حالت رکود خارج شده است و به سمت مثبت پیش می‌رود. کشور چین که بیش از ۵۰ درصد فولاد دنیا را تولید می‌کند، تغییر سیاست داده است؛ به طوری که برخی از واحدهای فولادی قدیمی خود را منحل کرده و بخشی از سوسپاندها را برداشته است و به صورت واقعی اقدام به خصوصی‌سازی می‌کند. این اقدامات باعث افزایش قیمت شده است.

❖ **سال گذشته ارزش تولیدات شما در محصولات تخت و کلاف گرم چقدر بود؟**

می‌شویم، سیاست‌های کلان را مورد تصویب قرار می‌دهیم. قیمت را بازار تعیین می‌کند نه هیأت مدیره، در نهایت بر فعالیت شرکت نظارت می‌کنیم که براساس عرف خرید و فروش، نیاز داخل را تامین کند و پس از آن به صادرات بپردازد. البته در حال حاضر دو طرف جریان از این روش رضایت دارند.

❖ **برخی از نمایندگان مجلس نیز خریداران سنگ آهن از سوی فولاد مبارکه را مورد تأکید قرار داده‌اند؟**

با یک دلیل روشن با توجه به هزینه‌های تولید فولاد بیان می‌کنم که این خرید منطقی است. در واقع با محاسبه هزینه سرمایه‌گذاری و برگشت سرمایه، ملاحظه می‌شود که یک کارخانه فولادسازی چقدر باید سود داشته باشد و برای یک معدن چقدر باید هزینه شود تا بتوان سنگ آهن را استخراج و به کنسانتره تبدیل کرد. سرمایه‌گذاری‌ها و سود آن را محاسبه کنید. اگر سود سنگ آهن کمتر از دو برابر سود فولاد بود، غیرمنطقی است؛ اما در حال حاضر نسبت سود در سنگ آهن بسیار زیاد است. بر این اساس است که سرمایه‌گذاری‌ها به سمت سنگ آهن سوق می‌یابند، اما در خصوص فولاد سرمایه‌گذاری کمتری صورت می‌گیرد.

❖ **به حضور فولاد مبارکه در هیأت مدیره بورس کالا انتقادی وجود دارد؛ این حضور تا چه میزان می‌تواند بر سیاست‌ها در بورس تأثیرگذار باشد؟**

هیأت مدیره بورس کالا از هفت نفر تشکیل شده و از این تعداد، فولاد مبارکه تنها دارای یک کرسی در این مجموعه است. این یک کرسی تأثیری بر روند تصمیم‌گیری در بورس کالا نخواهد داشت. حتی اگر هر هفت جایگاه هم به فولاد مبارکه اختصاص می‌یافت، بر روند قیمت در بورس کالا نقشی نداشت. آیا جز این است که بورس کالا یکسری دستورالعمل‌ها، رویه‌ها و سیستم‌های رایانه‌ای ایجاد کرده که به واسطه آنها خریدار و فروشنده در کنار هم حضور می‌یابند و در این چارچوب، رقابت و قیمتی را کشف می‌کنند؟ لذا ملاحظه می‌کنید که هیأت مدیره بورس کالا نمی‌تواند تأثیری بر کشف قیمت‌ها داشته باشد. بعضی صحبت‌ها مطرح می‌شود؛ ولی بهتر است بدانیم اختصاص این جایگاه به فولاد مبارکه، بر این روند تأثیری نخواهد داشت.

❖ **آیا در این جایگاه و در زمان عرضه محصولات، هیأت مدیره نمی‌تواند نقش تأثیرگذاری را ایفا کند؟**

گفت‌و‌گو با بهرام شکوری رئیس کمیسیون معدن اتاق ایران

یک مناقشه ایان

متشکل و سازمان یافته مثل بورس کالای ایران فراهم کرد.

در این راستا، گندله و کنسانتره سنگ آهن شرکت صنعتی و معدنی گل گهر در حالی در بورس کالا پذیرش شده که به نظر می‌رسد با این رویداد، کشف قیمت این ماده معدنی به شفافیت هر چه بیشتر و روند عادلانه نزدیک تر شده است.

بورس مکانیسمی عادلانه است

در همین ارتباط، رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اتاق ایران در خصوص استقبال از عرضه فرآورده‌های سنگ آهن در بورس کالای ایران اظهار کرد: بورس یکی از ابزارهایی است که می‌تواند در کشف قیمت شفاف کمک کند، عرضه و تقاضا را متعادل کرده و راه را برای صادرات مازاد عرضه محصول هموار سازد. به طور حتم بخش‌های مختلف اقتصادی که در زنجیره تولید فولاد هستند، از این اتفاق استقبال خواهند کرد. پیش از این نیز همه فعالان حوزه معدن و صنایع معدنی معتقد بودند که تمام محصولات زنجیره تولید فولاد باید وارد بورس کالا شده و در بازاری شفاف و براساس مکانیسمی عادلانه عرضه شود.

«بهرام شکوری» افزود: یکی از گلایه‌هایی که در زنجیره سنگ آهن و فولاد وجود دارد این است که بخشی از صنایع پایین‌دستی در این زنجیره نگران تامین مواد اولیه مورد نیاز خود هستند که این نگرانی به حق است؛ زیرا مواد اولیه این زنجیره در کشور تولید می‌شود و اولویت اول تامین نیاز تولیدکنندگان داخلی

یکی از مهم‌ترین مباحث در حوزه معدن و صنایع معدنی بحث تامین مالی است و به گفته کارشناسان حوزه معدن، وضع عوارض صادراتی نه تنها کمکی به توسعه و اشتغال بخش معدن نمی‌کند، بلکه با محدود کردن استفاده از ارز ناشی از صادرات، یکی از مهم‌ترین راه‌های تامین مالی بسیاری از واحدهای معدنی را نیز مسدود می‌کند؛ چرا که دسترسی به تسهیلات با نرخ بهره مناسب و سرمایه‌های خارجی چندان مقدور نیست.

سنگ آهن از جمله کالاهایی است که بحث عوارض صادراتی آن بارها طی سنوات گذشته مطرح شده و این در شرایطی است که قوانین مصوب، بر صادرات این محصول از طریق بورس کالا پس از سه بار عرضه بدون تقاضا در رینگ داخلی تاکید دارد. به طوری که طبق ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر، وضع هرگونه عوارض بر صادرات کالاهای و خدمات به استثنای کالاهای و خدمات پارانه‌ای، مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین ممنوع است. همچنین طبق تبصره این ماده قانونی برای کالاهای پذیرش شده در بورس کالا، مازاد عرضه صرفاً بر اساس فرآیند عرضه و تقاضای کالا در عرصه (رینگ) داخلی بورس مزبور تعیین می‌شود؛ به گونه‌ای که اگر پس از عرضه در سه نوبت متوالی به قیمت متناسب، تقاضا وجود نداشته باشد، مازاد عرضه احراز می‌شود. از این رو، با عرضه در بورس کالا نه تنها نیازی به وضع عوارض صادراتی نیست، بلکه می‌توان با حذف محدودیت‌ها، امکان استفاده از ارز ناشی از صادرات را نیز برای این صنعت در بستری شفاف،

و سپس در صورت وجود مازاد عرضه، صادرات است؛ اما بورس می‌تواند این شفافیت را در کل زنجیره ایجاد کند و هر کدام از تولیدکنندگان این زنجیره تولید می‌توانند محصول خود را در بورس عرضه کنند که تحقق این امر سه مزیت مهم به همراه دارد.

سه مزیت مهم

وی در بیان این سه مزیت اظهار کرد: عرضه در بورس کالا سبب می‌شود قیمت شفاف و عادلانه برای انواع کالا تعیین و وجه ناشی از خرید محصول در سریع‌ترین زمان ممکن به عرضه‌کننده پرداخت شود. همچنین این امکان وجود دارد تا در صورت نبود تقاضا در بورس پس از سه بار عرضه طبق ماده

تا محصولات خود را در مقابل ریسک‌های احتمالی پوشش دهند. همچنین استفاده از معاملات فیوچرز در دنیا رواج دارد.

◀ لزوم بهبود مناسبات تجاری با بورس‌های کالایی دنیا

وی بر لزوم توسعه مناسبات تجاری بین بورس کالای ایران و دیگر کشورها تاکید کرد و گفت: در حال حاضر در ایران نیز همه شرایط برای بهره‌گیری از ابزارهای نوین مالی وجود دارد. تنها مشکل کنونی این است که باید مناسبات تجاری خود را بهبود بخشیم که این موضوعی سیاسی بوده و مساله‌ای اقتصادی نیست. در این رابطه باید به این نکته توجه داشت که سیاست باید در اختیار اقتصاد باشد و دولت فضا را به گونه‌ای فراهم کند که بتوان این تعاملات را با دنیا برقرار کنیم. این کارشناس حوزه معدن در خصوص اینکه آیا با توسعه روابط بین‌المللی، صنایع از عرضه محصولات خود در بورس کالای ایران در قالب معاملات فیوچرز و یا سایر ابزارهای مالی استقبال می‌کنند یا خیر؟ گفت: در حال حاضر خیلی از فعالان بخش خصوصی صنایع معدنی و فولاد کشور مادر بورس دیگر کشورها مثل بازار سنگاپور از این ابزارها استفاده می‌کنند و محصولات خود را در این بازارها می‌فروشند. این امر نشان می‌دهد اگر ارتباط بین بورس‌ها برقرار شود، دیگر نیازی به این امر نیست و آنها می‌توانند در بورس کالای کشورمان معاملات خود را انجام دهند. در این صورت، بورس مانند رودی خواهد بود که به اقیانوس وصل است.

«شکوری» در خاتمه سخنان خود با بیان اینکه عرضه در بورس بهترین و در سست‌ترین مسیر برای قیمت‌گذاری زنجیره ارزش است، گفت: چنانچه عرضه سنگ‌آهن و فراورده‌های آن از طریق بورس انجام شود، می‌توان دریافت که چه حجمی محصول مازاد وجود دارد و در صورت نبود تقاضا پس از سه بار عرضه، می‌توان برای ورود به بازارهای جدید و حتی افزایش سهم بازارهای خارجی کنونی برنامه‌ریزی کرد.

◀ لزوم توجه به طراحی هارمونی زنجیره تولید

«شکوری» در خصوص حل مشکل عوارض صادراتی برای سنگ‌آهن مازاد مجتمع‌های تولیدی عنوان کرد: علت اینکه موضوع عرضه در بورس مطرح شد حل مشکلات مربوط با وضع عوارض صادراتی بود؛ زیرا وقتی بحث عرضه در بورس مطرح است، اگر بنا داریم که سنگ‌آهن به دلیل ارزش افزوده پایین‌تر صادر نشود و باید به کالایی با ارزش افزوده بالاتر تبدیل شود، باید هارمونی زنجیره تولید را به گونه‌ای طراحی کنیم که مازادی در بخش‌های مختلف زنجیره نداشته باشیم.

وی ادامه داد: اما اگر هارمونی زنجیره را به کمک ظرفیت‌های بورس مدیریت نمی‌کنیم و در بخش‌های مختلف زنجیره مازاد عرضه داریم، باید اجازه دهیم تولیدکننده محصول خود را صادر کند. از این رو، نباید عوارضی هم برای آن وضع شود. در واقع با مدیریت زنجیره و عرضه در بورس نیازی به وضع عوارض صادراتی هم وجود ندارد.

وی تاکید کرد: به اعتقاد بنده عرضه این ماده معدنی در بورس کالا می‌تواند دغدغه‌های مرتبط با عوارض مذکور را مرتفع سازد. ضمن اینکه با این اقدام میزان مازاد عرضه در کشور نیز مشخص می‌شود.

این کارشناس حوزه سنگ‌آهن تصریح کرد: مکانیسم بورس در حالی برای کشف قیمت سنگ‌آهن تعیین شد تا حق تولیدکنندگان این حوزه ضایع نشود؛ زیرا با نحوه مدیریت کنونی محصولات به قیمت واقعی خریداری نمی‌شود و پول ناشی از فروش آن نیز به موقع به عرضه‌کننده پرداخت نمی‌شود.

◀ از رقبای عقب مانده ایم!

«شکوری» در خصوص امکان توسعه ابزارهای مالی در صنعت فولاد در بستر بورس کالا گفت: توسعه استفاده از ابزارهای مالی در دنیا رخ داده و ایران در این زمینه از رقبای خود قدری عقب مانده است. به طوری که در حال حاضر دیگر کشورها در حال استفاده از این ابزارها هستند.

۳۷ محصول مازاد خود را صادر کرده و از مشوق‌های صادراتی استفاده کند.

رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اتاق ایران در خصوص موافقت وزارت صنعت، معدن و تجارت با عرضه سنگ‌آهن در بورس کالا اظهار کرد: موافقت وزیر محترم این وزارتخانه در راستای همین موضوع بوده که تمام محصولات این زنجیره می‌توانند در بورس کالا عرضه شوند. به طوری که گویا تصمیم بر این است تا سنگ‌آهن وارد این بازار شفاف شود.

وی با بیان اینکه عرضه سنگ‌آهن و فراورده‌های آن در بورس، برای محصولات این حوزه بازار رقابتی ایجاد می‌کند، گفت: طبیعی است وقتی عرضه با حجم مناسبی صورت گیرد، متقاضیان با رقابت، قیمت واقعی و عادلانه را برای آن تعیین می‌کنند. ضمن اینکه عرضه در بورس روش به مراتب بهتری نسبت به قیمت‌گذاری دستوری در نظام عرضه و تقاضاست. «شکوری» با بیان اینکه طی سال‌های گذشته تحت تاثیر قیمت‌گذاری دستوری و وابستگی قیمت‌ها به محصول یک مجتمع خاص، ضرر برخی بخش‌های بالادستی زنجیره فولاد را در پی داشته، اظهار کرد: تعیین قیمت محصولات براساس درصدی از شمش تولیدی یک کارخانه مدل درستی نبود. این در حالی است که هر بخشی از زنجیره متأثر از قیمت‌های جهانی است و نمی‌توان درصدی از قیمت شمش را به محصولات کل زنجیره تولید تسری داد.

به گفته رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اتاق ایران منطقه‌ترین روش، عرضه در بورس است که به نظر می‌رسد همه فعالان زنجیره از قیمت‌گذاری سنگ‌آهن در بورس استقبال کنند.

وی افزود: انتظار برای استقبال از عرضه سنگ‌آهن در بورس از این بابت است که ما نمی‌خواهیم در این بخش از رانت استفاده کنیم و به کمک این روش قیمت عادلانه برای محصولات تعیین می‌شود؛ زیرا هر بخش از این زنجیره سرمایه‌گذاران خود را دارد که هر کدام علاقه دارند سود خود را به دست آورند و عادلانه‌ترین قیمت‌ها در کل زنجیره مواد معدنی در بورس تعیین می‌شود.

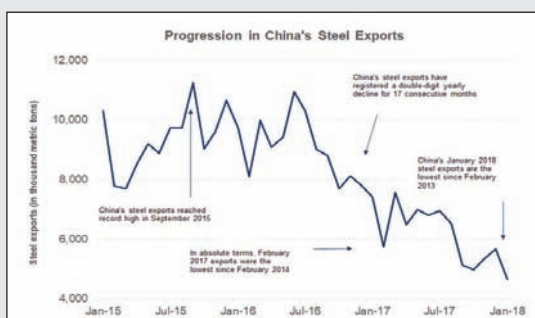
فلزات اساسی در پیچ و خم ۲۰۱۸

پرویز امانیان

مقدمه

با وجود اخبار و پیش بینی های مثبت از بازار فلزات در سال ۲۰۱۸، روزهای ابتدایی فوریه شاهد کاهش قیمت برخی فلزات از جمله مس بودیم. مس بعد از مدت ها حضور در محدوده بالاتر از هفت هزار دلار، ناگهان طی چند روز با افت بیش از ۳۰۰ دلاری مواجه شد؛ اگر چه افت بورس های جهان و تقویت مقطعی دلار از جمله دلایل این مساله اعلام شد، اما گروه بانکداری «ای.ان.زد» (ANZ) پس از آن با انتشار یادداشتی پیش بینی کرد، ضعف های اخیر عمر کوتاهی دارد و خطرات ناشی از اختلالات عرضه مس باقی می ماند. همچنین، در ادامه این یادداشت اشاره شده بود که محدودیت واردات قراضه به چین از واردات مس تصفیه شده حمایت می کند. این پیش بینی درست از آب درآمد، چرا که مس به سرعت و طی کمتر از یک هفته به قیمت ۷۱۵۹ دلار در هر تن افزایش یافت.

نمودار ۱- وضعیت صادرات فولاد چین در سال های اخیر

زمان رسید. اگر چه آمار داده های اقتصادی چین در ماه های ژانویه و فوریه به دلیل نزدیکی به سال نو چینی باید با احتیاط بررسی شود، اما این داده ها نشان دهنده تداوم کاهش صادرات فولاد است. کارخانه های فولاد آمریکا به ویژه شرکت فولاد این کشور، رشد صادرات فولاد چین را یک چالش می دانند.

آلومینیوم

چین برای کاهش آلودگی هوا در زمستان امسال، فعالیت تولید فولاد و آلومینیوم را در چند شهر محدود کرد؛ بنابراین تاثیر کاهش ظرفیت بر صادرات فولاد را مشاهده کردیم، در حالی که کاهش ظرفیت تاثیر چندانی بر

تحلیل داده های تجاری چین

در ژانویه

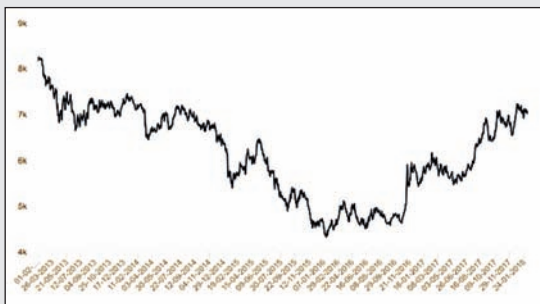
برای بررسی بازار فلزات در آغاز سال ۲۰۱۸ ابتدا نگاهی به آمارهای واردات و صادرات چین می اندازیم. سرمایه گذاران به دقت داده های تجاری چین را به دلیل تسلطی که بر بازار کالایی دارد، دنبال می کنند، چون این کشور بزرگ ترین صادر کننده فولاد و آلومینیوم و بزرگ ترین وارد کننده مس است. چین در ۸ فوریه امسال، داده های تجاری ژانویه را منتشر کرد. از نظر دلاری، صادرات ۱۱ درصد و واردات ۳۶٫۹ درصد در این ماه افزایش یافت. این آمار به ویژه از نظر واردات حاکی از بهبود نسبت به ماه دسامبر است. آمار واردات و صادرات چین در ژانویه امسال بهتر از پیش بینی ها بود.

پیش‌بینی‌های به روز شده

استراتژیست‌های «گلدمن ساکس»، «تی.دی.سکیوریتیز»، مدیریت ثروت «مک کواری» و بانک «مریل لینچ» طی ماه‌های اخیر با اشاره به مواردی از جمله توسعه اقتصاد جهان، تضعیف دلار، شتاب تورم، اختلافات عرضه در چین و مشکلات عرضه جهان، دوباره سرمایه‌گذاران را تشویق به سرمایه‌گذاری روی مس کرده‌اند.

نمودار ۴ - نوسان قیمت مس در ۵ سال اخیر

«بارت ملک» رئیس بخش استراتژی کالا در «تی.دی.سکیوریتیز» (TD Securities) گفت: شانس مس برای رسیدن به قیمت ۷۳۵۰ دلار در فصل دوم سال وجود دارد.

وی اضافه کرد: هر چند تقویت فصلی منجر به رشد قابل توجه نمی‌شود - با وجود اینکه قابل پیش‌بینی است - اما پیش‌بینی می‌کنیم، امسال از نظر فصلی کمی ناهنجاری مشاهده شود که می‌تواند به افزایش قیمت کمک کند.

«ملک» با بیان اینکه واردات مس چین در ژانویه از نظر فصلی بالا بود، تصریح کرد: موجودی بورس‌ها و موجودی تضمین شده انبارها تناسب چندانی با تقاضای آتی ندارد. در حال حاضر پرمیوم شانگهای-LME به افزایش تمایل دارد و ارز چین ثابت مانده است. این موضوع پیشنهاد می‌کند که بازارها فشرده است و نیاز به فلز و به احتمال قوی کنسانتره زیاد خواهد بود.

در گزارشی که اول فوریه از سوی «گلدمن ساکس» منتشر شد، قیمت هشت هزار دلار طی ۱۲ ماه آتی دیده شده است. آخرین باری که مس هشت هزار دلار داد و ستد شد، فوریه ۲۰۱۳ بود.

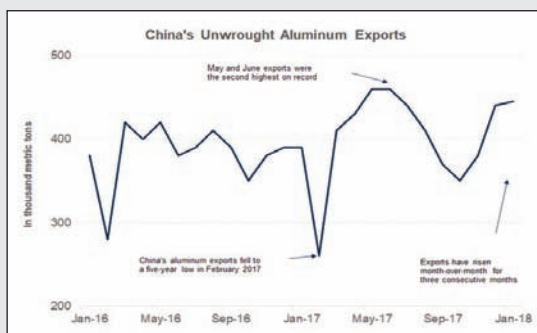
بانک «مک کواری» نیز ماه گذشته پیش‌بینی قیمت فلزات را افزایش داد و «سی‌ای‌گروپ» به مدیران صندوق‌های دارایی‌های چندگانه توصیه به گرفتن موقعیت فلزات به‌ویژه مس و روی کرد. «سیتی‌گروپ» با اشاره به همگام‌سازی و شتاب اقتصاد جهان، کاهش شکاف تولید و افزایش تورم که منجر به چرخش صعودی قیمت‌ها شده، معتقد است این موارد، مباحث مربوط به سیکل صعودی - نزولی سرمایه‌گذاری در فلزات را افزایش داده است.

«مک کواری» به شرکت «بی‌ای‌جی‌بی» (BHP) خوش بین است، چون این شرکت طرح دو برابر کردن تولید مس در معدن «المپیک دم» استرالیا را دارد. «مک کواری» از سود چند معدن به دلیل خوش‌بینی به چشم‌انداز قیمت‌ها خبر داده بود.

بانک «مریل لینچ» (BofAML) در پیش‌بینی اخیر، قیمت مس در سال ۲۰۱۸ را با افزایش ۱۱ درصدی، ۷۲۷۵ دلار در تن برآورد کرد. این بانک، کسری عرضه مس در سال جاری میلادی را ۲۱۳ هزار تن برآورد کرده است. رشد تقاضای جهانی در پیش‌بینی این بانک ۲،۵ درصد برای سال ۲۰۱۸ خواهد بود.

کاهش صادرات آلومینیوم این کشور نداشته است. چین در ژانویه ۴۴۵ هزار تن آلومینیوم کار نشده صادر کرد که با افزایش ۱۴،۱ درصدی همراه بود. صادرات آلومینیوم این کشور در سال ۲۰۱۷ شاهد رشد ۵،۵ درصدی بود. کاهش ظرفیت از اواسط نوامبر امسال آغاز شده و تا اواسط مارس ادامه دارد. افزایش صادرات آلومینیوم چین چالش مهمی برای شرکت‌های بزرگ این صنعت از جمله «آلکوا»، «سنچوری»، «نورسک هیدرو» و ... خواهد بود. از طرفی صادرات چین تأثیر خاصی روی قیمت آلومینیوم در ماه‌های اخیر نداشته است. با این وجود، رشد صادرات آلومینیوم خطری برای بازار این فلز محسوب می‌شود. البته فعلاً بازارها برای زندگی در کنار صادرات فزاینده آلومینیوم این کشور پیدا کرده‌اند.

نمودار ۲ - صادرات آلومینیوم کار نشده چین

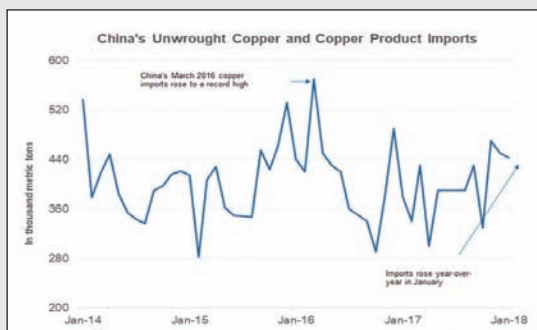
مس

چین بزرگ‌ترین مصرف‌کننده مس جهان است. چین در ژانویه ۴۴۳ هزار تن مس کار شده و تولیدات مسی وارد کرد که رشد ۱۶ درصدی داشت، در حالی که در ژانویه ۲۰۱۷ این میزان ۳۸۰ هزار تن بود.

واردات مس کار نشده چین در سال گذشته ۴،۶۹ میلیون تن بود که ۵ درصد کمتر از سال ۲۰۱۶ برآورد شد. چین در کنار مس کار نشده، کنسانتره مس رانیز وارد می‌کند. در ژانویه این کشور یک میلیون و ۶۵۰ هزار تن کنسانتره مس وارد کرد، در حالی که این رقم در ژانویه ۲۰۱۷ حدود یک میلیون و ۲۵۰ هزار تن بود.

چین در حال ممنوعیت برخی گریدهای قراضه است. این مساله می‌تواند در کوتاه‌مدت سبب اختلال شود و به افزایش واردات کنسانتره و مس تصفیه شده کمک کند.

نمودار ۳ - واردات تولیدات مسی و مس کار نشده چین

پتروشیمے و فرآورده های نفتی

معامله یک ورقه به جای هزاران تن محصول

◀ جواد موسوی

معاملات پرداخت می‌کنند.

همچنین به دلیل شفافیت میزان خرید مواد اولیه، سازمان امور مالیاتی کل کشور نیز به طور کامل شفاف مالیات بر درآمد را از آن واحد تولیدی اخذ می‌کند. خریداران این محصولات در صورت صادرات محصولات خود می‌توانند مالیات ارزش افزوده پرداختی خود در موقع خرید مواد اولیه را پس از ارائه مستندات صادرات از سازمان امور مالیاتی کل کشور باز پس گیرند. اما موضوع مهم‌تری که در بازار این محصولات وجود دارد بحث وجود فعالان بازار و یا به اصطلاح بازاری‌ها، دلالتان مواد پتروشیمی است که به صورت کاملاً سنتی در بازار فعالیت دارند و تلاش‌ها برای حذف بی‌فایده بوده است؛ زیرا این قشر از فعالان بازار تبدیل به عضو جدایی‌ناپذیر این بازار شده‌اند و نقش تامین مالی برای خریداران این محصولات را در بیشتر مواقع دارند؛ در نتیجه بورس کالای ایران با ارائه ابزار گواهی سپرده کالایی می‌تواند به نظام‌مند شدن این دسته از فعالان بازار کمک کرده و امکان نظارت و کنترل آنها را فراهم کند تا دیگر نتوانند نوسانات غیرمعمولی را در بازار این محصولات ایجاد کنند. بحث مهم دیگر در بازار محصولات پتروشیمی، خرده‌فروشی است که در حال حاضر از طریق بورس کالای ایران امکان پذیر نبوده و پتروشیمی‌ها حداقل خرید را در مورد برخی از محصولات ۱۰ تن و در مورد برخی دیگر ۲۰ تن و بالاتر تعیین کرده‌اند و این موضوع ممکن است، در مورد واحدهای کوچک ایجاد مشکل کرده باشد. در سالیان گذشته تعاونی‌های تامین نیاز مواد اولیه زیادی در سطح کشور تشکیل شده بود و واحدهای تولیدی کوچک با عضویت در تعاونی‌ها می‌توانستند مواد اولیه مورد نیاز خود را تهیه کنند. ولی با توجه به مشکلات فراوانی که در مورد برخی از تعاونی‌ها به وجود آمد مشخص شد که این ابزار نیز کارایی لازم را نداشته

مدت‌ها است که بورس کالا در تلاش است تا با آماده‌سازی و به کارگیری ابزارهای نوین معاملاتی بازار محصولات کشاورزی، صنعتی و پلیمری را از روش‌های سنتی به سمت روش‌های نوین و بهینه سوق دهد تا علاوه بر حداکثر کردن منافع طرفین درگیر در معاملات، به شفافیت اقتصاد و بازار کشور نیز کمک کند.

بورس کالای ایران تاکنون در راهاندازی و به کارگیری ابزارهای جدید و نوین معاملاتی موفقیت‌های زیادی کسب کرده و انتظار می‌رود در آینده این موفقیت‌ها بیشتر شود. یکی از این ابزارهای نوین معاملاتی گواهی سپرده کالایی است که بورس کالای ایران از سال‌ها پیش طراحی کرده است و برای شروع در بخش کشاورزی و به طور کامل موفقیت‌آمیزی اجرایی شد و گامی جدید در بهینه‌سازی و حداکثر شدن منافع طرفین درگیر در معاملات و همچنین افزایش شفافیت اقتصاد کشور برداشته شد. این ابزار نوین معاملاتی همچنین موجب افزایش عمق معاملات از طریق افزایش تعداد مشارکت‌کنندگان در معاملات نیز شده است.

یکی از بازارهایی که سالیان سال است، درگیر سیستم سنتی بوده، بازار معاملات محصولات پتروشیمی است که بعد از ورود این محصولات به بورس کالای ایران شفافیت این نوع معاملات بیشتر از گذشته شده است. در این بازار تمامی خریداران به صورت کامل شفاف و با قیمت کامل مشخص محصولات مورد نیاز خود را خریداری می‌کنند و مالیات ارزش افزوده دولت را همان موقع

است؛ در نتیجه با طراحی و اجرای گواهی سپرده کالایی در بخش محصولات پتروشیمی، بورس کالای ایران گام بسیار مهمی را در جهت ایجاد زیرساخت کافی برای امکان پذیر شدن معاملات خرده‌فروشی برداشته است. به نظر می‌رسد با اجرایی شدن این ابزار ضمن مکانیزه شدن سیستم‌های انبارداری در این حوزه، استفاده بسیار بیشتر و بهینه‌تری هم از ظرفیت‌های خالی انبارها در کشور شود. از طرف دیگر تمامی مشتریان مواد اولیه پلیمری توان خرید خواهند داشت و هر شرکت بسته به نیاز خود می‌تواند از یک تن تا هر مقدار که نیاز دارد، ثبت سفارش و خرید کند. از طرفی هم با درگیر شدن تعداد بیشتری از شرکت‌های تولیدی در سایه شفافیت ایجاد شده، درآمد مالیاتی دولت نیز افزایش چشم‌گیری خواهد یافت؛ زیرا بسیاری از شرکت‌هایی که در گذشته مواد اولیه مورد نیاز خود را از بازار آزاد و غیر شفاف خریداری می‌کردند، حال همان میزان محصول را از بازار کاملاً شفاف و تحت نظارت قانون خریداری می‌کنند. با اجرای کامل این پروژه می‌توان گفت رسماً حرکت به سمت بازار مکانیزه معاملات محصولات پتروشیمی آغاز شده است و به زودی همه شرکت‌های خریدار و فروشنده و دولت از منافع این ابزار معاملاتی بهره‌مند خواهند شد.

مورد دیگری که می‌توان به آن اشاره کرد بحث قابلیت تامین مالی از طریق قبض استاندارد موجودی انبار است؛ به این ترتیب که یک واحد تولیدی می‌تواند

مورد دیگری که می‌توان به آن اشاره کرد موضوع امنیت کالای ذخیره شده است که توسط بورس کالای ایران تضمین شده است؛ زیرا بورس کالای ایران برای پذیرش هر انبار ضمن بررسی‌های فنی و کارشناسی دقیق متناسب با امکانات هر انبار تضمین لازم و کافی را اخذ کرده و همچنین از پوشش بیمه‌ای کامل انبار مورد نظر اطمینان حاصل می‌کند؛ در نتیجه صاحبان محصولات مذکور هیچ‌گونه ریسکی مبنی بر آسیب دیدن کالای ذخیره شده خود را تحمل نمی‌کنند و تمامی ریسک‌ها به واسطه ضوابط حاکم بر بورس کالای ایران پوشش داده شده است. همچنین، در مورد کمیت و کیفیت کالای ذخیره و خریداری شده نیز ریسکی وجود ندارد؛ زیرا همه این موارد تحت نظارت مستقیم بورس کالای ایران بوده و تضمین کافی از انبار اخذ شده است. در ادامه به توضیح این روش معاملاتی نوین پرداخته و فرآیند اجرایی آن نیز مشخص می‌شود.

با روش جدید می‌توان از راکد شدن حجم زیادی از نقدینگی جلوگیری کرد و در نتیجه این ابزار می‌تواند به تامین مالی پنگاه‌های تولیدی کمک کند. در حال حاضر با توجه به اوضاع اقتصادی کشور، اکثر واحدهای تولیدی با مشکل کمبود نقدینگی مواجه هستند و خیلی از این واحدها وثایق کافی برای دریافت وام ندارند؛ ولی با ایجاد گواهی سپرده کالایی توسط بورس کالای ایران این امکان برای واحدهای تولیدی ایجاد شده است که با استفاده از قبض‌های استاندارد انبار و یا همان گواهی سپرده کالایی نسبت به اخذ وام از بانک‌ها و موسسات اعتباری اقدام کنند که این موضوع کمک بسیار مناسبی به این واحدها است. بورس کالای ایران پیشتر با راه‌اندازی و استفاده از معاملات سلف به تامین نقدینگی کافی فروشندگان کمک بسیار زیادی کرده است و حال با این ابزار می‌تواند زیرساخت کافی را برای تامین مالی واحدهای مصرف‌کننده محصولات پلیمری نیز فراهم کند.

ضمن خرید مواد اولیه مورد نیاز خود و یا حتی مازاد بر نیاز خود، در مواقعی که پیش‌بینی می‌شود روند قیمت‌ها صعودی است، بخش مازاد آن را در یکی از انبارهای مورد تایید بورس کالای ایران ذخیره کرده و گواهی سپرده کالایی دریافت کند و در نتیجه از یک طرف نسبت به داشتن موجودی مواد اولیه کافی اطمینان حاصل کرده و از طرف دیگر با ارائه گواهی سپرده کالایی خود به بانک و یا موسسات اعتباری طرف قرارداد بورس کالای ایران به عنوان وثیقه وام دریافت کند، در نتیجه شرکت مورد نظر با استفاده از این ابزار معاملاتی هم موجودی انبار خود را تامین کرده و هم از خواب پول خود جلوگیری کرده است؛ این در حالی است که اگر این شرکت موجودی مواد اولیه را در انبار کارخانه خود ذخیره می‌کرد بخش زیادی از نقدینگی آن شرکت در انبار راکد می‌ماند و تنها در صورت مصرف مواد اولیه و تولید و فروش می‌توانست مجدداً نقدینگی خود را تجدید کند که پروسه‌های زمان‌بر است. در واقع

ویژگی‌های کالاهای مناسب برای راه‌اندازی گواهی سپرده کالایی

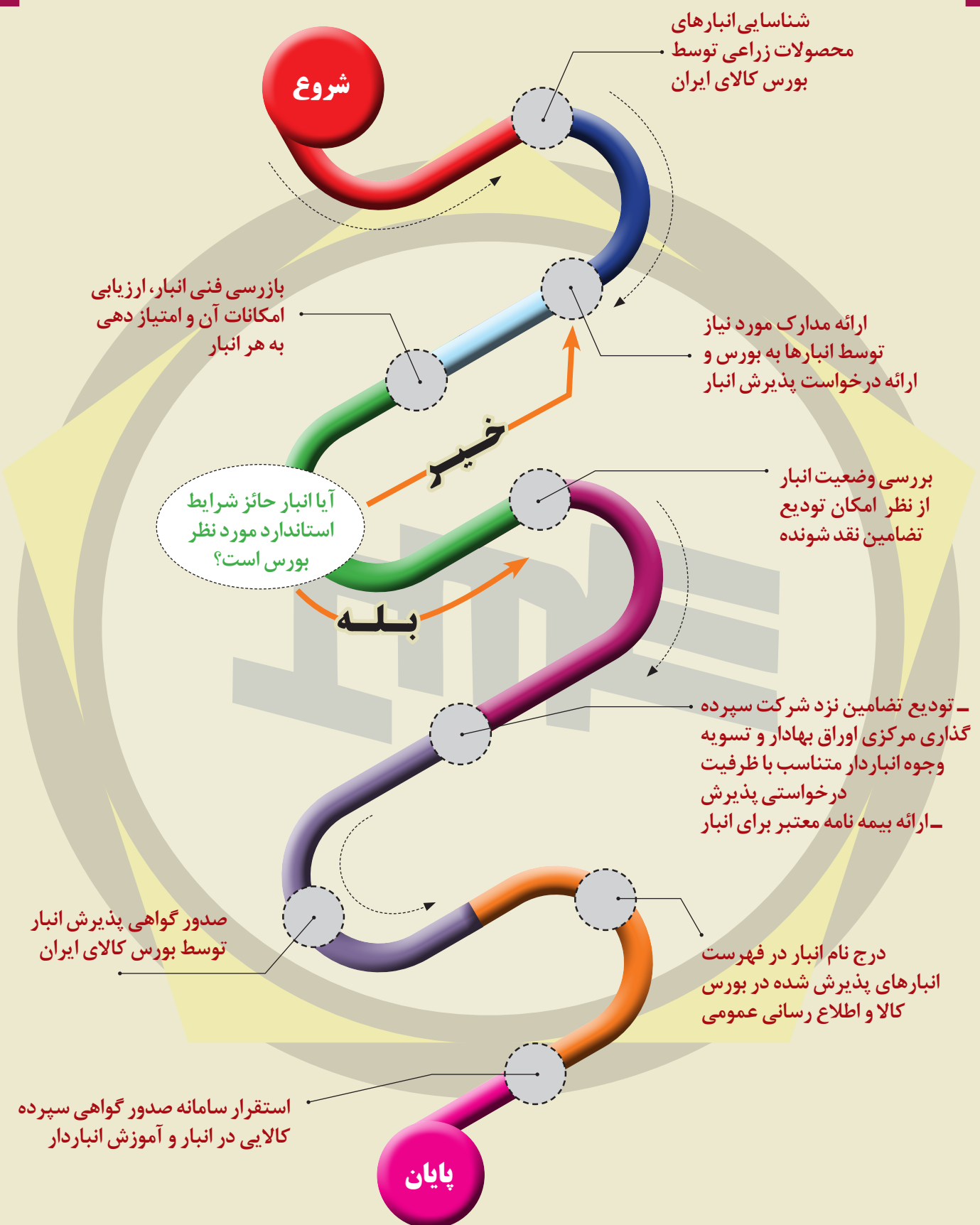
- ❖ استاندارد پذیری کالا: کالاهای غیر استاندارد و با قابلیت تغییر کیفیت طی زمان، فاقد این خصوصیت است.
- ❖ قابلیت ماندگاری کالا برای یک دوره زمانی قابل قبول: امکان راه‌اندازی معاملات گواهی سپرده کالایی روی کالاهای با طول دوره نگهداری پایین وجود ندارد.
- ❖ عدم وجود مازاد تقاضا برای کالا: چنانچه کالایی بازاری با مازاد تقاضا داشته باشند، انگیزه‌ای برای توقف آن در انبار و نگهداری آن وجود ندارد.
- ❖ قابلیت تفکیک کالا به محموله‌های استاندارد: در صورتی که کالایی قابلیت تفکیک نداشته باشد و صرفاً برای فروش به صورت یکجا باشد، راه‌اندازی معاملات گواهی سپرده کالایی روی آن امکان‌پذیر نخواهد بود.

گواهی سپرده کالایی چیست؟

- گواهی سپرده کالایی اوراق بهاداری است که مویید مالکیت دارنده آن بر مقدار معینی کالا است و پشتوانه آن قبض انبار استاندارد است که توسط انبارهای مورد تایید بورس صادر می‌شود.
- این ابزار معاملاتی پیش‌تر در کشورهایی همچون برزیل، فرانسه و آرژانتین نیز انجام شده است، این گواهی همانطور که پیش‌تر نیز اشاره شد دارای مزایایی است که مهم‌ترین آن به شرح ذیل است:
- ❖ امکان نقدینه کردن کالاهای راکد به وجود می‌آید.
 - ❖ هزینه‌های انبارداری و جابجایی بین انبارها کاهش می‌یابد.
 - ❖ فاصله زمانی بین تولید و فروش کالا توسط تولیدکننده مدیریت می‌شود.
 - ❖ بی‌ثباتی‌های قیمت‌ها کاهش می‌یابد.
 - ❖ تامین مالی تولیدکنندگان تسهیل و با هزینه‌های کمتری انجام می‌شود.
 - ❖ فرآیند استانداردسازی کالاها و ارتقاء کیفیت آنها بهبود می‌یابد.

فرآیند اجرایی پذیرش انبارها در بورس کالای ایران

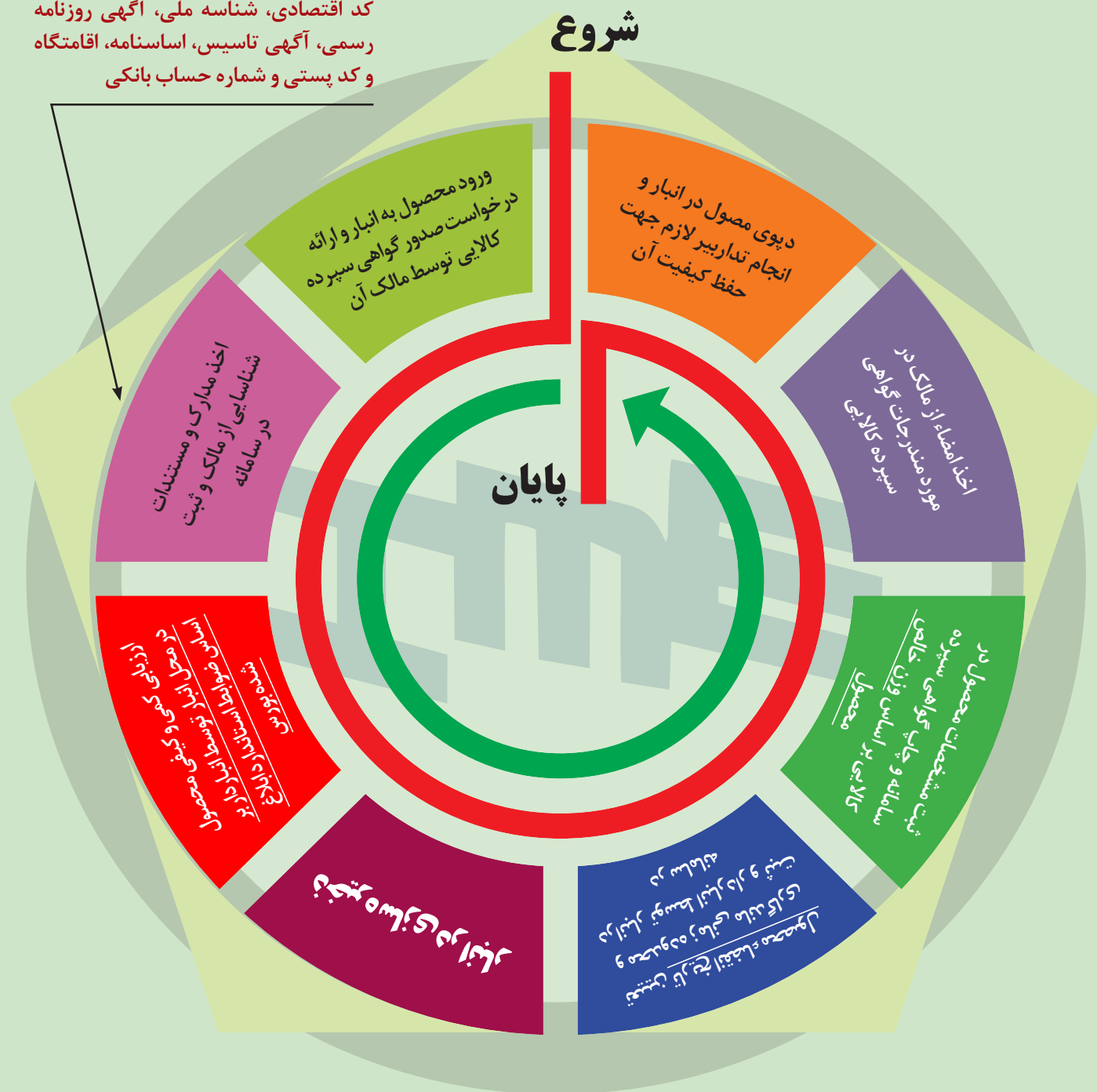
نحوه صدور و ایجاد گواهی سپرده کالایی

اشخاص حقیقی:

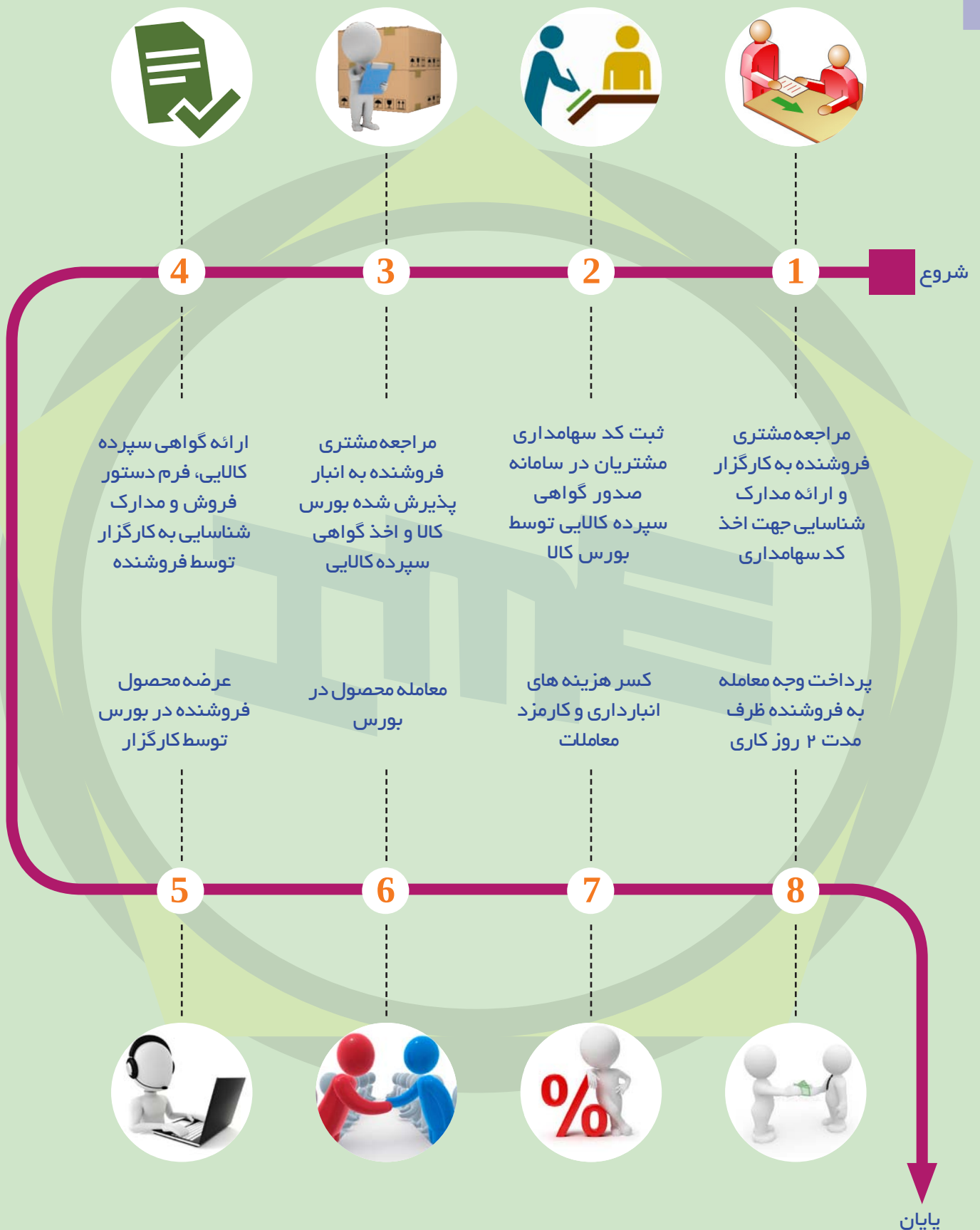
نام و نام خانوادگی، شماره شناسنامه، کد ملی، اقامتگاه و کد پستی، تصویر مدارک شناسایی، شماره حساب بانکی

اشخاص حقوقی:

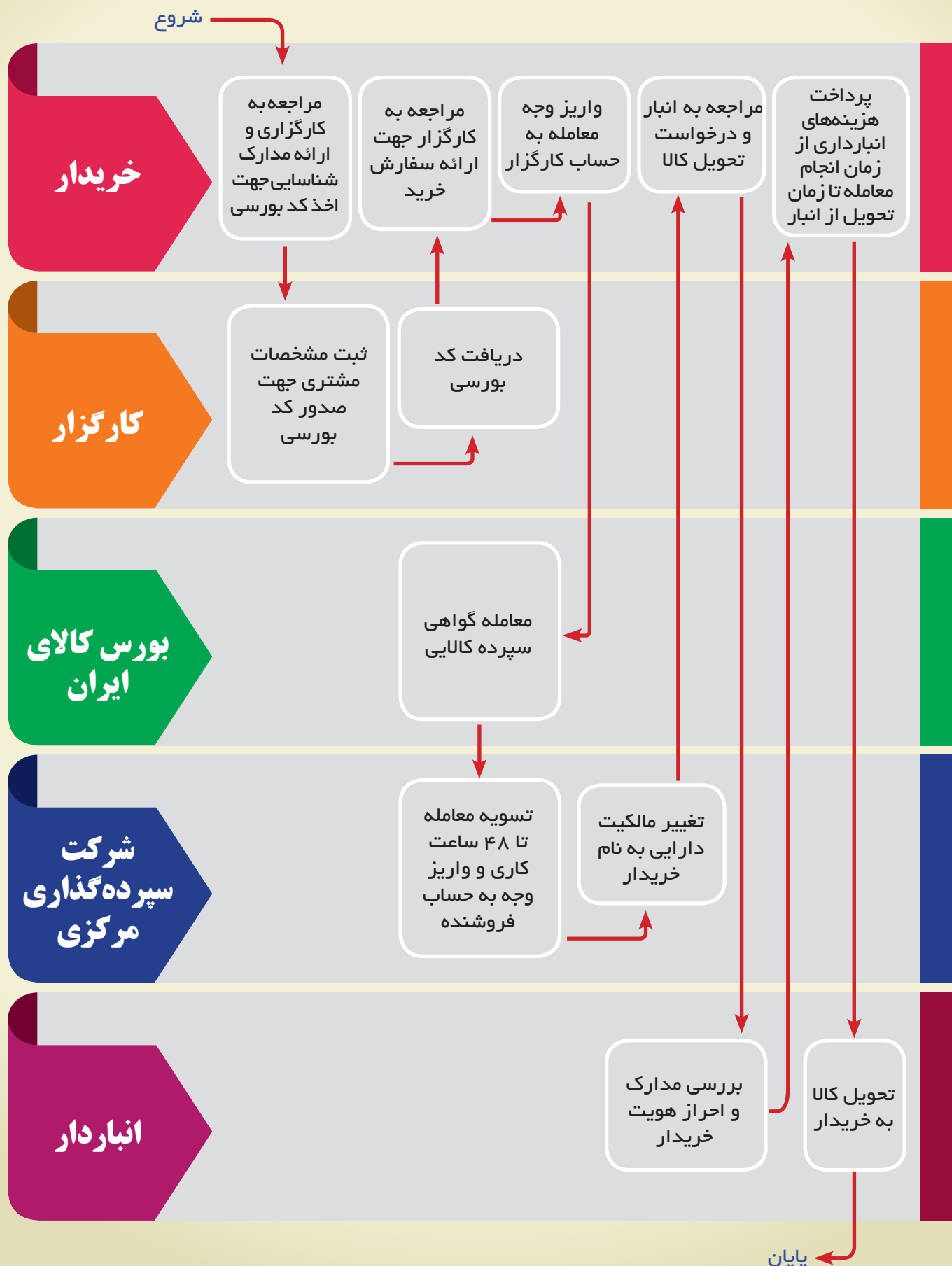
کد اقتصادی، شناسه ملی، آگهی روزنامه رسمی، آگهی تاسیس، اساسنامه، اقامتگاه و کد پستی و شماره حساب بانکی

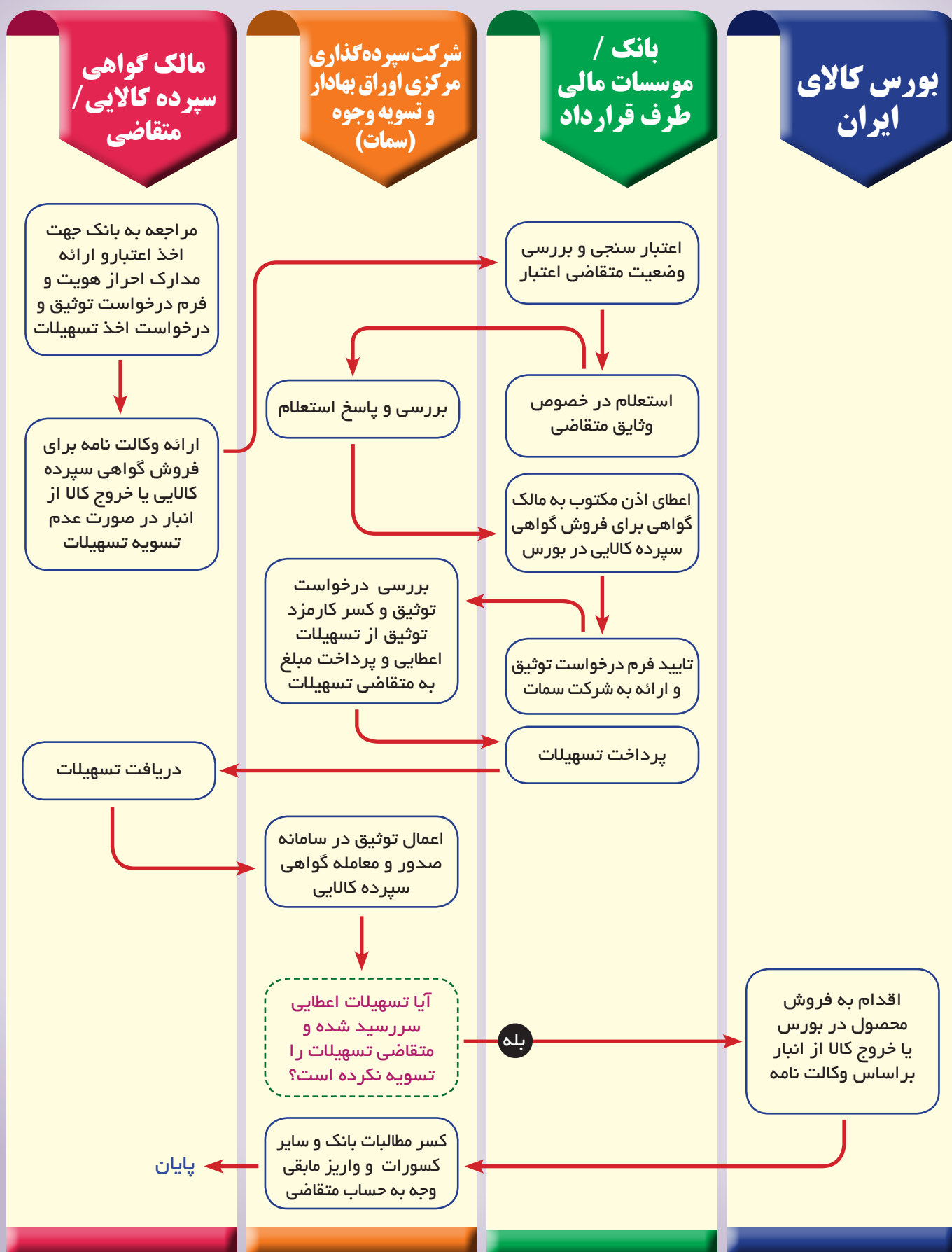
فرآیند عرضه محصول از طریق گواهی سپرده کالایی

فرآیند خرید گواهی سپرده کالایی

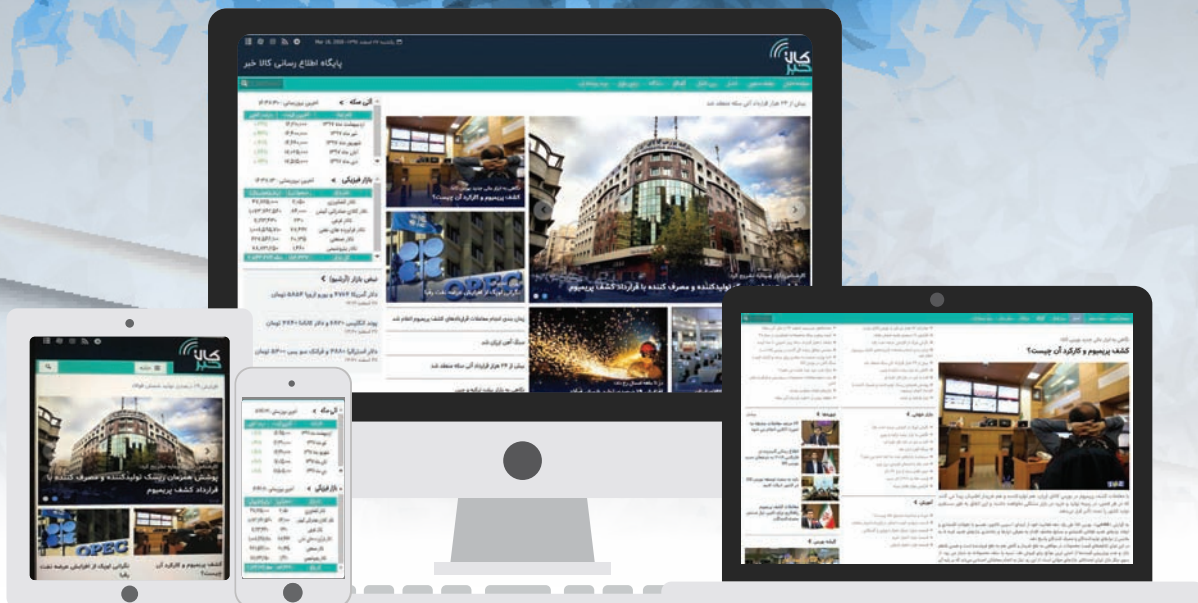

فرآیند توثیق گواهی سپرده کالایی

پایگاه اطلاع رسانی

کالاخبر

www.ime.co.ir

[imereport](https://www.instagram.com/imereport)

[@imereport](https://www.telegram.com/@imereport)

www.imereport.ir

بازار را از وبگاه ما ببینید

- مرور تحولات بازار کالای ایران و جهان
- جدیدترین تحلیل ها از روند معاملات
- معرفی ابزارهای مالی بورس کالا
- انعکاس دیدگاه کارشناسان و مسوولان
- مشاهده لحظه ای قیمت آتی سکه
- مشاهده لحظه ای حجم معاملات بازار فیزیکی

بازار جهانی نفت در ابتدای سال ۲۰۱۸ درگیر مسائل مختلفی است که سرمایه‌گذاران را سردرگم کرده است. این بازار اسیر چرخه مداوم افزایش و کاهش عرضه و تقاضا و نیز عوامل غیربنیادی است. سه نهاد مهم و معتبر جهان (سازمان اوپک، آژانس بین‌المللی انرژی، اداره اطلاعات انرژی آمریکا) پیش‌بینی‌های متفاوتی از چشم‌انداز بازار نفت در سال ۲۰۱۸ ارائه کرده‌اند که تحقق هر یک با اما و اگرهایی مواجه است و همین امر به سردرگمی سرمایه‌گذاران دامن زده و پیش‌بینی سطح قیمت‌ها را دشوارتر کرده است. تفاوت نگاه این سه نهاد در پیش‌بینی میزان عرضه و تقاضای جهانی نفت خام، نمود آشکاری دارد. اداره اطلاعات انرژی آمریکا معتقد است که در سال ۲۰۱۸ میزان تولید نفت خام آمریکا رکورد تازه‌ای بر جا خواهد گذاشت و در کنار آن، تقاضای جهانی نفت نیز رشد چشمگیری خواهد داشت و از مرز ۱۰۰ میلیون بشکه در روز خواهد گذشت. در مقابل، آژانس بین‌المللی انرژی نگاه محتاطانه‌تری به سطح تقاضا دارد و رقم آن را ۹۹٫۲ میلیون بشکه در روز پیش‌بینی می‌کند؛ اما در عین حال هشدار می‌دهد که رشد تولید نفت شیل آمریکا می‌تواند برنامه کاهش تولید اوپک را خنثی کند. اداره اطلاعات انرژی آمریکا پیش‌بینی کرده که میزان تقاضای نفت خام جهان در سال جاری با ۱۰۷۳ میلیون بشکه افزایش به ۱۰۰٫۲۳ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. از سوی دیگر آژانس بین‌المللی انرژی پیش‌بینی می‌کند که تقاضای جهانی نفت با ۱٫۴ میلیون بشکه رشد به ۹۹٫۲ میلیون بشکه در روز افزایش خواهد یافت. اوپک نیز این ارقام را به ترتیب ۱٫۶ میلیون بشکه و ۹۸٫۶ میلیون

بشکه در روز پیش‌بینی کرده است. این سه نهاد میزان تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۱۷ را نیز به ترتیب ۹۸٫۵ میلیون بشکه، ۹۷٫۸ میلیون بشکه و ۹۷ میلیون بشکه در روز پیش‌بینی کرده بودند که نشان‌دهنده تفاوتی آشکار است. در چنین شرایطی، اوپک پیش‌بینی خود از میزان تقاضای جهانی برای نفت این سازمان را برای سال ۲۰۱۸، حدود ۱۰ هزار بشکه در روز افزایش داده است. این در حالی است که آژانس بین‌المللی انرژی و اداره اطلاعات انرژی آمریکا در گزارش‌های خود میزان تقاضا برای نفت اوپک را به ترتیب ۵۰۰ و ۷۴۰ هزار بشکه در روز کاهش داده‌اند؛ البته اوپک در چند ماه اخیر این پیش‌بینی خود را کاهش داده و علت آن را افزایش عرضه نفت از سوی تولیدکنندگان غیر اوپک اعلام کرده است. اوپک پیش‌بینی کرده که میزان عرضه تولیدکنندگان غیر اوپک در سال ۲۰۱۸ با ۱٫۴ میلیون بشکه افزایش به ۵۹٫۳ میلیون بشکه در روز خواهد

رسید. آژانس بین‌المللی انرژی معتقد است، میزان عرضه این گروه از تولیدکنندگان با ۱٫۷ میلیون بشکه رشد به سطح ۵۹٫۹ میلیون بشکه در روز افزایش خواهد یافت. اداره اطلاعات انرژی آمریکا پیش‌بینی جسورانه‌تری ارائه کرده و معتقد است که تولیدکنندگان غیر اوپک در سال ۲۰۱۸ به میزان ۲٫۳۵ میلیون بشکه به عرضه خود خواهند افزود و آن را به سطح ۶۱٫۰۴ میلیون بشکه در روز خواهند رساند. این نهاد میانگین تولید نفت آمریکا در سال ۲۰۱۸ را نیز ۱۰٫۵۹ میلیون بشکه در روز تخمین زده است که بالاترین رقم تولید سالانه در این کشور به شمار می‌رود. رکورد قبلی تولید نفت آمریکا به میزان ۹٫۶ میلیون بشکه در روز مربوط به سال ۱۹۷۰ بوده است.

در باره میزان تولید نفت اوپک نیز دیدگاه‌های متفاوتی وجود دارد. اوپک میزان تولید اعضای این سازمان در ماه ژانویه را ۳۲٫۳ میلیون بشکه در روز اعلام کرده است که نسبت به دسامبر سال گذشته ۸۰ هزار بشکه افزایش نشان می‌دهد. آژانس بین‌المللی انرژی این رقم را بدون

پیش‌بینی‌های متفاوت
بازار را سردرگم کرده است

نفت خ اسیر چرخه بی‌پایان

آنکه سال گذشته با همکاری روسیه و مکزیک (تولیدکنندگان غیر اوپک) انجام شد، توانست قیمت‌ها را با افزایش مواجه کند؛ اما این سیاست پایدار نیست. متأسفانه به دلیل اختلافات داخلی، اعضای اوپک گاه اقدام به خودزنی می‌کنند و با افزایش عرضه، قیمت‌ها را کاهش می‌دهند. از سویی، همراهی تولیدکنندگان غیر اوپک نیز دائمی نیست و هر لحظه ممکن است این اتحاد شکننده دچار فروپاشی شود.

◀ نتیجه‌گیری و چند واقعیت مهم

برآوردها از افزایش تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۱۸ حکایت می‌کنند، اما در کنار آن، افزایش عرضه نیز رخ خواهد داد که این وضع، پیش‌بینی قیمت‌ها را دشوار می‌کند.

با سطح کنونی قیمت‌ها، تولید نفت شیل آمریکا توجیه‌پذیر است؛ بنابراین افزایش تولید و عرضه این نوع نفت دور از ذهن نیست (تأثیر کاهشی بر قیمت نفت).

اوپک تمایل دارد به سیاست کنترل تولید ادامه دهد، چون همه اعضای این سازمان به درآمدهای نفتی نیاز دارند (تأثیر افزایشی بر قیمت نفت).

روسیه تاکنون همراه اوپک بوده است. اگر این همراهی ادامه پیدا کند، قیمت‌ها کاهش نمی‌یابند؛ اما این احتمال وجود دارد که روس‌ها به دلیل سودبری از شرایط کنونی و حفظ بازار مصرف خود، از اتحاد با اوپک خارج شوند که در آن صورت تأثیر منفی بر سطح قیمت‌ها خواهد داشت.

آنچه از مجموع تحولات و مسیر حرکت بازار می‌توان استنباط کرد، این است که قیمت نفت خام در سال ۲۰۱۸ در محدوده بالای ۶۰ دلار در نوسان خواهد بود.

داشت و احتمال افزایش قیمت نفت خام بیشتر می‌شود. در این میان، سیاست‌های پولی و مالی چین نیز تأثیرگذار هستند. بخش بزرگی از ذخیره ۳ هزار میلیارد دلاری چین به صورت اوراق قرضه آمریکا و دلار است.

◀ تنش‌های ژئوپلیتیک

منطقه خاورمیانه که انبار نفت خام جهان به شمار می‌رود، سال‌هاست درگیر تنش و جنگ است. از لبنان و سوریه تا عراق و بحرین و قطر و حتی عربستان، ناآرامی همیشگی بخشی از زندگی روزمره مردم این منطقه بوده است. از آنجا که تنش، روند عرضه نفت خام را مختل می‌کند، هرگونه ناآرامی می‌تواند به افزایش قیمت نفت منجر شود. اگر چه امروز خطر گروه داعش که مدت‌ها کنترل بخش‌هایی از عراق و سوریه را در دست داشت تا حد زیادی رفع شده، اما اختلافات داخلی و خطر گسترش جنگ هنوز به طور کامل برطرف نشده است. افزایش قیمت نفت تقریباً خواسته همه تولیدکنندگان است، اما بعید به نظر می‌رسد کسی خواستار افزایش قیمت‌ها به بهای گسترش ناآرامی یا وقوع جنگ باشد.

◀ سیاست‌های اوپک

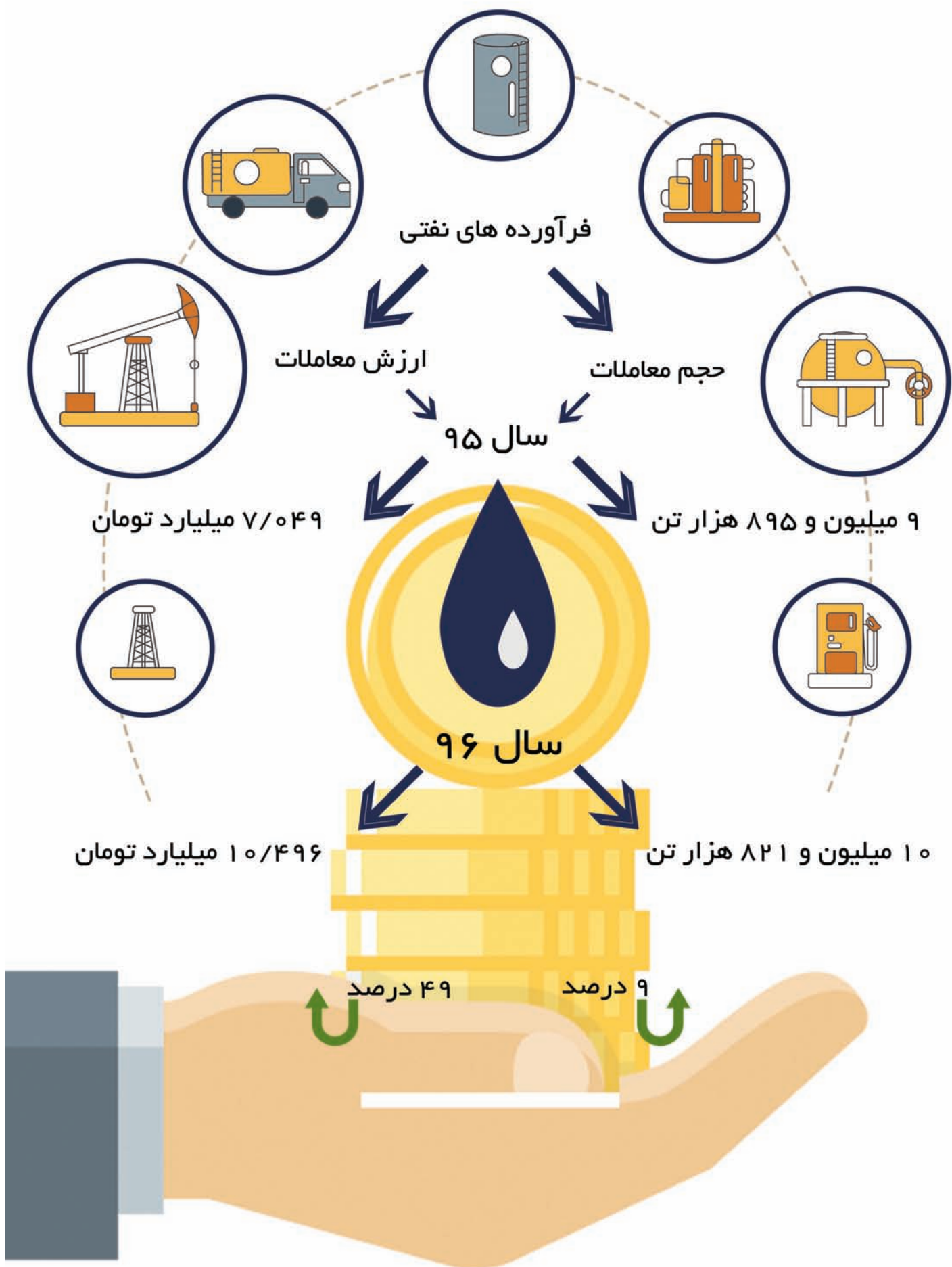
تقریباً اقتصاد همه اعضای سازمان اوپک (۱۴ کشور در حال توسعه و کمتر توسعه یافته) با تولید و صادرات نفت خام گره خورده است و این کشورها به درآمدهای نفتی وابسته هستند؛ بنابراین عجیب نیست که این سازمان سیاست‌های خود را در راستای تقویت قیمت‌ها و افزایش درآمدها تنظیم کند. اوپک برای جلوگیری از افت مداوم قیمت‌ها، تاکنون چند بار اقدام به کاهش سطح تولید خود کرده است. آخرین مورد

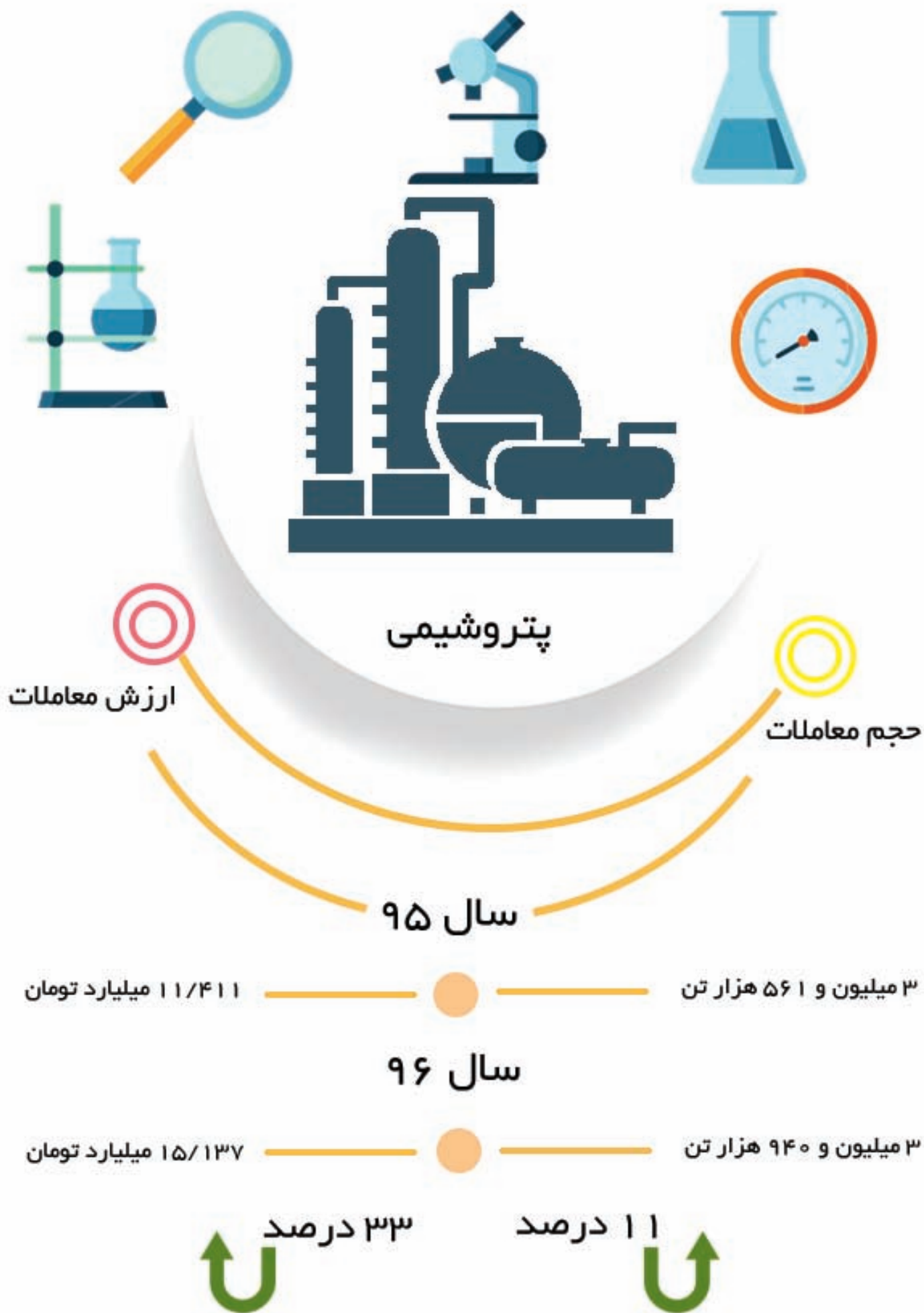
تغییر معادل ۳۲،۱۶ میلیون بشکه در روز اعلام کرده است؛ اما اداره اطلاعات انرژی آمریکا معتقد است، میزان تولید اوپک با ۹۰ هزار بشکه افزایش به ۳۲،۴۱ میلیون بشکه در روز رسیده است. بر اساس آنچه گفته شد، بیشتر کارشناسان معتقدند، میانگین بهای هر بشکه نفت خام در سال ۲۰۱۸ بین ۵۶ تا ۶۵ دلار در نوسان خواهد بود؛ اما واقعیت آن است که در بازار نفت همه چیز به عرضه و تقاضا خلاصه نمی‌شود و عوامل دیگری نیز در تعیین قیمت نفت خام دخالت دارند. در اینجا به سه مورد مهم که تأثیر سریعی بر نوسان قیمت‌ها دارند، اشاره می‌کنیم.

◀ دلار

از آنجا که ارزش دلار با قیمت کامودیتی‌ها (از جمله نفت خام) رابطه معکوسی دارد، هرگونه تغییر ارزش آن بر کاهش یا افزایش قیمت‌ها تأثیر می‌گذارد؛ اما ارزش دلار خود تحت تأثیر عوامل مختلفی همچون سیاست‌های پولی فدرال رزرو و تغییر نرخ بهره بانکی در آمریکا، نوسان ارزش اوراق قرضه، میزان رشد اقتصادی اروپا (که به تقویت ارزش یورو منجر می‌شود) و مانند آن است. دلار پرکاربردترین ارز و آمریکا بزرگ‌ترین اقتصاد جهان است که حدود یک چهارم تولید ناخالص داخلی جهان را در اختیار دارد. پیش از این فدرال رزرو اعلام کرده بود که قصد دارد طی سال ۲۰۱۸ نرخ‌های بهره بانکی را در چند نوبت افزایش دهد. این اقدام، در صورت تحقق، به رشد ارزش دلار در برابر ارزهای دیگر و افت قیمت کامودیتی‌ها منجر می‌شود؛ اما برخی کارشناسان درباره این اقدام فدرال رزرو تردید دارند. واقعیت آن است که اگر نرخ‌های بهره در همین سطح باقی بمانند، دلار انگیزه زیادی برای رشد نخواهد

طالو بازار مشرقه

Financial Development

گفت و گو با علی تیموری مدیر عامل تامین سرمایه لو توس پارسیان

چرا بازار آتی، سکه شد؟

مقدمه

قرارداد آتی، توافقنامه‌ای مبنی بر خرید و فروش یک دارایی در زمان معین در آینده و با قیمت مشخص است؛ به عبارت دیگر، در بازار آتی، خرید و فروش دارایی پایه قرارداد بر اساس توافقنامه‌ای که به قرارداد استاندارد تبدیل شده است، صورت می‌گیرد که در آن به دارایی با مشخصات خاصی اشاره می‌شود. همچنین در بازارهای آتی الزامی نیست که کالا یا دارایی به طور فیزیکی رد و بدل شود و برخلاف بازارهای نقدی، انتقال مالکیت فوری دارایی مطرح نمی‌شود؛ بنابراین در این بازارها بدون در نظر گرفتن اینکه فرد مالک دارایی باشد یا نباشد، قراردادها قابل خرید و فروش هستند. افزون بر این برخلاف بازارهای نقد که پشتوانه آن تحویل دارایی است، بازارهای معاملات آتی مبتنی بر تسویه نقدی است و یکی از اهداف آن، خرید و فروش دارایی در آینده است. بر این اساس معاملات آتی سکه طلا یکی از جذاب‌ترین ابزارهای معاملاتی است که در سال‌های گذشته در بورس کالای ایران راه‌اندازی شده و مورد استقبال سرمایه‌گذاران قرار گرفته است. دو ماهنامه «پیام اقتصادی بورس کالا» در این زمینه گفت‌وگویی با «علی تیموری شندی» مدیر عامل تامین سرمایه لو توس پارسیان داشته است که در ادامه می‌خوانید.

کشاورزان (فروشنده‌گان) و دلالان (خریداران) شروع به نوعی تعهد جهت دریافت وجه نقد خود در آینده گرفتند و زمینه معاملات آتی را پایه‌ریزی کردند؛ بدین معنی که تولیدکننده موافقت کند که محصول خود را به خریدار در تاریخ آینده (تاریخ تحویل کالا) با قیمت توافق شده بفروشد. در این راستا، کشاورز از قبل می‌داند که وجه خود را دریافت می‌کند و دلال نیز از قیمت کالا با خبر می‌شود و این معامله برای هر دو طرف معامله سودمند است. این نوع قراردادها به سرعت رایج شد و قراردادها قبل

اولیه نزد اتفاق پایایی بگذارند که متناسب با تغییرات قیمت آتی باید این وجه تضمین اولیه را تعدیل کنند.

استفاده از قرارداد آتی سکه طلا در دنیا به چه زمانی باز می‌گردد و چه کشورهایی آغازگر استفاده از این قراردادها در معاملات طلا بوده‌اند؟

در سال ۱۸۴۸ در شیکاگو تولیدکنندگان گندم برای فروش محصولات خود نیاز به بازاری داشتند تا معاملات نقدی را انجام دهند؛ یعنی گندم بدهند و پول آن را دریافت کنند. به تدریج

سکه طلا داشته باشیم. این قراردادها چه ویژگی‌هایی دارند؟

قرارداد آتی، قراردادی است که بر اساس آن فروشنده متعهد می‌شود در سررسید معین، مقدار معینی از کالای مشخص (سکه طلا) را به قیمت مشخص بفروشد و در مقابل، طرف دیگر قرارداد متعهد می‌شود همان کالا (سکه طلا) با همان مشخصات را در سررسید معین بخرد. برای اینکه هر دو طرف به تعهدات خود عمل کنند باید مبلغی را به عنوان وجه تضمین

❖ **آیا افزایش حجم معاملات آتی سکه طلا در بورس کالا می تواند نوسانات کاذب قیمت سکه در بازار سنتی را مهار کند؟ چگونه این کار امکان پذیر است؟**

قیمت قراردادهای آتی تابعی از قیمت سکه است. بعضا اتفاق افتاده که قیمت سکه افزایش پیدا کرده، ولی قیمت آتی بالا نرفته است و اعتقاد بر این بوده که قیمت سکه دارای حباب است و بالعکس.

❖ **آیا معاملات آتی سکه طلا در بورس کالا می تواند به واقعی تر شدن قیمت سکه و همچنین جلوگیری از تشکیل حباب قیمتی کمک کند؟**

راه اندازی چنین بازارهایی قطعا به کشف قیمت واقعی کمک می کند و باعث می شود که قیمت ها حول محور ارزش ذاتی معامله شوند.

❖ **با توجه به افزایش قیمتی که سکه طلا در ماه های گذشته در داخل کشور تجربه کرده است، این موضوع چه تأثیری بر معاملات آتی سکه طلا در بورس کالا داشته است؟**

همان طور که پیشتر نیز گفته شد قیمت قراردادهای آتی تابعی از قیمت سکه است. بر این اساس با افزایش قیمت سکه قراردادهای آتی سکه نیز طی ماه های اخیر افزایش پیدا کرده است.

❖ **در خصوص دادوستدهای قراردادهای آتی سکه طلا در بورس کالا چطور؟**

قیمت قراردادهای آتی تابع قیمت سکه بوده و با نوسانات قیمت سکه حجم معاملات قراردادها نیز افزایش پیدا می کند.

❖ **به نظر شما آیا اطلاع رسانی و فرهنگ سازی مناسبی در زمینه حضور و سرمایه گذاری مردم در معاملات آتی سکه طلا تاکنون انجام شده است؟ چه پیشنهادهایی در این زمینه دارید؟**

اقدامات صورت گرفته تاکنون خوب و قابل توجه بوده و منجر به افزایش حجم ارزش معاملات آتی سکه طلا در بورس کالا شده است؛ با این وجود با گذر زمان و با اطلاع رسانی مناسب و گسترده، سرمایه گذاران قطعا به این سمت سوق داده خواهند شد.

❖ **چه توصیه ای برای مردم و سرمایه گذاران به ویژه فعالان بازار سرمایه در زمینه حضور در بورس کالا و انجام معاملات آتی سکه طلا دارید؟ سرمایه گذاران باید به چه نکاتی در این زمینه توجه داشته باشند؟**

با توجه به اینکه بازار آتی یک بازار اهرمی و پر ریسک است با آشنایی کامل در این بازار سرمایه گذاری کنند.

استفاده از اهرم مالی و نقدشوندگی بالای معاملات است.

البته ناگفته نماند که معاملات آتی دارای ریسک های مالی بالقوه ای هستند و ممکن است برای همه سرمایه گذاران مناسب نباشد. ضمن اینکه در معاملات آتی، سود و زیان خریدار و فروشنده متقارن است؛ به این معنی که اگر طرف دارنده موقعیت تعهدی خرید در این قرارداد سود کند، لزوما طرف دارنده موقعیت تعهدی فروش زیان می کند.

❖ **آیا شرایط خاصی برای حضور سرمایه گذاران و متقاضیان جهت حضور در معاملات آتی سکه طلا در بورس کالا ایران وجود دارد؟**

سرمایه گذار ابتدا باید فرم مخصوص بیانیه ریسک که بورس کالا صادر می کند، با دقت مطالعه و تایید کند. سپس کد معاملات آتی دریافت کرده و در نهایت با افتتاح حساب در اختیار و پشتیبانی اقدام به سرمایه گذاری کند.

❖ **آیا محدودیتی از نظر میزان منابع و شرایط برای افراد وجود دارد؟ علاقه مندان چگونه می توانند در معاملات سکه در بورس کالا حضور داشته باشند؟**

به ازای هر قرارداد، سرمایه گذاران باید وجه تضمین در حساب عملیاتی خود داشته باشند و بر اساس قیمت تسویه روزانه به این حساب سود و زیان معاملات اضافه و کم می شود.

❖ **انجام معاملات آتی سکه طلا چه تأثیری بر بازار سنتی معاملات سکه دارد؟**

با توجه به اینکه معاملات آتی ساختار یافته و منسجم است و بورس کالا به عنوان ناظر بازار فعالیت می کند، مسلما سرمایه گذاران و معامله گران به تدریج از بازار سنتی به سمت بازار معاملات آتی گرایش پیدا می کنند.

❖ **چه عواملی موجب کاهش یا افزایش قیمت قراردادهای آتی سکه طلا در بورس کالا می شود؟**

بازار آتی سکه متناسب با تغییرات قیمت سکه در بازار کاهش یا افزایش پیدا می کند. قیمت سکه نیز متاثر از قیمت دلار و انس جهانی است؛ بنابراین عواملی که بر قیمت دلار و انس تأثیر می گذارند قاعدتا بر قیمت قراردادهای آتی نیز تأثیر خواهند گذاشت.

❖ **چه عواملی باعث ورود و خروج سرمایه گذاران به معاملات آتی سکه طلا می شود؟**

مزیت های قراردادهای آتی سکه باعث ورود سرمایه گذاران به این معاملات می شود.

باید توجه داشت که بازار آتی یک بازار اهرمی است و هر کس قادر به فعالیت در این بازار نیست؛ بنابراین سرمایه گذاران باید با علم و آشنایی کامل وارد این بازارها شوند، در غیر این صورت متضرر خواهند شد.

از تاریخ تحویل دست به دست می چرخید. بر این اساس، اگر دلالی احساس می کرد نیازی به گندم ندارد، قرارداد خود را به فردی که گندم را نیاز داشت می فروخت. مشابه آن نیز، تولیدکننده که قصد عدم تحویل گندم را داشت مسئولیت تحویل واقعی گندم را به دیگری منتقل می کرد. همچنین، قیمت قرارداد بستگی به وضعیت و حرکت قیمت گندم و سیستم عرضه و تقاضا در بازار داشت. البته این قراردادها با اندکی تغییرات به سرعت به ابزاری حمایتی برای طرفین معامله که بازار برخلاف نظر آنها حرکت می کرد، تبدیل شد؛ به طور مثال، در شرایط بد آب و هوا، افرادی که قرارداد فروش گندم منعقد کرده اند، علاقه مند هستند قراردادهای ارزشمند خود را به دلیل کاهش عرضه گندم نگهدارند، برخلاف آن، چنانچه تولید مازاد بر تقاضا باشد، ارزش قراردادهای فروش نیز کاهش می یابد. به علاوه، این وضعیت معامله گرانی را که قصد خرید و فروش گندم نداشته و صرفا به عنوان پذیرش ریسک قیمت گندم و تحصیل سود وارد معامله شده اند، نیز ترغیب می کند. در ادامه و با توجه به اینکه معامله در قراردادهای آتی حالتی بسیار سودمند در سرمایه گذاری ایجاد کرد، باعث ورود کالاهای دیگر به بازار آتی شد و زمینه ای را برای ایجاد قراردادهای آتی منظم و قانونمند فراهم کرد؛ به دنبال آن بورس شیکاگو یا هیئات تجاری شیکاگو (CBOT) در سال ۱۸۴۸ در آمریکا شکل گرفت؛ بنابراین به طور اساسی و زیربنایی محلی عمومی برای خریداران و فروشندگان ایجاد شد تا برای قراردادهای سلف و آینده خود مذاکره کنند.

❖ **سابقه معاملات آتی سکه طلا در بازار سرمایه کشور به چه زمانی باز می گردد؟ اولین معاملات قرارداد آتی سکه تمام بهار آزادی (طرح امام خمینی (ره)) در شرکت بورس کالای ایران به سال ۱۳۸۷ باز می گردد.**

❖ **معاملات آتی سکه طلا با چه**

اهدافی انجام می شود؟

یکی از اصلی ترین اهداف شکل گیری معاملات آتی پوشش ریسک آن است؛ به عنوان مثال، دارنده سکه با اتخاذ موقعیت فروش در سررسید مورد نظر سکه خود را به فروش می رساند و در برابر ناطمینانی قیمت سکه در آینده خود را پوشش می دهد. همچنین برای کسی که نیازمند سکه است با اتخاذ موقعیت خرید می تواند از این طریق پوشش ریسک کند.

❖ **معاملات آتی سکه طلا چه مزایای برای سرمایه گذاران به همراه دارد؟**

مزایای سرمایه گذاری در معاملات آتی سکه طلا شامل پوشش ریسک، تضمین معاملات توسط اتاق پایاپای بورس، هزینه اندک معاملات،

بازار آتی یک بازار اهرمی است و هر کس قادر به فعالیت در این بازار نیست؛ بنابراین سرمایه گذاران باید با علم و آشنایی کامل وارد این بازارها شوند، در غیر این صورت متضرر خواهند شد

ورسی کالا

تکمیل زنجیره معاملات طلا در

مقدمه

طلا یا زر با نشان شیمیایی Au نام عنصری است ارزشمند که عمده دلیل ارزش آن کمیابی اش است. به همین دلیل طلا از آغاز تاریخ مکتوب بشر همواره فلزی گران بها، محبوب و مورد توجه مردم بوده و برای ضرب سکه، ساخت جواهرات و کاربردهای هنری استفاده می شده است. علاوه بر این در گذشته سیاست مالی بسیاری از کشورها بر پایه استاندارد طلا استوار بود، یعنی پول هر کشوری معادل مقدار مشخصی از طلا بود.

بر اساس برآوردها در طول تاریخ بشر تا سال ۲۰۱۲ در مجموع حدود ۱۷۴ هزار تن طلا استخراج شده است که حدود ۵۰ درصد آن به صورت جواهرات، ۴۰ درصد به صورت شمش ها و سکه های سرمایه گذاری در ذخایر طلای رسمی بانک های مرکزی و صندوق های سرمایه گذاری و سرمایه های شخصی و حدود ۱۰ درصد هم در بخش صنعت نگهداری و استفاده می شود.

در این میان اما سکه طلا به ویژه برای خانوارهای ایرانی همیشه تافته جدا بافته ای بوده است. بر این اساس از سال ۱۳۵۸، به مناسبت و یادبود پیروزی انقلاب اسلامی انواع سکه های بهار آزادی در دو طرح متفاوت و در قطع های مختلف ضرب شده است. ضرب و توزیع سکه بهار آزادی با طرح جدید نیز معروف به سکه امامی، از سال ۱۳۷۰ آغاز شده و تا به امروز ادامه دارد.

این سکه ها که به صورت خرد یا عمده و به قیمت روز خرید و فروش می شوند معمولاً به عنوان هدیه، مهریه ازدواج، عیدی کارمندان دولت و نیز برای سرمایه گذاری و پس انداز مورد استفاده قرار می گیرد.

اما در این میان با توجه به تورم حاکم بر اقتصاد کشور، به ویژه در سال های گذشته، سکه طلا نقش پررنگ تری را به عنوان یک کالای سرمایه ای نزد خانوارها بازی کرده است و موجب شده تا برای حفظ ارزش پول توسط اقشار مختلف مردم مورد استفاده قرار گیرد.

بر این اساس در خصوص نحوه خرید و فروش سکه طلا در کشور باید گفت به طور معمول خرید و فروش سکه به صورت عمده و خرد انجام می شود. البته علاوه بر معامله این کالای ارزشمند به شیوه سنتی که در بازار آزاد رایج است، چند سالی است که سرمایه گذاران حرفه ای با شرکت در «معاملات قرارداد آتی سکه طلا» در بورس کالای ایران اقدام به خرید و فروش سکه به صورت فیوچر می کنند.

مزیت معاملات آتی سکه طلا که از دی ماه سال ۱۳۸۷ در بورس کالای ایران آغاز شده، امکان بهره مندی از اهرم مالی است؛ به این معنا که وقتی یک فرد تعدادی سکه را از صرافی یا بانک خریداری می کند، باید کل وجه را پرداخت کند، ولی در معاملات آتی با پرداخت یک دهم وجه، در هر قرارداد می تواند صاحب ۱۰ سکه طلا شود. ضمن اینکه مشتری می تواند در زمان سررسید قرارداد، در صورت تمایل با پرداخت وجه معامله، سکه ها را به صورت فیزیکی دریافت کند یا اینکه قرارداد خود را به فروش بگذارد.

علاوه بر این، شفاف سازی قیمت و عرضه سکه های استاندارد در بورس کالا، دو ویژگی بسیار مهم این بازار است که سبب می شود تمام فعالان از قیمت واقعی آگاهی یافته و از سوی دیگر سکه های غیر استاندارد کم کم از بازار خارج شوند.

البته در چند سال گذشته علاوه بر قرارداد آتی از ابزارهای دیگری برای تنوع بخشیدن به ساز و کار دادوستد سکه طلا در بورس کالای ایران رونمایی شده است و اکنون مورد استفاده قرار می گیرد. بر این اساس، در خصوص این نوع ابزارها، کارکردها و نحوه انجام معاملات سکه طلا با استفاده از این ابزارها با «علیرضا ناصرپور» مدیر توسعه بازار مشتقه بورس کالای ایران به گفت و گو نشستیم.

موقعیت می گیرند و اقدام به معامله می کنند.

همان طور که گفته شد در واقع سعی کرده ایم زنجیره ای از ابزارها را در بورس کالا به وجود آوریم تا این ابزارها نسبت به هم با ایجاد هم افزایی یکدیگر را نیز تقویت کنند؛ همچنین، بتوانند امکانات و گزینه های سرمایه گذاری بیشتری را در اختیار سرمایه گذاران قرار دهند؛ یعنی فعالان بازار با توجه به علائقی که دارند می توانند در هر یک از این ابزارها سرمایه گذاری کنند، آن هم بدون اینکه وارد بازار فیزیکی این دارایی ها شده و ریسک معاملات بازار فیزیکی را بپذیرند. چون کسی که بخواهد در بازار معاملات فیزیکی سکه طلا حضور پیدا کند به دلایل مختلف ریسک های گوناگون و بالایی مانند کلاهبرداری، تقلب، گم شدن سکه طلا و نگهداری سکه را تحمل کند؛ بنابراین خیلی از شرکت ها، نهادهای مالی و افراد هستند که علاقه ای برای ورود به بازارهای فیزیکی با توجه به ریسک ها و مخاطرات آن ندارند و این دسته از افراد می توانند به راحتی در بازارهای مالی فعالیت کنند و در عین حال هم می توانند روی فیزیکی کالاهای معامله داشته باشند. بنابراین در بورس کالای ایران سعی بر این شده تا گزینه های متنوع و گوناگونی برای سرمایه گذاری با ایجاد این چهار ابزار مالی ایجاد شود که خوشبختانه چرخه این ابزارهای مالی روی سکه طلا تقریباً موفق بوده است و اگر بتوانیم این الگوی موفق را به سایر کالاهای تعمیم دهیم (البته با این شرط که شرایط این تعمیم روی آن کالا وجود داشته باشد)، می تواند موقعیتی را برای افراد و سرمایه گذاران ایجاد کند که با ریسک کمتر اقدام به معامله کالاهای مختلف کنند.

❖ معاملات سکه طلا از سال ۱۳۸۷

در بورس کالای ایران در حال انجام است که خوشبختانه با رونق نسبی در حجم و ارزش معاملات تاکنون همراه بوده است. دلایل لزوم آمدن سکه طلا به بورس و انجام معاملات از این بستر چه بوده است؟

سکه طلا تقریباً جزو استانداردترین دارایی هایی است که در کشور معامله می شود که البته در کل دنیا نیز همین گونه است. فلز طلا دارای عیارهای مختلفی است که در ارزش آن تاثیر دارد. بر این اساس سکه طلا به طور خاص اصولاً دارای استاندارد دقیق است که در شمار بالا دارای ویژگی های یکسان است؛ بنابراین یکی از ویژگی های اصلی بورسی شدن سکه طلا و معاملات آن در این بازار این است که به شدت استاندارد است. علاوه بر استانداردپذیری بالای این دارایی مساله نوسان پذیری قیمت سکه طلا، به طور سنتی ذخیره های برای خانوار بودن آن در کشور، مساله

محصولات مختلف اضافه شدند.

به طور خاص در خصوص یکی از تحولات چشمگیر رخ داده در بورس کالا طی چند سال گذشته به ویژه تنوع ابزارهای استفاده شده در معاملات، باید از معاملات سکه طلا در این بورس نام برد. به طوری که در حال حاضر قراردادهای آتی، قراردادهای آپشن، صندوق های کالایی و گواهی سپرده کالایی را عمدتاً روی سکه طلا در بورس کالای ایران داریم. هر چند این روزها گواهی سپرده را روی محصولات دیگری از جمله زعفران، پسته و حتی ذرت نیز داریم، اما محصولی که این نوع قراردادها و ابزارها روی آن بیشتر انجام می شود و معاملات آن پر حجم تر است و از رونق معاملات بهتری برخوردار است، عمدتاً سکه طلا است.

بر این اساس هدف ما در بورس کالای ایران این بوده تا زنجیره ابزارهای مالی را در بورس کالا تکمیل کنیم. در این راستا ابزارهای مشتقه ای که تا به امروز در بورس کالا راه اندازی شده، قراردادهای آتی و آپشن بوده است که در حال حاضر روی سکه طلا معاملات آن ادامه دارد. از طرفی دیگر، گواهی سپرده کالاهای نیز در این بورس داریم که امکان معامله آن روی کالاهای زیادی از جمله سکه وجود دارد و انجام می شود.

در این زمینه باید گفت گواهی سپرده در واقع همان معاملات نقدی دارایی است، اما با سهولت خیلی بیشتر؛ به عبارت دیگر، با توجه به اینکه افراد دارایی های خود مثلاً سکه های طلا را در انبارهای معتمد گواهی کرده اند، از این پس معاملات سکه را می توانند همانند سهام در بورس کالا انجام بدهند که این به تسهیل معاملات کمک کرده و کمیت و کیفیت معاملات را بالا می برد؛ این اتفاق به تعمیق بورس نیز کمک می کند.

بر این اساس می توان عنوان کرد که به نوعی بورس کالا به حوزه معاملات نقدی نیز وارد شده است که در حال حاضر این معاملات از وضعیت مناسبی برخوردار هستند.

ابزارهای مشتقه نیز مانند قراردادهای آتی و آپشن الان روی سکه طلا فعال هستند و از طرفی دیگر صندوق های کالایی را نیز در کشور داریم که نخستین صندوق های کالایی در کشور عمدتاً روی سکه طلا به وجود آمده است که در حال حاضر در این زمینه سه صندوق پذیره نویسی شده است و صندوق های دیگری نیز در راه هستند.

کارکرد این صندوق ها به رونق این ابزارها کمک خواهد کرد؛ یعنی این ابزارهای یکدیگر هم افزایی خوبی دارند. به بیانی دیگر چون صندوق ها نمی توانند روی فیزیک طلا معامله انجام دهند و نمی توانند اقدام به خرید سکه طلا کنند و مقررات به آنها اجازه نمی دهد این کار را انجام دهند و از سوی دیگر طبق قانون تنها مجاز هستند روی ابزارهای مالی سکه طلا سرمایه گذاری کنند، بنابراین این صندوق ها روی گواهی سپرده سکه طلا، قراردادهای آتی طلا یا قراردادهای آپشن طلا

❖ دادوستد سکه طلا همواره طی

قرن ها و به ویژه سال های گذشته مورد توجه مردم در سراسر دنیا بوده و به صورت سنتی انجام می گرفت تا اینکه رفته رفته با راه اندازی بورس های کالایی در دنیا و همچنین در کشور ما، خرید و فروش سکه طلا از این طریق در حال انجام است. لطفاً در خصوص شیوه های دادوستد این کالای ارزشمند با استفاده از ساز و کار بورس توضیحاتی ارائه کنید؛ اینکه معامله سکه از چه زمانی در بورس های دنیا آغاز شده و به چه شیوه هایی صورت می گیرد.

به طور خاص در مورد کالاهای بورس های پیشرفته دنیا که در حال حاضر در حال فعالیت هستند قدمتی بیش از ۱۸۰ سال دارند. البته بورس های کالایی شاید خیلی قبل تر هم در دنیا در حال فعالیت بوده اند؛ به عنوان مثال، بورس معامله گران ماهی و برنج در کشور ژاپن و یا بورس معامله گران دام زنده در کشور آمریکا که بیش از ۲۰۰ سال است که قدمت دارند؛ اما این نوع بورس ها را نمی توان به عنوان بورس های ساختار یافته به معنای امروزی تلقی کرد.

شاید بتوان از بورس آمریکا که در دهه ۱۸۵۰ میلادی راه اندازی شد، به عنوان اولین بورس کالایی ساختار یافته به شکل امروزی در دنیا یاد کرد که البته این بورس نیز با گذر زمان به این ساختار رسیده است که به نوعی می توان آن را آغازگر شکل گیری بورس های کالایی به شکل امروزی عنوان کرد.

این بورس ها در ابتدا از معامله فیزیکی کالاهای کار خود را آغاز کردند، اما به دلایل مختلف از جمله گذشت زمان و نیز پیچیدگی هایی که در حوزه معاملات فیزیکی کالاهای بود و دشواری هایی که این نوع معاملات داشت و البته با توجه به جذابیت هایی که ابزارهای جدیدی که در حوزه های کالایی ارائه می کرد و معرفی می شدند (از جمله ابزارهای مشتقه)، موجب شد تا بورس های کالایی رفته رفته از مسیر معاملات فیزیکی به سمت ابزارهای مشتقه حرکت کنند. این در حالی است که امروزه تقریباً معاملات عمده بورس های کالایی در دنیا به صورت ابزارهای مشتقه کالایی از جمله قراردادهای آتی، قراردادهای آپشن، صندوق های کالایی و مواردی از این دست است.

❖ در کشور ما چگونه؟

در ایران هم از سال ۱۳۸۲ با راه اندازی بورس فلزات، به نوعی استارت راه اندازی بورس های کالایی زده شد و پس از آن با ادغام بورس فلزات و بورس کالای کشاورزی، بورس کالای ایران با ساختار کنونی تشکیل شد؛ البته در این بورس ابتدا صرفاً معاملات فیزیکی کالاهای صورت می گرفت تا اینکه از سال ۱۳۸۷ معاملات قراردادهای آتی سکه طلا راه اندازی شد و پس از آن معاملات آپشن و ابزارهای دیگری همچون گواهی سپرده کالایی و صندوق های کالایی به عنوان معاملات ابزارهای جدید روی

معاملات را می کنند و در بورس های دیگر کشورها هم تقریباً از همین ابزارها استفاده می شود. مساله از این به بعد تعمیق و گستردگی این بازارها است

صندوق‌ها پر تفویض
مطمئن از دارایی‌ها
ایجاد می‌کند و
اداره‌کننده آنها نیز افراد
کاملاً حرفه‌ای هستند.
بر این اساس کسانی
که آشنایی کافی با
بازارهای مختلف ندارند
می‌توانند با آسودگی
خاطر وجوه خود را
در این صندوق‌ها
سرمایه‌گذاری کنند

توجه عموم مردم به سکه طلا، ملموس بودن این دارایی برای مردم و ... باعث می‌شود تا معاملات آن در بورس کالا مورد توجه قرار گیرد. در بخش‌های مختلف خبری هم موضوعات مربوط به سکه طلا از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است، به طوری که به صورت روزانه قیمت و نوسانات مربوط به سکه طلا اعلام می‌شود؛ این موضوع بیانگر این است که پیگیری عمومی در جامعه نسبت به تحولات مربوط به سکه طلا وجود دارد و بنابراین از این جهت این دارایی قابلیت بورسی شدن را دارد؛ به همین دلیل از سال ۱۳۸۷ تصمیم بر این شد تا معاملات مربوط به سکه طلا با استفاده از ابزارهای مختلف از طریق بورس انجام شود که تصمیم و تجربه موافقی هم در این زمینه بوده است.

از زمان حضور سکه
طلا در بورس کالا تا به امروز چه
تعداد سکه معامله شده است؟

تا به امروز تقریباً روی حدود ۱۳ میلیون قرار داد، معامله انجام شده که حدود ۱۳۰ میلیون سکه طلا را شامل می‌شود که البته در قالب قراردادهای آتی اتفاق افتاده و عدد بسیار قابل توجهی است. در حوزه گواهی سپرده کالایی هم این عدد نزدیک به یکصد هزار سکه طلا است، چون قدمت این ابزار در بورس حدود یک سال است. همین‌طور با ایجاد صندوق‌های کالایی که سرمایه‌گذاری آنها روی آتی و آپشن سکه طلا است، بخش قابل توجهی از جذب سرمایه صورت گرفته است؛ به عنوان مثال، صندوق سرمایه‌گذاری کالایی طلای لوتوس که اولین صندوق از این نوع است، سرمایه‌اش حدوداً به ۱۹ میلیارد تومان رسیده است.

در مجموع باید اشاره کرد که جذابیت در حوزه ابزارهای مرتبط

سکه طلا در بورس کالای ایران نسبتاً خوب است و با استقبال خوبی هم از سوی معامله‌گران همراه بوده است.

به ابزارها برگردیم. ابزارهایی که
سکه طلا در بورس کالا با استفاده از آنها در حال
معامله هستند، کدامند و چه ویژگی‌هایی دارند؟

ساده‌ترین ابزاری که در بورس کالا بر اساس آن سکه طلا در حال معامله است، گواهی سپرده کالایی است. به این شکل که بانک رفاه به عنوان بانک عامل شرکت بورس کالا در حال فعالیت است و به نوعی انباردار یا خزانه‌دار بورس محسوب می‌شود که بر اساس آن افراد می‌توانند سکه‌های خود را به این انبار تحویل دهند. این سکه‌ها در کد سهامداری این فرد به عنوان دارایی درج می‌شود و این فرد می‌تواند روی نماد این دارایی که در بورس کالا درج شده است، شبیه معامله اوراق بهادار به خرید و فروش گواهی سکه طلا اقدام کند.

نکته قابل توجه در این زمینه این است که گواهی سپرده کالایی سکه طلا تقریباً تفاوتی با بازار نقدی و آزاد معاملات سکه طلا ندارد و متقاضیان با تبدیل سکه‌های طلای خود به گواهی سپرده کالایی به جای معاملات فیزیکی سکه طلا، در فرایندی راحت‌تر و ساده‌تر این اوراق را معامله می‌کنند. ابزار بعدی قراردادهای آتی سکه طلا است که یکی از ملموس‌ترین ابزارهای حال حاضر بورس کالای ایران است که بر اساس آن افراد برای سررسیدی مشخص در آینده از حال حاضر سکه را خریداری می‌کنند یا می‌فروشند. مثلاً تعداد ۱۰ سکه طلا را برای سررسید اردیبهشت‌ماه سال آینده از الان می‌فروشند یا خریداری می‌کنند؛ آن هم با قیمتی که با طرف مقابل در بازار توافق کرده‌اند. این معاملات را به همین دلیل به عنوان معاملات آتی نامگذاری کرده‌اند؛ یعنی تحویل در آینده انجام می‌شود، اما الان مشخص می‌شود که چه تعداد سکه طلا و با چه قیمتی خریده یا فروخته شده است. این معاملات از سال ۱۳۸۷ تا کنون در بورس کالای ایران در حال انجام است و همان‌گونه که گفته شد بیشتر معامله‌گران با سازوکار آن آشنایی دارند.

دسته سوم از معاملات سکه طلا در بورس کالای ایران معاملات آپشن یا اختیار معامله است که تا حدودی از پیچیدگی بیشتری هم برخوردار است. در این نوع معاملات افراد اختیار خرید یا فروش سکه طلا را برای سررسیدی در آینده از طرف مقابل خریداری می‌کنند؛ به طور مثال، یک فرد اختیار این را

خواهد داشت که از طرف مقابل سرسید معامله سکه طلا را در اردیبهشت سال آینده به قیمت مشخصی خریداری کند. طبیعتاً بابت این اختیاری که از فرد مقابل خریداری می‌شود پولی باید به طرف مقابل پرداخت شود؛ بنابراین اگر قیمت سکه در اردیبهشت سال آینده از قیمت توافق شده بیشتر باشد، فرد این اختیار را اعمال می‌کند، اما اگر قیمت سکه در بازار کمتر از این مقدار باشد، از اختیار استفاده نمی‌شود و معامله‌ای صورت نمی‌گیرد. در این صورت تنها ضرری که فرد می‌کند مقدار ناچیزی پول است که در ابتدای کار بابت داشتن اختیار معامله پرداخت کرده است. در واقع قراردادهای اختیار معامله و قراردادهای آتی، ابزارهای به اصطلاح پوشش ریسک هستند؛ یعنی فرد ریسک تغییرات قیمت در آینده را با استفاده از این دو ابزار پوشش می‌دهد. اما صندوق‌های سرمایه‌گذاری که چهارمین ابزار مورد استفاده در بورس کالای ایران در راستای معامله سکه طلا است، به نوعی یک نهاد مالی است که به صورت حرفه‌ای همه کارهایی که یک فرد می‌تواند در بازار سکه انجام دهد بر عهده می‌گیرد و انجام می‌دهد؛ یعنی امکان دارد گواهی سپرده خریداری کند، قراردادهای آتی و آپشن هم معامله کند. البته مجموعه این کارها توسط فردی که صندوق را اداره می‌کند و حرفه‌ای و خبره بازار است، انجام می‌شود. بر این اساس در ابتدای امر یونیت‌های این صندوق‌ها در بازار سرمایه به فروش می‌رسد و سرمایه‌گذاران هم اقدام به خرید واحدهای این صندوق‌ها می‌کنند و در پی این اتفاق، وجوه حاصله وارد شرکت شده و سرمایه‌گذاران به نوعی سهامدار این صندوق‌ها می‌شوند. پس از آن نیز مدیران صندوق وجوهی را که از این طریق جمع‌آوری می‌کنند، روی ابزارهای مختلف از جمله گواهی سپرده کالایی یا قراردادهای آتی و آپشن سرمایه‌گذاری می‌کنند.

کدام ابزار متناسب با چه نوع افراد و سرمایه‌گذاری است؟

مجموعه چهار ابزار نامبرده شده از جمله مواردی هستند که بر اساس آن معاملات سکه طلا در بورس کالا انجام می‌شود و به نوعی این ابزارها با هم نیز مرتبط هستند که بسته به استراتژی معاملاتی افراد و تبحر و خبرگی آنها قابل استفاده است؛ به طور مثال، کسانی که از تجربه و توانایی کافی در این زمینه برخوردار هستند می‌توانند از طریق قراردادهای آتی و آپشن اقدام به خرید و فروش سکه طلا در بورس کالا کنند و یا افرادی که تجربه کمتری در این زمینه دارند می‌توانند وارد بازار گواهی سپرده شوند و از این بابت نیز خیالشان راحت است که سکه طلای خریداری شده توسط آنها در یک انبار مطمئن نگهداری می‌شود. افرادی هم که قصد دارند علاوه بر خرید و فروش سکه به صورت غیر مستقیم، بازدهی بیشتری را نیز کسب کنند می‌توانند با خرید واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری و با مدیریت حرفه‌ای بیشتری اقدام

بنابراین می‌توان گفت در حوزه گواهی سپرده و صندوق‌ها، افرادی با اطلاعات کمتر از سازوکار معاملات بورس می‌توانند ورود پیدا کنند، اما در بازار مشتقه این دسته از افراد برای ورود به این بازارها نیاز به مطالعه و تجربه بیشتری دارند. به همین دلیل رسانه‌ها باید بسته به نوع بازار و سرمایه‌گذاران آنها اقدام به اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی در این زمینه کنند.

❖ **چه توصیه‌ای برای افرادی که هم اکنون در بورس کالا معامله سکه طلا انجام می‌دهند و یا اینکه علاقه به حضور در این بازارها دارند، دارید؟**

قطعا هر کسی که در هر بازاری در حال فعالیت است حتما باید این موضوع را در نظر بگیرد که چه هدفی را از سرمایه‌گذاری خود دنبال می‌کند و بسته به اهداف خود اقدام به انتخاب ابزار معاملاتی کنند. ضمن اینکه باید ابزارها و خطرات و ریسک‌ها و فرصت‌های آن را هم بشناسد و بررسی خوبی در این زمینه داشته باشد. نکته دیگری هم که باید به آن اشاره کرد این است که این دسته از سرمایه‌گذاران باید با اتخاذ استراتژی معاملاتی و به دور از جو روانی بازار و هیجان اقدام به سرمایه‌گذاری کنند.

به سمت بازارهای مختلف بورس کالا نقش داشته است؟

بازار مشتقه یعنی بازار آتی و آپشن بازاری نیستند که عموم مردم بتوانند به راحتی در آنها حضور داشته باشند و توصیه نمی‌شود که عموم مردم وارد این بازارها شوند؛ چرا که حضور در این بازارها به تخصص و سواد مالی قابل توجهی نیازمند است و این بازارها اصولا بازارهای پرریسک و نسبتا پیچیده‌ای هستند. این انتظار وجود ندارد که افراد عادی و کسانی که اطلاعات کافی از معاملات این بازارها ندارند وارد آنها شوند. ضمن اینکه کسانی می‌توانند در این بازارها حضور داشته و اقدام به معامله کنند که به طور مشخص استراتژی‌های معاملاتی داشته باشند و اقدام به معامله کنند و این ابزارها را خوب بشناسند و از کارکردهای آنها اطلاع داشته باشند. به همین دلیل دوره‌های آموزشی هم که در این زمینه برگزار می‌شود عموما در سطح گسترده و برای عموم نیست و بر این اساس هم انتظار نمی‌رود که رسانه‌های عمومی در خصوص بازارهای تخصصی بورس کالا مطلب منتشر کنند. در نتیجه انتظار می‌رود نوع تبلیغات و اطلاع‌رسانی‌ها در این زمینه در سطح تخصصی باشد و افرادی می‌توانند از آن بهره ببرند که دستکم آشنایی ابتدایی با نحوه معاملات در این بازارها داشته باشند. با این حال در زمینه معاملات گواهی سپرده که از سادگی بیشتری برخوردار است، رسانه‌ها می‌توانند فعالیت بیشتری داشته باشند؛ چرا که گواهی سپرده بازاری نسبتا کم‌ریسک است و به جای اینکه افراد سکه‌های طلای خود را در خانه نگهداری کنند که همراه با ریسک است، می‌توانند سکه را به نوعی دیگر در بانک‌ها نگهداری کنند و زمانی که نیاز به سکه‌های خود داشتند به آن دسترسی دارند. ضمن اینکه نگهداری سکه طلا در بانک‌ها علاوه بر اینکه با کاهش ریسک همراه است، تضمینی را هم برای صاحبان خود به همراه دارند. بر این اساس به نظر می‌رسد در حوزه گواهی سپرده، افراد عادی و عموم مردم می‌توانند وارد شوند و رسانه‌های عمومی تر هم می‌توانند در این زمینه اقدام به فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی کنند.

البته در حوزه صندوق‌ها نیز وضعیت تا حدودی مشابه گواهی سپرده است و سرمایه‌گذاری‌های کم‌ریسک‌تر و ساده‌تری نسبت به ابزارهای مشتقه هستند؛ چرا که صندوق‌ها پر تقویتی مطمئن از دارایی‌ها ایجاد می‌کند و اداره‌کننده آنها نیز افراد کاملا حرفه‌ای هستند. بر این اساس کسانی که آشنایی کافی با بازارهای مختلف ندارند می‌توانند با آسودگی خاطر وجوه خود را در این صندوق‌ها سرمایه‌گذاری کنند و خیالشان از بابت ریسک‌های محتمل برای این صندوق‌ها راحت باشد.

به خرید سکه طلا و کسب سود کنند که البته این نوع سرمایه‌گذاری به طور معمول بازدهی بیشتری را نسبت به خرید و نگهداری فیزیکی سکه طلا نصیب آنها می‌کند.

❖ **آیا جای خالی ابزار معاملاتی جدیدی در خصوص معاملات سکه طلا در بازار سرمایه احساس می‌شود؟**

در حوزه ابزارها، تقریبا ابزارهای موجود کفایت معاملات را می‌کنند و در بورس‌های دیگر کشورها هم تقریبا از همین ابزارها استفاده می‌شود. مساله از این به بعد تعمیق و گسترده‌ی این بازارها است؛ یعنی هر آنچه ابزار معاملاتی در بورس‌های دنیا در حال استفاده است، در بورس ما و در خصوص بازار سکه طلا نیز وجود دارد.

❖ **در چند ماه گذشته شاهد این هستیم که در بازار سنتی سکه طلا، افزایش قیمت صورت گرفته است که بخشی از آن مرتبط به افزایش قیمت جهانی طلا و همچنین بخشی دیگر از آن آثار روانی و هیجانی و همچنین افزایش قیمت دلار است. بر این اساس این پرسش پیش می‌آید که با توجه به این شرایط، افزایش قیمت سکه طلا در بازارهای سنتی بر سیستم بورس و معاملات سکه در این بازار اثرگذار است یا این روند بر عکس است و افزایش قیمت سکه طلا در بورس کالا روی بازار سنتی و آزاد سکه اثر می‌گذارد؟**

هم به لحاظ تئوریک در فرمول‌های قیمت‌گذاری و هم به لحاظ تجربی مطالعات و تحقیقاتی که در دنیا انجام شده است، نشان می‌دهد که اصولا بازارهای آتی تاثیرپذیر از بازارهای نقدی هستند و این یک اصل پذیرفته شده است؛ یعنی این قیمت‌های آتی هستند که از بازار نقدی تاثیر می‌پذیرند. البته طبیعتا قیمت‌های بازار آتی قیمت‌هایی هستند که آینده را پیش‌بینی می‌کنند و حکایت از روند معاملاتی و قیمت سکه طلا در آینده دارد که بر این اساس طبیعی است که در حال حاضر قیمت‌های بازار آتی نسبت به بازار نقدی متفاوت باشد؛ اما به هر حال قیمت‌های سکه طلا در بازار آتی از بازار نقدی اثرپذیر است و تاثیرپذیری قیمت‌های آتی از بازار نقدی غیرقابل انکار است؛ بنابراین هر اتفاقی که در بازار نقدی بیفتد در بازار آتی هم اثرگذار خواهد بود و هر نوع نوسانی در بازار نقدی، هر اتفاقی در بازار نقدی و هر خبری در بازار نقدی به طور خاص تاثیر خود را بر بازار آتی خواهد گذاشت.

البته این موضوع نه تنها در خصوص بازار آتی سکه طلا بلکه در خصوص سایر کالاها نیز مصداق دارد و اثرات آن را می‌توان در سایر بورس‌های دنیا نیز مشاهده کرد.

❖ **آیا رسانه‌ها در آشنایی جامعه و سرمایه‌گذاران با این نوع بازارهای معاملاتی به‌ویژه در خصوص سکه طلا نقش و اثرگذاری داشته‌اند؟ این اثرگذاری چه مقدار در کوچ نقدینگی و سرمایه‌گذاران از بازار سنتی سکه**

نگاهی به افزایش قابلیت‌های سامانه مجازی بازار مشتقه بورس کالا

ویدکس یک ساله شد

موقعیت‌های باز و بسته و همچنین تاریخچه کاملی از معاملات مجازی خود را با جزئیات مشاهده کنید. در آخرین به روزرسانی‌های ویدکس، افزون بر

اختیار معامله در سامانه مجازی نیز در این بخش به‌زودی فراهم می‌شود. در سامانه ویدکس این امکان فراهم است تا سرمایه‌گذاران میزان سفارش‌های باز،

همزمان با دوره برگزاری نمایشگاه دهمین نمایشگاه بورس، بانک و بیمه بود که از سامانه بازار مجازی معاملات مشتقه بورس کالای ایران موسوم به ویدکس (vdex) رونمایی شد.

سامانه‌ای که برای معرفی بهتر بازار مشتقه به مشتریان و علاقه‌مندان به سرمایه‌گذاری در این بازار و تمرین معاملات آتی در فضایی مشابه معاملات واقعی اما به دور از ریسک و نگرانی سود و زیان معاملات واقعی، طراحی شده است.

در سال ۱۳۹۷ و همزمان با برگزاری یازدهمین نمایشگاه بورس، بانک و بیمه در حالی ویدکس پایان یک‌سالگی خود را جشن می‌گیرد که تعداد نمادهای قابل معامله در این سامانه معاملات مجازی به عدد ۹ رسیده است.

به این ترتیب، در حالی که در شروع راه‌اندازی این بازار، فقط امکان انجام معاملات روی قراردادهای آتی سکه طلا فراهم بود، با اضافه شدن نمادهای زعفران، پسته و طلای ۱۸ عیار به سامانه ویدکس، تعداد نمادهای معاملاتی در سامانه مجازی بازار مشتقه به ۱۳ نماد افزایش یافته است.

به این ترتیب، افزون بر نماد معاملات مجازی قراردادهای آتی سکه طلا در سررسیدهای اردیبهشت، تیر، شهریور، آبان و دی ۹۷، نمادهای طلای آبشده ۱۸ عیار، پسته و زعفران تحویل اردیبهشت و تیر ۹۷ به فهرست نمادهای قابل معاملات این سامانه مجازی اضافه شده است. همچنین این قابلیت وجود دارد تا سرمایه‌گذار با کلیک بر روی «i» در کنار مشخصات هر دارایی پایه از میزان کارمزد معاملاتی به‌ازای معامله هر قرارداد مطلع شود.

افزون بر این، سامانه بازار مجازی معاملات مشتقه به‌اندیکاتورها و ابزارهای تحلیل تکنیکال با قابلیت تنظیم نمودارها به صورت لگاریتمی مجهز شده تا امکان تحلیل و تصمیم‌گیری برای سرمایه‌گذارانی که در خرید و فروش خود از تحلیل تکنیکال بهره می‌برند، تسهیل شود.

در این سامانه علاوه بر قراردادهای معاملات آتی در خصوص کالایی همچون سکه طلا، آبشده طلای ۱۸ عیار، پسته و زعفران، بخشی هم به قراردادهای آپشن و اختیار معامله خرید و فروش کالاها اختصاص یافته و امکان انجام معاملات

خروج

Future Market Watch

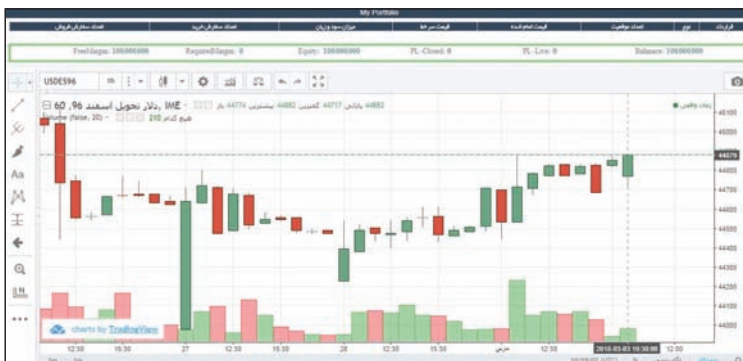
	فرار داد	فروید	فروش	آخرین قیمت معامله شده	آخرین قیمت تسویه شده	پایان ترین قیمت
+	GCES96	15595.000	15605.000	15605.000	15527.234	15580.000
+	GCOR97	15765.000	15785.000	15785.000	15719.315	15740.000
+	GCTR97	16020.000	16050.000	16025.000	15977.409	16005.000
+	GCSH97	16365.000	16370.000	16365.000	16301.691	16340.000
+	GCAB97	16755.000	16760.000	16755.000	16694.908	16715.000
+	USDES96	44839	44868	44853	44853	44230
+	G18ES96	1490.820	1491.776	1491.298	1491.298	1453.398
+	SAFES96	54.420	54.455	54.437	54.437	53.647
+	PESES96	351.170	351.396	351.283	351.283	346.174

Call Option

	Last	Low	High	First	Bid	Ask	Contract
+	0	0	0	0	1350.000	2200.000	GCES96C1375
+	0	0	0	0	1100.000	1950.000	GCES96C1400
+	0	0	0	0	850.000	1700.000	GCES96C1425
+	0	0	0	0	600.000	1450.000	GCES96C1450
+	0	0	0	0	400.000	1200.000	GCES96C1475
+	0	0	0	0	200.000	950.000	GCES96C1500
+	0	0	0	0	80.000	700.000	GCES96C1525

Put Option

	Last	Low	High	First	Bid	Ask	Contract
+	0	0	0	0	0	100.000	GCES96P1375
+	0	0	0	0	0	300.000	GCES96P1400
+	0	0	0	0	0	450.000	GCES96P1425
+	0	0	0	0	0	500.000	GCES96P1450
+	0	0	0	0	0	800.000	GCES96P1475
+	0	0	0	0	0	500.000	GCES96P1500
+	0	0	0	0	50.000	650.000	GCES96P1525

فرضی است.

نکته جالب اینکه، سامانه بازار مجازی معاملات مشتقه بورس کالای ایران، ریسکی را به مشتریان تحمیل نمی‌کند، به این معنا که آنان با اعتبار مجازی وارد بازار می‌شوند و می‌توانند با ساز و کار معاملات و جزییات بازار آشنا شوند. طبیعی است که در این حالت، سرمایه‌گذاران به هنگام ورود به بازار واقعی، توانایی‌های بیشتری در حوزه معاملاتی خواهند داشت و می‌توانند با سطح آگاهی بیشتری که ناشی از تجربه واقعی و تجربه عملیاتی در بازار مجازی است، معاملات را انجام دهند و در نتیجه معاملات موفق‌تری در حوزه معاملات مشتقه داشته باشند.

تا تاریخ ۱۰ اسفند ۱۳۹۶ تعداد ۲۳۲۷ نفر برای استفاده از این امکانات در سامانه معاملات مجازی ویدکس ثبت‌نام کرده‌اند که از این تعداد ۸۱۱ نفر حداقل یک‌بار در نمادهای موجود معامله داشته‌اند. ضمن اینکه تا تاریخ مذکور ۳۵۲ نفر به عنوان کاربران فعال در نمادهای معاملات آتی موقعیت خرید و یا فروش ثبت کردند. همچنین از کل ۲۳۲۷ کاربر ثبت شده در این سامانه، ۱۹۳۱ نفر کاربر مرد و ۳۹۶ نفر کاربر زن بوده‌اند که از میان آنها کوچک‌ترین فرد متولد سال ۱۳۷۰ و مسن‌ترین فرد متولد سال ۱۳۳۰ هستند.

مجازی‌ترین می‌کند؛ اما در سایر قراردادهای آتی قابل مشاهده در بازار مجازی، با توجه به اینکه هنوز قرارداد آتی آن در بورس کالا به صورت واقعی راه‌اندازی نشده است، عملکرد بازار مجازی در آن دارایی‌های پایه مبتنی بر قیمت نقدی و بازار فرضی است.

به این ترتیب، این سامانه برای معرفی بهتر بازار مشتقه به مشتریان و علاقه‌مندان به سرمایه‌گذاری در این بازار و تمرین معاملات آتی در فضایی مشابه معاملات واقعی اما به دور از ریسک و نگرانی سود و زیان معاملات واقعی، طراحی شده است.

سامانه بازار مجازی معاملات مشتقه شرکت بورس کالای ایران، با فراهم آوردن بستری کاملاً مشابه بازار مشتقه، امکانی را فراهم می‌کند تا سرمایه‌گذاران و فعالان جدید بازار بدون نیاز به پرداخت هزینه، مفاهیم و اصول معامله را فراگیرند.

ساعت معاملاتی، آمار، قیمت‌های معامله شده، قیمت‌های تسویه، قیمت‌های لحظه‌ای حد نوسان قیمت روزانه و سایر اطلاعات در بازار مجازی کاملاً واقعی و منطبق بر شرایط واقعی بازار مشتقه است. از دیگر امکانات این سامانه، امکان مشاهده لحظه‌ای بازدهی سرمایه‌گذاری و میزان سود کسب شده یا ضرر محقق شده

افزافه شدن امکانات و قابلیت‌های معاملاتی، فضای کلی سامانه نیز از نظر ظاهری و ترکیب رنگ‌ها با بهبود فضای کلی و تغییرات زیادی نسبت به زمان راه‌اندازی آن همراه شده است.

نکته دیگر اینکه این سامانه، سازوکار اجرایی متفاوتی با معاملات واقعی است؛ به گونه‌ای که گویی فرد در بازار واقعی این معاملات را انجام می‌دهد، با این تفاوت که نحوه ورود به این بازار بسیار ساده‌تر از بازار واقعی است؛ زیرا برای نمونه در معاملات واقعی، سرمایه‌گذاران لازم است از طریق یک کارگزار اقدام به گرفتن کد معاملاتی کنند.

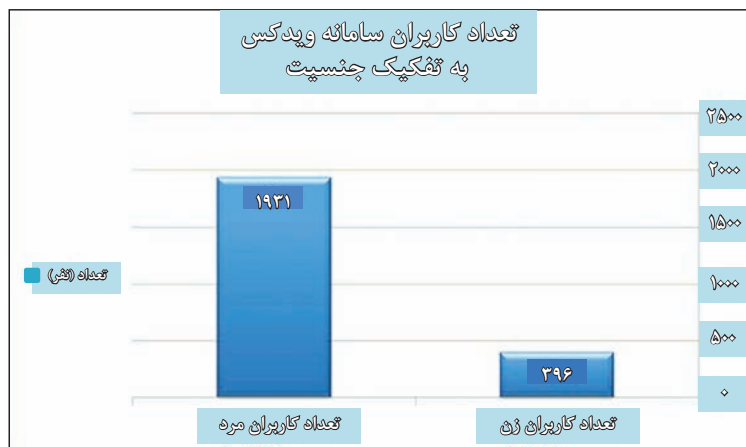
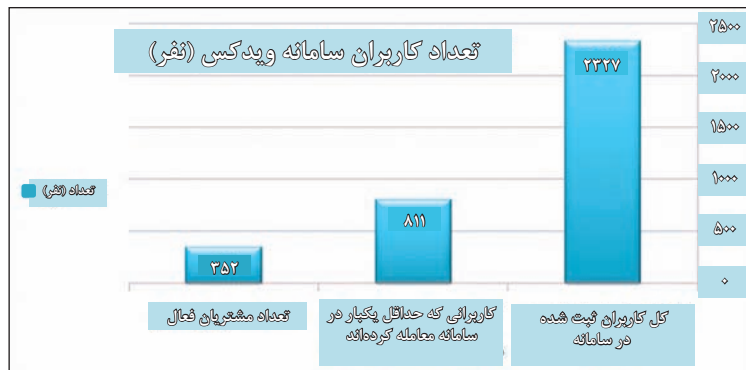
برای گرفتن کد معاملاتی نیز باید مدارک احراز هویت افراد از طریق کارگزار به بورس ارسال شود. بورس نیز پس از این مراحل، اقدام به صدور کد می‌کند و پس از آن فرد اقدام به افتتاح حساب بانکی خواهد کرد و در نهایت بعد از واریز وجوه به حساب بانکی، سرمایه‌گذار می‌تواند وارد معاملات شود. سامانه ویدکس روند ذکر شده را بسیار ساده کرده است.

به این معنا که سرمایه‌گذار می‌تواند با ورود به سایت vdex.ir اقدام به ثبت‌نام در این سامانه کند. نخست فرد اطلاعاتی از قبیل نام، نام خانوادگی، کد ملی و شماره موبایل را وارد می‌کند. پس از چند دقیقه، نام کاربری و رمز عبور برای او ارسال می‌شود و فرد با داشتن نام کاربری و رمز عبور از همان vdex.ir می‌تواند وارد صفحه معاملاتی خود شود و اقدام به گرفتن موقعیت در بازار معاملات مجازی کند.

از قابلیت‌های دیگر این سامانه می‌توان به کاربری آسان، قابلیت مشاهده پر تقویتی لحظه‌ای، تفکیک معاملات به صورت موقعیت‌های باز و بسته شده، امکان انتخاب مبلغ اولیه سرمایه، مشاهده سود و زیان لحظه‌ای و مشاهده موجودی حساب در لحظه و با معامله هر قرارداد اشاره کرد.

در زمان عضویت در بازار مجازی معاملات مشتقه شرکت بورس کالای ایران، کاربر می‌تواند مبلغ سرمایه خود را یکی از مبالغ ۵، ۱۰، ۲۰ و ۵۰ میلیون تومان انتخاب کند. بدیهی است با توجه به وجود وجوه تضمین برای اخذ قراردادها، انتخاب مبالغ بالاتر، امکان اخذ تعداد قراردادهای بیشتر را برای کاربر فراهم خواهد کرد. مبلغ انتخابی، مبلغی فرضی است و نیاز به پرداخت هیچ وجهی نیست.

سامانه بازار مجازی معاملات مشتقه بورس کالا، در خصوص قراردادهای سکه طلای بهار آزادی منطبق بر بازار واقعی معاملات مشتقه این بورس و در خصوص سایر قراردادهای به تناسب عملکرد فعالان در بازار آتی واقعی سکه طلا، تابع قیمت نقدی دارایی مذکور و انتظارات آینده است. در واقع به دلیل اینکه معاملات قراردادهای آتی سکه در بورس کالا راه‌اندازی شده است، کاربر در سامانه مجازی معاملات آن، در همان محیط و با قیمت‌های واقعی بازار آتی سکه ولی در محیط

بازار جهانی طلا در سال ۲۰۱۸

طبی ثباتی را دوست دارد

حبیب علیزاده

طی سال ۲۰۱۷ بازار طلا شاهد

افت و خیزهایی بود، اما در مجموع، درخشش این فلز در میان سرمایه‌گذاران تا حدی افزایش یافت و قیمت‌ها نسبت به سال ۲۰۱۶ رشد کردند. به گفته شورای جهانی طلا، در سال ۲۰۱۷ اقتصاد جهان به رشد خود ادامه داد و ارزش دارایی‌های ریسک‌دار افزایش یافت. در آمریکا، شاخص‌های «اس‌اند‌پی ۵۰۰» و نزدک به ترتیب ۱۹ درصد و ۲۸ درصد رشد کردند. در اروپا، «دکس» آلمان ۱۳ درصد و «فوتسی» ۱۰۰ انگلیس هشت درصد بالا رفت. در آسیا هم شاخص‌های شنزن شانگهای و سنسکس هند به ترتیب ۲۲ درصد و ۲۸ درصد افزایش یافتند. به این ترتیب، فعالیت پربازده بازارهای سهام در سراسر جهان موجب شد تا سرمایه‌های زیادی جذب این بازارها شود. با وجود افزایش ۱۳٫۵ درصدی قیمت طلا در سال ۲۰۱۷، چند عامل موجب شد تا این روند ادامه نداشته باشد. در سال ۲۰۱۶ پیش‌بینی شده بود که قیمت طلا تا مرز ۱۴۰۰ دلار در هر اونس هم خواهد رسید. آمارها نشان می‌دهند که در سال ۲۰۱۷ تقاضای جهانی برای طلا حدود هفت درصد کاهش داشته است. همچنین در این سال خرید بانک‌های مرکزی جهان پنج درصد و تقاضا برای شمش و سکه در بازار خرده‌فروشی آمریکا ۲ درصد کرد. حتی ورود نقدینگی به صندوق‌های طلا نیز کاهش یافت. رونق بازارهای سهام و رشد نسبی ارزش دلار از عوامل مهم این روند بوده است؛ اما شرایط همیشه یکسان باقی نمی‌ماند و درخشش طلا همیشه باز می‌گردد. با افت ۱۱ درصدی ارزش بازار، نخستین ضربه به بازار سهام در آغاز سال ۲۰۱۸ وارد شد. فعالان این بازار با شعار «در قیمت ارزان بخرید» تلاش کردند تا از خروج نقدینگی از این بازار جلوگیری کنند؛ اما بخشی از پول سرمایه‌گذاران به بازارهای دیگر از جمله طلا وارد شد. در شرایط کنونی برخی تحلیلگران بازار طلا می‌گویند، هم‌اکنون فرصت مناسبی برای ورود به این بازار فراهم شده است. «لاری ادلسون» از موسسه پژوهشی «وایس» اظهار کرد که بهتر است سرمایه‌گذاران با تغییر پورتفو خود علاوه بر افزایش دارایی در صندوق‌های طلا، اقدام به خرید طلای فیزیکی (شمش و سکه) و سهام شرکت‌های معدنی (طلا) کنند؛ این بازار تا سال ۲۰۲۰ شاهد تحولات زیادی خواهد بود؛ بنابراین از همین امروز باید به فکر آینده بود. «ادلسون» پیش از این نیز از افزایش جهشی قیمت طلا تا پایان دهه جاری خبر داده بود. یکی از پیش‌بینی‌های وی که در حال حاضر دور از ذهن به نظر می‌رسد، اما او همچنان بر آن پافشاری می‌کند، رسیدن قیمت طلا به سطح ۲ هزار دلار در هر اونس تا سال ۲۰۲۰ است. در سال ۲۰۱۸ چند عامل مهم بر بازار طلا اثر خواهند بود و مسیر حرکت آن را تعیین خواهند کرد.

ارزش دلار

با وجود اینکه طی سال ۲۰۱۷ نرخ بهره در آمریکا سه بار افزایش یافت، اما ارزش دلار در برابر سایر ارزها نه تنها به حدی که تصور می‌شد، افزایش پیدا نکرد بلکه با افتی ۱۰٫۵ درصدی روبه‌رو شد که بیشترین میزان از سال ۲۰۰۳ بود. از نگاه برخی تحلیلگران، روند روبه‌رشد اقتصاد آمریکا امکان افزایش ارزش دلار را فراهم می‌کند، اما موانعی در این راه وجود دارد؛ سیاست‌های رئیس‌جمهور دونالد ترامپ (جانت‌یلن) در دوره کود و خروج از آن، پایین نگه‌داشتن نرخ‌های بهره و تزریق پول به اقتصاد برای رونق بخشیدن به فعالیت‌های اقتصادی از جمله این موانع است. حال ممکن است سیاست‌های رئیس‌جمهور جدید بانک مرکزی آمریکا، در راستای خواسته‌های «دونالد ترامپ» منجر به رشد ارزش دلار شود؛ هر چند بدهی سنگین دولت آمریکا (تقریباً معادل یک سال تولید ناخالص داخلی) یکی از مشکلات بزرگ فدرال رزرو به شمار می‌رود. تلاش دولت «ترامپ» افزایش تولید و اشتغال‌زایی و حمایت از صنایع داخلی است؛ این مورد آخر ممکن است به جنگ تجاری بین آمریکا با آسیا و حتی اروپا منجر شود. در مجموع، گفته می‌شود که در سال ۲۰۱۸ دلار بخش دیگری از ارزش خود را از دست خواهد داد. این خبر خوبی برای کامودیتی‌ها به ویژه طلاست.

تقاضای فیزیکی

سال گذشته تقاضای فیزیکی طلا (شمش و سکه) با کاهش روبه‌رو شد. آخرین باری که تقاضای فیزیکی طلا با افت شدید مواجه شده بود، قبل از بحران مالی ۲۰۰۸ بود که در مدت کوتاهی، افزایش شدید تقاضا را به دنبال داشت. بر این اساس، انتظار می‌رود در سال ۲۰۱۸ نیز ما شاهد رشد تقاضای فیزیکی طلا باشیم که افزایش قیمت آن را به دنبال خواهد داشت.

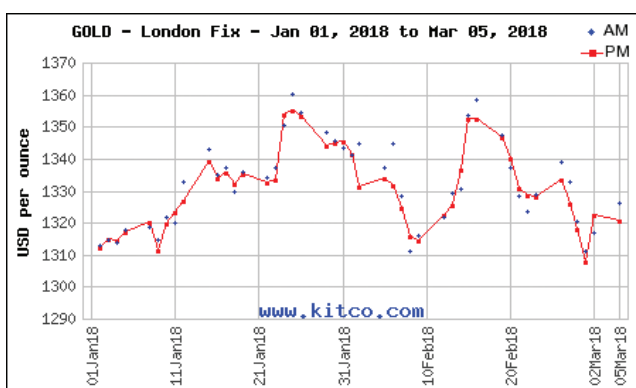
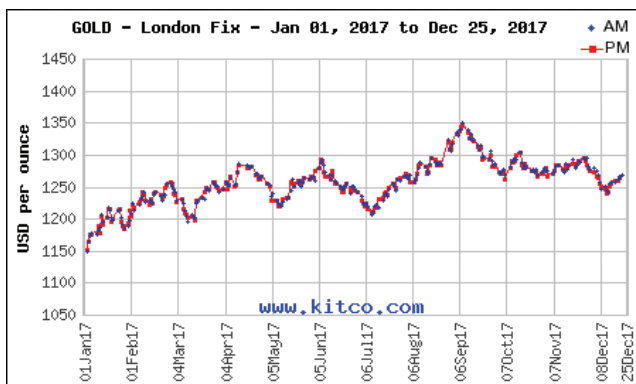
صندوق‌های طلا

در حال حاضر تقاضا برای یونیت صندوق‌های طلا به بالاترین سطح از سال ۲۰۱۳ رسیده است. پیش‌بینی می‌شود این روند تا پایان سال ۲۰۱۸ ادامه پیدا کند. این شرایط نشان می‌دهد که احتمال افزایش قیمت طلا بیش از کاهش آن است.

خرید بانک‌های مرکزی

طی ۱۰ سال گذشته، میزان خرید طلای بانک‌های مرکزی جهان (به جز در سال ۲۰۱۷ که اندکی نسبت به سال ۲۰۱۶ افت کرد) سیر صعودی داشته است.

پیش‌بینی‌ها حکایت از آن دارند که در سال ۲۰۱۸ نیز این روند ادامه خواهد داشت که نتیجه آن، افزایش قیمت طلا خواهد بود.

حجم معاملات

آمارها نشان می‌دهد که طی سال ۲۰۱۷ میزان معاملات طلا در بازار کامکس (COMEX) به رکوردهای تازه‌ای دست یافته است. این آمارها همچنین حکایت از آن دارد که حجم خرید بیش از فروش بوده است؛ بنابراین انتظار می‌رود این روند در سال ۲۰۱۸ نیز ادامه یابد. این روند نشان‌دهنده جذابیت طلا برای سرمایه‌گذاران است که افزایش قیمت آن را به دنبال خواهد داشت.

شاخص‌های تکنیکال

در حالی که بسیاری از سرمایه‌گذاران جریان غالب بازار، طلا را ناپایدار می‌گیرند، شاخص‌های تکنیکال نشان می‌دهد که طلا در مسیر جهش قرار دارد. البته این شاخص‌ها نمی‌گویند که این اتفاق چه زمانی رخ می‌دهد اما احتمال وقوع آن طی دو سال آینده بسیار زیاد است. این عامل نیز احتمال افزایش قیمت طلا را تقویت می‌کند.

تولید معادن

تقریباً همه تحلیلگران بخش معدن معتقدند که روند افزایشی تولید و عرضه طلا معکوس خواهد شد. برخی می‌گویند این اتفاق امسال یا سال آینده رخ می‌دهد، اما عده‌ای تأکید می‌کنند که این روند آغاز شده است؛ بنابراین اگر سطح تقاضا ثابت بماند و عرضه کاهش یابد، قیمت‌ها در مسیر صعودی قرار خواهند گرفت.

تنش‌های سیاسی

تنش‌های سیاسی و ناآرامی‌های منطقه‌ای در سطح جهان همیشه یکی از عوامل افزایش قیمت طلا بوده‌اند چون بر جذابیت طلا به عنوان یک دارایی امن می‌افزایند. بی‌دلیل نیست که می‌گویند: «طلایی ثباتی را دوست دارد». در سال‌های اخیر با وجود تلاش جهانی برای برقراری صلح، مناطق مختلفی به ویژه در خاورمیانه دستخوش ناآرامی بوده است. با اینکه انتظار می‌رود امسال تنش میان آمریکا و کره شمالی فروکش کند، اما خاورمیانه همچنان ناآرام باقی خواهد ماند. این وضع به افزایش خرید طلا و رشد قیمت آن کمک خواهد کرد.

عوامل کاهش قیمت طلا

پیش‌بینی دیگری نیز وجود دارد که می‌گویند، در صورت ادامه رشد بازارهای سهام و افزایش بیش از پیش نرخ‌های بهره بدون رشد نرخ تورم، قیمت طلا شاهد کاهش خواهد بود. احتمال تحقق این پیش‌بینی ضعیف‌تر از پیش‌بینی‌های قبلی است.

در صورت آغاز روند جهشی قیمت طلا، احتمال تحقق پیش‌بینی‌های زیر وجود دارد:

◀ حداقل قیمت سال ۲۰۱۸ معادل ۱۴۲۰ دلار

◀ افزایش قیمت (بدون بحران مالی و سیاسی) به ۱۵۰۰ تا ۱۶۰۰ دلار

◀ افزایش قیمت (با بحران مالی و سیاسی) به ۲۰۰۰ دلار

◀ احتمال افزایش قیمت‌ها در سال ۲۰۱۹ معادل ۹۰ درصد

بازار قراردادهای آتی سکه

۴ میلیون و ۲۴۶ هزار قرارداد

۶۵/۷۹۸ میلیارد تومان

سال ۹۶

۳ میلیون و ۲۰۲ هزار قرارداد

۳۹/۰۷۴ میلیارد تومان

سال ۹۵

حجم معاملات

ارزش معاملات

۳۳ درصد

۶۹ درصد

مهم‌ترین رویدادهای سال ۹۶

بورس کالای ایران

به روایت تصویر

دهمین نمایشگاه بورس، بانک و بیمه ۲۶ الی ۲۹ فروردین‌ماه ۱۳۹۶، با حضور شرکت‌های داخلی و خارجی در نمایشگاه بین‌المللی تهران برگزار شد. بورس کالای ایران نیز به عنوان یکی از ارکان اصلی بازار سرمایه در این نمایشگاه حضور پیدا کرد.

در تاریخ سوم خردادماه ۱۳۹۶ با برگزاری مجمع عمومی عادی سالانه صاحبان، عملکرد بورس کالای ایران از سوی سهامداران مورد تأیید قرار گرفت و ضمن انتخاب اعضای جدید هیأت مدیره این بورس تقسیم ۱۵۰ ریال سود به ازای هر سهم تصویب شد.

نخستین میز تخصصی محصولات کشاورزی با محوریت «محصولات کشاورزی پذیرش شده در بورس کالای ایران» در تاریخ ۱۹ تیرماه ۱۳۹۶ برگزار شد. این نشست‌ها هر دو هفته یکبار در محل بورس کالای ایران برگزار می‌شود.

روز چهارشنبه ۲۸ تیرماه ۱۳۹۶ اولین عرضه اوراق سلف موازی استاندارد مرغ منجمد به منظور تأمین مالی صنعت طیور و تأمین سرمایه در گردش از بورس کالای ایران انجام شد و طی این عرضه، ۱۳۷ هزار و ۹۰ قرارداد به ارزش ۲۰۰ میلیارد ریال به فروش رسید.

معاون اول رئیس جمهور در تاریخ ۲۸ تیرماه سال ۱۳۹۶ مصوبه هیأت وزیران جهت عرضه ذرت، جو و برنج در قالب سیاست قیمت تضمینی در بورس کالای ایران را ابلاغ کرد.

تفاهم نامه همکاری بورس کالای ایران و ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز در تاریخ ۴ مردادماه ۱۳۹۶ با حضور مدیران و مقامات ارشد دو مجموعه به امضا رسید.

تفاهم نامه همکاری میان بورس کالای ایران و بورس کالایی و مشتقه ملی هند، در حاشیه کیش اینوکس ۲۰۱۷ به امضا رسید و برای نخستین بار یک هزار تن قیر تولیدی شرکت نفت جی از طریق وب سرویسی که مقدمه راه اندازی سکوی مشترک معاملاتی بین دو بورس است، مورد مبادله قرار گرفت.

معاملات ثانویه صندوق سرمایه گذاری پشتوانه طلای لوتوس که به عنوان اولین صندوق کالایی بازار سرمایه کشور در خردادماه ۱۳۹۶ پذیرهنویسی شد و از سازمان بورس اوراق بهادار تهران مجوز فعالیت گرفت، از تاریخ ۸ مردادماه ۱۳۹۶ آغاز شد. نماد معاملاتی دومین صندوق طلای بازار سرمایه کشور نیز بعد از اخذ مجوز فعالیت از سازمان بورس و اوراق بهادار و هماهنگی انجام شده با بورس کالای ایران، از روز ۱۹ اسفندماه جهت انجام معاملات ثانویه بازگشایی شد. همچنین معاملات ثانویه سومین صندوق طلای بازار سرمایه کشور موسوم به صندوق طلای کیان در نماد «گوهر» از روز ۲۱ اسفندماه ۱۳۹۶ در بورس کالای ایران آغاز شد.

در تاریخ ۳ دی ماه ۱۳۹۶ پس از ۱۴ سال از راه اندازی بورس فلزات (سال ۸۲) و در ادامه تشکیل بورس کالای ایران (سال ۸۶)، برای نخستین بار ۵۰۰ تن میلگرد به مقصد عراق در رینگ صادراتی بورس کالا عرضه شد که کل این محموله مورد معامله قرار گرفت.

با ابلاغ دستورالعمل معاملات خرید توافقی زعفران از سوی وزارت جهاد کشاورزی در تاریخ ۵ آذرماه ۱۳۹۶، معاملات این محصول در قالب سیاست خرید توافقی در بورس کالای ایران آغاز شد. همچنین، در تاریخ ۱۶ اسفندماه ۱۳۹۶ تالار محصولات کشاورزی بورس کالای ایران شاهد معامله نخستین محموله صادراتی زعفران به وزن ۸۱ کیلوگرم بود.

۱۳ اسفندماه ۱۳۹۶ اولین گواهی سپرده کالایی در صنعت پتروشیمی برای محصول پلی اتیلن سنگین بادی BL3 تولیدی پتروشیمی جم با نماد «پتر ۹۷۰۱ ن ۰۱» به ارزشی بیش از دو میلیارد و ۴۹۰ میلیون ریال در بورس کالای ایران معامله شد.

تأمین مالی شرکت خودروسازی سایپا از طریق انتشار اوراق سلف موازی استاندارد ۵۴۵۱ دستگاه خودروی سراتو به ارزش پنج هزار میلیارد ریال از بستر بورس کالای ایران با استقبال سرمایه‌گذاران با موفقیت صورت گرفت.

تأمین مالی یک هزار میلیارد ریالی پتروشیمی ایلام از طریق انتشار اوراق سلف موازی استاندارد در بورس کالای ایران با استقبال سرمایه‌گذاران با موفقیت انجام شد.

در آخرین روز کاری سال ۱۳۹۶ با تعهد انجام معامله ۱.۵ میلیون تن و کیوم باتوم براساس قرارداد سلف در قالب قرارداد کشف پریمیوم، از ابزار جدید مالی بورس کالای ایران رونمایی و معاملات این ابزار نوین مالی آغاز شد.

ردیف	روز برگزاری	تاریخ برگزاری	عنوان کارگاه آموزشی	مدت دوره (ساعت)	ساعت برگزاری	مدرس
۱	یکشنبه	۱۳۹۷/۰۱/۱۹	آشنایی با ساز و کار معاملات بازار فیزیکی بورس کالای ایران	۲	۱۰-۱۲	خانم شهبازی
۲	سه شنبه	۱۳۹۷/۰۱/۲۱	آشنایی با قراردادهای آتی (به همراه آموزش تالار مجازی معاملات مشتقه)	۲	۱۰-۱۲	آقای حقانی نسب
۳	یکشنبه	۱۳۹۷/۰۱/۲۶	آشنایی با قراردادهای اختیار معامله و استراتژی های معاملاتی آن	۲	۱۰-۱۲	آقای محمدی پور
۴	سه شنبه	۱۳۹۷/۰۱/۲۸	آشنایی با فرایند انتشار و معاملات قراردادهای سلف موازی استاندارد (تأمین مالی تولید)	۲	۱۰-۱۲	آقای حقانی نسب
۵	یکشنبه	۱۳۹۷/۰۲/۰۲	آشنایی با معاملات گواهی سپرده کالایی	۲	۱۰-۱۲	آقای صادقی نژاد
۶	سه شنبه	۱۳۹۷/۰۲/۰۴	آشنایی با صندوق های کالایی	۲	۱۰-۱۲	آقای شهاب الدینی
۷	یکشنبه	۱۳۹۷/۰۲/۰۹	آشنایی با روش های جدید معاملات در بورس کالای ایران (مناقصه، فوروارد، کشف پریمیوم و ...)	۲	۱۰-۱۲	آقای محمدی پور
۸	سه شنبه	۱۳۹۷/۰۲/۱۱	آشنایی با ساز و کار معاملات بازار فیزیکی بورس کالای ایران	۲	۱۴-۱۶	خانم شهبازی
۹	یکشنبه	۱۳۹۷/۰۲/۱۶	آشنایی با قراردادهای آتی (به همراه آموزش تالار مجازی معاملات مشتقه)	۲	۱۴-۱۶	آقای حقانی نسب
۱۰	سه شنبه	۱۳۹۷/۰۲/۱۸	آشنایی با قراردادهای اختیار معامله و استراتژی های معاملاتی آن	۲	۱۴-۱۶	آقای محمدی پور
۱۱	یکشنبه	۱۳۹۷/۰۲/۲۳	آشنایی با فرایند انتشار و معاملات قراردادهای سلف موازی استاندارد (تأمین مالی تولید)	۲	۱۴-۱۶	آقای حقانی نسب
۱۲	سه شنبه	۱۳۹۷/۰۲/۲۵	آشنایی با معاملات گواهی سپرده کالایی	۲	۱۴-۱۶	آقای صادقی نژاد
۱۳	یکشنبه	۱۳۹۷/۰۲/۳۰	آشنایی با صندوق های کالایی	۲	۱۴-۱۶	آقای شهاب الدینی
۱۴	سه شنبه	۱۳۹۷/۰۳/۰۱	آشنایی با روش های جدید معاملات در بورس کالای ایران (مناقصه، فوروارد، کشف پریمیوم و ...)	۲	۱۴-۱۶	آقای محمدی پور
۱۵	یکشنبه	۱۳۹۷/۰۳/۰۶	آشنایی با ساز و کار معاملات بازار فیزیکی بورس کالای ایران	۲	۱۰-۱۲	خانم شهبازی
۱۶	سه شنبه	۱۳۹۷/۰۳/۰۸	آشنایی با قراردادهای آتی (به همراه آموزش تالار مجازی معاملات مشتقه)	۲	۱۰-۱۲	آقای حقانی نسب
۱۷	یکشنبه	۱۳۹۷/۰۳/۲۰	آشنایی با قراردادهای اختیار معامله و استراتژی های معاملاتی آن	۲	۱۰-۱۲	آقای محمدی پور
۱۸	سه شنبه	۱۳۹۷/۰۳/۲۲	آشنایی با فرایند انتشار و معاملات قراردادهای سلف موازی استاندارد (تأمین مالی تولید)	۲	۱۰-۱۲	آقای حقانی نسب
۱۹	یکشنبه	۱۳۹۷/۰۳/۲۷	آشنایی با معاملات گواهی سپرده کالایی	۲	۱۰-۱۲	آقای صادقی نژاد
۲۰	سه شنبه	۱۳۹۷/۰۳/۲۹	آشنایی با صندوق های کالایی	۲	۱۰-۱۲	آقای شهاب الدینی

تقویم آموزش مجازی شرکت بورس کالای ایران

به صورت رایگان برگزار می شود و حداقل نفرات برای تشکیل کارگاه ها به صورت حضوری در محل شرکت بورس کالای ایران ۲۰ و حداکثر ۴۰ نفر اعلام شده است. همچنین، امکان برگزاری کارگاه ها به صورت خاص و با شرط حضور حداقل ۲۰ نفر، در محل سازمان ها نیز وجود دارد. مهلت ثبت نام برای هر کارگاه حداکثر دو هفته قبل از شروع کلاس می باشد. علاقمندان می توانند جهت ثبت نام و کسب اطلاعات بیشتر با اداره آموزش و ترویج شرکت بورس کالای ایران با شماره ۸۵۶۴۴۰۱۴ تماس حاصل کنند.

شرکت بورس کالای ایران در نظر دارد با برگزاری ۲۰ کارگاه آموزشی برنامه های متنوعی را برای علاقه مندان به این حوزه به اجرا در آورد. در همین راستا، کارگاه های متعددی از تاریخ ۱۹ فروردین لغایت ۲۹ خرداد ماه، با موضوعاتی شامل آشنایی با ساز و کار معاملات بازار فیزیکی بورس کالای ایران، آشنایی با قراردادهای آتی همزمان با آموزش نحوه معاملات در تالار مجازی بازار مشتقه و آشنایی با قراردادهای اختیار معامله و استراتژی های معاملاتی آن برگزار می شود. تمامی کارگاه های آموزشی بورس کالای ایران

راهنمای جامع ابزارهای معاملاتی
بورس کالای ایران

شرکت بورس کالای ایران

Iran Mercantile Exchange

www.ime.co.ir

[imereport](https://www.instagram.com/imereport)

[@imereport](https://www.telegram.com/@imereport)

imereport.ir

تهران، خیابان آیت الله طالقانی، نبش بندر انزلی، شماره ۳۵۱
تلفن: ۰۲۱-۸۵۶۴۰۰۰۰ شماره: ۸۸۳۸۳۰۰۰